Krødsherad kommune

MØTEINNKALLING

Utvalg:	Kommunestyre
Dato:	17.06.2021
Tidspunkt:	09:00
Møtested:	Norefjell ski og spa,

Utvalgsmedlemmene blir med dette innkalt til møte. Den som er valgt som medlem av folkevalgt organ plikter å delta i organets møter med mindre det foreligger gyldig forfall jf. Kommunelovens § 8-1, første ledd. Eventuelt forfall må meldes snarest til utvalgets sekretær.

Anser noen at de er inhabile i en sak, må det meldes fra om dette. Utvalget vil ta standpunkt til inhabilitetsspørsmålet, jf. Forvaltningsloven. Vararepresentanter møter etter nærmere innkalling.

Det legges opp til fysisk møte i Kongressalen på Norefjell ski & spa med møtestart kl.09:00.

Krødsherad kommune
10.06.2021
Knut Martin Glesne

Saksliste

Saksnr	Sakstittel	Arkivsaknr	Lukket
PS 63/21	Godkjenning av innkalling og saksliste		
PS 64/21	Godkjenning av protokoll fra forrige møte		
PS 65/21	Oppstart av arbeid med planprosess og planprogram for kildesortering for fritidsbebyggelse og etablering av gjenvinnings-/omlastingsstasjon i Krødsherad kommune	2021/1559	
PS 66/21	Oversikt over kommunalt eide boliger og fremtiden for Krøderen gamle barnehage	2021/1289	
PS 67/21	Bidrag til innsamlingsaksjon treningsapparater på Kryllingheimen	2021/1306	
PS 68/21	Krøderen camping - skjenkebevilling 2021 - 2024	2021/1069	
PS 69/21	KM Drift AS - skjenkebevilling Ringnes Gård 2021 - 2024	2021/1522	
PS 70/21	Forvaltningsrevisjonsrapport - internkontroll Krødsherad kommune behandlet i kontrollutvalget	2021/828	
PS 71/21	Tertialrapport finans- og gjeldsforvaltning 30.04.2021 - Krødsherad kommune og Krødsherad Kraftproduksjon KF	2021/1424	
PS 72/21	Budsjett 2021: Tertialrapport 30.04.2021	2021/1416	
PS 73/21	BUDSJETT 2021: RAPPORTERING I HENHOLD TIL VEDTAK	2021/1329	
PS 74/21	Krødsherad kommune - økonomisk bæreevne	2021/1486	
PS 75/21	Stedsvalg for skole i Krødsherad	2021/1568	
RS 3/21	Referatsak		
RS 4/21	Oversikt over klagesaker avgjort av Statsforvalteren i perioden 1.1.2019 - 31.05.2021	2021/1531	
RS 5/21	Høringssvar - revidert regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027	2021/1255	
PS 76/21	innkomne spørsmål og informasjon		

PS 63/21 Godkjenning av innkalling og saksliste /

SAKSFRAMLEGG

Oppstart av arbeid med planprosess og planprogram for kildesortering for fritidsbebyggelse og etablering av gjenvinnings-/omlastingsstasjon i Krødsherad kommune

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
75/21	Formannskapet	10.06.2021
65/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 75/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Leder Teknisk Roy Andre Midtgård innledet saken med informasjon.

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Krødsherad kommune vedtar oppstart av planprosess med planprogram for kildesortering for fritidsbebyggelse og etablering av gjenvinnings-/omlastingsstasjon i Krødsherad kommune, jfr pbl § 4-1 og KU-forskriften § 32

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Krødsherad kommune vedtar oppstart av planprosess med planprogram for kildesortering for fritidsbebyggelse og etablering av gjenvinnings-/omlastingsstasjon i Krødsherad kommune, jfr pbl § 4-1 og KU-forskriften § 32

Saksopplysninger:

Krødsherad kommune behandlet i sak 24/21 den 18.3.2021 sak: NY SELSKAPSAVTALE HALLINGDAL RENOVASJON OG FINANSIERING LOKALE RENOVASJONSTILTAK hvor følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret godkjenner at lånerammen for Hallingdal Renovasjon økes fra 120 millioner til 250 millioner kroner. Vedlagte selskapsavtale vedtas. Garantiansvaret for Krødsherad kommune blir i henhold til gjeldende eierfordeling i selskapsavtalen, på 9,73 %.

Kommunedirektøren gis i oppdrag å etablere nytt lokalt avfallsmottak og nye avfallspunkter med kildesortering for fritidsinnbyggere. Dette settes av 2 millioner kroner til prosjektledelse og regulering med oppstart 2.kvartal 2021. Dette finansieres med låneopptak og avdragstid på 40 år. Kommunedirektøren kommer tilbake til kommunestyret med reguleringsplan, plan for gjennomføring og budsjettforslag for etablering av tiltakene.

Denne saken er en oppfølging av dette vedtaket.

Formålet med planen

Krødsherad kommune skal i samarbeid med Hallingdal Renovasjon tilrettelegge ny renovasjonsordning som innebærer kildesortering av avfall fra fritidsbebyggelse. Planprosessen skal legge til rette for at dagens mange containerbaserte returpunkter for blandet avfall erstattes med færre og større returpunkter med kildesortering og en god teknisk og estetisk utforming. Videre skal planen legge til rette for ny lokalisering av kommunens gjenvinnings- og omlastingsanlegg for avfall.

Valg av planprosess

Administrasjonen har tidligere kommunisert at det er ønskelig med en kommunedelplan som planprosess. Dette er en mulig løsning, men etter en ny vurdering anbefaler administrasjonen heller å gjennomføre en områdereguleringsplan, hvor planprogrammet benyttes til å avklare overordna problemstillinger.
Vi mener kommunen på sikt vil få en raskere vei til gjennomføring ved å kjøre en slik prosess. Dessuten vil man ha et bedre lovgrunnlag for gjennomføring med vedtatte reguleringsplaner.

Ved et slikt løp brukes planprogrammet til å avklare hvilket hovedalternativ (11 eller flere/færre returpunkter og en gjenvinningsstasjon/omlastingsstasjon) som skal legges til grunn for videre reguleringsplanarbeid. Kommunestyret vil gjøre dette valget når planprogrammet fastsettes. Plangrepet forutsetter at det i planprogramarbeidet gjøres nødvendige vurderinger og konsekvensutredninger på overordnet nivå, slik at valget av hovedalternativ er tilstrekkelig utredet når kommunestyret fastsetter planprogrammet.

Plansituasjonen og aktuelle hovedalternativ for renovasjonsløsninger er oversiktlig og godt egnet for å avklares gjennom planprogrammet. Dette illustreres ved at det allerede nå foreligger konkret konsept fra Hallingdal renovasjon for opparbeiding av returpunkt, samt kart som viser omtrent hvor det ønskes å etablere returpunkt og gjenvinnings- /omlastingsstasjon.

Valget av planprosess har blitt diskutert med regionale myndigheter i eget planforum. De henviser her til at denne typen planprosesser vanligvis løses gjennom kommunedelplaner men at kommunen som planmyndighet må velge ønsket planprosess selv.

Fremdriftsplan:

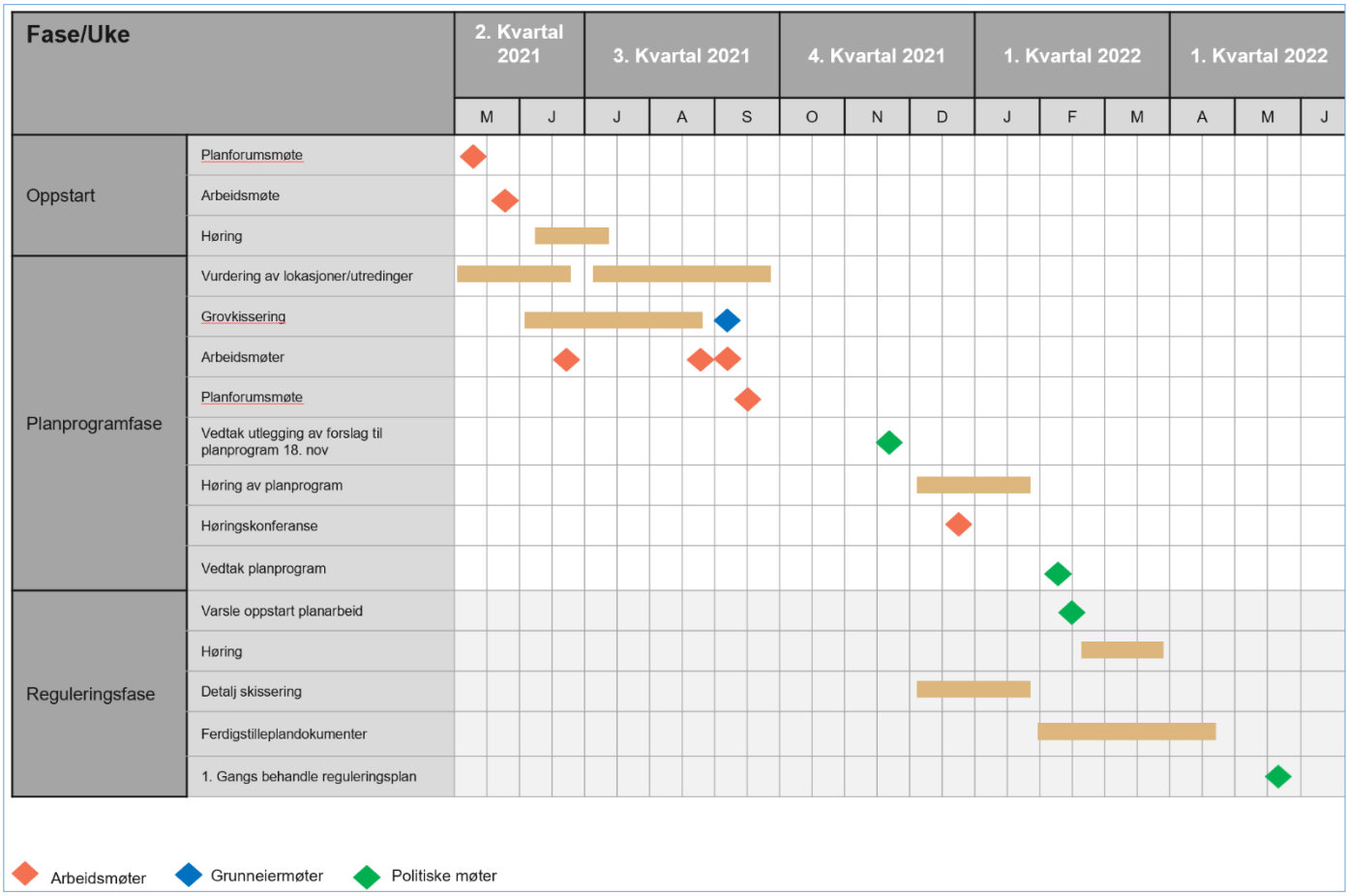

Organisering
Planarbeidet følger vanlig prosess, hvor formannskapet er kommunens planutvalg. Kommunestyret selv må vedta oppstart og egengodkjenne planen.

Planarbeidet er utover dette krever litt organisering, siden det er flere aktører med eierskap til prosessen. Det er derfor lagt opp til at selve arbeidet organiseres som et prosjekt, med kommunedirektøren i Krødsherad som prosjekteier. Lederfunksjon i prosjektets styrings- og arbeidsgruppe er markert med fet skrift.

Styringsgruppe:
Fra Krødsherad kommune: **Kommunedirektør,** daglig leder i Hallingdal Renovasjon IKS og Daglig leder Norefjell Nett.

Prosjektansvarlig:
Hans Ole Wærsted

Arbeidsgruppe:
Fra Krødsherad kommune: **Teknisk sjef**, Fagansvarlig Renovasjon, Plansjef,
Fra Hallingdal Renovasjon IKS: Helge Svarstad og Tormod Rogne. Norefjell Nett: Stian Dybendal ekstern kompetanse Jan Rundtom

Prosjektleder/sekretariat:
Ekstern prosjektleder, Asplan Viak hvor Ingvild J Jokstad er prosjektleder. Marianne Laa og Cathrine Lyche er faste deltakere i arbeidsgruppa.

Økonomi
Avsetning i sak 24/21 forutsettes å være tilstrekkelig. Prosjektleder er engasjert gjennom allerede etablert rammeavtale med Hallingdal renovasjon. På denne måten kan ressursene brukes effektivt fra både Krødsherad kommune og Hallingdal renovasjon.

Vedlegg
1 Områder hvor det vurderes returpunkter og gjenvinningsstasjon.docx
2 Konsept returpunkter.pdf
3 Oppstartsvarsel.docx

Områder hvor det vurderes returpunkter og gjenvinningsstasjon/omlastingsstasjon

Returpunkter som er vurdert forut for varslingen er angitt med rød stjerne(11stk). Gjennom prosessen kan det bli aktuelt med andre og/eller færre lokasjoner av returpunkter.

Område for gjennvinnstasjon /omlastingsstasjon som er vurdert forut for varslingen er angitt med blå oval. Det kan bli aktuelt i ha separat lokalisering av gjenvinningsstasjon og omlastingsstasjon.

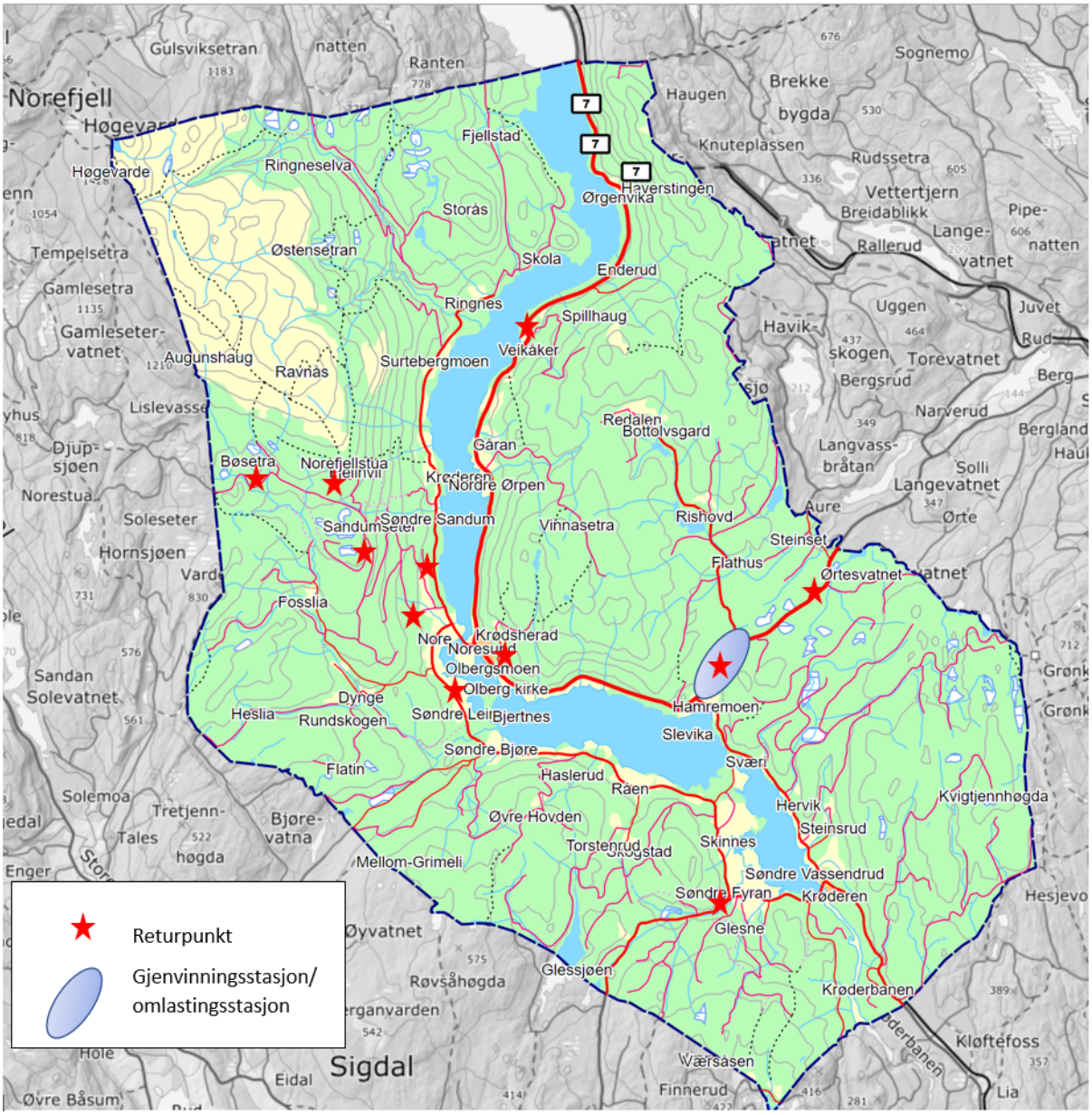

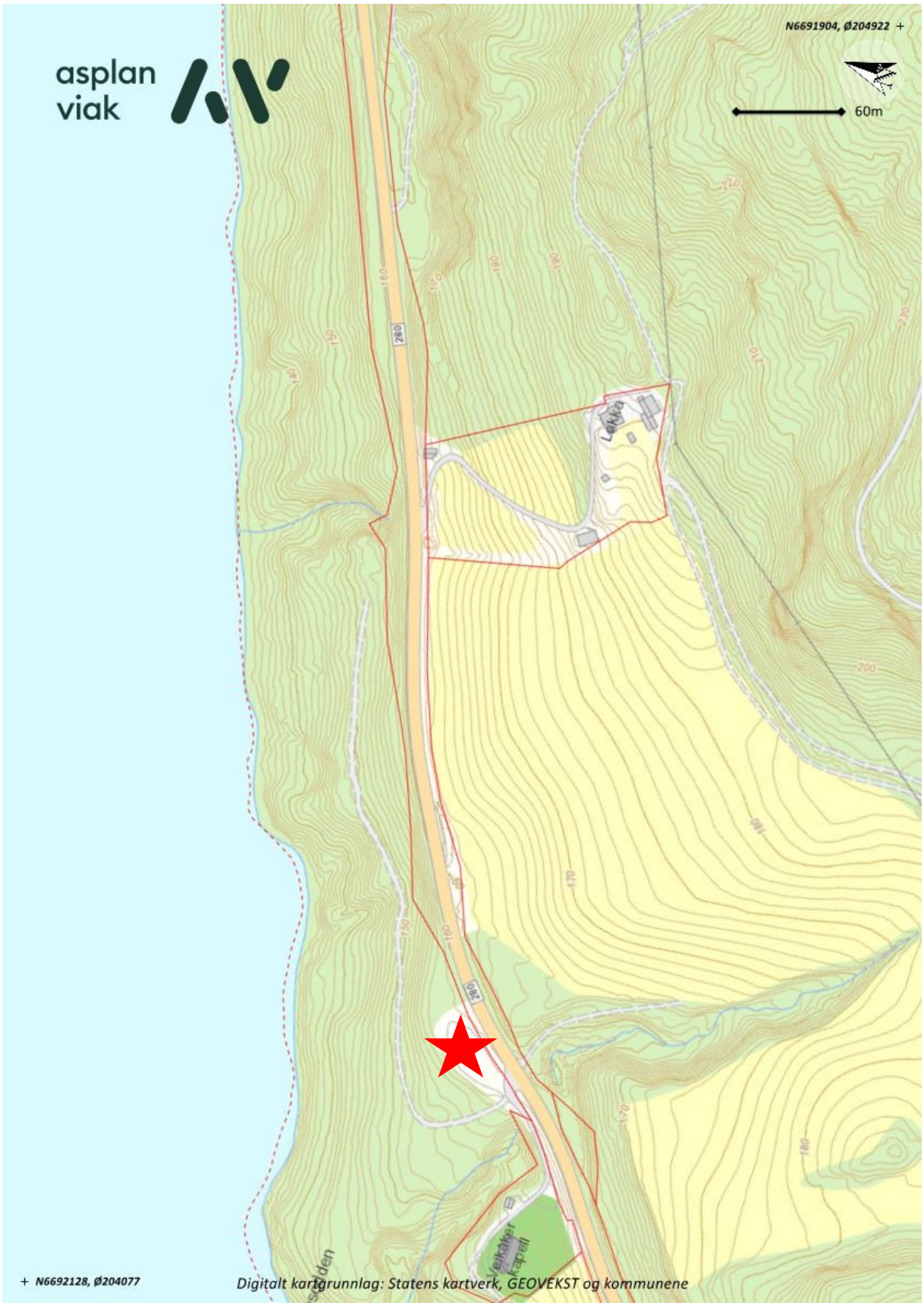
asplan
viak
N6691904, Ø204922
60m
280
Løkjra
Veikåker
kapell
+ N6692128, Ø204077
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Veikåker

asplan
viak
N6683017, Ø202675
30m
Krøderfjordveien
Krøderfjordveien
Hanserudveien
1581
1579
1577
1575
1572
1570
Olberg
Olberg
N6682586, Ø202375
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Noresund

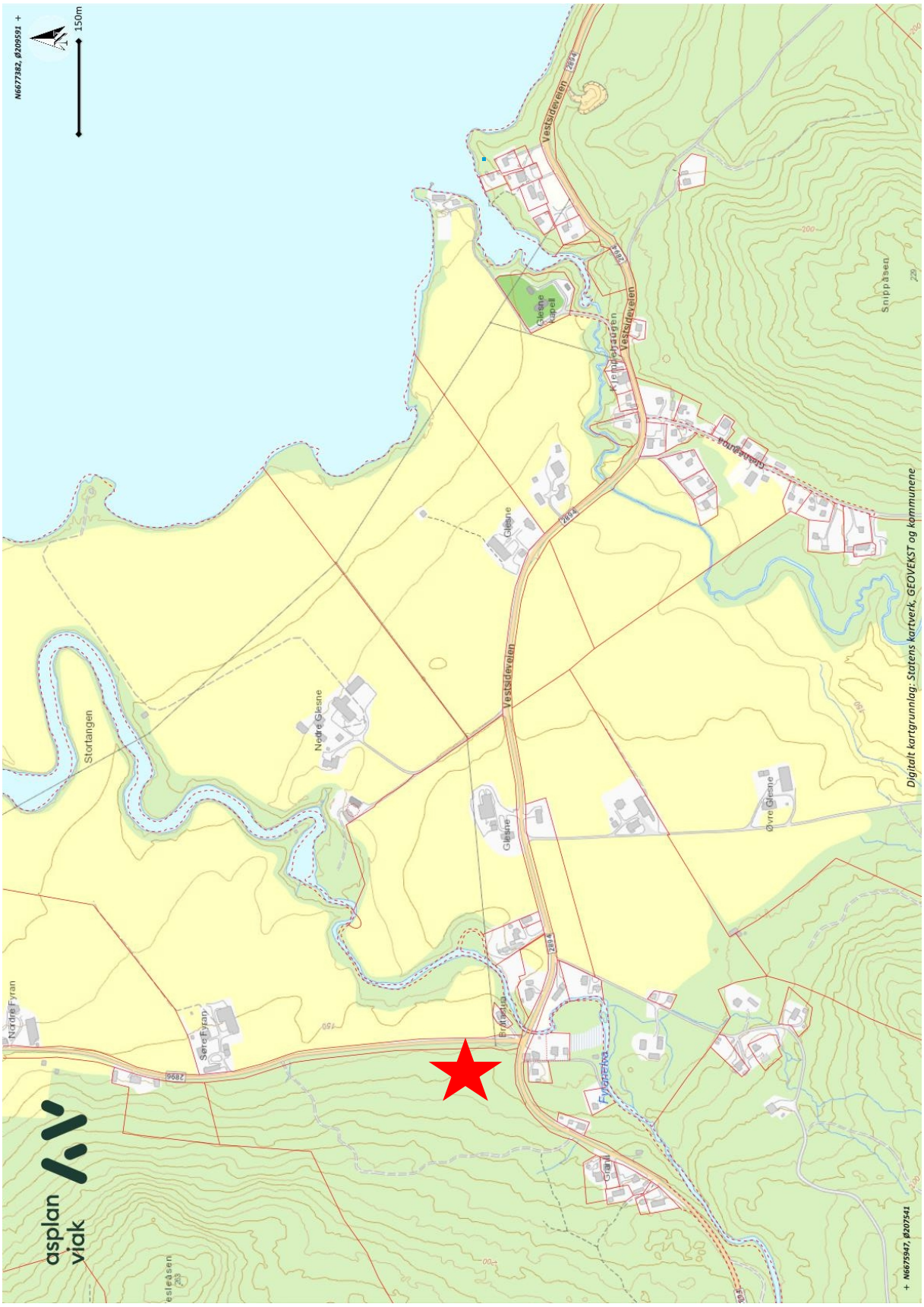
150m
Vestsidevegen
Glesne kapell
Glesne
Nedre Glesne
Øvre Glesne
Stortangen
Nedre Fyran
Fyrabekk
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Glesne

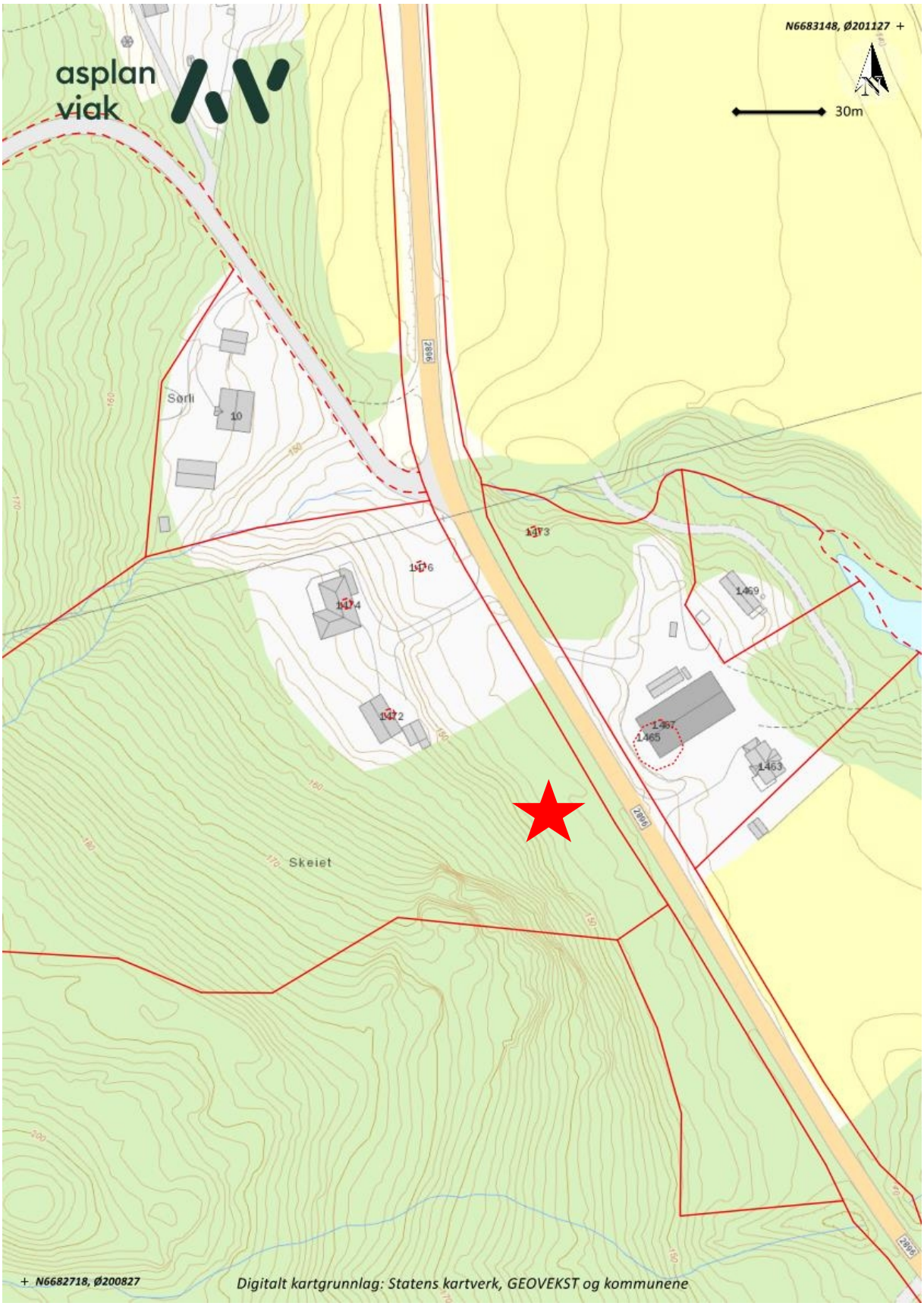
asplan
viak
N6683148, Ø201127
30m
Sørli
10
1473
1476
1474
1472
1469
1467
1465
1463
Skeiet
2899
N6682718, Ø200827
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Lesteberg

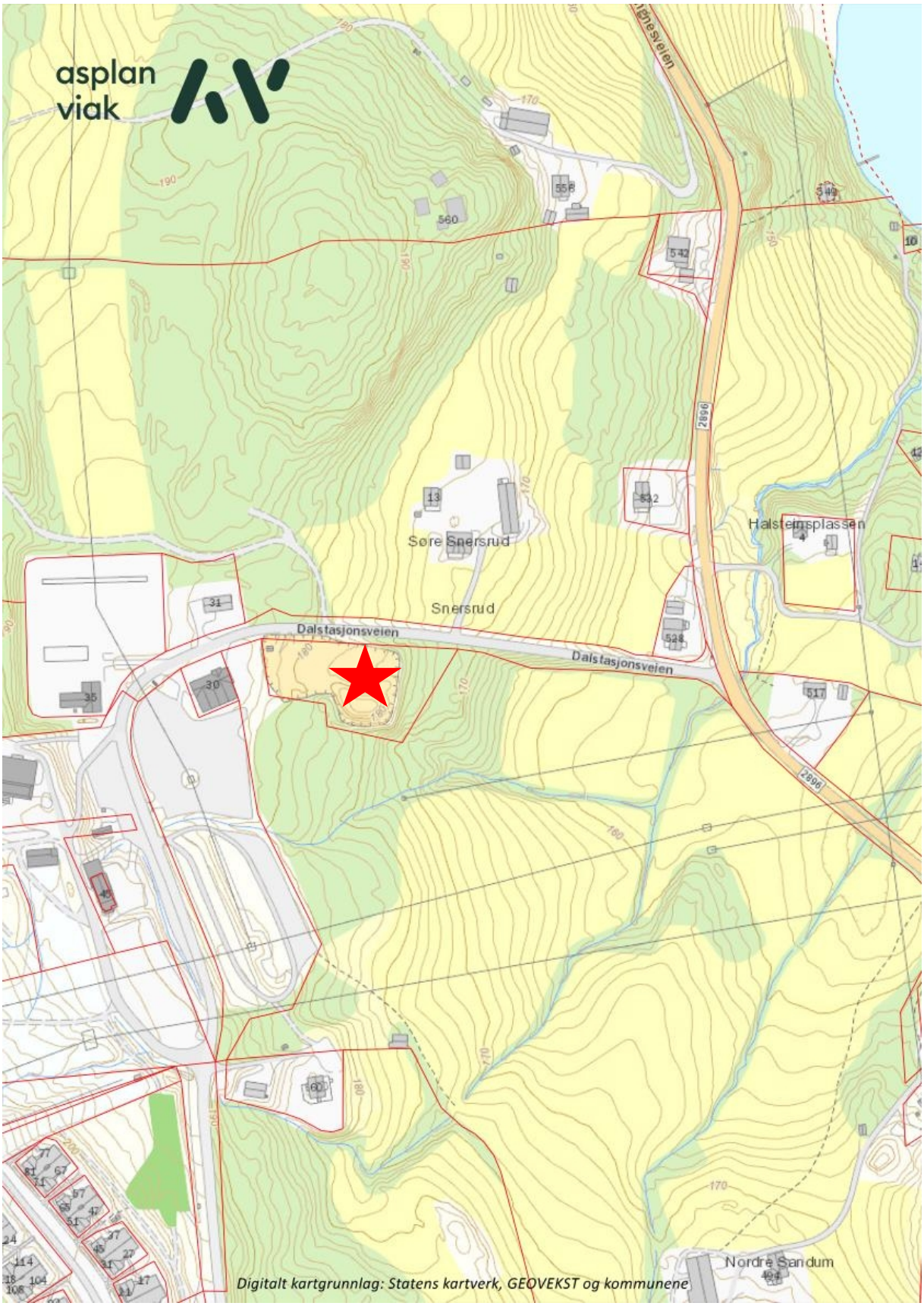

Bånn/Norefri

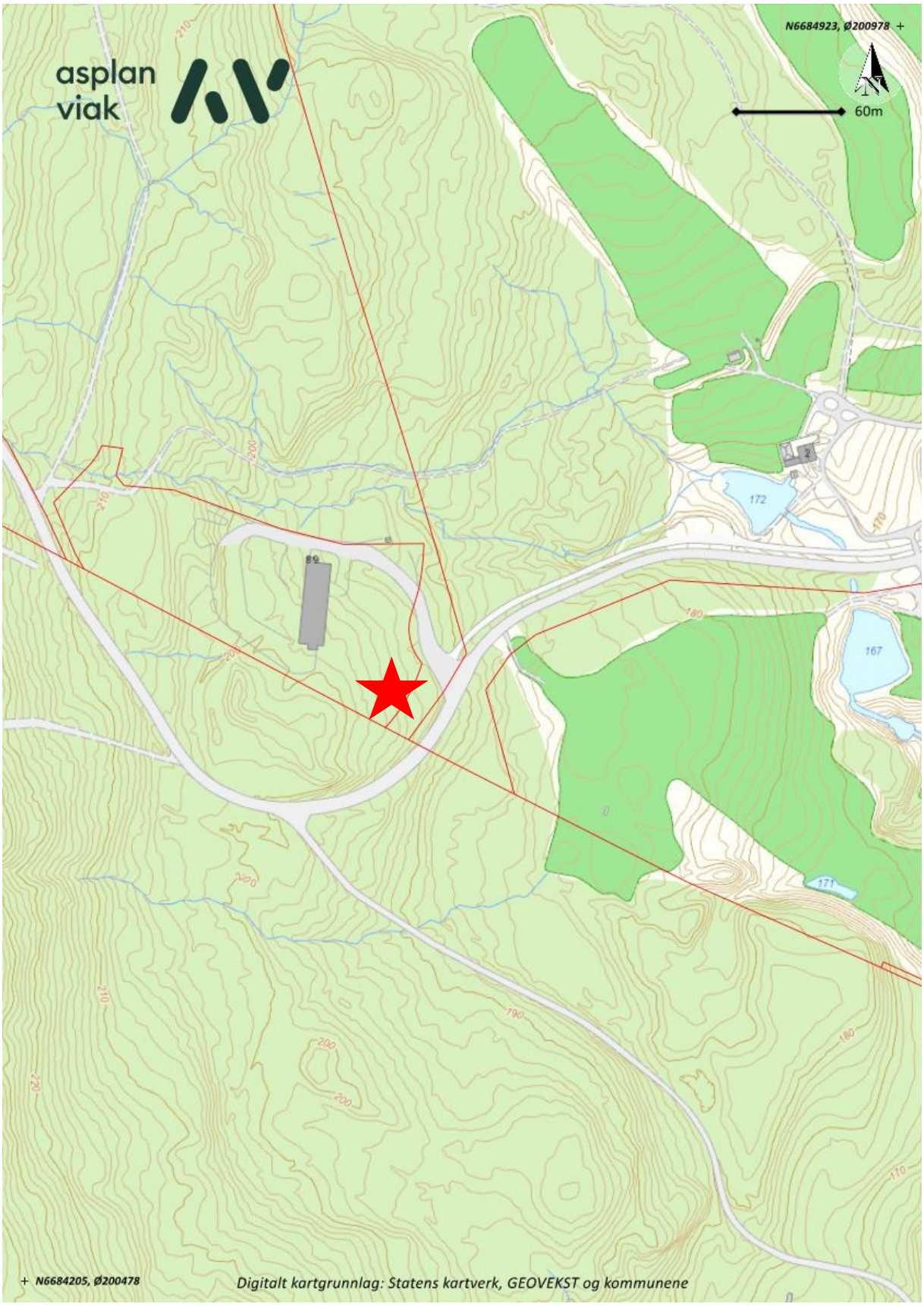
asplan
viak
N6684923, Ø200978
60m
89
172
167
171
+ N6684205, Ø200478
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Norelia

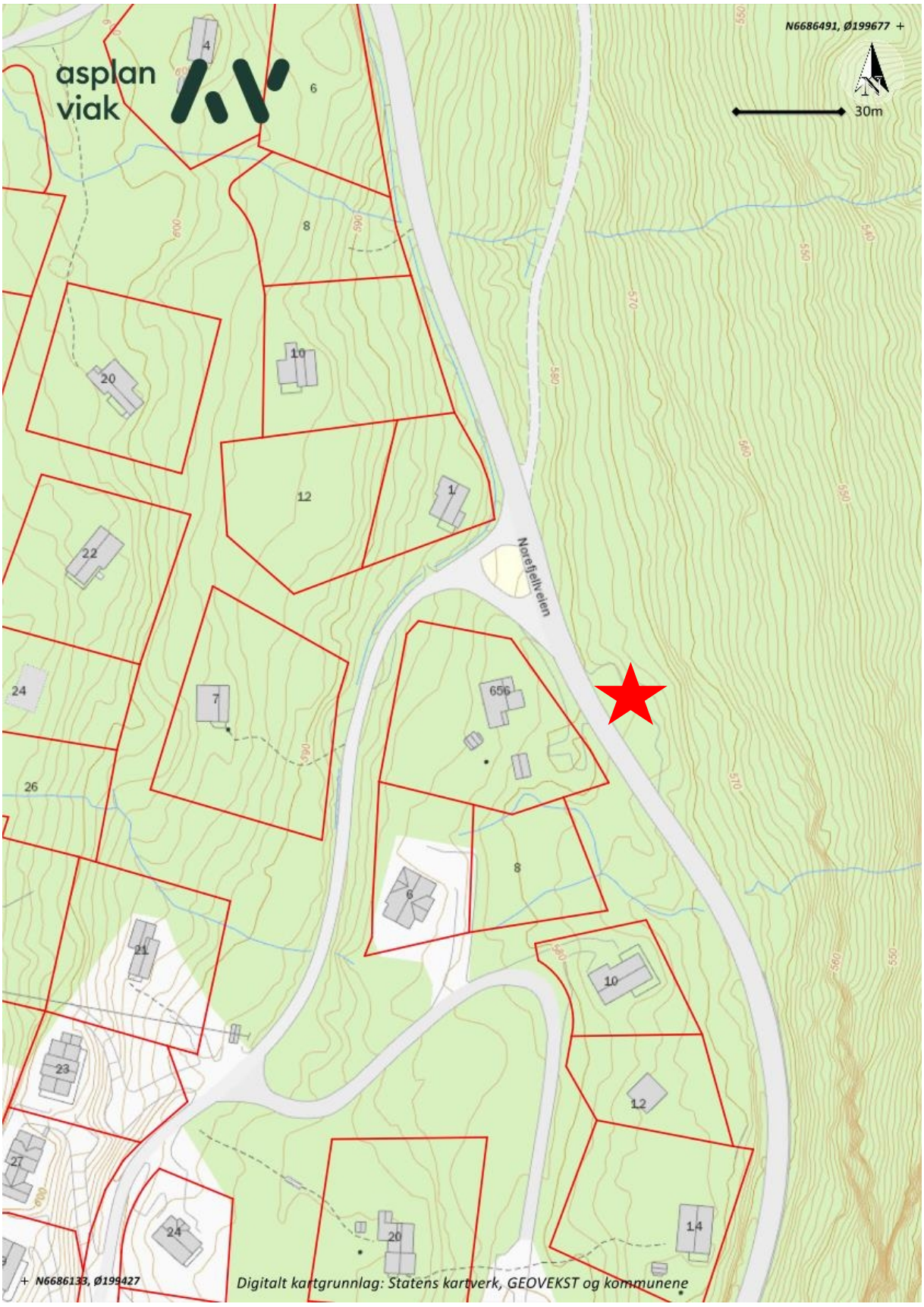

Norehammeren

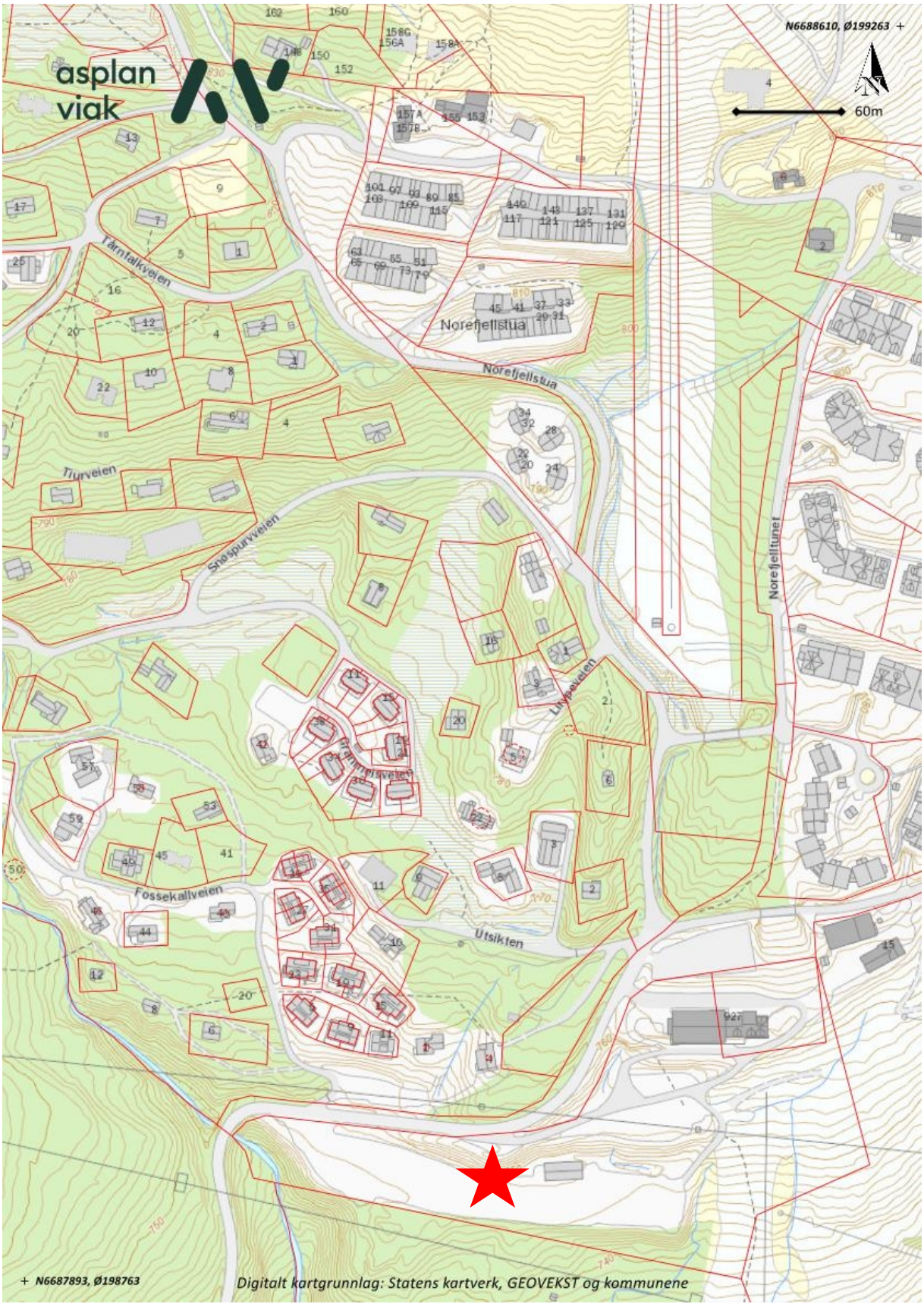

Norefjellstua

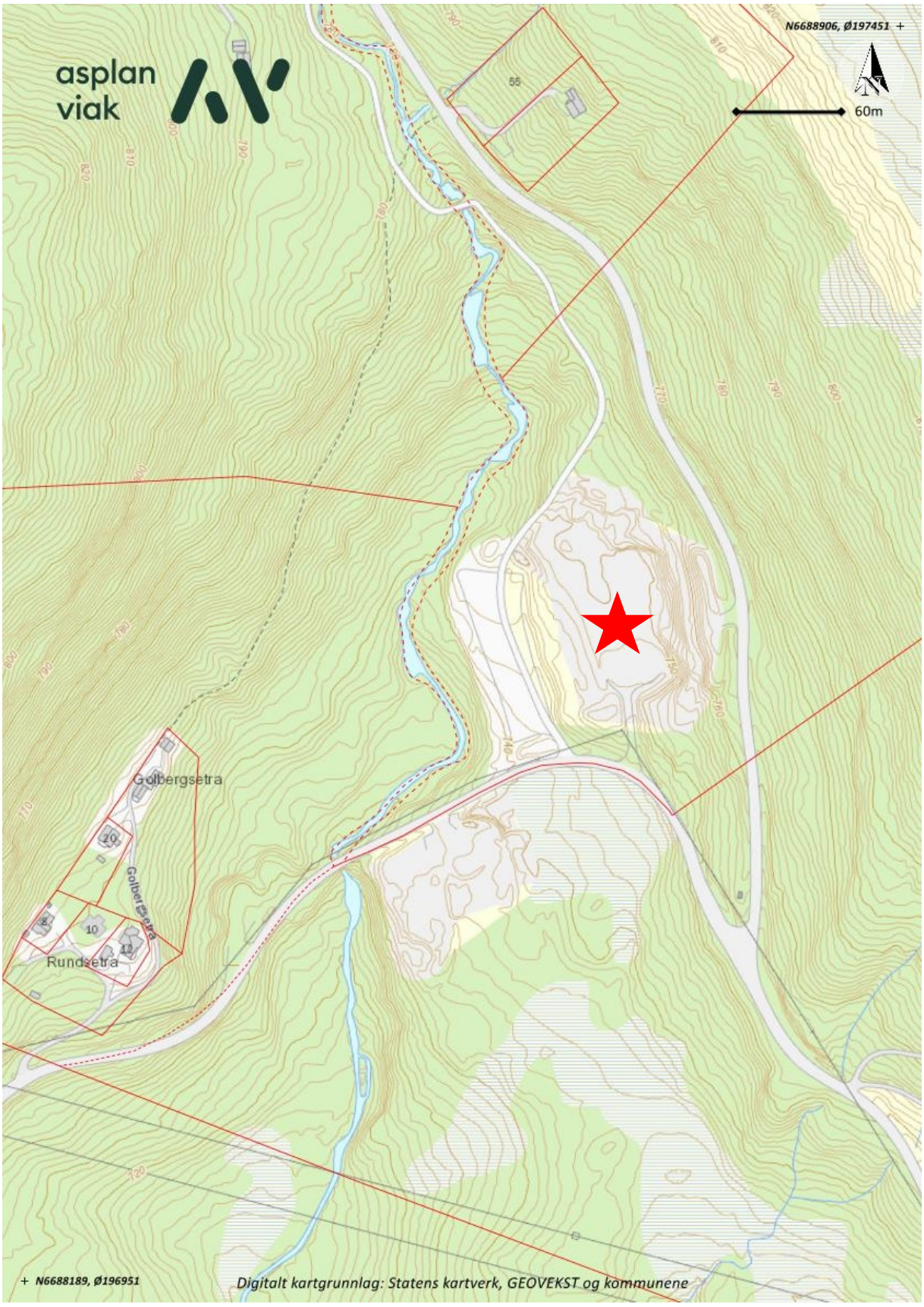
asplan
viak
N6688906, Ø197451 +
60m
55
Golbergsetra
20
Golbergsetra
8
10
12
Rundsetra
+ N6688189, Ø196951
Digitalt kartgrunnlag: Statens kartverk, GEOVEKST og kommunene

Bøsetra

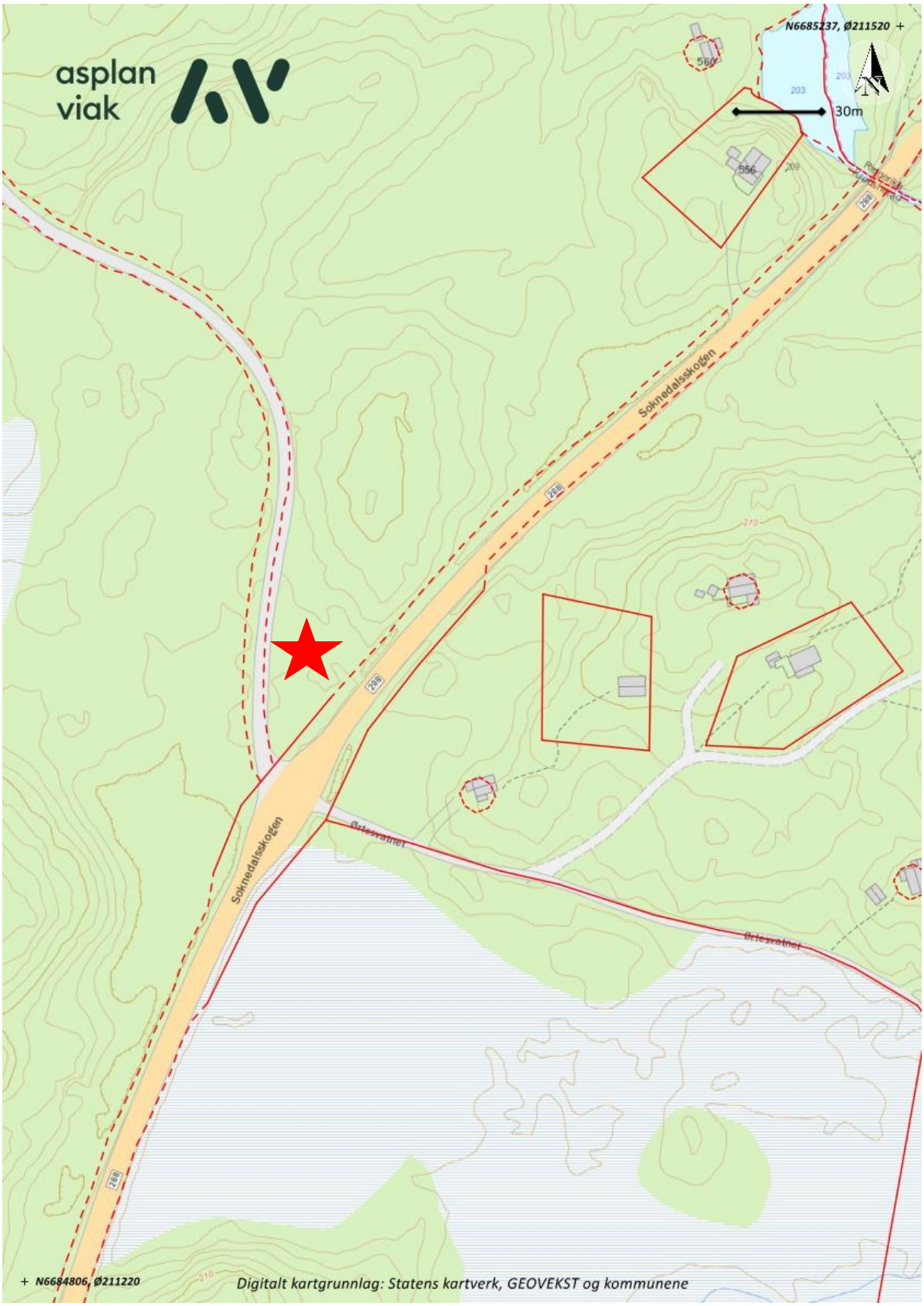

Ørtesvatnet

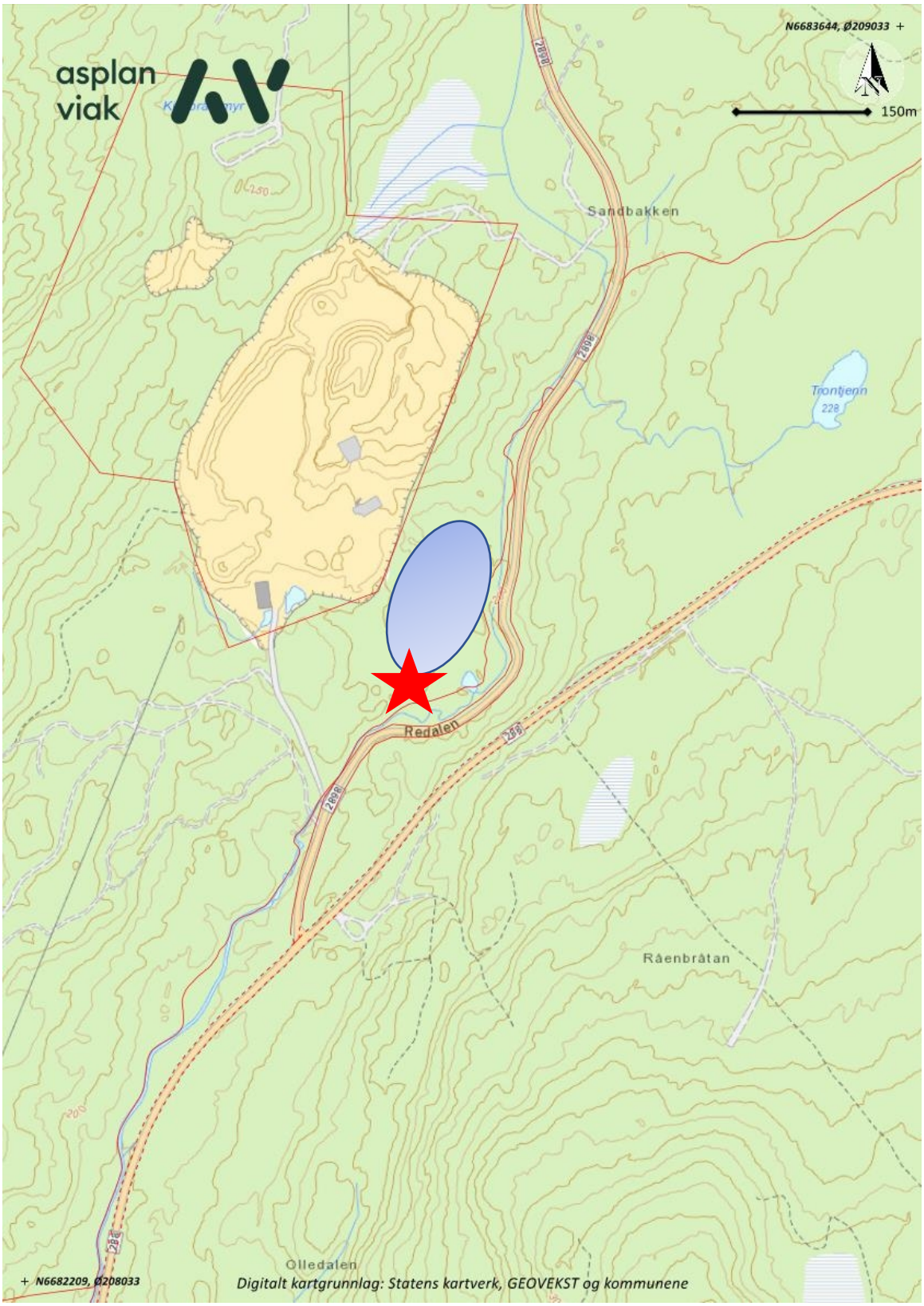

Hamremoen/Rendalen

Returpunkt angitt med stjerne og gjenvinningsstasjon/omlastingsstasjon angitt med oval. Det kan bli aktuelt i ha separat lokalisering av gjenvinningsstasjon og omlastingsstasjon. Ovalen representerer ikke arealstørrelse, kun område.

asplan viak

Oppdragsgiver:	Hallingdal Renovasjon IKS
Oppdragsnavn:	Returpunkt
Oppdragsnummer:	627658-05
Utarbeidet av:	Christine Blom
Oppdragsleder:	Marianne Laa
Tilgjengelighet:	Åpen

Konsept returpunkter

1. INNLEDNING 2
2. FRAKSJONER TIL UTSORTERING 2
3. TYPE OPPSAMLINGSENHETER 2
4. DIMENSJONER OG MONTERING AV OPPSAMLINGSENHETENE 2
5. ANTALL, PLASSERING OG REKKEFØLGE PÅ FRAKSJONER/BEHOLDERE 3
6. BRANNHENSYN 4
7. BEREGNING AV NØDVENDIG OPPSAMLINGSVOLUM 4
8. NIVÅMÅLING OG ADGANGSKONTROLL 4
9. DEKKE MELLOM OG FORAN/BAK BEHOLDERNE 4
10. KØMAGASIN, TRAFIKKAVVIKLING OG SNØRYDDING 4
11. TØMMING AV BEHOLDERE 4
12. RESERVEKAPASITET 5
13. SAMTIDIG LEVERING AV AVFALL OG TØMMING AV BEHOLDERNE 5
14. BELYSNING 5
15. SKILTING OG OVERVÅKNING 5
16. HÅNDTERING AV OVERVANN 6
17. INNGJERDING 6
18. TAK 6

1. INNLEDNING

Hallingdal renovasjon (HR) har i dag 176 returpunkter for avfall fra fritidseiendommer og husholdninger som ikke har egne beholdere ved husstanden.

Det er besluttet å innføre utvidet kildesortering på samtlige returpunkt, og samtidig redusere antall returpunkter til ca. 80. Det skal hovedsakelig etableres delvis nedgravde beholdere på de nye/utvidede returpunktene. Det er angitt at de minste returpunktene vil ha behov for 5 delvis nedgravde beholdere, mens de største vil ha rundt 40 beholdere.

2. FRAKSJONER TIL UTSORTERING

På alle returpunkter skal det tilrettelegges for utsortering av følgende 5 avfallsfraksjoner:

- Pappemballasje, papir og drikkekartong
- Plastemballasje
- Matavfall
- Glass- og metallemballasje
- Restavfall

Det skal også legges til rette for at de lokale Røde Kors-foreningene kan ha utplassert beholdere for levering av pant.

3. TYPE OPPSAMLINGSENHETER

Det skal benyttes delvis nedgravde beholdere på samtlige returpunkter. Det er inngått rammeavtale med Strømbergs Plast for kjøp av oppsamlingsenheter. Fortrinnsvis vil det benyttes beholdere av typen Molok Classic (runde beholdere).

Det skal benyttes 5 m^3-beholdere til fraksjonene restavfall, papp/papir og plast, og 3 m^3-beholdere til matavfall og glass- og metallemballasje.

I beholderne for oppsamling av restavfall, papp/papir, glass- og metallemballasje og plastemballasje skal det benyttes standard løftesekk, mens det for mat skal benyttes semihard løftesekk.

I enkelte tilfeller vil Molok Domino (rektangulære beholdere) benyttes, men i så fall etter en nærmere vurdering tilknyttet det spesifikke returpunktet. Denne vurderingen gjøres av HR.

4. DIMENSJONER OG MONTERING AV OPPSAMLINGSENHETENE

Både 3 m^3 og 5 m^3 Molok Classic har en høyde på 1500 mm under bakken og 1200 mm over bakken. 5 m^3-beholderen har en diameter på 1700 mm, mens 3 m^3-beholderen har en diameter på 1300 mm.

Etableringshullets diameter for en 5 m^3 Molok Classic er 2150 mm, mens den for en 3 m^3 Molok Classic er 1750 mm.

Ytterligere spesifikasjoner for plasseringen og oppbygningen av beholderen er gitt i figuren nedenfor.

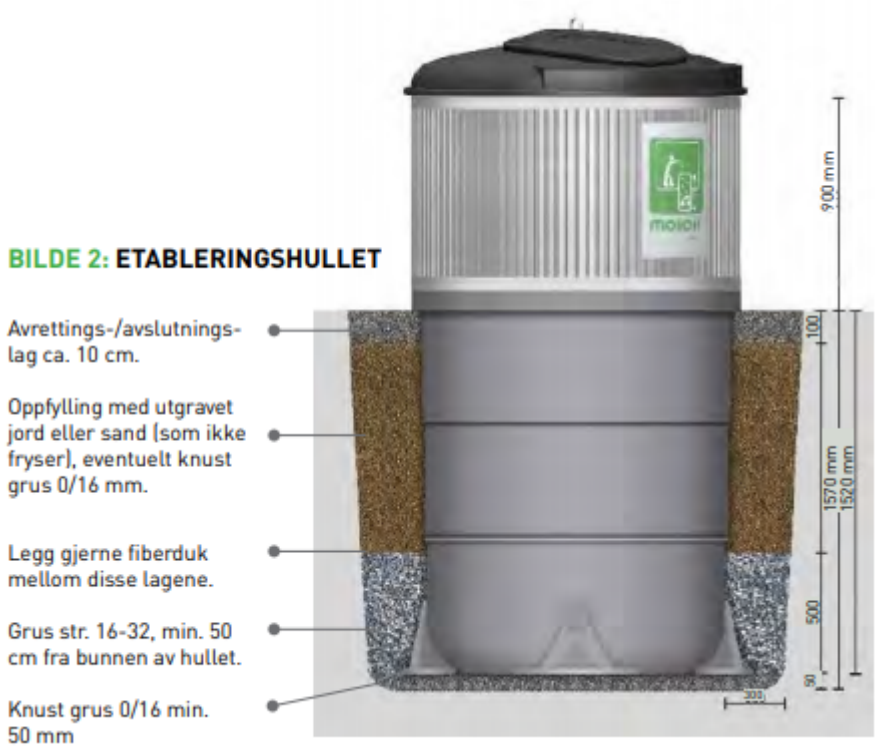

Figur 1: Spesifikasjoner for etableringshullet for en MOLOK Classic. Kilde: Strømberg plast sin monteringsveileder for Molok avfallsbrønner. https://www.strombergs.no/wp-content/uploads/2016/06/3-Molok_Monteringsveiledning_150dpi_v3_2013.pdf

Det er viktig at beholderen står i vater. Dersom grunnvannet står høyere enn 50 cm under terrenget, eller jordbunnsforhold gir risiko for at overflatevann samler seg omkring beholderen, anbefales det i monteringsveilederen å legge ca. ¾ m^3 betong rundt om forankringsføttene som ytterligere oppdriftssikring.

Avstand til permanente konstruksjoner skal være minimum 50 cm.

I tillegg skal det på enkelte returpunkter etableres beholdere for levering av pant. Antall og type beholder(e) varierer fra returpunkt til returpunkt, og må avklares med HR for det aktuelle returpunktet.

5. ANTALL, PLASSERING OG REKKEFØLGE PÅ FRAKSJONER/BEHOLDERE

Antall returpunkt som skal etableres/utvides/omarbeides, og plasseringen av disse, angis av HR.

Det er ikke ønskelig å etablere to beholderrekker som står rygg mot rygg på returpunktene (Gjelder Molok Classic, ved bruk av Molok Domino kan dette vurderes). Årsaken er at dette vanskeliggjør brøyting/snøfjerning mellom/på baksiden av beholderne.

Returpunktene skal utformes på en slik måte at brukeren i utgangspunktet kun trenger å stoppe ett sted for å avhende alle sine avfallsfraksjoner. Det skal derfor legges opp til repeterende seksjoner hvor samtlige avfallsfraksjoner er presentert i hver seksjon. Den interne rekkefølgen på beholderne skal være som følger: Glass- og metallemballasje, PPD (pappemballasje, papir og drikkekartong), plastemballasje, restavfall og matavfall.

6. BRANNHENSYN

Beholderne må plasseres slik at brann ikke kan smitte til byggverk eller annen omkringliggende vegetasjon. Beholderne skal plasseres minst 5 meter fra eventuell yttervegg. Det må også unngås plassering under tak, i skur og på overdekte lasteramper.

7. BEREGNING AV NØDVENDIG OPPSAMLINGSVOLUM

Beregning av nødvendig oppsamlingsvolum på de ulike returpunktene baseres på HR sine erfaringstall og forventet hentefrekvens, og angis av HR for det aktuelle returpunktet. Dette gjelder også nye/relokaliserte returpunkter. Disse beregningene danner grunnlaget for antall beholdere som må etableres på hvert returpunkt.

8. NIVÅMÅLING OG ADGANGSKONTROLL

Det skal i utgangspunktet ikke installeres adgangskontroll og nivåmåling på beholderne, men det kan bli aktuelt å installere nivåmålere på beholderne på enkelte av returpunktene. HR gir tilbakemelding om hvilke returpunkter dette gjelder.

9. DEKKE MELLOM OG FORAN/BAK BEHOLDERNE

Det skal som hovedregel legges asfalt rundt beholderne, og på plassen for øvrig. Eventuelle andre løsninger må avklares med HR.

10. KØMAGASIN, TRAFIKKAVVIKLING OG SNØRYDDING

Det er ønskelig med gjennomkjøringsmulighet på samtlige returpunkter.

Særlig for større returpunkter må det sikres et tilstrekkelig kø-magasin for å unngå at trafikken stopper opp på vei inn til returpunktet på tidspunkter med mange besøkende (spesielt søndag ettermiddag).

Returpunktene må være utformet slik at snørydding kan gjennomføres på en effektiv og trygg måte. For å ivareta dette, skal det settes av 3 meter på fremsiden og baksiden av molokene til brøyteareal, samt 1 meter mellom hver molok. Det må også vurderes avsatt eget område for snøopplag på hvert returpunkt.

11. TØMMING AV BEHOLDERE

Det må sikres at renovasjonsbilene som skal tømme avfallsbeholderne har tilstrekkelig manøvreringsareal på plassen. Returpunktet skal dimensjoneres for manøvrering med lastebil med lengde 12 m.

I forhold til arealbehov knyttet til tømming av beholderne, har HR gitt tilbakemelding om at de 3 meterne som skal settes av på fremsiden og baksiden av beholderne for å sikre tilstrekkelig brøyteareal, også ivaretar tilstrekkelig bredde ved tømming av beholderne.

12. RESERVEKAPASITET

På nye og/eller utvidede returpunkt skal det vurderes behov for plass til midlertidige oppsamlingsenheter for å håndtere store avfallsmengder i høysesong. Denne vurderingen gjøres individuelt for hvert enkelt returpunkt, og må avklares med HR i det spesifikke tilfellet.

På enkelte returpunkter skal det i tillegg settes av plass til en senere utvidelse av plassen for å kunne håndtere ytterligere utbygging av hyttefeltene. Hvilke returpunkter dette gjelder avklares med HR.

13. SAMTIDIG LEVERING AV AVFALL OG TØMMING AV BEHOLDERNE

Det er ønskelig, på de større returpunktene, at folk i personbiler kan levere avfall samtidig med at beholderne tømmes andre steder på plassen. Tømming av flere slike containere tar lang tid, og det bør unngås at stasjonen må stenge i tidsrommet tømmingen foregår.

14. BELYSNING

Det skal være gatelys på returpunkter hvor det er tilgang på strøm. Luminans skal være 50 Lux, tilsvarende som for fotgjengeroverganger, snuplasser og laste- og losseområder for kjøretøyer.

15. SKILTING OG OVERVÅKNING

På hver oppsamlingsenhet må det være skilt med opplysninger om avfallsfraksjon. Skiltene bør være godt synlige, slik at publikum ikke er i tvil om hva slags avfall som skal kastes i containeren. Det er ønskelig med både farge og symbol på innkastluka. HR undersøker med Strømbergs om dette er mulig.

For øvrig skal følgende skilt settes opp på samtlige returpunkt:

- Trafikkskilt i samsvar med krav fra Statens Vegvesen
- «Parkering-forbudt»-skilt
- «Området er kameraovervåket»-skilt (gjelder enkelte returpunkt)
- Informasjonsskilt 1 – generell informasjon om returpunktet
- Informasjonsskilt 2 – informasjon om kildesortering

For de to informasjonsskiltene gjelder følgende:

- Informasjonsskilt 1: 2x37 kg skiltfundament – 60 mm skiltstolpe – avstand mellom fundamenter 130 cm senter-senter. Skiltstørrelse: 150x240 cm. Disse skal stå på 5 meter høye stolper, stolpene skal ikke stikke ut over skiltplata.
- Informasjonsskilt 2: 1x25 kg skiltfundament – 60 mm skiltstolpe. Skiltstørrelse: 70x100 cm. Disse skal stå på 3 meter høy stolper, stolpen skal ikke stikke ut over skiltplata.

Skiltene skal ha minimum 30 cm pukklag/pukkpute under fundamentene, samt omfylles med pukk. Ved ustabil grunn, skal det i tillegg benyttes duk under pukkfundament.

Informasjonsskilt 1 bør plasseres ved innkjøringsområdet til plassen, godt synlig, men siktsoner må ivaretas. Eventuelt skilt som viser at området er kameraovervåket skal plasseres i nærheten av skilt 1.

Plassering og evt. antall av informasjonsskilt 2 må avtales med Hallingdal Renovasjon for hvert enkelt returpunkt.

Det skal tilrettelegges for kameraovervåking på alle returpunkt slik at overvåking kan iverksettes på fast basis eller i kortere tidsrom med små grep. Det skal derfor etableres ekstra strømuttak ved etablering av gatelys.

16. HÅNDTERING AV OVERVANN

Det må sikres fall vekk fra Molokene for å hindre oppstuving av vann rundt beholderne. Sluk må vurderes i det enkelte tilfellet. Alternativet er at vannet ledes til terreng der dette er mulig. For å sikre universell utforming, skal likevel ingen overflater ha mer enn 2 % tverrfall.

17. INNGJERDING

Det skal ikke etableres inngjerding rundt returpunktene.

18. TAK

Det er ikke aktuelt å etablere tak på returpunktene.

04	07.12.20	Revidert utkast basert på tilbakemelding/gjennomgang med Hallingdal Renovasjon	CB	ML
03	21.09.20	Revidert utkast	CB	CL/ML
02	19.08.20	Revidert utkast – arbeidsdokument, ikke kvalitetssikret	CB	-
01	12.06.20	Utkast	CB	ML/CL
VERSJON	**DATO**	**BESKRIVELSE**	**UTARBEIDET AV**	**KS**

Varsel om oppstart av arbeid med planprosess og planprogram for kildesortering for fritidsbebyggelse og etablering av gjenvinnings-/omlastingsstasjon i Krødsherad kommune

I medhold av kommunestyrets vedtak xxxx varsles med dette oppstart av en planprosess med planprogram for renovasjonsløsinger, jfr pbl § 4-1 og KU-forskriften § 32.

Bakgrunn for planarbeidet

Som følge av varslede nye krav om utsortering og materialgjenvinning av bioavfall og plastavfall i avfallsforskriften vil det være behov for en oppgradering av dagens returpunkter for avfall fra fritidsbebyggelse. Videre er det behov for å finne en ny og bedre lokalisering for en gjenvinnings/omlastingsstasjon for avfall i Krødsherad.

Krødsherad kommune er deleier i Hallingdal Renovasjon IKS. Selskapets hovedformål er å samle inn og håndtere husholdningsavfall og næringsavfall i Hallingdal og Krødsherad. I forbindelse med oppgraderingen av returpunkter og gjenvinningsstasjon/omlastingsstasjon har Krødsherad kommune en forpliktelse til å avklare lokalisering og sørge for klargjøring av grunn og infrastruktur for de nye renovasjonsanleggene som skal etableres.

Hensikt med planarbeidet

Hensikten med planarbeidet er å avklare relevante forhold for etablering av nye returpunkter for avfall fra fritidsbebyggelse og ny gjenvinnings/omlastingsstasjon for avfall i Krødsherad, herunder:

- Behovsutredninger og dimensjoneringskrav
- Lokalisering som er relevant for de ulike renovasjonsløsningene
- Eiendomsmessige avklaringer
- Konsekvenser for miljø og samfunn

Planprosess

Det legges opp til en planprosess hvor planprogrammet brukes til å avklare hvilke arealer som skal benyttes til returpunkt og gjenvinningsstasjon og til å fastsette overordnede rammer for arbeidet med en påfølgende områderegulering, ref KU-forskriften § 32. Nødvendige vurderinger

og utredninger gjøres i planprogrammet, mens de arealmessige løsningene fastsettes endelig i en påfølgend områdereguleringsplan. I en slik prosess vil utforming av planprogrammet få en sentral rolle.

Oppstart av planarbeid varsels som i en kommunedelplanprosess der målet er å avklare behov og lokasjon av de ulike returpunktene og gjenvinningsstasjonen/ omlastingsstasjonen. Kunngjøring og varsel av reguleringsplanarbeidet i henhold til § 12-8 i PBL gjøres når kommunestyret har fastsatt planprogrammet. Da er reguleringsområdet klarlagt slik at grunneiere, festere og andre rettighetshavere samt naboer kan varsles direkte.

Planprogrammet brukes til å avklare hvilke hovedalternativ som skal legges til grunn for videre reguleringsplanarbeid. Kommunestyret vil gjøre dette valget når planprogrammet fastsettes. Plangrepet forutsetter at det i planprogramarbeidet gjøres nødvendige vurderinger og konsekvensutredninger på overordnet nivå, slik at valget av hovedalternativ er tilstrekkelig utredet når kommunestyret fastsetter planprogrammet.

Innholdet i planprogrammet og planprogramprosessen må utformes ut fra at det gjennomføres en prosess etter føringene i § 32, første ledd i KU-forskriften. I forhold til innholdet i planprogrammet betyr det at:

- Planprogrammet skal redegjøre for aktuelle alternativ som har vært vurdert, redegjøre for relevante konsekvenser, og beskrive begrunnelsene for det valgte alternativet som skal reguleres videre.
- Det skal som en del av planprogramarbeidet gjøres nødvendige utredninger for at valget av alternativer skal være tilstrekkelig belyst. Behovet for eventuelle utredninger knyttet til denne beslutningen må avklares med berørte myndigheter.

For mange av returpunktene anses det å være noenlunde både like og relativt enkle problemstillinger som må avklares gjennom planprogrammet. For de større, og mer komplekse returpunktene, samt ny gjenvinnings/omlastingsstasjon vil det kreves nærmere undersøkelser og utredinger.

Fremdrift

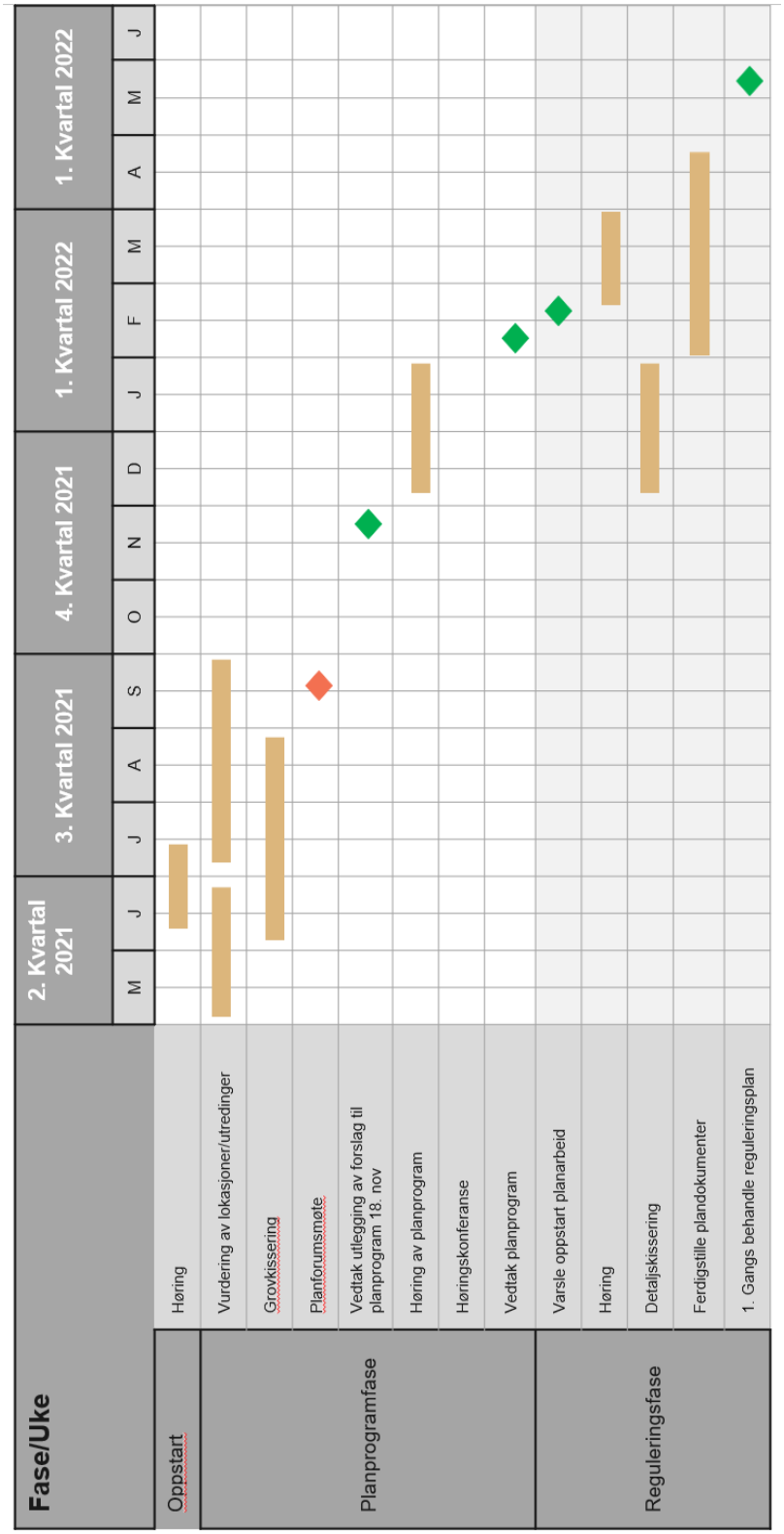
Fase/Uke
2. Kvartal 2021
3. Kvartal 2021
4. Kvartal 2021
1. Kvartal 2022
1. Kvartal 2022
M J J A S O N D J F M A M J
Oppstart
Høring
Planprogramfase
Vurdering av lokasjoner/utredinger
Grovkissering
Planforumsmøte
Vedtak utlegging av forslag til planprogram 18. nov
Høring av planprogram
Høringskonferanse
Vedtak planprogram
Reguleringsfase
Varsle oppstart planarbeid
Høring
Detaljskissering
Ferdigstille plandokumenter
1. Gangs behandle reguleringsplan

Vurderinger og utredinger som skal gjøres i forbindelse med planprogrammet

- Trafikk/trafikksikkerhet/adkomstforhold
- Teknisk infrastruktur
- Nærmiljøulemper
- Estetikk og landskapsvirking
- Naturmangfold og naturressurser
- Klima og miljø
- Kulturminner
- Naturfarer

Planavgrensning

I forbindelse med oppstart av planarbeid varsles hele kommunen. Det er imidlertid gjort en foreløpig vurdering av aktuelle lokasjoner slik det kommer frem av kartvedlegget.

Kulturminneregistreringer

Krødsherad kommune ønsker at det gjøres en vurdering av kulturmyndighetene hvorvidt det er nødvendig med arkeologiske registeringer innenfor områder angitt på kartvedlegget. Kommunen ønsker å få avklart kulturminner i planprogramfasen. Sosi-fil for nærmere avklarte områder kan ettersendes.

Medvirkning

Det legges opp til informasjon og medvirkning med aktuelle grunneiere og regionale myndigheter i høringsfasen for planoppstart/før planprogrammet legges ut på høring.

Øvrige vil få anledning til å medvirke i påfølgende områdereguleringsplan.

Innspill og kontaktopplysninger

Asplan Viak AS bistår Krødsherad kommune med planarbeidet.

Innspill og merknader til innarbeidet kan sendes til Asplan Viak ved Ingvild Johnsen Jokstad, Industritunet 35, 3611 Kongsberg eller på epost til ingvildj.jokstad@asplanviak.no innen xxxx.

Spørsmål til planarbeidet rettes til undertegnede på epost eller telefon 918 18 086, eller til Krødsherad kommune ved Hans Ole Wærsted Hans.Ole.Waersted@krodsherad.kommune.no , telefon 482 20 311.

Vedlegg: - Kart med foreløpig vurdering av aktuelle lokasjoner

-varslingsliste

SAKSFRAMLEGG

Oversikt over kommunalt eide boliger og fremtiden for Krøderen gamle barnehage

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
79/21	Formannskapet	10.06.2021
66/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 79/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Gustav Kalager (AP) fremmet følgende forslag:

Krøderen gamle barnehage beholdes i kommunalt eie. Bygges skal enten benyttes som bolig eller holdes av til midlertidighet i skolesaken.

Ved avstemming fikk forslaget fremmet av Kalager 2 stemmer, kommunedirektørens innstilling fikk 3 stemmer.

Vedtak

Formannskapets flertall (Glesne, Torp og Bråten) innstiller:

Kommunedirektøren gis i oppdrag å selge Krøderen gamle barnehage, 178/219, på det åpne markedet. Inntekter fra salget skal gå til dekning av gjeld i kommunens eiendomsmasse og innbetaling av merverdikompensasjon som er regnskapsført på prosjektet

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:
Kommunedirektøren gis i oppdrag å selge Krøderen gamle barnehage, 178/219, på det åpne markedet. Inntekter fra salget skal gå til dekning av gjeld i kommunens eiendomsmasse og innbetaling av merverdikompensasjon som er regnskapsført på prosjektet

Saksopplysninger:

Vurdering:

Formannskapet gjennomførte 29. april en befaring på Krøderen gamle barnehage. Underveis i befaringen ble det fra politisk side ytret ønske om 1) en oversikt over boligmassen til Krødsherad kommune, samt 2) en vurdering av kvaliteten på disse og 3) en vurdering av behovet. Til formannskapsmøtet 20.mai ble det skrevet en konkret sak for bygget Krøderen gamle barnehage uavhengig av øvrige boligmasse, se vedlagte formannskapssak 66/21. Som beskrevet i sak 66/21 må det tas et prinsippvalg om dette bygget pga Husbanken sitt krav om ferdigstillelse ved utgangen 2021, se også vedlagte tilsagnsbrev. Formannskapet sendte 20.mai 2021 denne saken tilbake til administrasjonen med ønske om en helhetsvurdering av boligmassen før det politiske nivå vil ta stilling til fremtiden til gamle Krøderen Barnehage.

Administrasjonen legger derfor frem for politisk nivå en sak som viser

1) En oversikt over boligmassen
2) En *enkel* vurdering av kvaliteten på disse. Dette er gjort for å spare tid sett. Dersom det er ønskelig med en større vurdering. f.eks. en takstrapport per boenhet vil dette ta mye tid og koste en del penger.
3) En enkel vurdering av behovet. Det ble i 2015 i kommunestyresak 52/15 vedtatt en boligsosialhandlingsplan. Vurdering i denne saken er så langt som råd tatt med utgangspunkt i denne, men selve planen er ikke revidert.
4) Noe utvidet informasjon for gamle Krøderen barnehage.

Vedlagte tabell viser hva kommunen eier av boliger, samt en kolonne som kort beskriver tilstanden.

Etter vedtatt plan i 2015 er følgende endringer gjort i kommunens boligmasse:
Følgende er solgt

- 3 boliger Sundvollhovet fra 1960-tallet
- 1 bolig på Byåsen

Følgende er bygg og tilføyd boligmassen

- 5 leiligheter fordelt på 3 bygg ved Coop på Krøderen
- 9 Omsorg+ leiligheter under Kryllingheimen

- De arbeides med å etablerer 2 boenheter i gamle Krøderen Barnehage; hvorav boenheten i underetasjen også kan omgjøres til 2 separate enheter ved behov.

Dette gir en netto tilvekst på 12 boenheter dersom gamle Krøderen barnehage ferdigstilles. I tillegg må Villa Fjellgløtt med sine 6 boenheter tas med i vurderingen. Etter at tjenester for funksjonshemmede flyttet til omsorgsboliger på Kryllingheimen har ikke bygget hatt en permanent bruk. Dette har gitt kommunen handlingsrom til å ta imot flyktninger, drive midlertidig sykehjem og senest ifm Covid19 ha beredskap for eventuelle smittehendelser. Etter hvert som Covid19 går over planlegger administrasjonen å bruke boenhetene i Villa Fjellgløtt vekselvis til omsorgsboliger med vedtak, kommunale boliger uten vedtak og som avlastningsboliger. Dersom nåsituasjonen sammenlignes med 2015 har kommunen i Villa Fjellgløtt hatt 6 boenheter i beredskap til enhver tid. I sum gir dette 18 boenheter utover det tilbudet som ble utnyttet i 2015. Kommunedirektøren har i formannskapssak 66/21 anbefalt salg av gamle Krøderen Barnehage. Dersom dette gjennomføres vil det være en reell økning på 16 boenheter mot status da planen ble vedtatt i 2015.

Som beskrevet i boligsosial handlingsplan skal kommunen bidra med boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Dette omfatter

- helse og omsorgsboliger
- boliger for personer med dårlig økonomi, nedsatt funksjonsevne, helsemessige eller sosiale problemer, dårlige kunnskaper om det norske boligmarkedet eller liknende forhold
- tilrettelagte boliger mhp utforming
- nødbolig for en tidsperiode på opptil 3 måneder

Boligsosialhandlingsplan anbefalte i 2015 at kommunen la til rette for 8-16 nye boenheter. Dette har kommunen ivaretatt i årene etter at planen ble vedtatt, da med vekt på omsorgsboliger av forskjellig karakter. Dette er i samsvar med kommunestyrevedtak om omsorgstrappen. Befolkningen eldes og de ansees at dette er den type bolig som må prioriteres i kommunale regi.

Erfaringen fra de senere år, etter at trykket fra flyktningkrisen fra 2015 ebbet ut, er at behovet for kommunale boliger er lavere enn tilgjengelig boligmasse. Trykket har heller ikke økt etter 1 år med Covid19. Kommunen bør ha noe boliger i beredskap i tilfelle en situasjon skulle oppstå. Det har man i flere år nå hatt på Villa Fjellgløtt. I noen perioder er det ikke venteliste for kommunal bolig. For å sikre leieinntekter er da noen få boliger annonsert ut på det åpne markedet på korttidskontrakter.

Boligsosialhandlingsplan la også frem en anbefaling om å rullere på boligmassen slik at kommunen selger unna eldre eiendom og bruker midler på å bygge nye boliger. NAV lokalt er konsultert i denne sammenheng. Dersom kommunestyret skulle beslutte at noe av boligmassen skal legges ut for salg forutsetter NAV at det gis et tilfredsstillende tilbud for de allerede er bosatt i boligen. Utover dette vektlegger NAV at kommunen ivaretar tilrettelagte boliger for dem med sosiale utfordringer, samt at tilbudet om nødbolig (opp til 3 måneder) opprettholdes. For Krøderen gamle barnehage konkret er dette ivaretatt ved at det ikke bor noen der. NAV har informert om at behovet som i sin tid var årsaken til å iverksette ombygging av Krøderen gamle barnehagen ikke lenger er tilstede.

Utleieboliger bringer inntekt til kommunen ved teknisk sektor, men som eiendomsforvalter følger også vedlikeholdsansvar. Siden 2015 er det vedtatt årlige investeringsmidler på mellom 3-700 000kr til prosjektet 4033 POTT – vedlikehold av kommunale boliger. Det er utført mye godt

arbeid på mange av boligene med disse midlene, og man har også kunne ta med mennesker på tiltak fra NAV i dette arbeidet. Deler av dette er synliggjort i vedlagte oversikt. Ved å avhende deler av boligmassen vil man redusere både leieinntektene og utgiftene til vedlikehold for teknisk sektor. Samtidig åpner man for å kunne bruke de tilgjengelige kommunale ressurser mer målrettet, både for å bygge nytt og for å vedlikeholde nye er bygningsmasse.

Utover gamle Krøderen barnehage kan en eller flere av følgende boliger vurderes solgt da det ikke er forpliktelser til Husbanken på dem eller bosatt personer med vedtak der.

- Rekkehuset på Briskåsen, 6 enheter
- Rekkehuset på Fagernes, 6 enheter
- Boligrekken ved Noresund barnehage
    - Nytun, 1 enhet
    - Brinken, 1 enhet
    - Midttun og Gamle Tannlegeboligen, 2 enheter i kjedede eneboliger

Dersom kommunestyret ønsker å gå videre med dette bør minimum følgende utredes i det videre

- Hva er markedsverdien på bygningsmassen og er den lett- eller vanskelig omsatt i markedet?
- Hvor mange boliger skal kommunen eie selv?
    - Boligsosialhandlingsplan la opp til en øke på 8-16 fra 2016. Dette betyr at det er handlingsrom for å selge flere av boligene og fortsatt være innenfor planens anbefaling
- Skal kommunen bygge flere nye boliger på kort sikt?
- Økonomiske konsekvenser for inntektene til teknisk sektor ved evt salg av boliger
- Bistå dem som bor i nåværende kommunale boliger med å finne seg ny bolig før et evt salg

Når det kommer til gamle Krøderen barnehage har administrasjonen behov for en avklaring før sommeren. Som beskrevet i formannskapssak 66/21 må administrasjonen enten 1) leie inn håndverkere høsten 2021 for å bli ferdig innen fristen til Husbanken, eller 2) så må bygget settes av til annen bruk eller selges. Det er til nå brukt over 800 000 kr eks MVA på bygget; dette er finansiert med midler fra POTT 04033 og teknisk sektor sitt disposisjonsfond. Teknisk sektor har vært i dialog med håndverkere og fått estimert kostanden til ferdigstillelse til c.a 1.8 millioner kroner ink. MVA. Det vil hefte noe usikkerhet ved denne summen. Det var i 2018 planlagt en mindre ombygging, men det har vist seg nødvendig å bruke med penger dersom bygget skal være fremtidsrettet. Som en følge av dette ble det søkt Husbanken som støtte slik at kommunen skulle ha større handlingsrom. Nå er imidlertid situasjonen endret mot da kommunen søkte Husbanken om støtte. Bruken av bygget var i 2018 planlagt av en slik karakter at kommunen kunne fatte vedtak som ville gitt MVA fritak. Nå som bruken av bygget er uavklart må kommunen enten

1) få bosatt leietakere som kvalifiserer til vedtak for å opprettholde MVA kompensasjon
2) ferdigstille oppussingen og betale MVA
3) selge bygget og betale tilbake kompensert MVA til staten – ca 250 000 kroner.

Dersom kommunen velger å gå videre med oppussing av bygget med tilskudd fra Husbanken så vil det være bindingstid på formålet i 30 år.

Sett i lys av at det er god kapasitet på boligmassen p.t., samt at det er flere interessenter som kontakter kommunen med interessere for å kjøpe boliger og at Krøderen gamle barnehage er verdsatt til 2.6 millioner kroner, innstiller kommunedirektøren på at bygget selges.

Dersom kommunestyret ser dette annerledes presenteres alternativ innstilling:
Kommunedirektøren gis i oppdrag å ferdigstille Krøderen gamle barnehage, 178/219. Egen sak for finansiering fremmes når flere detaljer er kjent høsten 2021.

Vedlegg

1 Avklaring av fremtiden til gamle Krøderen barnehage
2 Takstrapport
3 Husbanktilskudd
4 Oversikt og status for Krødsherad kommune sine boliger

SAKSFRAMLEGG

Avklaring av fremtiden til gamle Krøderen barnehage

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	20.05.2021
	Kommunestyre	17.06.2021

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:
Kommunedirektøren gis i oppdrag å selge Gamle Krøderen Barnehage, 178/219, på det åpne markedet. Inntekter fra salget skal gå til dekning av gjeld i kommunens eiendomsmasse.

Saksopplysninger:
Gamle Krøderen barnehage ligger som vist i kartet under på eiendom 178/219. Bygget har stått tomt etter at ny barnehage ble etablert på Krøderen i 2014. I 2015 ble eiendommen taksert til ca 1 million og det ble besluttet å selge denne, se kommunestyresak 78/15. I 2015 og 2016 ble Norge som mange andre land i Europa bosettere av en flyktningestrøm fra Midtøsten. Salget av den gamle barnehagen ble derfor satt på vent, samt at det ble tegnet ut og priset et bofellesskap for mindreårige flyktninger. Flyktningestrømmen ebbet etter hvert ut noe raskere enn forventet og bruken av bygget ble satt på vent. Vinteren 2016/2017 henvendte NAV seg til teknisk sektor med forespørsel om tilgang til boenheter for barnerike familier. Gamle Krøderen barnehage ble da tatt opp igjen som en mulighet. Det ble derfor tegnet ut et enklere ombyggingsforslag hvor man etablerer en stor boenhet i underetasjen, og en mellomstor boenhet i overetasjen på barnehagen. I kommunestyresak 9/18 ble disse skissene lagt frem sammen med en finansieringsplan og en innstilling på omregulering til boligformål. Saken ble vedtatt.

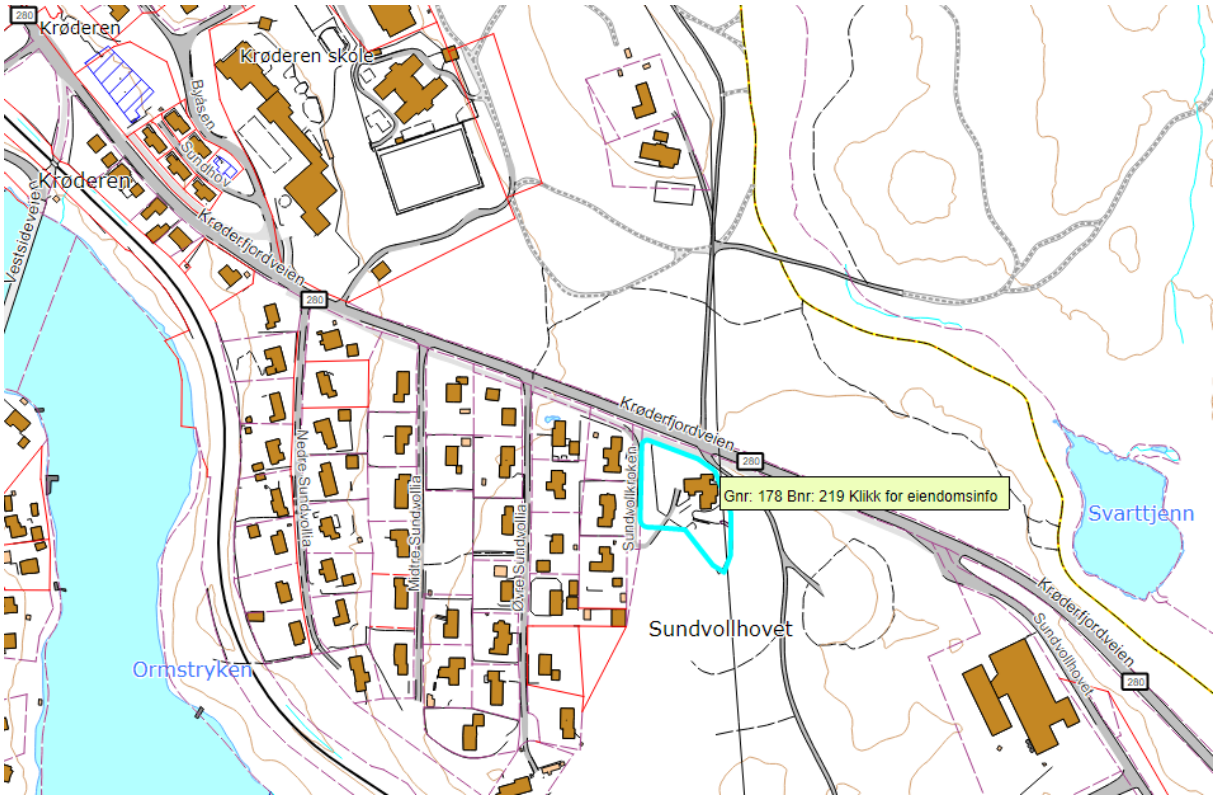

En forutsetning for finansieringen av prosjektet var å gjennomføre mest mulig av arbeidet med eget mannskap. Teknisk sektor har jevnt brukt tid på denne ombyggingen, men da dette i praksis er en totalrehabilitering som skal skje innimellom normal drift har dette dratt ut i tid. Før jul 2019 søkte kommunen Husbanken om støtte til tiltaket for boliger til vanskeligstilte. Kommunen har som følge av denne søknaden fått et tilsagn på 1 216 000 kroner. Ordfører har signert på tilsagnet, og det er en frist på gjennomføring av tiltakene til ved utgangen av 2021. Til nå er det brukt ca. 800 000 kr foruten egeninnsats av kommunen sitt personell. Underetasjen er om lag 90 % ferdig. Overetasjen er ikke påbegynt, samt at det bør gjøres noe utvendig i form av maling og nye takplater. Dersom kommunen skal rekke fristen med ombygging av resterende innen fristen må det engasjeres en byggmester som kan ta på seg å ferdigstille resterende arbeider. Ferdigstillelse med innleie av byggmester, rørlegger og elektriker estimeres til ca. 1 million kroner. Imidlertid er behovet for boliger til vanskeligstilte ikke presterende. Den siste tiden har kommunen jevnt hatt dialog med mennesker som ønsker kommunal bolig, men det er ikke venteliste for *vanskeligstilte*. Behovet for større boenheter til barnerike familier har også blitt mindre enn det var for 3 år siden. Dersom kommunen skal gå videre med gamle Krøderen barnehage bør den nedre boenheten deles i to, både på grunn av størrelse og da prisen er satt til 12 000 kroner/måned – noe som er i øvre sjikt av leiepriser i Krødsherad kommune. Det er også slik at kommunen ved å akseptere Husbanken sine betingelser forplikter kommunen til å bruke bygget til dette formålet i 20 år. I denne perioden kan formålet bare endres mot aksept fra Husbanken samt at restverdien av tilskuddet tilbakebetales.

Det er nå våren 2021 gjort en ny takst av eiendommen, denne ligger vedlagt. Som takstrapporten viser verdsettes nå bygget til 2.6 millioner kroner. Dersom kommunen realiserer dette og sammenholder dette mot investere midler viser totalregnskapet en netto på ca 1.8 millioner kroner.

Kommunen har flere roller;

- en er å tilby boliger til vanskeligstilte – noe som for tiden er godt ivaretatt
- en annen rolle er å bidra til boligutvikling. Ved å selge denne eiendommen åpnes det for private initiativ, samt at det også gir penger inn i kommunekassen.

I sum anbefaler kommunedirektøren å selge eiendommen på det åpne markedet

Vurdering:

Vedlegg

1	Takstrapport

TILSTANDSRAPPORT BOLIG

Bygningsteknisk gjennomgang med - verditakst

Sundvollkroken 8., 3535 KRØDEREN

Gnr 178: Bnr 219
3046 KRØDSHERAD KOMMUNE

SERTIFISERT TAKSTMANN
Jørn Halvorsen
Telefon: 905 59 676
E-post: jorn@halvorsentakst.no
Rolle: Uavhengig takstmann

AUTORISERT FORETAK
Halvorsen Takst AS
Solstrand, 3535 KRØDEREN
Telefon: 905 59 676
Organisasjonsnr: 911 929 082

Dato befaring: 21.04.2021
Utskriftsdato: 11.05.2021
Oppdragsnr: 119
Referansenr: e9dc521

Norsk takst er markedsnavnet til Norges Takseringsforbund

Personvern

Norsk takst og takstmannen behandler enkelte personopplysninger om kunden som takstmannen trenger for å utarbeide rapporten. For personvernerklæring og informasjon om bruk av personopplysninger gå til denne nettsiden: http://www.norsktakst.no/norsk/om-norsk-takst/personvernerklaering/

Norsk takst samarbeider med Vendu AS som utvikler tjenester som bidrar til en trygg bolighandel og et bærekraftig bolighold. For å kunne gjøre dette benyttes det tilstands - og eiendomsinformasjon fra rapporten.Les mer om tjenestene og få tilgang til å avstå fra bruk av dine data ved å gå til denne nettsiden: https://samtykke.vendu.no/1e719663-7282-4000-854f-e773264c80a2

Forutsetninger

TILSTANDSRAPPORT BOLIG OG DENS AVGRENSNINGER
Dette er en tilstandsrapport hvor det er lagt spesielt vekt på å fremstille de byggetekniske forhold som er særlig relevante ved eierskifte. Det understrekes at rapporten ikke erstatter selgers opplysningsplikt eller kjøpers undersøkelsesplikt, men utgjør et dokument som er ment å bidra til å øke tryggheten for alle impliserte parter. Tilstandsrapport bolig er en systematisk presentasjon av de forhold som takstmannen har observert og som, etter hans skjønn, har betydning ved eierskifte. Rapporten er likevel ingen garanti for at det ikke kan finnes skjulte feil, skader og mangler, ettersom det blant annet ikke er foretatt åpning av konstruksjoner. Tilbakeholdt eller uriktig informasjon som har betydning for rapporten er ikke takstmannens ansvar, med mindre han ut i fra sine faglige kvalifikasjoner eller erfaring burde ha forstått at informasjonen ikke var korrekt. Eier/formell oppdragsgiver plikter å lese igjennom rapporten, og gi tilbakemelding om eventuelle feil/ mangler før rapporten tas i bruk. Dette gjelder selv om/ også når selger benytter en eiendomsmegler.

TAKSTRAPPORTEN
Takstrapporten er spesifikk for sertifiserte takstmenn autorisert av Norsk takst og er utført i henhold til Norsk takst sine regler. Eventuelt angitt låneverdi er en forsiktig ansatt markedsverdi.

OM TAKSERINGSFORETAK
Takseringsforetakene som er autorisert av Norsk takst har profesjonelle fagfolk som blant annet utarbeider Tilstandsrapporter bolig. Foretakets autorisasjoner tilsvarer de sertifikater som takstmennene i foretaket holder.

OM TAKSTMENN
Takstmenn i Norsk takst er sertifisert av forbundet. Når en takstmann er sertifisert vil takstmannen ha rett til å benytte Norsk takst sitt sertifiseringsmerke på alle sine rapporter. Dette markerer at han er i besittelse av de nødvendige faglige kvalifikasjoner for denne type oppdrag. I tillegg forventes det at den sertifiserte takstmannen skal etterleve de etiske regler og det generelle regelverket for sin organisasjon og ellers utøve normalt godt takstmannsskjønn.

KLAGEORDNING
Det er opprettet en felles klagenemnd for takstbransjen som også omfatter Tilstandsrapport bolig med tilhørende tilleggsmoduler. Klageorganet er sammensatt av en nøytral formann, samt like mange representanter fra Forbrukerrådet på den ene siden og fra Bransjeorganisasjonene på den andre. Alle forbrukerklager i forbindelse med Tilstandsrapporten og tilhørende tilleggsundersøkelser kan rettes til dette klageorganet. Forutsetningen for at en sak skal bringes inn for nemnda, er at klager har tatt saken opp med motparten uten å komme til en tilfredsstillende løsning. Nemnda vil behandle alle slike klager som er knyttet til selve rapporten og eventuelle felles tilleggsundersøkelser.

RAPPORTENS STRUKTUR
Rapportens struktur, metodikk og terminologi er, så langt det er naturlig utført i henhold til Norsk Standard NS 3424 av 1995 (tilstandsrapport) og NS 3451 (bygningsdeler). Materialbeskrivelser og beskrivelser av symptomer på tilstandssvekkelse er i tråd med veiledning for NS 3424 og tilhørende definisjoner og terminologi. Byggtekniske tilstandssvekkelser angis også i tråd med NS3424 på følgende måte:
- Tilstandsgrad 0, TG0: Ingen symptomer
- Tilstandsgrad 1, TG1: Svake symptomer
- Tilstandsgrad 2, TG2: Middels kraftige symptomer
- Tilstandsgrad 3, TG3: Kraftige symptomer (også sammenbrudd og total funksjonssvikt)

TG0 angis ikke i rapporten, dvs. tilstandsgrad angis ikke dersom det ikke registreres synlige symptomer eller tilstandssvekkelser.

BEFARINGEN
NS 3424 har undersøkelsesnivåer fra 1-3. Denne rapporten er basert på undersøkelsesnivå 1 som er laveste nivå.
I praksis betyr dette at gjennomføringen av befaringen begrenses som følger:
- Det utføres kun visuelle observasjoner på tilgjengelige flater uten fysiske inngrep (f. eks. riving)
- Inspeksjon blir kun utført på lett tilgjengelige deler av konstruksjoner. For eksempel blir ikke møbler, tepper, badekar, vaskemaskiner, lagrede gjenstander og lignende flyttet på, med mindre åpenbare grunner skulle tilsi det.
- Flater som er skjult av snø eller skjult på annen måte blir ikke kontrollert. Det anføres i rapporten hvorfor flatene ikke er kontrollert.
- Det er ikke foretatt funksjonsprøving av bygningsdeler, som isolasjon, piper, ventilasjon, el. Anlegg, osv.
- Yttertak inspiseres normalt fra loft/innsiden og utvendig fra bakken eller fra stige, dersom denne er klargjort og reist til befaringen.
- Uinnredede kjellere og loft, samt krypkjellere og kryploft, inspiseres dersom annet ikke er nevnt.
- Bruk av stikktakninger. Stikktakninger er utvalgt tilfeldig, dvs. uten forhåndskunnskap om objektet.
- Våtrom og andre rom med uttak for vann, eller spesielt utsatt for fuktighet, blir spesielt inspisert.

Andre detaljer om befaringen vil fremkomme i de enkelte underpunkter i rapporten.

LEVETIDSBETRAKTNINGER
Det refereres til en levetidstabell, utarbeidet på grunnlag av 'Byggforskserien 700.320 Intervaller for vedlikehold og utskifting av bygningsdeler, SINTEF Byggforsk, 2007'. Relevante deler av tabellen fremkommer i rapporten for et utvalg av særlig utsatte bygningsdeler. Normal levetid er angitt generelt og i et ca. intervall mellom høy og lav forventet teknisk levetid avhengig av hvilke faktorer som er tilstede av de som gjør seg gjeldende, for eksempel regn, vind, sol, frost, forurensning og bruk. Levetiden kan variere noe dersom andre kriterier enn teknisk levetid, som for eksempel estetikk, økonomi, sikkerhet, funksjon eller brukerønsker, er lagt til grunn. Levetidsbetraktningen er generell og angir den tiden det gjennomsnittlig tar før man kan forvente at bygningsdelen ikke lenger tilfredsstiller gitte minimumskrav.

TILLEGGSUNDERSØKELSER
- Piper og ildsteder. Takstmannen vil registrere tilstandssvekkelser etter normal besiktigelse, men påpeke nødvendigheten av å konsultere offentlige godkjenningsmyndigheter dersom mer grundige undersøkelser virker påkrevet.
- Elektriske installasjoner inspiseres ikke etter kravene i NS 3424, men kan kommenteres ut fra helt enkle vurderingskriterier. Det anbefales alltid å konsultere en El. Takstmann dersom grundigere undersøkelser er ønskelig.

ANDRE UTTRYKK OG DEFINISJONER
- Tilstandsgrad (TG): Uttrykker tilstanden til objektet med utgangspunkt i et definert referansenivå.
- Referansenivå: Gitt forventet tilstand til en bygningsdel, bl.a vurdert ut fra alder og normal bruk.
- Svikt: Et negativt avvik mellom observert tilstand og referansenivået.
- Stikktakninger: Enkel kontroll under overflaten av et objekt, ved hjelp av små stikk med en spiss gjenstand.
- Normal levetid: Gjennomsnittlig teknisk forventet levetid for et bygg eller en bygningsdel, vurdert ut fra de normale påvirkninger og det materiale som objektet består av.
- Symptom: Et tegn på en bestemt tilstand ved objektet, normalt benyttet ved beskrivelse av negative avvik, svikt.
- Tilstand: Et uttrykk for objektets generelle godhet i forhold til referansenivået, gradert i forhold til avvik fra referansenivået. Se 'Tilstandsgrader' under punktet om Rapportens struktur.
- Visuell: Det som kan sees, og i denne sammenheng antyder det en begrensning i befaringsmetoden slik at befaring ved hjelp av andre hjelpemidler enn synet ikke inngår.
- Fuktindikatorutstyr: Teknisk hjelpemiddel til å måle eller søke etter fuktighet i konstruksjoner.

Kunden/rekvirenten skal lese gjennom dokumentet før bruk og gi tilbakemelding til takstmannen hvis det finnes feil/mangler som bør rettes opp. Hvis rapporten er eldre enn 6 måneder, bør takstmannen kontaktes for ny befaring og oppdatering.

Arealberegning

Arealmålingene i denne rapporten har NS 3940:2012 som utgangspunkt. Presiseringer for enkelte arealbegreper og definisjoner i forbindelse med arealmåling ved omsetning og/eller verdisetting av boenheter er beskrevet i 'Takseringsbransjens retningslinjer for arealmåling – 2014'. Areal oppgis i hele kvadratmeter i rapporten, og gjelder for det tidspunkt oppmålingen fant sted. Ved markedsføring av boliger skal det benyttes egne arealbetegnelser: P-ROM og S-ROM. Primærrom- og sekundærrom (P-ROM og S-ROM). Fordeling mellom disse er basert på retningslinjene og takstmannens eget skjønn. En bruksendring av et rom kan ha betydning for hvilken kategori rommet tilhører.

Måleverdige arealer: Større åpninger enn nødvendige åpninger i etasjeskiller for trapp, heiser, sjakter og lignende, regnes ikke med i etasjens areal. Hvis trapp inngår i åpningen, regnes trappens horisontalprojeksjon med i etasjens areal. Rom skal ha atkomst og gangbart gulv. Rommenes bruk kan være i strid med byggeforskriftene selv om de er måleverdige.

Egne forutsetninger

Jeg er ikke ansvarlig for manglende opplysninger om feil og mangler som han ikke kunne ha oppdaget, etter å ha undersøkt takstobjektet slik god skikk tilsier.
Taksten er avholdt etter beste skjønn.
Heftelsesanmerkninger er ikke vurdert med mindre det er angitt.
Det gjøres oppmerksom på at panteattest ikke er innhentet for eiendommen, og det er derfor ikke kjent om denne inneholder opplysninger om forhold som har betydning for taksten.
BRA er målt innenfor leilighetens vegger hvor rør og montasjekanaler er medregnet iht. retningslinjer for arealmåling.
Jeg har ikke undersøkt med bygningsetaten vedrørende regulering eller andre forhold.
Der er angitt en leveranse beskrivelse fra hjemmelshaver som er beskrevet under konstruksjoner.

Halvorsen Takst AS
Solstrand, 3535 KRØDEREN
Telefon: 905 59 676

Takstmannens rolle

Denne rapporten er utarbeidet av en uavhengig takstmann uten bindinger til andre aktører i eiendomsbransjen. Takstmannen har verken et ansettelsesforhold til eller økonomisk interesse i sin oppdragsgivers virksomhet. For nærmere beskrivelse av kravene til takstmannens integritet, se takseringsbransjens etiske retningslinjer på www.norsktakst.no.

Konklusjon tilstand

Dette er et forenklet sammendrag av bygningen.
GENERELT: Bygningen er fra 1981.
Observerte avvik og utførelse på enkelte bygningsdeler tilsier at det ved en ombygging/oppussing vil kunne avdekkes feil/mangler utover det beskrevne i rapporten. Det er behov for vedlikehold og oppgraderinger. Ved kjøp av brukt bolig kan det være vanskelig å vite hva man skal forvente av behov for vedlikehold og oppgradering. Alder og tilstand på for eksempel tak, kledning, vinduer og rør vil avgjøre byggets vedlikeholdsbehov fremover. Byggeskikk og materialvalg vil også variere ut ifra byggets alder, noe som gjør at energiforbruk, komfort og bruk kan variere fra bygning til bygning avhengig av alder og hva som eventuelt er oppgradert.

VEDLIKEHOLD/PÅKOSTNINGER:(Opplyst av kilde)
Påbygget i sokkeletasjen ca. 1992.
Inngangsparti i sokkeletasjen ca. 2009.
El-anlegg i forbindelse med oppussing i sokkeletasjen. Nytt i 2021.
Røropplegg i forbindelse med oppussing av sokkeletasjen. Nytt i 2021.
Baderom i sokkeletasjen nytt i 2021.
Noen nye overflater på vegger, tak og gulv i sokkeletasjen. Nytt i 2021.

Markeds- og låneverdi

Tilleggsdel til Tilstandsrapport bolig

Markedsverdi (normal salgsverdi) gir uttrykk for den salgsverdien som kan forventes for eiendommen i dagens marked slik den fremstår på befaringstidspunktet; størrelse, standard og beliggenhet tatt i betraktning. Låneverdi er en forsiktig ansatt markedsverdi som grunnlag for langsiktig belåning. Følgende vurdering er lagt til grunn ved fastsettelse av markedsverdi (normal salgsverdi) for eiendommen:
Bygningen er fra 1981, bygget i 2 etasjer.
Romslig og god planløsning.
Gangavstand til barnehage, skoler og dagligvare.

Markedsverdi (normal salgsverdi)	**Kr.**	**2 600 000**
Låneverdi (forsiktig ansatt markedsverdi):	**Kr.**	**1 900 000**

KRØDEREN, 11.05.2021

Jørn Halvorsen
Telefon: 905 59 676

Befarings- og eiendomsopplysninger

Rapportdata	
Kunde:	Krødsherad Kommune
Takstmann:	Jørn Halvorsen
Befaring/tilstede:	Befaringsdato: 21.04.2021. - Herleik Ødegård . Teknisk etat, Krødsherad kommune. - Jørn Halvorsen. Takstmann tlf.: 905 59 676. Tlf. 905 59 676

Eiendomsopplysninger	
Beliggenhet:	Eiendommen ligger øverst i Sundvollhovet i et etablert boligfelt . Det er noen minutters gange til Krøderen sentrum, med barnehage og barne- og ungdomsskole. Flott moderne skatepark ligger i umiddelbar nærhet til skolen. Ny moderne matvarebutikk åpner sommeren 2021. Kort vei til Norefjell med alpintraséer og milevis med langrennsløyper.
Bebyggelsen:	Bolig med primær areal på 363 m² i to etasjer
Standard:	Boligen er fra ca 1981 og påbygget i 1992. Hovedsakelig enkel standard. Oppvarming består av strøm.
Om tomten:	Eiet tomt på 3 969,7 m² som er flat/skrånende. Noe naturtomt og noe asfaltert.
Regulering:	Eiendommen er regulert til boligformål.
Adkomstvei:	Eiendommen er tilknyttet offentlig vei
Tilknytning vann:	Eiendommen er tilknyttet offentlig vann
Tilknytning avløp:	Eiendommen er tilknyttet offentlig avløp

Matrikkeldata	
Matrikkel:	Kommune: 3046 KRØDSHERAD Gnr: 178 Bnr: 219
Eiet/festet:	Eiet
Areal:	3 969,7 m² Arealkilde: Arealet er hentet fra kartverket
Hjemmelshaver:	Krødsherad Kommune
Adresse:	Sundvollkroken 8. 3535 Krøderen

Kilder/vedlegg

Dokument/kilde	Dato	Kommentar	Status	Sider	Vedlagt
Rekvirent					

Bygninger på eiendommen

Enebolig

Bygningsdata	
Byggeår:	1981
Tilbygg: Tilbygg:	År: 1992 Deler av sokkeletasjen ble bygget på. År: 2007 Inngangsparti i sokkeletasjen ble bygget.

Arealer

	Bruttoareal	Bruksareal BRA m²			
Etasje	BTA m²	Totalt	Primær P-ROM	Sekundær S-ROM	Kommentar
Sokkeletasjen	268	251	223	28	
1. etasje	153	146	140	6	Det er trukket ut noe av arealet i trapperom som det ikke er tilkomst til.
Sum bygning:	421	397	363	34	

Regler for arealberegning, se eget avsnitt i rapportens forutsetninger.

Romfordeling

Etasje	Primærareal (P-ROM)	Sekundærareal (S-ROM)
Sokkeletasjen	Trapperom, bad/vaskerom, stue 1, stue 2, kjøkken, gang, vindfang, hobbyrom, 5 soverom, 3 wc	Bod 1, bod 2, teknisk rom
1. etasje	Trapperom, vindfang, bad/vaskerom , kjøkken, gang, kontor 2, stue, 2 wc, 2 soverom	Klesskap

Konstruksjoner

Enebolig

Bygning generelt - Enebolig

Bygning, generelt	
Beskrivelse:	Bygningen ble opprinnelig bygget som barnehage. Noe den har vært i mange år. 1. etasje har ikke gjennomgått noen forandringer og har fortsatt rominndeling slik det var når bygget ble brukt som barnehage. 1. etasje fremstår som slitt og tiltak må påregnes. I sokkeletasjen er det gjort vesentlig oppussing. Det er nytt bad, nytt kjøkken, samt nye overflater i himling og vegger. Boligen har støpt betonggulv i sokkeletasjen. I sokkeleiligheten er ytterveggene bygget opp med leca blokker og isolert trekonstruksjoner. Over grunnmur er veggene bygget av trekonstruksjoner med isolasjon med stående malt panel utvendig. Etasjeskiller mellom etasjene er i trekonstruksjoner. Taket er mønet tak i trekonstruksjoner med bordtak og shingel. Takrenner og nedløp er i plast. Bygget har stått tomt i cirka ti år.

Grunn og fundamenter - Enebolig

Vurdering av byggegrunn og fundamentering. Grunnundersøkelser er ikke foretatt.

Grunn og fundamenter, generelt	
Beskrivelse:	Grunnundersøkelser er ikke foretatt, og tilstandsgrad er derfor ikke vurdert. RADON: Takstmannen har ikke kjennskap til radonmåling av boligen. Statens strålevern anbefaler radonmåling i bolig. Mer info angående radon kan hentes hos kommunen og Statens strålevern, www.nrpa.no/radon. Radon målinger blir anbefalt de fleste steder for å danne seg et bilde av situasjonen angående risiko knyttet til eventuelt radoneksponering.

Grunnmur - Enebolig

Undersøkelsen omfatter visuell observasjon som gjelder sprekker og setninger.

Vegger mot grunn		
Beskrivelse:	Vegger mot grunn er i murt leca som er påført og isolert innvendig.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før utbedring av betongvegg eller murt vegg av blokker er 20 - 60 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Ingen tegn på setning/ skader av betydning på grunnmur.	TG: 1

Drenering - Enebolig

Vurderingene gjelder fuktsikring av grunnmur og aldringssvekkelse av drensrør. Observasjonene er visuelle.

Drenering		
Beskrivelse:	Fuktsikringens utførelse og materialer er ikke kjent under terreng. Det er ikke kjennskap til utbedringer av fuktsikring siden byggeåret. Ingen synlige tegn til fukt på innvendig vegger og overflater.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før vedlikehold av drenssystem med drensledninger er 1 - 5 år. Normal tid før utskifting av drenssystem med drensledninger er 20 - 60 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Tilstand er satt etter visuelle observasjoner, alder på drenering, usikkerheten om dreneringen.	TG: 2

Veggkonstruksjon og utvendige fasader - Enebolig

Undersøkelsen omfatter visuell observasjon som gjelder sprekker og setninger. Her gjøres en visuell kontroll av konstruksjon og fasader, med tilfeldige valgte stikktakninger der det er treverk. Det gjøres oppmerksom på at vurderinger av fasadene er foretatt fra bakkenivå.

Yttervegger		
Beskrivelse:	I 1. etg. er ytterveggen i bindingsverk med 100 mm. isolasjon. På tilbygget i sokkeletasjen har ytterveggene 150 mm. isolasjon.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før reparasjon av bindingsverk av tre er 40 - 80 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Ytterveggene fremstår i god stand. Det er ingen synlige tegn til at ytterveggene har skader eller svekkelser.	TG: 1

Utvendige overflater		
Beskrivelse:	Ytterkledningen er stående trekledning, noe fra byggeåret 1981 og noe fra 1992.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før maling av trekledning eller laft, malt er 6 - 12 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Kledningsbordene har malingsslitasje og flere steder er det sprekkdannelse. Jeg anbefaler vedlikeholdstiltak på utvendig kledning.	TG: 1

Vinduer og dører - Enebolig

Kontrollen skjer med visuell undersøkelse, samt stikktakninger med hensyn til råteskader. Det er foretatt kontroll på tilfeldig valgte åpne- og lukkemekanismer. Det anmerkes derfor at ikke absolutt alle dører og vinduer trenger å være fullstendig funksjonstestet.

Vinduer		
Beskrivelse:	2-lags glass i malt treramme. Noen vinduer er fra byggeåret og noen fra 1992.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før kontroll og justering av vinduer, hengslede er 2 - 8 år. Normal tid før utskifting av trevindu er 20 - 60 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Noe aldersslitasje/vedlikeholdsbehov på vinduene fra byggeåret. Tiltak må påregnes. Tilstandsgraden er satt til TG 2 på de eldste vinduer og TG 1 på vinduer av nyere dato. Tilstand satt etter visuelle observasjoner og alder. Vinduer kan være punkterte selv om dette ikke kan ses.	TG: 2

Takkonstruksjon - Enebolig

Her vurderes ventilering samt synlige tegn til fukt, sopp, råte og treskadeinsekter på tilgjengelige steder. Tilfeldige stikktakinger foretas. Her kommenteres også undertak, vindskier og gesimser. Det er ikke flyttet på lagrede gjenstander og lignende.

Takkonstruksjoner	
Beskrivelse:	Mønet tak med plassbygde sperrekonstruksjoner. loft er ikke inspisert på grunn av manglende tilkomst.

Taktekking - Enebolig

Undersøkelsen omfatter visuell vurdering av taktekkingsmaterialer.

Taktekking og membraner		
Beskrivelse:	Taket er tekket med asfalttakshingel fra byggeåret 1981 og noe er fra 1992 Takrenner og nedløp er i plast.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før vedlikehold av asfalttakshingel er 5 - 15 år. Normal tid før omlegging av asfalttakshingel er 20 - 30 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Skader på takrenner. Fornyelser av taktekking og renner må påregnes. Taktekkingen er besiktiget fra bakkenivå. Undertak er ikke vurdert da dette ikke var tilgjengelig for inspeksjon på befaringsdagen.	TG: 2

Terrasse, balkonger, trapper ol - Enebolig

Undersøkelsen omfatter visuell vurdering med hensyn til skader. Der det er treverk tas tilfeldige stikktakninger. Rekkverk kontrolleres.

Trapper og ramper		
Beskrivelse:	Tretrapp med belegg på trinnene.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før utskifting av trapper i tre er 15 - 30 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Ingen registrerte avvik	TG: 1

Etasjeskillere - Enebolig

Visuelle observasjoner som spesielt omfatter forhold angående vesentlige skjevheter som kan ha konstruksjonsmessige negative avvik.

Frittbærende dekker

Beskrivelse:	Etasjeskiller med trebjelkelag. Bjelkekonstruksjonen er innebygd og ikke kontrollerbar.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før reparasjon av etasjeskiller med bjelkelag av heltre eller I-bjelker er 40 - 80 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Eksakt tilstand kan ikke sjekkes uten bygningsmessige inngrep. Bjelkelag/etg.skiller vil alltid være omfattet av mindre skjevheter uten at dette nødvendigvis er en skade/svikt. Lokale skjevheter forekommer. Tilstandsgrad gitt pga. nevnte forhold og alder.	TG: 1

Bad - Enebolig

Det er fuktmålerutstyr og visuelle observasjoner som er lagt til grunn for vurderingene. Fuktvurderinger med påregnelige skader er foretatt i områder som gulv og vegger. Tilstøtende rom og rom i etasjen under baderom er også besiktiget hvis disse rom tilhører samme boenhet. Lett tilgjengelige sluk besiktiges og kommenteres. Baderomsinnredninger vurderes. Det er ikke flyttet på innredninger og utstyr.

Overflater på innvendige gulv - Sokkeletasjen / Bad/vaskerom

Beskrivelse:	Overfalte på innvendig gulv er flisbelagt. Nytt i 2021.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:		TG: 1

Overflater på innvendige vegger - Sokkeletasjen / Bad/vaskerom

Beskrivelse:	Innvendige vegger er kledd med panel og baderomsplater i dusjsonen. Nytt i 2021.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:		TG: 1

Overflater på innvendig himling - Sokkeletasjen / Bad/vaskerom

Beskrivelse:	Himling er kledd med behandlet panel. Nytt i 2021.

Innredning og garnityr for våtrom - Sokkeletasjen / Bad/vaskerom

Beskrivelse:	Hvit porselensvask, hvit innredning med benkeplate i laminat og vaskekum i stål. Gulvmontert toalett.

Luftbehandling, generelt - Sokkeletasjen / Bad/vaskerom

Beskrivelse:	Elektrisk luftavtrekk i dusjsonen. Nytt i 2021.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:		TG: 1

Kjøkken - Enebolig

Visuell observasjoner spesielt med tanke på ventilering. Videre bruk av fuktmålerutstyr i erfaringsmessige utsatte områder som for eksempel oppvaskbenk, oppvaskmaskin og kjøleskap. Det er ikke flyttet på innredninger og utstyr.

Kjøkkeninnredning

Beskrivelse:	I sokkelleiligheten er det nytt IKEA kjøkken med benkeplate av laminat. Plass for frittstående komfyr med keramisk koketopp, ventilator over komfyren med avtrekk ut. Normalt godt med skap, skuffer og benkeplass. Nedfelt rustfri oppvaskkum. Mellom benkeplaten og overskapene er det baderomsplater. I 1. etg er kjøkkenet i profilerte fronter med benkeplate i laminat. Plass for frittstående komfyr med keramisk koketopp. Nedfelt rustfri oppvaskkum. Ukjent alder på kjøkkeninnredning.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:		TG: 1

Innvendige overflater - Enebolig

Her medtas kun de rom som ikke er beskrevet tidligere. Alle rom er kontrollert når annet ikke er angitt. Det gjøres oppmerksom på at det er bare de rom som har vesentlige visuelle feil/skader på overflater som blir kommentert.

Overflater på innvendige gulv

Beskrivelse:	I sokkelleiligheten er det belegg på så å si alle gulv med unntak av baderommet og entrèen. Baderom og entrè har fliser. I 1. etg. er det belegg på alle rom.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før boning av linoleum er 0,5 - 2 år. Normal tid før utskifting av linoleum er 15 - 25 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	Belegget i 1. etg. er noe slitt og det er noe knirk i gulvet. TG 2 Belegget i sokkeletasjen, noe bruksmerker.	TG: 2

Overflater på innvendige vegger

Beskrivelse:	Innvendige vegger i sokkeletasjen er det meste kledd opp på nytt i 2021, panel og Mdf-plater. Baderomsplater på badet. I 1 etg. er innvendige vegger av baderomsplater, malte sponplater og panel.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før utskifting av våtrom, baderomspanel er 10 - 20 år. Normal tid før maling av trepanel, malt er 8 - 16 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	I 1 etg. er overflater på vegger noe slitt. Tilstand satt etter visuelle observasjoner. Sokkeletasjen er det noe bruksmerker på panelen på soverom.	TG: 2

Overflater på innvendig himling

Beskrivelse:	I sokkeletasjen er himlinger av takess-plater og panel. Nytt i 2021 I 1. etg. er himlinger av takess-plater.	
Utskifting/vedlikehold:	Normal tid før maling av plater, malt er 10 - 20 år.	
Tilstandsvurdering/ tilstandsgrad:	I 1 etg. er det noe tegn til fukt rundt lufteventil, men det viste ingen tegn til fuktighet med fuktmåler. Ellers er det normalt god standard på innvendige himlinger.	TG: 1

VVS (ventilasjon, varme og sanitær) - Enebolig

Her vurderes vannrør, avløpsrør, varmtvannsbereder, sentralvarmeanlegg og brenselstank. Vurderingene gjelder kun alder og materialvalg ut fra visuelle observasjoner eller opplysninger som fremgår av fremlagte tegninger, byggebeskrivelse eller andre godkjente dokumenter.

VVS-installasjoner, generelt

Beskrivelse:	I sokkeletasjen er alt av vannrør byttet til rør-i-rør system med fordelerskap i entreen og teknisk rom. Ny 200 l varmtvannsbereder. I 1. etasje er vannrørene i kobber. Eldre varmtvannsbereder.
Tilstandsvurdering:	Anlegget er ikke teknisk vurdert. Kontakt rørlegger for evt. nærmere kontroll av anlegget. Bunnledningene og utvendige ledninger er nedgravd og ikke tilgjengelig for inspeksjon. Eldre jernrør kan være utsatt for rust/groing og gi redusert gjennomstrømning/risiko for lekkasjer Normal levetid for vannledning av galvanisert stål er 15 til 30 år Normal levetid for vannrør av kobber. Utskifting. 25 til 50 år. Normal levetid for avløpsledninger av støpejern er 30 til 40 år Normal levetid for avløpsrør av plast. Utskifting. 25 til 50 år.

Sanitærinstallasjoner, generelt

Varme, generelt	
Beskrivelse:	Oppvarming består av strøm.

Elektriske anlegg - Enebolig

Det elektriske anlegget er ikke vurdert i denne rapporten da dette krever spesiell kompetanse og autorisasjon. På generelt grunnlag anbefales det derfor en gjennomgang av en el.fagmann. Heller ikke visuelle feil kommenteres hvis ikke dette fremgår særskilt nedenfor.

Elkraft, generelt	
Beskrivelse:	I sokkeletasjen er det nytt sikringsskap med automatsikringer med digital strømmåler. Noe åpent og skjulte strømledninger. I 1. etg er det eldre sikringsskap med skrusikringer av porselen.
Tilstandsvurdering:	Tilstandsgrad er ikke undersøkt.Jeg er ikke el. fagmann og det er ikke foretatt kontroll av det elektriske anlegget. Kontroll utført av sertifisert EL-kontrollør/takstmann anbefales.Det er ikke fremlagt dokumentasjon på det elektriske anlegget.På arbeider utført på det elektriske anlegg etter 1999 skal det foreligge en samsvarserklæring. Dersom dette mangler, kan det innebære en mangel ved eiendommen. Alt arbeid på elektriske anlegg skal utføres av en el-virksomhet som er registrert i myndighetenes sentrale register.https://innmelding.dsb.no/elvirksomhetsregisteret/privatsok.

Elvarme, generelt	
Beskrivelse:	I sokkeletasjen er det elektrisk gulvarme i så å si alle rom med unntak av boder og trapperom.

Diverse utstyr - Enebolig

Her beskrives utstyr som ikke er medtatt i de øvrige poster. Besiktigelsen gjelder bare utstyr som har vesentlig betydning for boligens standard.

Andre installasjoner, generelt	
Beskrivelse:	Bygget har ventilasjonsanlegg, dette er ute av funksjon.

Beregninger

Teknisk verdi bygninger				
Enebolig				
Normale byggekostnader (utregnet som for nybygg)	Kr.	5 500 000		
Fradrag (alder, utidsmessighet, vedlikeholdsmangler, tilstandssvekkelser, gjenst. arbeider)	Kr.	- 2 300 000		
Sum teknisk verdi – Enebolig			**Kr.**	**3 200 000**
Sum teknisk verdi bygninger			**Kr.**	**3 200 000**

Husbanken

Retur: Husbanken
Postboks 1404, 8002 BODØ

Deres dato	**Deres referanse**
13.12.2019	
Vår dato	**Vår referanse**
21.02.2020	2019/37205- 8 610

Krødsherad kommune
Heidi Thorsdalen
3536 Noresund

Tildeling av tilskudd til utleieboliger ved oppføring av bolig

Vedtaket gjelder: Sundvollkroken 8 og 10 i Krødsherad kommune, med gnr: 178, bnr: 219.

Husbankens vedtak

Husbanken har vedtatt at Krødsherad kommune får et tilskudd på

kr 1.216.000,-.

Tilskuddet skal brukes til å finansiere deler av kostnadene ved ombygging av barnehage til 2 boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet. Beregningen av tilskudd bygger på at P-rom er a kvm.
Boligen 1. etasje: P-rom: 188 kvm
Boligen 2. etasje: P-rom: 88 kvm

Veien videre

Dere må sende oss vedtaket med signert aksept av vilkårene **innen fire uker** fra den datoen dere mottok dette brevet. Retten til tilskuddet faller bort uten ytterligere varsel hvis dere ikke overholder fristen. Dere kan returnere vedtaksbrevet per post eller via Altinn. Det kan ikke sendes med e-post. Aksepten må undertegnes av ordfører eller annen bemyndiget person.

Ved melding om igangsetting eller dialog med Husbanken, kan dere bruke post@husbanken.no. Merk all post med referansenummeret til saken.

Sentrale vilkår for tilskuddet

Tilskuddet skal inngå i finansiering av prosjektet, og boligen skal brukes til utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet i minst 30 år fra utbetalingen av tilskuddet. Tilskuddet avskrives med 3,33 prosent for hvert fullførte år etter utbetalingsdatoen.

- **Igangsetting og ferdigstillelse**
  Et vilkår for tilskuddet er at dere har startet opp arbeidet senest innen **3 måneder**, og at prosjektet er ferdig innen **2 år** fra vedtaksdato. Sammen med retur av vedtaksbrev sender dere melding til Husbanken på skjema «Igangsetting og ferdigdato» (HB 7.S.32).

- **Leiekontrakter ved tildeling**
  Et vilkår for tilskuddet er at dere har leiekontrakter med tre års varighet med beboerne, med tre måneders gjensidig oppsigelsestid. Husbanken skal godkjenne bruk av kortere avtaler.

- **Krav til å følge offentlig lovverk**
  Husbanken har også som vilkår at dere følger forvaltningslovens regler om enkeltvedtak ved tildeling, avslag og forlengelse av leie av boligen. Dere må også følge regelverket om offentlige anskaffelser.

- **Kontroll**
  Husbanken og Riksrevisjonen kan kontrollere at tilskuddet brukes slik dere har beskrevet i søknaden og slik Husbanken har forutsatt.

Vår kontaktperson
Birgit Chatrin Huse
Tlf. 97 48 40 08
birgit.huse@husbanken.no

Besøksadresse
Kystveien 2, Arendal

post@husbanken.no

Sentralbord
22 96 16 00

www.husbanken.no

Kontonr.
6345.05.03594
Org.nr.
942 114 184

Dere plikter før og etter at tilskuddet er gitt å gi Husbanken tilgang til alle relevante opplysninger, herunder prosjektregnskap og bilag.

Husbanken kan kreve dokumentasjon på at arbeidene er utført som forutsatt. Dere plikter uten ugrunnet opphold å medvirke til at Husbanken selv kan taksere og befare eiendommen, herunder gjennomføre stikkprøvekontroller.

Husbanken kan innhente opplysninger fra andre myndigheter.

Dersom det foreligger forhold som gir rimelig grunn til å tro at utfallet av en kontroll kan tenkes å påvirke beslutninger Husbanken skal treffe, så kan søknader og utbetalinger om lån eller tilskudd i dette eller andre prosjekter stilles i bero til kontrollen er gjennomført.

- **Reberegning, tilbakeholdelse og bortfall**
  Blir boligene i prosjektet redusert med hensyn til størrelse (antall kvm P-rom) vil dette utløse reberegning og tilskuddet avkortes. Økt størrelse (antall kvm P- rom) gir ikke rett til mer tilskudd.

  Tilskuddet vil ikke bli utbetalt dersom det foreligger begrunnet mistanke om at tilskuddsmottageren virksomhet er involvert i alvorlig økonomisk kriminalitet, herunder miljøkriminalitet eller misbruk av offentlige midler.

  Tilskuddet bortfaller også dersom boligene ikke er ferdigstilt, tatt i bruk og søknad om utbetaling er sendt Husbanken innen 2 år fra dette vedtaket ble truffet. Husbanken kan utsette fristen i særlige tilfeller.

- **Tilbakebetaling**
  Ved salg av boligen kreves ikke avskrevet tilskudd tilbakebetalt.

  Dersom dere

  - har tilbakeholdt eller gitt uriktige opplysninger om forhold som har betydning for Husbanken
  - ikke følger eller oppfyller kravene i forskriften eller vilkår i dette vedtaket.

  kan Husbanken kreve tilbake tilskuddet tilbakebetalt helt eller delvis.

  Dersom svikten hos dere er vesentlig kan Husbanken trekke tilbake hele tilskuddet.

  Medvirker dere ikke til etterfølgende kontroll innen rimelig tid etter at dere har fått skriftlig henvendelse fra Husbanken, kan Husbanken trekke tilbake innvilget tilskudd. Det må gis eget varsel med minst 3 ukers frist før tilskuddet trekkes tilbake. Det må fremgå klart av varslet at tilskuddet kan trekkes tilbake dersom dere ikke medvirker eller fremskaffer nødvendig dokumentasjon.

- **Rapportering og informasjon**
  Kommunen skal rapportere på alle boliger som har mottatt tilskudd.

  Dere skal varsle Husbanken hvis eiendommen blir skadet slik at verdien blir sterkt redusert, eller boligen ikke kan brukes til det formålet som ble beskrevet i søknaden.

Når blir tilskuddet utbetalt?

Tilskuddet blir utbetalt når dere har bekreftet at vilkårene for tilskuddet er oppfylt, og prosjektet er ferdigstilt **og tatt i bruk.** Bruk søknadskjema «søknad om utbetaling av tilsagt lån/tilskudd» (HB 7.S.06).

I tillegg trenger vi følgende dokumentasjon:

- byggeregnskap eller sluttoppstilling for prosjektet
- ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse på boligen

Søknad om utbetaling sender dere til returadressen som står øverst i brevet.

Klageadgang

Det er mulig å klage på dette vedtaket. Klagen skal være skriftlig, og må sendes til Husbanken innen tre uker fra den datoen dere mottok vedtaket. Dere har rett til å se sakens dokumenter.

Aktuelt regelverk for dette vedtaket

- forskrift om tilskudd til utleieboliger fra Husbanken
- husbankloven § 6
- forskrift om klagenemnd for Husbanken
- forvaltningsloven §§ 29-34 og 18
- bevilgningsreglementet §10

Ta gjerne kontakt med Husbankens saksbehandler hvis noe er uklart. Husk å merke all korrespondanse til oss med referansenummeret dere finner øverst i brevet.

Med hilsen
HUSBANKEN

Tone Midttun
Avdelingsdirektør

Birgit Chatrin Huse
Seniorrådgiver

Tildeling av tilskudd til utleieboliger til Sundvollkroken 8 og 10, gnr 178, bnr 219 i Krødsherad kommune.

Aksept av vilkår

Krødsherad kommune aksepterer med dette de vilkår som er beskrevet i vedtaket om tildeling av tilskudd datert 21.02.20. I tillegg til underskrift skal alle sidene paraferes, og vedtaket **skal returneres i sin helhet.**

Tilskudd skal utbetales til konto:

Noresund 23/3 - 2020.

Sted/dato

KRØDSHERAD KOMMUNE
Ordfører
3536 Noresund

(Underskrift av ordfører og stempel)

KNUT MARTIN GLESNÆ

(Navn i signatur i blokkbokstaver)

Frist: Alle sidene av vedtaket med signert aksept av vilkårene returneres **innen fire uker** etter at vedtaket er mottatt.

Adresse: Husbanken
Postboks 1404
8002 Bodø

Bygg	Bolignr. / Enhet	Beskrivelse / Type bolig	Byggeår
Gamle Krøderen barnehage	2 boenheter planlagt	Tilrettelagt / Omsorgsbolig / Kommunal bolig	1981
Engesth-garsjen	1 Leilighet	Nødbolig	
Rekkehus Briskåsen	6 boenheter	Kommunal bolig	1974
Rekkehus Fagernes	6 boenheter	Kommunal bolig	1977
Nytun (ved Noresund bhg)	1 boenhet	Kommunal bolig	1970
Midttun (ved Noresund bhg)	1 boenhet	Kommunal bolig	1970
Tannlegebolig (ved Noresund bhg)	1 boenhet	Kommunal bolig	1960
Brinken (ved Noresund bhg)	1 boenhet	Kommunal bolig	1960
K4	1 boenhet	Kommunal bolig	2014
Villa Fjellgløtt	6 boenheter + vaktrom og fe	Tilrettelagt / Omsorgsbolig / Kommunal bolig	2000
To-mannsbolig Sundhov 8 & 10 (ved (	2 boenheter	Tilrettelagt / Omsorgsbolig / Kommunal bolig	2016
To-mannsbolig Sundhov 8 & 10 (ved (	2 boenheter	Tilrettelagt / Omsorgsbolig / Kommunal bolig	2016
To-mannsbolig Sundhov 12 (ved Coop	1 boenhet (1 boenhet i priva	Kommunal bolig	2016
To-mannsbolig midtre Glensetangen	2 boenheter	Tilrettelagt bolig - særlig behovsprøvd	2012
To-mannsbolig øvre Glensetangen	2 boenheter	Tilrettelagt bolig - særlig behovsprøvd	2008
To-mannsbolig Bjertnes	2 boenheter	Tilrettelagt bolig - særlig behovsprøvd	2012
Kryllingtun bygg 1	3 boenheter, hvorav 1 liten h	Omsorgsbolig	1991
Kryllingtun bygg 2	2 boenheter	Omsorgsbolig	1991
Kryllingtun bygg 3	2 boenheter	Omsorgsbolig	1993
Kryllingtun bygg 4	3 boenheter	Omsorgsbolig	1994

Villa Fjordgløtt	6 boenheter, hvorav 1 liten h	Tilrettelagt / Omsorgsbolig	2000
Sundestua	7 boenheter	Særlig behovsprøvd	2003
Omsorgsleiligheter Kryllingheimen	10 boenheter	Tilrettelagt / Omsorgsbolig	2001
Omsorg+ Kryllingheimen	9 boenehter	Omsorgsbolig	2020

Enkel tilstandsvurdering
Tilstand god underetasje (res 2020-21) tilstand første etasje dårlig, må pusses opp
Tilstand ok. Nytt el-anlegg. Behov -takskift/ utv. Vedlikehold
Rekkehus Krøderen.Tilstand ok. Leilighetene er pusset opp i tidsrommet 2015-2000. Nytt el-anlegg. Trenger utvendig vedlikehold pluss ny taktekking. Behov for utskifting av terrasser.
Rekkehus Noresund. Tilstand ok/dårlig. 3 av 6 pusset opp og nytt el-anlegg. Behov utvendig vedlikehold.
"Nytun" Tilstand god-Totalrestaurering 2015.Varmepumpe. Behov for utvendig vedlikehold
Tilstand ok- skiftet vinduer 2014- trenger utvendig vedlikehold.Gammelt el-anlegg
Tilstand god. Restaurert 2014. Etterisolert. Varmepumpe. Behov for utvendig vedlikehold.
"Brinken" Tilstand god-restaurert 2016. Varmepumpe. Behov for utvendig vedlikehold
Tilstand ok. Behov innv. Maling
Tilstand god. Behov -litt takrep pluss utv. Vedlikehold
Tilstand god
Tilstand god
Tilstand god
Tilstand god. Innvendig slitasje, behov for oppussing ved skifte av leietaker..behov utvendig vedlikehold
Tilstand god. Innvendig slitasje, behov for oppussing ved skifte av leietaker..behov utvendig vedlikehold
Tilstand god. Innvendig slitasje, behov for oppussing ved skifte av leietaker..behov utvendig vedlikehold
Tilstand god. En enhet har varmepumpe , en fyrer med ved. Res 2017
Tilstand ok-behov varmepumpe
Tilstand ok-behov varmepumpe
Tilstand ok- behov varmepumpe

Fjordgløtt-Tilstand god- behov utvendig vedlikehold
Tilstand god- behov utv. Vedlikehold
Tilstand god - skiftet verandadører 2020- nye bad 2018. Nye terasser 2021. Behov takskift.
Tilstand god.

SAKSFRAMLEGG

Bidrag til innsamlingsaksjon treningsapparater på Kryllingheimen

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
80/21	Formannskapet	10.06.2021
67/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 80/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Krødsherad kommune setter stor pris på initiativet til innsamlingsaksjon for innkjøp av treningsapparater til Kryllingheimen og vil bidra med gjenstående beløp etter avsluttet innsamling. Beløpet tas fra kommunestyrets disposisjonspost.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:
Krødsherad kommune setter stor pris på initiativet til innsamlingsaksjon for innkjøp av treningsapparater til Kryllingheimen og vil bidra med gjenstående beløp etter avsluttet innsamling. Beløpet tas fra kommunestyrets disposisjonspost.

Saksopplysninger:

Kryllingheimen har i en tid lånt treningsapparater fra Feelgood til stor glede for pasientene. Dette er en lavterskel treningsform med motoriserte treningsapparater der pasientene selv velger motstand. Pasientene får på denne måten aktivisert store muskelgrupper og blir sterkere, noe som motvirker blant annet fall og ustø gange.

Apparatene er hyppig i bruk.

I epost (vedlagt) ble kommunen forespurt om å bidra i en innsamlingsaksjon slik at treningsapparatene kan anskaffes permanent.

I kontakt med initiativtaker 20. mai ble det opplyst at det var kommet inn 13 308 kroner mens kjøpesummen er 350 000 kr. Initiativtaker opplyste videre at det var sendt henvendelse til næringslivet i bygda og at hun håpet at det ville komme inn mer penger.

Vurdering:
Kommunedirektøren vurderer at treningsapparatene er til stor nytte og glede for pasientene på sykehjemmet og at kommunen bør sikre at disse bør anskaffes permanent.

Vedlegg
1 Innsamlingsaksjon for Kryllingheimen - treningsapparater

Fra: Lise-Merethe Jokerud[lmjokerud@gmail.com]
Sendt: 06.05.2021 19:40:39
Til: Krødsherad Kommune[post@krodsherad.kommune.no]
Tittel: Fwd: Innsamlingsaksjon for Kryllingheimen sine Feelgood treningsapparater

---

Denne eposten har opprinnelse utenfor organisasjonen. Vennligst ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg, med mindre du kjenner til avsenderen, eller er sikker på at det er trygt.

---------- Forwarded message ---------
Fra: **Lise-Merethe Jokerud** <lmjokerud@gmail.com>
Date: tor. 6. mai 2021, 11:44
Subject: Innsamlingsaksjon for Kryllingheimen sine Feelgood treningsapparater
To: <post@sb1modum.no>

I forbindelse med ønsket om mer aktivitet for beboerne på Kryllingheimen pleie- og sykehjem, har man i en periode hatt treningsapparater tilgjengelig som et prosjekt, levert av Feelgood. Apparatene fungerer på en slik måte at brukerne selv bestemmer hvor mye kraft de vil bruke, men man vil uansett igangsette bevegelse og sirkulasjon. Beboerne har brukt disse apparatene med glede og iver.

Kryllingheimens budsjett tillater ikke videreføring av dette prosjektet. Hvor summen er 350.000,-.
Feelgood vil dermed trekke tilbake apparatene innen kort tid.
Vi tar dermed initiativ til en innsamling og håper at Krødsherad kommune, Næringsliv i bygda, Sparebankene Modum,Skue, Ringerike Sparebanker, Stiftelser og innbyggere vil støtte våre eldste til en mer aktiv hverdag.
Opprettet en sparebank konto :2270.31.26263, dens navn Kryllingheimens treningsapp

På forhånd takk

Mvh
initiativtager for Kryllingheimen Treningsrom
Lise Merethe jokerud

SAKSFRAMLEGG

Krøderen camping - skjenkebevilling 2021 - 2024

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
81/21	Formannskapet	10.06.2021
68/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 81/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Krøderen Camping AS gis skjenkebevilling ved Krøderen Camping for alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 fram til 30.09.2024.

Som skjenkeareal godkjennes:Kafe i resepsjonsbygg

Terrasse rundt resepsjonsbygg

Skjenketidspunkt:Kl. 09.00 – 23.00.

Som skjenkestyrer og stedfortreder godkjennes Jan Morten Hagen og Rolf Johannessen.

Kommunestyret minner bevillingssøker/skjenkeansvarlige om det ansvaret som påhviler i forhold til alkohollovgivningen.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Krøderen Camping AS gis skjenkebevilling ved Krøderen Camping for alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 fram til 30.09.2024.

Som skjenkeareal godkjennes: Kafe i resepsjonsbygg
Terrasse rundt resepsjonsbygg

Skjenketidspunkt: Kl. 09.00 – 23.00.

Som skjenkestyrer og stedfortreder godkjennes Jan Morten Hagen og Rolf Johannessen.

Kommunestyret minner bevillingssøker/skjenkeansvarlige om det ansvaret som påhviler i forhold til alkohollovgivningen.

Saksopplysninger:

Krøderen Camping AS søker om skjenkebevilling ved Krøderen Camping fram til 30.09.2024.

Søknaden omfatter: Alkoholholdig drikk gruppe 1 (Øl)
Alkoholholdig drikk gruppe 2 (Vin)

Skjenkested: Kafe i resepsjonsbygg
Terrasse rundt resepsjonsbygg

Skjenketidspunkt: kl. 09.00 – 23.00.

Skjenkestyrer: Jan Morten Hagen
Stedfortreder: Rolf Johannessen

I henhold til Alkoholloven er søknaden oversendt Sør-Øst Politidistrikt for uttalelse. I brev av 3. mai d.å. sier Politidistriktet følgende:

Politiet har ikke merknader i tilknytning til vandel.

Skatteattest er levert uten merknader.

Skjenkestyrer og stedfortreder har godkjent kunnskapsprøve.

Vurdering:

Søknaden er tilsvarende bevilling i forrige periode, og kommunedirektørens vurdering er at Krøderen Camping AS gis skjenkebevilling.

SAKSFRAMLEGG

KM Drift AS - skjenkebevilling Ringnes Gård 2021 - 2024

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
82/21	Formannskapet	10.06.2021
69/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 82/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

KM Drift AS gis skjenkebevilling ved Ringnes Gård for Alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3 fram til 30.09.2024.

Som skjenkeareal godkjennes:Alle bygninger samt uteareal som inngår i leieavtalen.

Skjenketidspunkt:Gruppe 1 og 2: Alle dager kl. 10.00 – 03.00

Gruppe 3: Alle dager kl. 13.00 – 03.00

Som skjenkestyrer og stedfortreder godkjennes Margit Bakka og Kaia Dokka.

Kommunestyret minner bevillingssøker/skjenkeansvarlig om ansvaret som påhviler i forhold til alkohollovgivningen.

Vedtaket er fattet under forutsetning av at Sør-Øst Politidistrikt ikke har merknader, og er således først gyldig etter en slik uttalelse.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

KM Drift AS gis skjenkebevilling ved Ringnes Gård for Alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3 fram til 30.09.2024.

Som skjenkeareal godkjennes: Alle bygninger samt uteareal som inngår i leieavtalen.

Skjenketidspunkt: Gruppe 1 og 2: Alle dager kl. 10.00 – 03.00
Gruppe 3: Alle dager kl. 13.00 – 03.00

Som skjenkestyrer og stedfortreder godkjennes Margit Bakka og Kaia Dokka.

Kommunestyret minner bevillingssøker/skjenkeansvarlig om ansvaret som påhviler i forhold til alkohollovgivningen.

Vedtaket er fattet under forutsetning av at Sør-Øst Politidistrikt ikke har merknader, og er således først gyldig etter en slik uttalelse.

Saksopplysninger:

KM Drift AS søker om skjenkebevilling ved Ringnes Gård.

Søknaden omfatter: Alkoholholdig drikk gruppe 1 (Øl)
Alkoholholdig drikk gruppe 2 (Vin)
Alkoholholdig drikk gruppe 3 (Brennevin)

Skjenkested: Alle bygninger, samt uteområder som inngår i leieavtalen.

Skjenketidspunk: Alle dager kl. 10.00 – 03.00

Skjenkestyrer: Margit Bakka
Stedfortreder: Kaia Dokka

Det er dokumentert godkjent kunnskapsprøve både for omsøkt skjenkestyrer og stedfortreder.

Skatteattest er levert uten merknader.

Søknaden er oversendt til Sør-Øst Politidistrikt for uttalelse. Søknaden fra KM Drift AS er datert 31. mai, og ble oversendt Politidistriktet den 1. juni. Saksbehandler har hatt telefonisk kontakt med distriktet som opplyser at påregnet saksbehandlingstid er 4 uker, men at de skal se på om de kan behandle den tidligere.

Når det gjelder skjenketidspunkt for alkoholholdig drikk gruppe 3 sier Alkohollovens § 4-4:

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00.

Søknaden samsvarer med den bevillingen KM Drift AS hadde i forrige periode.

Vurdering:

Kommunedirektøren vil anbefale at søknaden imøtekommes med endring av tidspunkt på gruppe 3 som er hjemlet i lovverket.

Selv om Sør-Øst Politidistrikts uttalelse ikke foreligger, mener kommunedirektøren at søknaden kan behandles, men vedtaket er først gyldig når uttalelse uten merknader foreligger.

Krødsherad kommune

Arkivsak: 2021/828
Saksbehandler: Stig Rune Kroken

SAKSFRAMLEGG

Forvaltningsrevisjonsrapport - internkontroll Krødsherad kommune behandlet i kontrollutvalget

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
70/21	Kommunestyre	17.06.2021

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren anbefale kommunestyret å fatte slikt vedtak:

Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapporten *Internkontroll i Krødsherad kommune* og ber kommunedirektøren følge opp revisors anbefalinger:

a) Starte prosess for å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll
b) Implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser.
c) Vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen

Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding om oppfølging av vedtakspunkt/revisjonens anbefaling til kontrollutvalget innen 1.april 2022.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget behandlet saken i sitt møte den 28.04.2021 sak 16/21.

Kontrollutvalgets oppgave i denne saken er å rapportere til kommunestyret om gjennomført forvaltningsrevisjon/undersøkelse. I henhold til kommuneloven § 23-5 skal kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

Se vedlagt saksutskrift fra møte i kontrollutvalget den 28.04.21.

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget bestilte prosjektet i sak 33/20 den 09.09.20.

Vedlegg
1 Saksutskrift - Forvaltningsrevisjonsrapport - Internkontroll i Krødsherad kommune
2 Forvaltningsrevisjonsrapport - Internkontroll.pdf

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 21/00094-3
Saksbehandler Gunhild Irene Berg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Internkontroll i Krødsherad kommune

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Krødsherad kommune	28.04.2021	16/21

Kontrollutvalget i Krødsherad kommune har behandlet saken i møte 28.04.2021 sak 16/21

Møtebehandling
Kort diskusjon med kommunedirektør om rapporten før forvaltningsrevisor presenterte den med funn og anbefalinger.
Diskusjon omkring internkontroll og sammenligning med andre kommuner. Mange som ikke har dette på «stell».

Vurdering av når det kan være aktuelt med en status for oppfølgingsarbeidet til administrasjonen

Votering
Omforent forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten *Internkontroll i Krødsherad kommune* til orientering, og oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapporten *Internkontroll i Krødsherad kommune* og ber kommunedirektøren følge opp revisors anbefalinger:
    a) Starte prosess for å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll
    b) Implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser.
    c) Vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding om oppfølging av vedtakspunkt/revisjonens anbefaling til kontrollutvalget innen 1.april 2022.

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - INTERNKONTROLL I KRØDSHERAD KOMMUNE

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten *Internkontroll i Krødsherad kommune* til orientering, og oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling:

2. Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapporten forvaltningsrevisjonsrapporten *Internkontroll i Krødsherad kommune* og ber kommunedirektøren følge opp revisors anbefalinger:
    d) Starte prosess for å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll
    e) Implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser.
    f) Vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding om oppfølging av vedtakspunkt/revisjonens anbefaling til kontrollutvalget innen 1.desember 2021

Vedlegg:
Internkontroll i Krødsherad kommune. Viken kommunerevisjon mars 2021

Saksframstilling:

Kontrollutvalgets oppgave i denne saken er å rapportere til kommunestyret om gjennomført forvaltningsrevisjon/undersøkelse. I henhold til kommuneloven § 23-5 skal kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

Bakgrunn for saken
Kontrollutvalget bestilte prosjektet i sak 33/20 den 09.09.20.
Rapporten
Prosjektets formål er å kartlegge om kommunen har tilfredsstillende system og rutiner for internkontroll / kvalitetssikring av sin tjenesteproduksjon og helse miljø og sikkerhet for ansatte.

Problemstilling som ble valgt var « I hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontroll-systemet?«

Rapporten er bygd opp ut fra problemstillingen og revisjonskriterier, samt fire enheter som er kartlagt. Rapporten redegjør for avgrensninger som er gjort, definisjoner, kommunens organisering, funn og metode, samt konklusjon og anbefalinger. Kommunedirektørens uttalelse følger som vedlegg.

Revisors vurdering er at til tross for store svakheter med sentralt system innen IK, er det i større grad etablert IK ute i de virksomhetene en har sett på. Det er også her forbedringspotensial, men ikke i like stor grad som de områdene revisor har vurdert for fellessystemet og som bør være på plass i et internkontrollsystem til en kommune.

Revisor mener kommunen bare i liten grad har etablert et helhetlig IK system for de områdene en har vurdert. For de virksomhetene som en har sett på, varier dette fra i noen grad til i nokså stor grad.
.

Kommunedirektørens tilbakemelding
Kommunedirektørens tilbakemelding følger i rapporten som vedlegg.

Sekretariatets vurdering
Rapporten, med dens funn og anbefalinger synes å være er i samsvar med kontrollutvalgets bestilling, og svarer opp de mål og problemstillinger som ble fastsatt for undersøkelsen.

Revisor anbefaler å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll, samt implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser. Videre vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen.

Kommunedirektørens tilbakemelding / uttalelse til rapporten tilsier at de er i gang med å forberede et helhetlig styringssystem hvor internkontroll inngår.

Kontrollutvalget anfeales å følge opp rapportens funn og anbefalinger i møte i desember 2021 for å få en status for administrasjonens arbeid med elhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll, implementering av internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser og vurdering av behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen.

Avslutning
Saken legges frem for kontrollutvalget til behandling. Kontrollutvalgets vedtak oversendes som innstilling i saken under kommunestyrets behandling.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor eller den vedkommende bemyndiger, bes særskilt til å delta under behandlingen av saken for å orientere/presentere rapporten

samt kunne svare på eventuelle spørsmål fra utvalgets medlemmer. Revisors presentasjon i møte 28.04.2021 følger som vedlegg i saken.

RETT UTSKRIFT
DATO 30.april.2021

Viken kommunerevisjon

Internkontroll i Krødsherad kommune

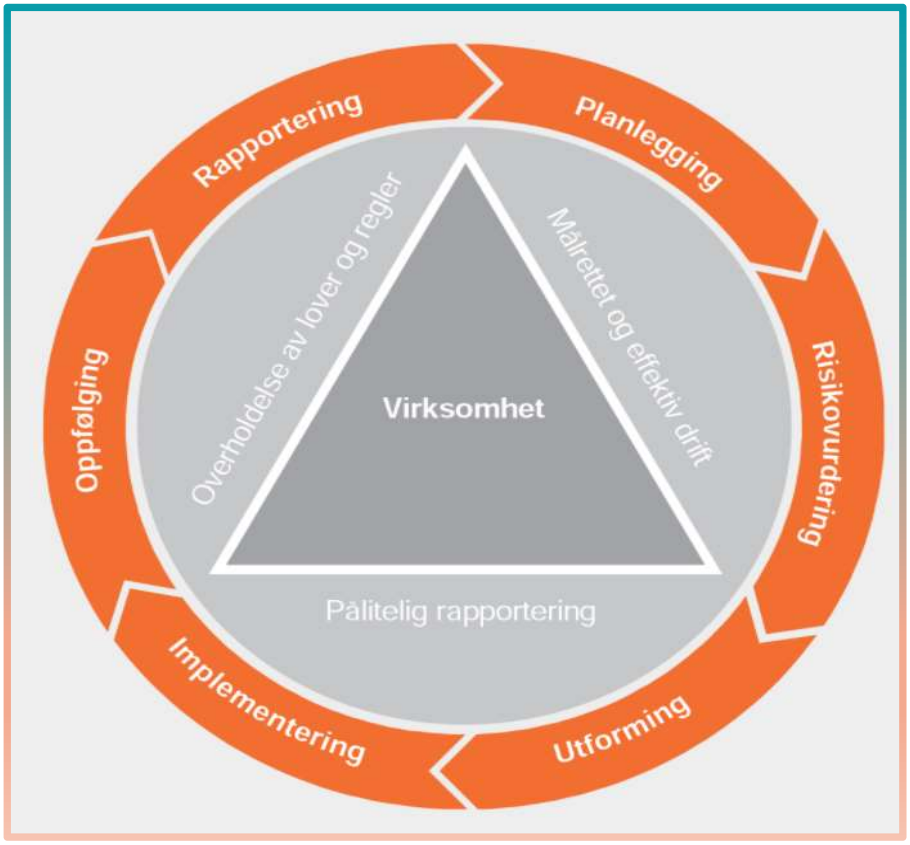

Forvaltningsrevisjon mars 2021

Viken kommunerevisjon

Sammendrag

Bestilling
Kontrollutvalget bestilte prosjektet i sak 33/20 den 09.09.20.

Formål
Prosjektets formål er å kartlegge om kommunen har tilfredsstillende system og rutiner for internkontroll/kvalitetssikring av sin tjenesteproduksjon og helse miljø og sikkerhet for ansatte.

Problemstilling
I hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontrollsystemet?

Metode og praktisk gjennomføring

Vi har i dette prosjektet benyttet følgende metoder for dokumentasjonsinnhenting:

- Møter og samtaler med kommuneadministrasjonen på Teams med systematisk dialog opp mot kommunens internkontroll på gjennomgåtte områder.
- Gjennomgang av dokumenter og rutiner på området ved hjelp av utarbeidet kartleggingsskjema.
- Kvalitetssikring av kartleggingen ved utsendelse av utfylte kartleggingsskjema og utkast-rapport til kommuneadministrasjonen og påfølgende Teams-møter for dialog rundt kartleggingen og våre vurderinger.

Svar på problemstillingen/konklusjon:

Problemstilling:
I hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontrollsystemet?

Ut fra gjennomgang konkluderer vi med følgende på bakgrunn av den informasjonen og de forutsetningene vi har beskrevet i denne rapporten. Vår konklusjon er at til tross for til dels store svakheter opp mot det sentrale felles system og dokumentasjon av kommunen internkontroll (IK), er det i større grad etablert IK ute i de virksomhetene vi har sett på. Det er også her forbedringspotensial, men ikke i like stor grad som de områdene vi har vurdert for fellessystemet og som bør være på plass i et internkontrollsystem til en kommune.

Vi mener kommunen bare i liten grad har etablert et helhetlig IK system for de områdene vi har vurdert. For de virksomhetene vi har sett på varier vår vurdering av et fungerende internkontrollsystem fra i noen grad til i nokså stor grad.

For flere detaljer rundet definisjon av grad og vurderinger vises det til selve rapporten.

Anbefalinger:

Med bakgrunn i vår gjennomgang anbefaler VKR følgende:

- Starte prosess for å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll
- Søke å implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser.
- Vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen.

Innhold

Innhold *2*
1. Innledning 3
   1.1. Bakgrunn for prosjektet 3
   1.2. Formål og problemstilling 3
   1.3. Oppbygging av rapporten 3
   1.4. Avgrensninger 3
   1.5. Definisjoner 3
   1.6. Organisering 4
2. Metode 4
3. Kilder og utledning av revisjonskriterier 5
   3.1. Utdrag av kildene til revisjonskriterier 6
   3.2. Målesystem for graden av overholdelse av revisjonskriteriene 12
   3.3. Revisjonskriteriene 13
4. Er system for internkontroll etablert? 14
5. Har kommunen risikovurderinger? 16
6. Helhetlige skriftlige rutiner for internkontroll? 17
7. Organiseringen av IK? 18
8. Tilpasset internkontroll? 20
9. Evalueres internkontrollen opp mot kvalitetsutvikling? 22
10. Praksis IK på byggesak? 24
11. Praksis IK på Krøderen skole? 25
12. Praksis IK på tjeneste for funksjonshemmede? 27
13. Praksis IK på Slettemoen vannverk? 28
14. Konklusjon 29
15. Anbefaling 30
   Referanser *30*
   Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektør datert 24.03.2021 ..... *31*
   Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon *32*

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Kontrollutvalget i Krødsherad kommune vedtok i møte den 09.09.2020, sak 33/20, vedtak om at Viken Kommunerevisjon IKS skulle gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt innenfor området internkontroll.

Prosjektet ble bestilt på bakgrunn av risiko og vesentlighetsvurdering for 2020, innspill kommunedirektør og kontrollutvalget før plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023 ble vedtatt.

1.2. Formål og problemstilling

Prosjektets formål er å kartlegge om kommunen har tilfredsstillende system og rutiner for internkontroll/kvalitetssikring av sin tjenesteproduksjon og helse miljø og sikkerhet for ansatte.

Problemstilling:

I hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontrollsystemet?

1.3. Oppbygging av rapporten

Rapporten er bygd opp ut fra problemstillingen og revisjonskriterier (6) samt fire enheter vi har kartlagt. De tre første kapitlene beskriver prosjektet og avgrensninger, metodebruk og kilder, og utledning av målesystem for internkontroll (revisjonskriterier). Kapitlene 4-13 tar for seg revisjonskriteriene og de fire valgte enhetene. I kapittel 14 konkluderer vi ut fra vår gjennomgang og i kapittel 15 fremmer vi anbefaling ut fra våre funn fra gjennomgangen. Det er til rapporten lagt ved følgende vedlegg; Vedlegg 1, kommunedirektørens uttalelse og vedlegg 2, kortversjon av RSK1- som er krav til gjennomføring av forvaltningsrevisjon.

1.4. Avgrensninger

Vi presiserer at prosjektet kun tar for seg de områder og temaer som faller inn under de problemstillingene som fremgår av kapittel 1.2 og revisjonskriterier utledet for disse. Vurderinger og konklusjoner omfatter derfor bare disse avgrensede definerte områdene eller temaene.

Vi har ved utforming av rapport bevisst søkt å være konsis og redigert ned data som vi presenterer i rapporten til det som vi mener er vesentlig dokumentasjon opp mot problemstillingene. Dette for å begrense omfanget av rapporteringen og forhåpentlig få til en relativ leservennlig rapport ut fra omfanget av gjennomgangen vi ha foretatt.

Vår gjennomgang gjelder Krødsherad kommune, det vil si virksomheter som er direkte underlagt kommunedirektøren. Dette innebærer at enheter som er organisert som egen selskapsform, med egen ledelse, slik som et KF, KS, IKS eller et AS ikke er omfattet av undersøkelsen.

1.5. Definisjoner

Internkontroll:

Internkontroll er et formalisert kontrollsystem der kontrollaktiviteter utformes, gjennomføres og følges opp med basis i vurderinger av risiko for styringssvikt, feil og mangler i virksomhetens arbeidsprosesser. Metodisk rammeverk – definisjon (COSO[1]).*

*Styringssvikt vurderer vi som svikt i kommunens tjenesteproduksjon opp mot lovkrav, egne mål, mengdekrav, leveringssikkerhet og andre egne kvalitetskrav.

[1] COSO er en organisasjon - Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission – med utspring i USA. Organisasjonen gir ut rapporter og rammeverk om risikostyring. COSOs rammeverk for helhetlig risikostyring.

1.6. Organisering

Kommunen er organisert med en kommunedirektør som øverste admistrative leder. Under denne er det seks kommuneområder/stabsområder med egne ledere. Disse har virksomheter under seg igjen.

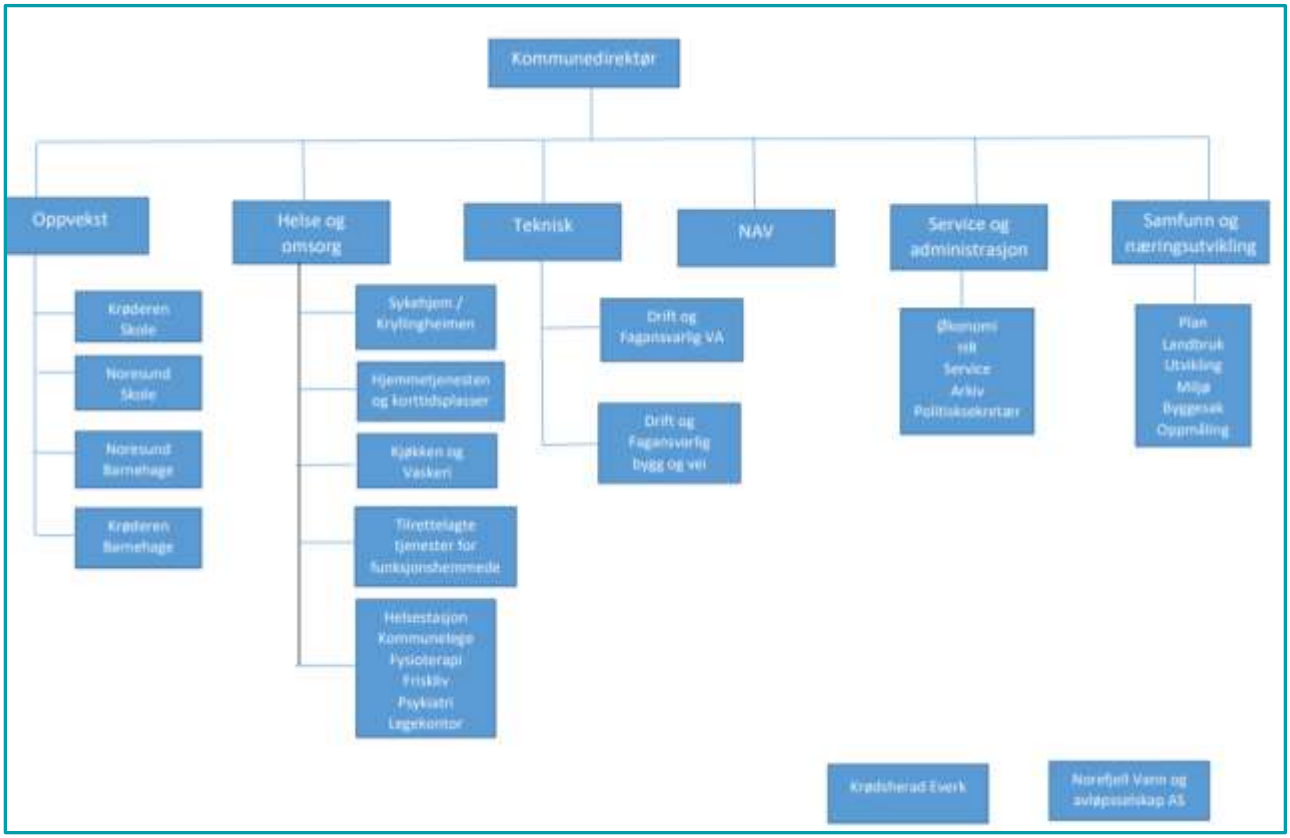

Kommunen har i organisering av kommunens internkontroll lagt dette ansvaret til linjeorganiseringen. Det er ikke satt av støtte til dette i en stabsfunksjon eller ute i virksomhetene. Fra 2021 ble kommunens arbeid med innføring av IT-system som skulle bidra til å administre området lagt ned. Dette betyr at kommunen ved inngangen til 2021 ikke har et spesialverktøy til støtte for å drive sytematisk internkontroll.

2. Metode

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt. Det vil si at gjennomgangen er basert på "RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon" som er vedtatt av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF).[2]

Vi har i dette prosjektet benyttet følgende metoder for dokumentasjonsinnhenting:

- Møter og samtaler med kommuneadministrasjonen på Teams med systematisk dialog opp mot kommunens internkontroll på gjennomgåtte områder.
- Gjennomgang av dokumenter og rutiner på området ved hjelp av utarbeidet kartleggingsskjema.
- Kvalitetssikring av kartleggingen ved utsendelse av utfylte kartleggingsskjema og utkast-rapport til kommuneadministrasjonen og påfølgende Teams-møter for dialog rundt kartleggingen og våre vurderinger.

[2] Vedlegg 2 – utdrag av RSK 001

Gjennomgangen av området har metodisk vært påvirket av at det ikke har kunnet vært avhold fysiske møter og besøk hos virksomheter. Men vi mener vi har klart å finne alternative løsninger for kartlegging som gjør at gjennomgangen metodisk er innenfor standard for forvaltningsrevisjon.

Vi har valgt disse metodene for dokumentasjonsinnhenting fordi vi mener disse er hensiktsmessige ut fra problemstillingene vi skal besvare. Det presiseres at det opp mot problemstillingene bare ses på områder som er fastsatt ved utledede revisjonskriterier/problemstillinger. Våre vurderinger og konklusjoner gjelder derfor bare for disse avgrensede, definerte områdene. De konklusjoner vi trekker gjelder for de begrensninger vi har gjort ut fra utvalg.

Vi viser også til kapittel 1.3 der vi beskriver avgrensinger i prosjektets omfang opp mot problemstillingen, samt kapittel 3.2 for utledning av målesystem for vurdering/måling av graden av overholdelse av det enkelte utledete revisjonskriteriet. Dette kunne vært lagt til metodekapittelet, men er lagt til kapittel 3 for å bedre vise sammenhengen mellom kilder til revisjonskriterier, måling av disse, samt utlede kriterium.

Et utkast til rapport har blitt oversendt kommunedirektør til uttalelse. Kommunedirektør uttalelse av 24.03.2021 er vedlagt rapporten.

3. Kilder og utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse, regeletterlevelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

Følgende kilder til revisjonskriterier er brukt:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) - ny og gammel, Særlovgivning om internkontroll (foreslått opphevet med unntak helse og omsorgsektoren, ikke iverksatt per juni 2020, men bebudet fra 1.1.2021, i praksis tilnærmet samme krav som tidligere på de fleste områder av kommunen)
- Lov om arbeidsmiljø (arbeidsmiljøloven) -LOV-2005-06-17-62
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) - FOR-1996-12-06-1127
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgssektoren
- Veileder fra KS om interkontroll - Orden i eget hus fra april 2020 versjon 3, opprinnelig fra 2013
- NOU 2016: 4: Ny kommunelov
- KRD 2009: 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane
- "Internkontroll - et integrert rammeverk" COSO, 2013
- Veileder i internkontroll" Direktoratet forøkonomistyring (DFØ), 2013

3.1. Utdrag av kildene til revisjonskriterier

Innledning.

Det er nødvendigvis ikke direkte sammenheng mellom en formell internkontroll (IK) og en uformell, god IK. Ansattes kunnskap og den mer uformelle IK/kvalitetssikringen kan fungere. Men ved at interkontrollen ikke er formelt er satt i system vil det være en fare for at kvaliteten på tjenestene ikke utvikler seg opp mot ønsket og lovbestemt kvalitet. Det vil også være større fare for at en ikke oppdager feil og mangler fort nok og kan spore årsaker. Fra 1990 taller er det gradvis innført lovverk og krav til internkontroll i kommuner. Felles for disse er at de bygger på felles prinsipper for systemtenkning. Blant annet systematikken som brukes i COSO-modellen (se definisjoner kapittel 1.5)

Følgende er hentet fra KS nettsider:

Dere som arbeider med internkontroll i kommunesektoren må selv vurdere hvorvidt COSO er egnet som (teoretisk) modell for virksomhetsstyring av en kommune eller fylkeskommune.

KS mener det er fullt mulig å ha god internkontroll uten å kjenne til eller benytte COSO-rammeverket. Samtidig vil vi anta at god internkontroll svært ofte (alltid) vil stemme overens med anbefalingene i COSO.

Kommuneloven:

Kapittel 13. Administrasjonen

§ 13-1.Kommunedirektør. Myndighet og oppgaver

Kommunedirektøren skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instrukser, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir.

Kapittel 25. Internkontroll

§ 25-1.Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer

c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig

e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

§ 25-2.Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Gammel kommunelov (fra 1992)

§ 23.Administrasjonssjefens oppgaver og myndighet.

2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. **Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.**

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgssektoren.

§ 5.Omfang og dokumentasjon

Styringssystemet, jf. pliktene i § 6 – § 9, skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig.

Hvordan pliktene etter denne forskriften etterleves, skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig ut ifra virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig.

§ 6.Plikten til å planlegge

Plikten til å planlegge virksomhetens aktiviteter innebærer følgende oppgaver:

a) ha oversikt over og beskrive virksomhetens mål, oppgaver, aktiviteter og organisering. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt og hvordan det skal arbeides systematisk for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet i virksomheten

b) innhente tilstrekkelig informasjon og kunnskap til å kunne planlegge og gjennomføre oppgavene

c) ha oversikt over relevant regelverk, retningslinjer og veiledere, og planlegge hvordan dette skal gjøres kjent i virksomheten

d) ha oversikt over områder i virksomheten hvor det er risiko for svikt eller mangel på etterlevelse av myndighetskrav og områder hvor det er behov for vesentlig forbedring av kvaliteten på tjenesten og pasient- og brukersikkerheten

e) planlegge hvordan risiko som beskrevet i § 6 d kan minimaliseres og særlig legge vekt på risikofaktorer forbundet med samhandling internt og eksternt

f) ha oversikt over medarbeideres kompetanse og behov for opplæring

g) ha oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, evalueringer, klager, brukererfaringer, statistikk, informasjon og annet som sier noe om virksomheten overholder helse- og omsorgslovgivningen, inkludert om tjenestene er faglig forsvarlige og om virksomheten arbeider systematisk for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet.

§ 7.Plikten til å gjennomføre

Plikten til å gjennomføre virksomhetens aktiviteter innebærer følgende oppgaver:

a) sørge for at virksomhetens oppgaver, organisering og planer er kjent i virksomheten og gjennomføres

b) sørge for at medarbeidere i virksomheten har nødvendig kunnskap om og kompetanse i det aktuelle fagfeltet, relevant regelverk, retningslinjer, veiledere og styringssystemet

c) utvikle og iverksette nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av helse- og omsorgslovgivningen, inkludert brudd på krav til faglig forsvarlighet og systematisk arbeid for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet

d) sørge for at virksomhetens medarbeidere medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes

e) sørge for å gjøre bruk av erfaringer fra pasienter, brukere og pårørende.

§ 8.Plikten til å evaluere

Plikten til å evaluere virksomhetens aktiviteter innebærer følgende oppgaver:

a) kontrollere at virksomhetens oppgaver, tiltak, planer og mål gjennomføres

b) vurdere om gjennomføringen av oppgavene, tiltakene og planene er egnet til å etterleve krav i helse- og omsorgslovgivningen, inkludert krav til faglig forsvarlighet og systematisk arbeid for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet

c) evaluere om iverksatte tiltak ivaretar kravene i helse- og omsorgslovgivningen

d) vurdere virksomheten på bakgrunn av pasienter, brukere og pårørendes erfaringer

e) gjennomgå avvik, herunder uønskede hendelser, slik at lignende forhold kan forebygges

f) minst en gang årlig systematisk gjennomgå og vurdere hele styringssystemet opp mot tilgjengelig statistikk og informasjon om virksomheten for å sikre at det fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring av virksomheten.

§ 9.Plikten til å korrigere

Plikten til å korrigere virksomhetens aktiviteter innebærer følgende oppgaver:

a) rette opp uforsvarlige og lovstridige forhold

b) sørge for korrigerende tiltak som bidrar til at helse- og omsorgslovgivningen etterleves, inkludert faglig forsvarlige tjenester, og at systematisk arbeid for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet gjennomføres

c) forbedre nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av helse- og omsorgslovgivningen, inkludert krav til faglig forsvarlighet og systematisk arbeid for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet.

COSO

COSO-rammeverket er et anerkjent rammeverk for vurdering og utvikling av internkontroll i en virksomhet. COSO har påvirket kravene til internkontroll i statens økonomiregelverk, og benyttes av flere revisjons- og rådgivningsmiljøer i deres arbeid med kommunale, statlige og private virksomheter.

COSO beskriver følgende prinsipper for risikovurderinger og kontrollaktiviteter;

- Organisasjonen spesifiserer målsettinger som er tydelige nok til at man kan identifisere og vurdere risikoene knyttet til dem.
- Organisasjonen identifiserer risikoer for ikke å nå målsettinger i hele virksomheten, analyserer dem og avgjør hvordan de bør håndteres.
- Organisasjonen tar hensyn til muligheten for misligheter når den vurderer risiko for ikke å nå målsettinger.
- Organisasjonen identifiserer og vurderer endringer som i betydelig grad kan få konsekvenser for internkontrollsystemet.
- Organisasjonen velger og utvikler styrings- og kontrollaktiviteter som bidrar til at risiko for ikke å nå målsettinger reduseres til akseptable nivåer.
- Organisasjonen velger og utvikler generelle styrings- og kontrollaktiviteter vedrørende teknologi til støtte for arbeidet med å oppnå målsettinger.
- Organisasjonen iverksetter styrings- og kontrollaktiviteter gjennom retningslinjer som sier hva som forventes, og prosedyrer som setter retningslinjene ut i livet.

85 anbefalinger til IK

KS 85 anbefalinger til internkontroll inneholder også anbefalinger om hva som bør inngå i et internkontrollsystem.

Anbefalinger som direkte går på kommunedirktør/adm.

- Tilråding 12: Kommunane må arbeide for å styrkje internkontrollen. Dette arbeidet må sjåast i samanheng med arbeidet med å sikre kvalitet i tenestene, effektiv ressursbruk og god folkevald styring.
- Tilråding 13: Administrasjonssjefane må gjere seg opp ei meining om kva for tenking som har prega arbeidet med internkontroll i kommunen til no, og vurdere om andre modellar eller retningar vil høve betre for utviklinga fremover.
- Tilråding 14: Administrasjonssjefane bør basere den vidare utviklinga av internkontrollen på ein risikoanalyse.
- Tilråding 15: Det er behov for rettleiing om gjennomføring av heilskaplege risikoanalysar i kommunane.
- Tilråding 16: Kommunane bør basere seg mindre på uformell kontroll. Ei formalisering vil gjere kommunen mindre sårbar for skifte av personell, endringar i omgivnadene og habilitetskritikk og vil auke det organisatoriske minnet.
- Tilråding 17: Kommunane bør i større grad nytte risikovurderingar i styringa av verksemda og særleg når ein skal definere innretninga på og omfanget av kontrollaktivitetar.
- Tilråding 18: Kommunane bør i samanheng med behovet for auka formalisering av internkontrollen dokumentere internkontrollen i større grad.
- Tilråding 19: Kommunane bør ha, bruke og halde ved like dokument som gjer greie for roller og ansvar. I tillegg bør kommunane i større grad inkludere kontrollansvaret i desse dokumenta.
- Tilråding 20: Kommunane bør sikre arbeidsdelinga ved utforming og utføring av kontrollar. Prinsippet om arbeidsdeling vil seie at ein og same person ikkje skal vere ansvarleg for både aktiviteten og kontrollen.
- Tilråding 21: Kommunane bør ha ei systematisk tilnærming til kompetanseutvikling og -sikring, gjennom opplæringstiltak og informasjon og ved rekruttering.
- Tilråding 22: Kommunane bør i den løpande drifta av internkontrollen prioritere nok ressursar og prioritere naudsynt vedlikehald høgare. Sentralt i eit velfungerande vedlikehaldsregime er det at ansvaret for oppdatering/revidering av dokumentasjonen er tydeleg plassert. Det er vidare sentralt at oppdateringar/revideringar av til dømes risikovurderingar og dokumentasjon skjer regelmessig og i faste intervall, til dømes i eit internkontrollårshjul.
- Tilråding 23: Kommunane bør etablere tiltak som sikrar god løpande informasjon og kommunikasjon til leiarar og medarbeidarar, og som sørgjer for at dei får naudsynt opplæring og kompetanse. Vidare må administrasjonssjefen ta a for å følgje opp internkontrollen systematisk og reagere ved avvik og brot.
- Tilråding 24: Internkontrollarbeidet må henge saman med og vere del av organisasjonsutviklinga i kommunen.
- Tilråding 25: Administrasjonssjefen bør årleg rapportere om arbeidet med internkontrollen til kommunestyret.
- Tilråding 26: Departementet bør vurdere korleis eit krav om at administrasjonssjefen skal rapportere til kommunestyret om arbeidet med internkontrollen, kan utformast og takast inn i kommunelova.

***KS- veileder* har følgende *s*ystemskisse for roller og ansvar for internkontrollsystemer:**

Figur 2. Eksempel på roller og ansvar på ulike nivåer

Veilederen til internkontroll i statlig sektor har definert prosesser som et hjul for å illustrere at internkontroll kan sees på som en prosess for kontinuerlig forbedring:

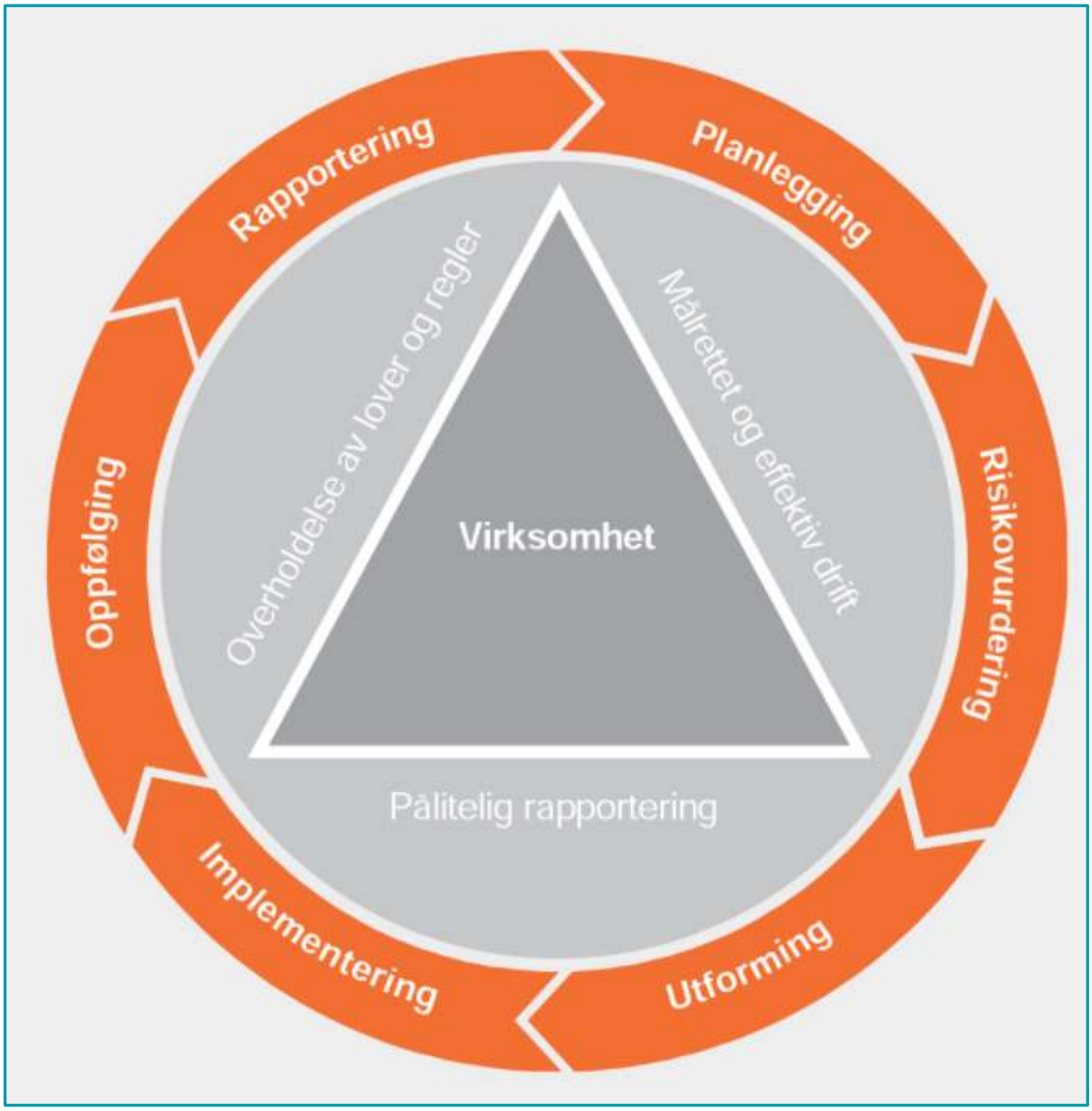

[3]

[3] Illustrasjon er hentet fra veileder for internkontroll hos DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) fra 2014.

3.2. Målesystem for graden av overholdelse av revisjonskriteriene

Nivå/grad defineres ut fra kommunal-og regionaldepartementets figur for modenhetsnivå (se figur under) og det gis poeng ut fra etterlevelse av nivå i fra denne modellen for hvert valgte område/revisjonskriterium (Se egen tabell for dette etter figur under):

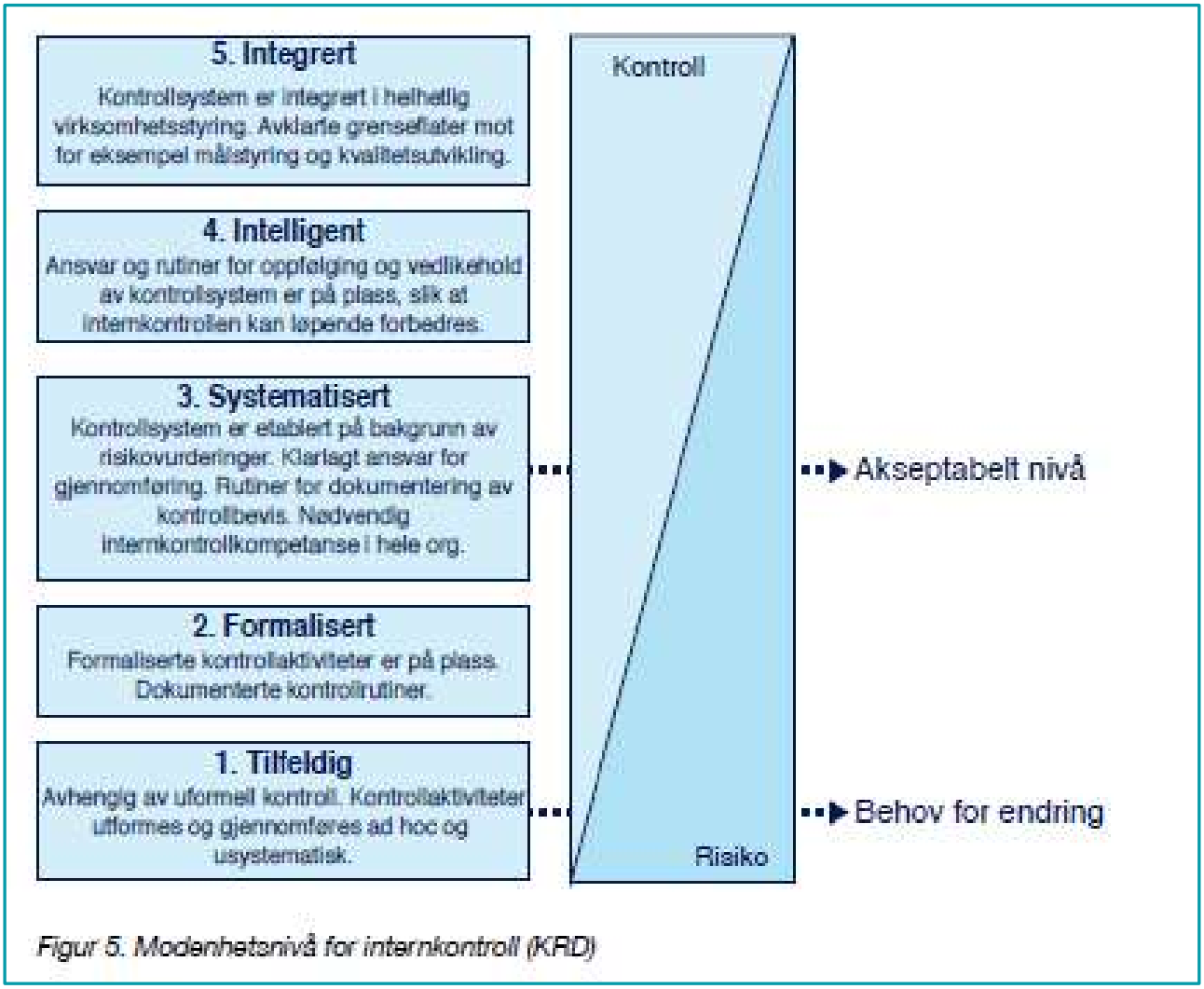

Figur 5. Modenhetsnivå for internkontroll (KRD)

Tabellen under beskriver metode for poenggivning opp mot revisjonskriteriene i en skala fra 0 til 5 ut fra nivåmodellen over, omregnet til en modell for å bestemme grad i poeng:

Ut fra figur over, vil nivå enkelt områdene og en totalvurdering vurderes slik: Nivå/grad	Poeng resultat per nivå og området ut fra modenhetsnivå.	Vurdert endringsbehov ut fra modell	Kommentarer poenggivning
Integrert (Meget stor grad)	4-5	Poeng: 0-1,5 må bedres (rødt nivå). 1,5-2,5 bør bedres (gult nivå). Større enn 2,5 er akseptabelt (grønt nivå).	I den praktiske kartleggingen vil vi gi poeng ut fra delvis oppfylles av nivå/grad da vi vurdere at hele eller deler av et eller flere nivåer kan være oppfylt.
Intelligent (Stor grad)	3-4		
Systematisert (nokså stor grad)	2-3		
Formalisert (noen grad)	1-2		
Tilfeldig (liten grad)	0-1		

Kommentarer til tabell:

Det er laget eget kartleggingsskjema for gjennomgangen av hvert revisjonskriterium ut fra modellen over. Dette brukes til å presentere gjennomgangen og fastsette oppnådd poeng, samt beskrivelse av hvordan vi har vurdert kriteriet nærmere. Dette skjemaet inneholder spørsmål som tilsvarer nivå i nivå-modellen fra KRD vist på forrige side.

Ved entydig *ja* på nivå-spørsmålene gis 1 poeng ut fra nivået en har oppnådd. Om kriterium er delvis på plass brukes det skjønn for tilleggspoeng på hva som på plass per nivå etter en skala der litt gir 0,25, delvis 0,5 og nesten på plass 0,75. Totalt kan 5 poeng oppnås.

Vi har utledet seks revisjonskriteriene rettet mot kommunen sentralt og et kriterium for de fire virksomhetene vi valgte. Hver virksomhet og de seks kriteriene teller likt opp mot en samlet konklusjon av i hvor stor grad vi mener kommunen har et tilfredsstillende internkontrollsystem (kapittel 14).

Det er utarbeidet 6 revisjonskriterier med egen kartleggingsmetodikk, samt ett revisjonskriterium for kartlegging av enheter i kommunen opp mot problemstillingen - *I hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontrollsystemet?*

3.3. Revisjonskriteriene

Valgte revisjonskriterier er et begrenset utvalg fra lovverk og anbefalinger til internkontroll. Områdene vi har valgt og antall enheter vi har valgt er noen av områdene vi mener er viktige. Områdene vi har sett på og enhetene som er valgt er begrenset ut fra timer som er satt av til gjennomgangen ut fra vedtatt prosjektplan.

Revisjonskriterier:

1. Kommunedirektør skal påse at nødvendig system for internkontroll er etablert i kommunen.
2. Kommunens internkontroll skal bygge på risiko- og sårbarhetsanalyse(r).
3. Deler av kommunes system for internkontroll og kvalitetssystemer skal være skriftlige.
4. Ansvar for organisering, oppgaver og målene med oppbyggingen av internkontroll i kommunen bør tydelig gå frem av systemet for internkontroll og kvalitetssikring.
5. Kommunens internkontroll bør være tilpasset lovkrav, statelige føringer og egne mål.
6. Det bør være utarbeidet rutiner for rapportering og evaluering av om internkontrollen fungerer og bidrar til kvalitetsutvikling.
7. Det bør være etablert internkontroll i den enkelte virksomhet og den bør bygge på kommunens felles system for internkontroll. (her velges fire virksomheter).

Kartleggingen og vurderingen av det enkelte revisjonskriet beskrives i kapitelene 4-13.

4. Er system for internkontroll etablert?

Revisjonskriterium: Kommunedirektør skal påse at nødvendig system for internkontroll er etablert.

Spørsmål	Svar-alter-nativ; ja, nei eller, delvis	Nivå	Akku-mulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1**
Finnes det en systembeskrivelse av kommunens interkontroll og kvalitetssikringssystem (IK/KV)?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,5	Vi har ikke fått helhetlige beskrivelser på IK systemet til kommunen. Kommunen mangler helhetlige rutinebeskrivelser på det overordnede IK-systemet. En har «i mindre grad» systematisert avvik i et meldingssystem for avvik opp mot læring. KS kvalitet, kommunen databaserte system, er ikke i drift lenger, det betyr at kommune ikke har et aktivt IT system på området. Fra epost med kontaktperson 30.11.20: *KF kvalitet er rullet ut og der var vi i gang med å fylle systemet.* *KF avvik var ikke rullet ut da vi gikk og ventet på en App som skulle gjøre avvikssystemet lettere tilgjengelig. Nå har jo KF valgt å avvikle systemet* En stor andel av dokumentasjonen som er lagt med for system for internkontroll er eksempel fra IK for ansatte som jobber ved rådhuset. Oversikt under viser en oversikt over alle filer på dokumentasjon sendt over sentral IK/KV-system: epost2-1203 epost4-1203 epost3-1203 epost1-1203 epostam201130 IKrevisjon2020frakom epost1kd201127 epost3201127 epost1201127 epost2AM201127 Delegeringsreglement for Krødsherad 27... Mål Helse Miljø og Sikkerhet Retningslinjer AMU vedtatt August 2020 varslingsveileder mai 2019 ØKONOMIREGLEMENT Krødsherad kom... ROS-analyse- Kommunehuset Organisasjonskart HMS Krødsherad Kom... Årshjul 2019 Brannvern leder og brannkontakter 2019 Vernerunde sektor 1 + teknisk 2017

Spørsmål	Svar-alter-nativ; ja, nei eller, delvis	Nivå	Akku-mulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1**
				Det som er oversendt beskriver IK på HMS-området, viser ROS-analyse rådhuset, men ingen systembeskrivelser. Bare eksempler fra rådhuset. HMS-årshjul har noe om IK generelt. Delegasjonsreglementet viser at IK er delegert ut i virksomhetene ut fra krav i kommunelov og andre lover. Helhetlig IK-system og krav til dette er ikke nevnt. Fra kommunedirektør: *De mer håndfaste og konkrete planer og verktøy for internkontroll har du fått av (Navn fjernet revisor). Antar at det mangler noen koblinger mellom overordnet styringslogikk og kontroll, planer/systemer og praksis. Dette ser vi fram til å få på plass i samarbeid med dere. 27.11.2020* *Stig Rune Kroken (kommunedirektør)*
Har kommunedirektør systematisk IK på agende opp mot kommunens virksomheter?	**Delvis**	**Formalisert**	1,0	Noe av IK tas opp i ledersamtaler, det beskrives i notat fra kommunedirektør 27.11.20, sitat: *Dialogen med ledergruppa og enkeltlederne er hovedfundamentet i min ledelsesfilosofi og lederpraksis, og gir et svært viktig bidrag til å forstå organisasjonskrav til- og utførelse av oppgaveløsningen* Gjennomgangen av enkelt enheter viser at det er innført IK der i større grad enn hva svakheter i fellesrutiner skulle tilsi.
Har kommunedirektør etablert rutine for systematisk rapportering av IK/KV?	**Nei**	**Syste-matisert**		Ikke dokumentert
Har kommunedirektør etablert rutiner for kontinuerlig utvikling av IK/KV?	**Nei**	**Intelligent**		Ikke dokumentert

Spørsmål	Svar-alter-nativ; ja, nei eller, delvis	Nivå	Akku-mulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1**
Har kommunedirektør integrert IK/KV i den ordinære virksomhets-styringen?	**Nei**	**Integrert**		Ikke dokumentert

5. Har kommunen risikovurderinger?

Revisjonskriterium: Kommunens internkontroll skal bygge på risiko- og sårbarhetsanalyse(r).

Spørsmål	Svar; ja, nei, Del-vis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1,25**
Har kommunen utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,5	Det er ikke gjennomført helhetlige like ROS-analyser i kommunen. En har lokale analyser med innholdsmessig variasjon. Analysene vurderer ofte HMS området og noen andre områder. Dette gjelder for eksempel rådhuset og byggesak. Skole har bare ROS for brann- området. For området funksjonshemmede har vi fått en mal fra området, som ikke utfylt. Vann har flere versjoner av sin egen analyse, siste versjon er fra 2014. Relevant sentral dokumentasjon vi har fått er: ROS-analyse- Kommunehuset Årshjul 2019
Er ROS bygget på systematikk som sikrer en kvalitetsmessig god analyse?	**Delvis**	**Formalisert**	1	Kommunen har ikke en felles mal for ROS-analyse. Det er ikke systematisert hvordan en skal gjøre analysen i kommunen. Områder med analyser bygger ikke på erfarte avvik/risikoområder på enheten.
Dekker ROS-analysen/analysene vesentlige områder av kommunen og gradering av hva som er akseptabel/ikke akseptabel risiko?	**Delvis**	**Syste-matisert**	1,25	Gjennomgang av virksomheter viser at noen har ROS-analyser av varierende oppbygging og hva analysen omhandler av risiko-vurderinger.

Spørsmål	Svar; ja, nei, Del-vis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1,25**
Er ROS-analysen basert på løpende hendelser som avvik og informasjon fra fagsystemer, brukerundersøkelser med mer?	**Nei**	**Intelligent**		
Er utvikling og utarbeidelse av ROS integrert IK/KV i den ordinære virksomhetsstyringen?	**Nei**	**Integrert**		

6. Helhetlige skriftlige rutiner for internkontroll?

Revisjonskriterium: Deler av kommunens system for internkontroll og kvalitetssystemer skal være skriftlige.

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1**
Har kommunen utarbeidet skriftlige rutiner?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,25	Det er ikke utarbeidet overordnede rutiner som beskriver vurdering av om det bør være skriftlige rutiner til IK for tjenesteområdet. Det er heller ikke fremlagt oversikt over områder som ikke har behov for skriftlige rutiner.
Har kommunen noen skriftlige rutiner på vesentlige områder?	**Delvis**	**Formalisert**	1	Det er begrenset med sentrale rutiner jf. kartlegging av andre kriterier, men enheter vi har gjennomgått viser i større grad skriftlige rutiner. Dette kan ses på som overordnede rutiner: Delegeringsreglement for Krødsherad IKrevisjon2020frakom Mål Helse Miljø og Sikkerhet ROS-analyse- Kommunehuset varslingsveileder mai 2019 Vernerunde sektor 1 + teknisk 2017 Årshjul 2019

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1**
Har kommunen førende overordnede rutiner for kommunen med krav til enhetene?	**Nei**	**Systematisert**		
Har kommunen systematisert rutiner og oversikt over rutiner for hele organisasjonen?	**Nei**	**Intelligent**		
Er rutiner for internkontroll databasert og integrert i kommunens øvrige databaserte styringssystemer?	**Nei**	**Integrert**		

7. Organiseringen av IK?

Revisjonskriterium: Ansvar for organisering, oppgaver og målene med oppbyggingen av internkontroll i kommunen bør tydelig fremgå av systemet for internkontroll og kvalitetssikring.

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1,0**
Finnes det bekrivelse av organisering, oppgaver, mål og ansvar for IK?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,5	Kommunen mangler helhetlige beskrivelser av oppbygging av kommunens internkontrollsystem opp mot kommunes oppgaver, og mål for å kunne levere ønsket kvalitet på kommunens tjenester. Men det finnes blant annet beskrivelser av kommunens organisasjon, delegasjonsreglement, selv om dette ikke direkte er knyttet opp mot IK. Kommunedirektør skriver følgende i notat fra 27.11.20: *Antar at det mangler noen koblinger mellom overordnet styringslogikk og kontroll, planer/systemer og praksis.*

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: **1,0**
Er organiseringen av oppgaver, mål og ansvar for IK i inntatt i stillingsinstrukser eller annet?	**Delvis**	**Formalisert**	1,0	Noe av dette dokumenteres delvis gjennom kommunens delegasjonsreglement, organisasjonskart, system for HMS med mer. Relevant dokumentasjon: Delegeringsreglement for Krødshera IKrevisjon2020frakom Mål Helse Miljø og Sikkerhet Organisasjonskart HMS Krødsherad I Årshjul 2019
Har kommunen egen delegasjon/systemskisse som viser organisering, oppgaver ansvar, mål og krav til IK i hele organisasjonen?	**Nei**	**Systematisert**		
Er organiseringen av IK området har egne ressurser og er en integrert del av styring og drift av tjenester?	**Nei**	**Intelligent**		
Er området IK organisert med tilordna ressurser med kontinuerlige prosesser opp mot styring og drift av kommunens tjenesteproduksjon opp mot mål og krav til kvalitet?	**Nei**	**Integrert**		

8. Tilpasset internkontroll?

Revisjonskriterium: Kommunens internkontroll bør være tilpasset lovkrav, statelige føringer og egne mål.

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 1,5
Har kommunens IK beskrivelser av lovverk, statelige føringer og mål?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,5	Kommunen har ikke dokumentasjon på at de helhetlig har vurdert at systemet dekker krav til internkontroll, opp mot lovverk og egne mål på en helhetlig måte. Imidlertid viser gjennomgang av valgte områder at det til tross for mangler av sentrale rutiner er systemer for IK ute i enhetene. Relevant dokumentasjon sentralt er: Delegeringsreglement for Krødsherad 27... Mål Helse Miljø og Sikkerhet
Inneholder IK henvisninger til lovverk og statelige føringer og egne mål?	**Delvis**	**Formalisert**	1	Delegasjonsreglement, lokale rutiner.
Inneholder IK konkrete beskrivelser og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovkrav og statelige føringer og krav til avviksmelding ved brudd på disse?	**Delvis**	**Systematisert**	1,5	Dokumentasjon av fra enheter.
Inneholder IK konkrete beskrivelser og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovkrav/statelige føringer, egne mål og egne krav til avviksmelding ved brudd på disse, samt krav for når man iverksetter tiltak og evaluering av om de virker?	**Nei**	**Intelligent**		

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 1,5
Inneholder IK konkrete beskrivelser og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovkrav/statelige føringer, egne mål og egne krav til avviksmelding ved brudd på disse, samt krav for når man iverksetter tiltak og evaluering av om de virker som en integrert del av kommunes virksomhetsstyring?	**Nei**	**Integrert**		

9. Evalueres internkontrollen opp mot kvalitetsutvikling?

Revisjonskriterium: Det bør være utarbeidet rutiner for rapportering og evaluering av om internkontrollen fungerer og bidrar til kvalitetsutvikling.

Spørsmål	**Svar; ja, nei, delvis**	**Nivå**	**Akkumulert Poeng**	**Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn:** **0,75**
Er det satt krav til rapportering og evaluering på IK i kommunen?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,25	Det er ikke fremlagt helhetlig system for rapportering/evaluering av IK i kommunen utover beskrivelser i notat fra kommunedirektør som det er vist til tidligere.
Rapporteres det noe IK og kvalitetsutvikling?	**Delvis**	**Formalisert**	0,75	Det er i kartlagte virksomheter ikke funnet vesentlig dokumentasjon på at man rapporterer på avvik helhetlig, lager lokale tiltak ut fra avvik og en evaluering av om disse virker. Det et eksempel som kan vurderes å være av overnevnte art. Dette er innenfor vannområdet, der det ved avvik i vannkvalitet ble satt i gang tiltak ved anbefaling om å koke vann. Det kan defineres som tiltak. Det er imidlertid ikke fremlagt tiltak for å redusere faren på sikt, slik at sannsynlighet for hendelser reduseres. Men at dette jobbes med i driftsmøter går frem av møte med kommuneadministrasjon den 9.2.21.
Rapporteres det gjennom tertial og års-rapporteringen til kommunen på IK og Kvalitetsutvikling?	**Nei**	**Systematisert**		
Er rapporteringen systematisert, er det definert hva som bør måles i virksomheten og vurdert om det som måles har en utvikling mot å rette tjenesteproduksjon opp mot egne mål, lovkrav og statelige føringer?	**Nei**	**Intelligent**		

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 0,75
Er rapporteringen systematisert, er det definert hva som bør måles i virksomheten og vurdert om det som måles har en utvikling mot å rette tjenesteproduksjon opp mot egne mål, lovkrav og statelige føringer, og er dette en integrert del av kommunes styringssystem?	**Nei**	**Integrert**		

10. Praksis IK på byggesak?

Revisjonskriterium: Det bør være etablert internkontroll i den enkelte virksomhet og den bør bygge på kommunens felles system for internkontroll, på virksomhet byggesak.

Spørsmål	**Svar; ja, nei, delvis**	**Nivå**	**Akkumulert Poeng**	**Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn:** 1,75
Det er etablert IK på virksomheten?	**Ja**	**Tilfeldig**	0,75	Fått relativt omfattende dokumentasjon. Enheten har ROS-analyse og flere vedtaksmaler.
Virksomheten har IK, men avviker den fra kommunes sentrale føringer for IK og anbefalinger til IK?	**Delvis**	**Formalisert**	1,25	Tjenestens ROS-analyse har ikke vurdert noen områder som kritiske områder. Analysen beskriver hvorfor, men er det kan stilles spørsmål med om dette er riktig vurdert. Vi vurderer at byggesaksområdet generelt er et utsattområde i kommuner med fare for at korrupsjon kan forekomme. I en liten kommune kan det være utfordringer med IK og arbeidsdeling. Dette er generell risiko for området, og vi har ikke noen indikatorer på at denne risikoen er større for byggesaksområdet i Krødsherad kommune. Det er ikke utarbeidet kvalitetssikringsskjema for enkeltsaker, med signering for at flere har sett på at saker er behandlet tilfredsstillende og ut fra lovverk og kommunens bestemmelser ut fra reguleringer.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovverk, egne mål og kommunens sentrale føringer for IK?	**Delvis**	**Systematisert**	1,75	Scorer ikke fult da enheten ikke har kvalitetssikringsskjema og mangler avviksoversikter.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav/mål og dokumenterer kvalitetsutvikling av tjenestene?	**Nei**	**Intelligent**		

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert Poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 1,75
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav og bidrar til kvalitetsutvikling og er en integrert del av virksomhetsstyringen ved enheten?	**Nei**	**Integrert**		

11. Praksis IK på Krøderen skole?

Revisjonskriterium: Det bør være etablert internkontroll i den enkelte virksomhet og den bør bygge på kommunens felles system for internkontroll, på virksomhet Krøderen skole

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 1,75
Det er etablert IK på virksomheten?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,75	Det er lagt frem dokumentasjon på HMS og noen planer for tjenesteproduksjon. Det er ikke fremlagt system for avvik, avviksmeldinger, læring med mer. En har plan for kvalitetsutvikling og årshjul for aktivitet gjennom året.
Virksomheten har IK, men avviker den fra kommunes sentrale føringer for IK og anbefalinger til IK?	**Delvis**	**Formalisert**	1,25	Skolen har maler og system for det skolen har ansvar for opp mot HMS for elever og ansatte, men mindre som går dirkete på kvalitetssikring av driften, saksbehandlingen med mer. Det er ikke ROS-analyse totalt for driften av skolen. Den tar for seg risiko opp mot brannvern.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovverk, egne mål og kommunens sentrale føringer for IK?	**Delvis**	**Systematisert**	1,75	Har rutiner som beskriver lovverk og saksbehandling, men ikke dokumentasjon av helhetlig IK system ved skolen.

Spørsmål	Svar; ja, nei, delvis	Nivå	Akkumulert poeng	Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn: 1,75
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav/mål og dokumenterer kvalitetsutvikling av tjenestene?	**Nei**	**Intelligent**		
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav og bidrar til kvalitetsutvikling og er en integrert del av virksomhetsstyringen ved enheten?	**Nei**	**Integrert**		

12. Praksis IK på tjeneste for funksjonshemmede?

Revisjonskriterium: Det bør være etablert internkontroll i den enkelte virksomhet og den bør bygge på kommunens felles system for internkontroll, på virksomhet Funksjonshemmede.

Spørsmål	**Svar; ja, nei, delvis**	**Nivå**	**Akkumulert Poeng**	**Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn:** **1,5**
Det er etablert IK på virksomheten?	**Delvis**	**Tilfeldig**	0,5	Mal for ROS og mal tiltak er ikke fylt ut. Det er fremlagt noen rutiner for internkontroll og maler, også avviksskjema.
Virksomheten har IK, men avviker den fra kommunes sentrale føringer for IK og anbefalinger til IK?	**Delvis**	**Formalisert**	1,0	Ikke dokumentert bruk av risikoanalyse, bare mal, vedlagt noen avvik. Men det er ikke lagt frem tiltak, behandling og læring av avvikene. Eksempler på rapportering avvik er ikke som mal vedlagt for avviksrapportering. Ikke eksempler på bruk av ny mal ved rapportering av avvik. Det er fremlagt liste for medisinske avvik og ikke bruk av mal for dette.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovverk, egne mål og kommunens sentrale føringer for IK?	**Delvis**	**Systematisert**	1,5	Har noe dokumentasjon opp mot ivaretakelse av lovverk på området, slik som dokumentasjon journaler med mer. Men en helhetlig beskrivelse av IK mangler og ivaretakelse av egne forskrift på området for IK.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav/mål og dokumenterer kvalitetsutvikling av tjenestene?	**Nei**	**Intelligent**		
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav og bidrar til kvalitetsutvikling og er en integrert del av virksomhetsstyringen ved enheten?	**Nei**	**Integrert**		

13. Praksis IK på Slettemoen vannverk?

Revisjonskriterium: Det bør være etablert internkontroll i den enkelte virksomhet og den bør bygge på kommunens felles system for internkontroll, på virksomhet Slettemoen vannverk.

Spørsmål	**Svar; ja, nei, delvis**	**Nivå**	**Akkumulert Poeng**	**Beskrivelser og kommentarer dokumentasjon/Totalt poeng ut fra skjønn:** **3**
Det er etablert IK på virksomheten?	**Ja**	**Tilfeldig**	1	Har fremlagt omfattende dokumentasjon, flere versjoner av IK det siste 10. året, men ikke fremlagt dokumentasjon av rapportering av resultater. Det mangler liste over avvik og tiltak ut fra dette. Det opplyses at dette tas opp på regelmessige driftsmøter. Vannverkets risikoanalyse er fra 2014. Det har skjedd endringer siden da.
Virksomheten har IK, men avviker den fra kommunes sentrale føringer for IK og anbefalinger til IK?	**Delvis**	**Formalisert**	1,75	Det er svakheter med dokumentasjon på systematisering og dokumentasjon av den kontrollen som faktisk gjøres. og er IK godt nok oppdatert for området.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon ut fra lovverk, egne mål og kommunens sentrale føringer for IK?	**Ja**	**Systematisert**	2,75	IK virksomhet bærer noe preg av å være standard vare. Hvor aktivt en er med utvikling og læring av IK ut fra lokale forhold kan bedres. Ikke dokumentert opplæring ut fra eget skjema for dokumentasjon av dette,
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav/mål og dokumenterer kvalitetsutvikling av tjenestene?	**Delvis**	**Intelligent**	3	Dokumenterer ikke godt nok at en lærer en av hendelser og dokumentere hva en faktisk gjør for holde god vannkvalitet, jf driftsmøter.
Er IK virksomhet tilpasset risiko og krav til tjenesteproduksjon og kommunens sentrale krav og bidrar til kvalitetsutvikling og er en integrert del av virksomhetsstyringen ved enheten?	**Nei**	**Integrert**		

14. Konklusjon

Opp mot problemstillingen; i hvilken grad er et overordnet system for internkontroll etablert, og i hvilken grad fungerer det overordnede internkontrollsystemet, gjør vi følgende konklusjon:

Under fremstilles vår konklusjon for gjennomgang av de 10 områdene i Krødsherad kommune grafisk.

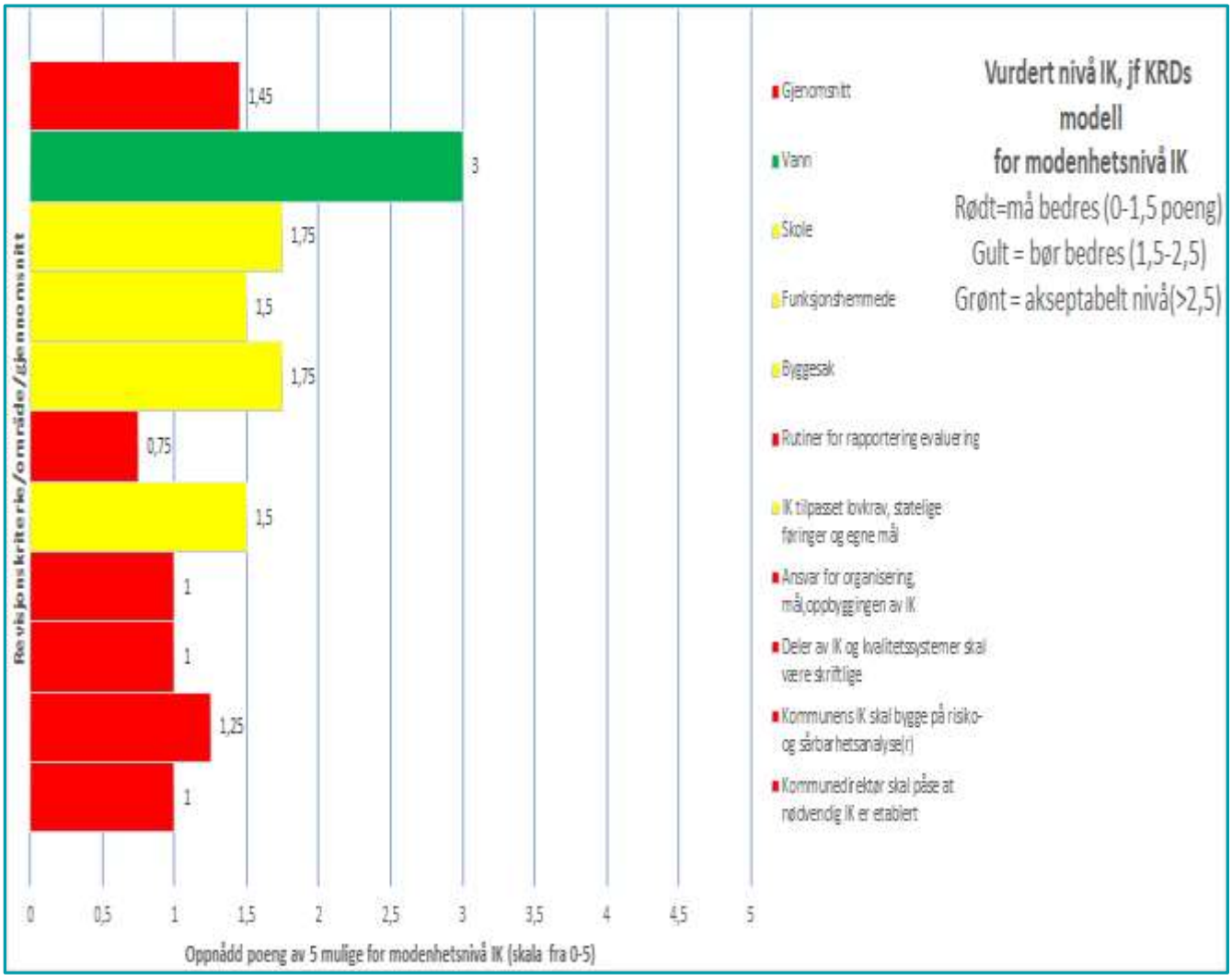

Vår vurdering er at til tross for store svakheter med sentralt system innen IK, er det i større grad etablert IK ute i de virksomhetene vi har sett på. Det er også her forbedringspotensial, men ikke i like stor grad som de områdene vi har vurdert for fellessystemet og som bør være på plass i et internkontrollsystem til en kommune. Dette mener vi kan skyldes direkte lovkrav til dette over tid, ansattes kompetanse og tilsynsmyndigheters tilsyn over tid. Det har vært krav til IK på enkelte områder av kommunen i mer enn 25 års perspektiv. Eksempel på dette er HMS-området og egne krav i for eksempelvis omsorgsområdet allerede fra 1995.

IK kan til dels ses på som et budsjett/regnskapssystem. Om en ikke har kontoplaner i regnskapet og prosesser for budsjett, eller fører regnskap etter kontoplan, vil det føre til svikt i kontroll på kommunes økonomi. Om kommunen ikke har et fungerende IK-system, vil en ha redusert mulighet til kontroll på kvaliteten på kommunes tjenesteproduksjon og dermed om en har ønsket kvalitet opp mot lovkrav og egne mål.

Vi mener kommunen bare i liten grad har etablert et helhetlig IK system for de områdene vi har vurdert. For de virksomhetene vi har sett på varier dette fra i noen grad til i nokså stor grad.

15. Anbefaling

Med bakgrunn i vår gjennomgang anbefaler VKR følgende:

- Starte prosess for å få til ett helhetlig system med rutiner og prosessbeskrivelser for kommunens internkontroll
- Søke å implementere internkontrollen som en del av kommunens styrings- og målprosesser.
- Vurdere behovet for et IT-system som tilpasses behovet for styring og rapportering på internkontrollområdet av kommunen.

Drammen, den 24. mars 2021.

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon

Gjermund Røren
forvaltningsrevisor

Referanser

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) - ny og gammel, Særlovgivning om internkontroll (foreslått opphevet med unntak helse og omsorgsektoren, ikke iverksatt per juni 2020, men bebudet fra 1.1.2021, i praksis tilnærmet samme krav som tidligere på de fleste områder av kommunen)
- Lov om arbeidsmiljø (arbeidsmiljøloven) -LOV-2005-06-17-62
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) - FOR-1996-12-06-1127
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgssektoren.
- Veileder fra KS om interkontroll - Orden i eget hus fra april 2020 versjon 3, opprinnelig fra 2013.
- NOU 2016: 4: Ny kommunelov
- KRD 2009: 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane
- "Internkontroll - et integrert rammeverk" COSO, 2013
- Veileder i internkontroll" Direktoratet forøkonomistyring (DFØ), 2013

Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektør datert 24.03.2021

Forvaltningsrapport internkontroll – kommentar for kommunedirektør.

Rapporten som nå foreligger er et resultat av et ønske fra u.t. som på forespørsel fra kontrollutvalget oppgav området internkontroll som ønsket tema for forvaltningstilsyn inneværende kommunestyre-periode. Bakgrunnen for dette ønsket var en sterk antagelse om at det som foreligger av system i Krødsherad pr i dag ikke holder mål, og at det gjennom funn fra internkontroll-revisjon vil foreligge et godt og konkret grunnlag å jobbe fram et tilstrekkelig system ut ifra – og med et forsterket eksternt press om å få dette på plass. Rapporten som nå foreligger forteller at antagelsen var riktig, og vi har nå en grundig rapport og derigjennom et godt grunnlag for å kunne gjøre jobben med å etablere et helhetlig og fullstendig internkontrollsystem.

Funnene i dataene har både positive og negative fortegn. Det ene hovedfunnet er at det mangler et overordnet system fra kommunestyrenivå til virksomhetene. I henhold til ny kommunelov, som tydeligere enn tidligere ansvarliggjør kommunedirektøren i internkontrollsammenheng, innfrir ikke dagens system i Krødsherad kravene. Det helhetlige internkontrollsystemet eksisterer ikke. Nå kan det bemerkes at det digitale avvikssystemet KF kvalitet, som til en viss grad var på plass før systemet ble avviklet, ville bidratt til å gjøre bildet noe mer positivt, men like fullt ville det manglet noe på et godt og funksjonelt helhetlig system. Det gledelige med denne gjennomgangen er at det på tross av mangler på overordnet nivå, så finnes det gode eksempler på funksjonelle og levende internkontrollrutiner ute i virksomhetene. Som et av flere gode eksempler kan det VA-området trekkes fram. Som revisor også påpeker kan det handle om en godt innarbeidet kultur for nødvendigheten av å ha kvalitetene et fungerende internkontrollsystem fører med seg på plass.

Kommunedirektøren er i gang med å forberede et helhetlig styringssystem hvor internkontroll inngår. Dialog-modellen vil fortsatt være den foretrukne ledelsesretningen, og i styringsdialogen med lederne vil dataene som framkommer i dette systemet ligge til grunn. Her vil hovedkomponentene være langsiktige mål, kvalitet og økonomi, med tilhørende undersystemer for ROS-analyser, avvikssystem og arbeidsprosesser/rutinebeskrivelser. Det vil bli jobbet med utviklingen av systemet med en god involvering av ledere og ansattrepresentanter, og rent praktisk vil dette skje parallelt og som en del av budsjettarbeidet til høsten.

Avslutningsvis vil kommunedirektøren takke forvaltningsrevisor Gjermund Røren for samarbeidet. Det har vært en fornøyelse med både imøtekommenhet og deling fra en stor kunnskapsbase. Nå må vært tydelige mål være at ervervet kunnskap gjøres om til praksis i et helhetlig og funksjonelt styringssystem som er lett av navigere i- og oppfattes som nyttig av de ansatte.

Hokksund 24.03.2021

Stig Rune Kroken (kommunedirektør)

Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

Nedenfor følger et kort resyme av RSK 001 gjeldende for dette prosjektet, med de viktigste punktene som skal følges.

Standard for forvaltningsrevisjon[4] *ble fastsatt av styre i NKRF (Norges kommunerevisorers forening) 1. februar 2011. Standarden gjelder som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjonsprosjekter. Den består av grunnleggende prinsipper og revisjonshandlinger i forvaltningsrevisjon. (Det ble i 2020 vedtatt en revidert og ny standard, men forrige utgave av standarden gjelder da dette prosjekt ble startet opp før denne ble vedtatt tatt i bruk).*

Standarden er bygget opp med 47 punkter hvor noen er anbefalinger og noen er obligatoriske krav.

Punkt	Innhold	Punkt	Innhold
1-5	Innledning	26-30	Metode og data
6-9	Krav til revisor	31-33	Vurderinger og konklusjoner
10-11	Bestilling	34	Anbefalinger
12-17	Revisjonsdialogen	35-41	Prosjektrapport
18-19	Prosjektplan	42-44	Dokumentasjon
20-21	Problemstilling(er)	45-47	Kvalitetssikring og kvalitetskontroll
22-25	Revisjonskriterier		

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner, og kontrollutvalget skal påse at det årlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon. Det skal utarbeides plan for forvaltningsrevisjon basert på en overordnet analyse, og denne skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjon skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Krav til revisor:

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor må oppfylle gitte kvalifikasjonskrav. Denne må også sørge for at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i relevant metodikk, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler.

Revisor skal være uavhengig og objektiv ved utførelsen av sine oppgaver. Dersom revisor benytter arbeid utført av andre, skal revisor sikre at kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt også for disse.

Bestilling:

Forvaltningsrevisjonen må gjennomføres i samsvar med kontrollutvalgets bestilling. Revisor må vurdere om kontrollutvalgets bestilling lar seg gjennomføre, om revisor er faglig uavhengig, og dersom det er nødvendig må bestillingen avklares med kontrollutvalget.

Revisjonsdialogen:

Så tidlig som mulig i prosjektet – og senest før datainnsamlingen starter – skal revisor sende oppstartbrev til administrasjonssjefen. Det bør også avholdes oppstartsmøte med administrasjonssjefen og reviderte enheter hvor det redegjøres for prosjektet og planlagt gjennomføring.

Hvis det underveis i prosjektet oppstår behov for å endre prosjektets problemstilling(er) eller annet som har vesentlig betydning i forhold til bestillingen, skal dette avklares med kontrollutvalget.

Administrasjonssjefen skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som framgår av rapporten, og høringssvaret skal vedlegges rapporten som går til behandling i kontrollutvalget.

Prosjektplan, problemstillinger og revisjonskriterier:

Det skal utarbeides en skriftlig prosjektplan for hvert prosjekt, med problemstilling(er).

Med utgangspunkt i bestillingen fra kontrollutvalget må revisor operasjonalisere problemstillingen(e) slik at de blir tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares.

[4] http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Diverse_pdf-er/RSK_001_Standard_for_forvaltningsrevisjon_110201.pdf

Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal det etableres revisjonskriterier, som skal være begrunnet i, og utledet fra, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for forvaltningsrevisjonsobjektet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Metode og data:

Revisor må gjennom valg av metode sikre dataenes relevans (gyldighet, validitet) i forhold til problemstillingene, og datainnsamlingen må gjennomføres på en måte som sikrer dataenes pålitelighet (reliabilitet). Det må innhentes data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingene. Ved bruk av intervjuer skal som hovedregel data verifiseres.

Data som inneholder personopplysninger, må behandles i tråd med lovkrav.

Vurderinger, konklusjoner og anbefalinger:

Revisor må analysere de innsamlede dataene i forhold til revisjonskriteriene og vurdere om praksis eller tilstand er i tråd med kriteriene. Vurderinger må være objektive og logiske. Revisor skal konkludere i forhold til problemstillingene ved å se vurderingene av data opp mot revisjonskriteriene. Dersom det avdekkes vesentlige avvik skal disse komme tydelig frem i forvaltningsrevisjonsrapporten.

Anbefalinger er ikke obligatorisk, men bør gis der dette er hensiktsmessig. Anbefalinger må aldri formuleres som pålegg til administrasjonen, og det bør utvises varsomhet med å foreslå detaljerte løsninger.

Prosjektrapporten:

Det skal skrives rapport til hvert forvaltningsrevisjonsprosjekt. Rapporten bør utformes så leservennlig som mulig.

Rapporten skal vise sammenhengen ("den røde tråden") mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger. Praksis eller tilstand innen det reviderte området må beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner.

Dokumentasjon:

Forvaltningsrevisjon skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å gi en totalforståelse av utførelsen av prosjektet, og til å underbygge revisors vurderinger og konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt.

Dokumentasjon (revisjonsbevis) skal oppbevares i tråd med lovkrav.

Kvalitetssikring og kvalitetskontroll

Utføring av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres, for å sikre nødvendig faglig og metodisk kvalitet i undersøkelse og rapport, samt at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Revisjonsenheten må dokumentere at det er system for kvalitetskontroll.

Viken kommunerevisjon

Vi kan kommuner

Viken kommunerevisjon IKS
Org.nr.: 985 731 098 MVA
post@vkrevisjon.no | vkrevisjon.no

Hovedkontor - Drammen
Postadresse: Postboks 4197, 3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen

Avdelingskontor - Hønefoss
Postadresse: Postboks 123, Sentrum, 3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, 3511 Hønefoss

Avdelingskontor - Follo
Postadresse: Postboks 173, 1401 Ski
Besøksadresse: Parkaksen 7, 1400 Ski

Avdelingskontor - Hallingdal

Besøksadresse: Alfarvegen 177, 3540 Nesbyen

SAKSFRAMLEGG

Tertialrapport finans- og gjeldsforvaltning 30.04.2021 - Krødsherad kommune og Krødsherad Kraftproduksjon KF

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
83/21	Formannskapet	10.06.2021
71/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 83/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Tertialrapport finans- og gjeldsforvaltning 30.04.2021 for Krødsherad kommune og Krødsherad Kraftproduksjon KF tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Tertialrapport finans- og gjeldsforvaltning 30.04.2021 for Krødsherad kommune og Krødsherad Kraftproduksjon KF tas til orientering.

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagte tertialrapport for finans- og gjeldsforvaltningen pr 30.04.2021 inkl. rapportens vedlegg om likviditetsutvikling 2021 (Vedlegg 1) og vedlegg om låneoversikt alle lån pr. 30.04.2021 for Krødsherad kommune (Vedlegg 2).

Kort sammendrag;
Iht. gjeldende finans- og gjeldsreglement er det satt en lav risikoprofil for finans- og gjeldsforvaltingen. Den er i stor grad begrenset til å få gode betingelser for plassering av bankinnskudd og gode lånebetingelser.

Ad. Krødsherad kommune v/kommunekassen
Krødsherad kommunens disponible bankinnskudd totalt pr 30.04.2021 er på 163,69 mill. kr mot 168,83 ved forrige rapportering 31.12. Herunder er blant annet ubrukte lånemidler lavere som følge av investeringer i første kvartal. I Skue Sparebank som kommunens hovedbank-forbindelse utgjør bankinnskudd 147,85 mill. kr med rentevilkår 3 mnd. NIBOR + 0,4 som har gitt en gjennomsnittsrente på 0,82% i første kvartal. Kommunen har også plassert en del av fondsmidlene i KLP-bank (15,84 mill. kr) der gjennomsnittlig rente har vært 0,5% for samme periode.

Likviditeten vurderes som god. Likviditetsgrad i form av mest likvide midler delt på kortsiktig gjeld har i perioden jan-april hele tiden ligget over 4 (normen sier helst over 1).

Kommunens utlån til E-verket i form av ansvarlig lån på 35 mill. kr har en vedtatt rente på 3 mnd. NIBOR + 0,5. Dette tilsvarer en gjennomsnittsrente på 0,92% så langt i 2021.

Krødsherad kommunes lånegjeld pr 30.04.2021 er på 330,75 mill. kr og har hatt en nedgang på 3,62 mill. kr i form av betalte avdrag siden årsskiftet. Budsjetterte låneopptak for 2021 på til sammen 53,83 mill. kr er pr rapporteringstidspunkt ennå ikke foretatt. Lånegjelden har økt mye de siste årene som følge av store investeringer. Lånegjelden pr 31.12.16 var til sammenligning på 124,81 mill. kr.

Kommunen har 84,8% (280,49 mill. kr) av sin lånegjeld i Kommunalbanken, 12,6% i KLP og 2,6% hos Husbanken. Den flytende (og effektive) gjennomsnittsrenten så langt i 2021 har vært 1,013% (1,015%) i Kommunalbanken. Kommunalbanken satte opp renten fra 0,9% til 1,05% 9. februar, og renten er fortsatt 1,05% pr 30. april. Banken har imidlertid varsel om at renten vil bli satt ned til 0,9% igjen fra og med 2. juni.

Kommunen har i hovedsak valgt flytende lånerente som sett i lengre perspektiv er mer lønnsomt enn fastrente. For 7 lån knyttet til vann og avløp (138,59 mill. kr) har kommunen fått innvilget

grønn Pt-rente hos Kommunalbanken som er 0,1% lavere enn ordinær Pt-rente. Mesteparten er knyttet til prosjekt Norefjell Renseanlegg.
Kommunen har 16% (kr 52,8 mill. kr) av låneporteføljen med fastrentelån. Lånet hos KLP med restsaldo på 41,78 mill. kr har fastrente på 2,5% til mai 2029. Hos Kommunalbanken has et fastrentelån med saldo 11,01 mill. kr og rente på 1,97% til november 2021.

Store investeringer og behov for låneopptak øker utgifter for betjening av renter og avdrag i driftsregnskapet. For kommunens lånegjeld på 330,75 mill. kr pr 30.04.2021 skal kommunen betale avdrag på til l sammen 14,03 mill. kr i neste 12 måneders periode. Tilsvarende betalingsvurdering pr 30.04.2020 var på 12,69 mill. kr. Ingen av nåværende lån er imidlertid kortsiktige lån som krever rullering og fare for dyr refinansiering.

Investeringsrammen satt for bygging av ny skole er på 155 mill. kr. Byggingen var tenkt å komme i gang i 2021 iht. opprinnelig årsbudsjett for 2021 der 40 millioner er budsjettert, men forsinkelser har oppstått knyttet til blant annet stedsvalg og byggestart blir høyst sannsynlig senere enn antatt. Kommunens lånegjeld knyttet til Norefjell Renseanlegg forventes å bli redusert i løpet av 2021 med ca. 42 mill. kr når Sigdal kjøper seg inn i renseanlegget med 32% eierandel.

Styringsrenten i 2021 som påvirker innskudds- og lånebetingelser har i hele 1. kvartal ligget på null %. I følge Norges bank vil renten holdes i ro helt til det er klare tegn til at forholdene i norsk økonomi normaliseres. Det anslås at styringsrenten kan bli satt opp i løpet av andre halvår 2021.

Ad. Krødsherad Kraftproduksjon KF
Det nye kommunale foretaket dannet i 2020 rapporterer i forbindelse med finans- og gjeldsforvaltningen pr 30.04 kun om en bankkonto (2,34 mill. kr til 0% rente) og ett lån i Kommunalbanken (10,43 mill. kr til 1,05% rente). Inntekter er i all hovedsak knyttet til energisalg ad. andel kraft Ramfoss selger. Lånet er knyttet til økning i eierandel i Ramfoss Kraftlag fra 18,17% til 20,11% i 2018.

Ansvarlig lån og aksjefond inngår ikke i denne rapporteringen da dette ligger under AS del for E-verket.

Vurdering:
Kommunens samlede finans- og gjeldsforvalting for 1. tertial 2021 er på tilnærmet samme nivå som ved rapporteringen pr. 31.12.2020. Kommunen har de samme bankforbindelser, rentenivået er fortsatt lavt og kommunens samlede risikoprofil anses som lav.

TERTIALRAPPORT FINANS- OG GJELDSFORVALTNING 30.04.2021 - Krødsherad kommune og Krødsherad kraftproduksjon KF

Sentral forskrift av 18.11.19 om garantier og finans- og gjeldsforvaltning er overordnet og ligger til grunn for rapportering. Denne er i stor grad lik gammel forskrift av 01.07.2010 og har med et element om hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn.

Gjeldende lokalt reglement er fra 2017 jf. politisk sak K-46/17. Iht. gjeldende lokale reglement pkt. 2 fremgår; *«Krødsherad kommune og Krødsherad Everk KF's midler* (nå Krødsherad Kraftproduksjon KF) *skal forvaltes slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at kommunen og everket skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall»*

Krødsherad kommune har en lav risikoprofil og har ikke pengeplasseringer i aksjer og kompliserte plasseringsprodukter der risiko tas for å oppnå høy avkastning. Krødsherad kommune har ikke kortsiktige lån som krever rullering og fare for dyr refinansiering. Finans- og gjeldsforvaltningen er dermed i stor grad begrenset til å få til gode betingelser for plassering i bankinnskudd og gode lånerentebetingelser.

I. Krødsherad kommune (v/kommunekassen)

AKTIVA

1. Plassering av likviditet / betingelser

Kommunens disponible bankinnskudd på til sammen **kr 163,69 mill. kr er iht. kontoutskrifter fra banker pr 30.04** plassert i;

- Skue Sparebank 147,85 mill. kr (herav 109,93 mill. i fondsmidler)
- KLP-bank 15,84 mill. kr (fondsmidler)

Gjennomsnittlig NIBOR-rente (månedlig) **Særvilkårsrenter**

Mnd.	Skue SB (jf. bankavtale) (3 mnd NIBOR nom+0,4)				Renter ansv.lån E-verk. JF. K-100/08 (3 mnd NIBOR nom+0,5)				Klp-bank (årsr. særvilk)	
Jan	0,49	*0,40*	**0,89**		0,49	*0,50*	**0,99**		0,50	
Feb	0,46	*0,40*	**0,86**		0,46	*0,50*	**0,96**		0,50	
Mar	0,42	*0,40*	**0,82**		0,42	*0,50*	**0,92**		0,50	
Apr	0,32	*0,40*	**0,72**	**0,82**	0,32	*0,50*	**0,82**	**0,92**	0,50	**0,50**

Iht. gjeldende hovedbankavtale med Skue Sparebank er vilkårene for innskudd 3 mnd. NIBOR + 0,4 med kapitalisering hvert kvartal. Kommunens gjennomsnittsrente på bankinnskudd i **Skue SB** har for årets fire første måneder vært 0,82%.

I **KLP-banken** er plassert 15,84 mill. kr av fondsmidlene på plasseringskonto for kommune. Denne betinger uttak med 31 dagers varsel og har gitt en gjennomsnittsrente så langt i 2021 på 0,5%.

Likviditetsutvikling
Likviditetsgrad i form av mest likvide midler delt på kortsiktig gjeld har for 1. tertial vært god. Likviditetsgraden pr 30.04 er på 4,19 *(jf. Vedlegg 1; Likviditetsutvikling 2021)*. Normen sier at denne likviditetsgraden helst burde være over 1. Periodisering av inntekter, aktivitetsnivå og betalingsforpliktelser til leverandører mv. spiller inn på den løpende likviditetssituasjonen.

I mest likvide midler er i tillegg til ordinær driftskonto også fondsmidler inkludert. Fondsmidler brukes løpende til oppdekking av utbetalingstransaksjoner i form av øremerking og kommunestyrevedtak. Videre ligger lånemidler som en del av bankinnskuddene som løpende medgår til pågående investeringsprosjekter.

Ad. Premieavvik, premiefondbruk og utjevningsfond pensjonskostnader
I forbindelse med teknisk føring av premieavvik knyttet til pensjonsutgifter ligger en fare for at kommunens likviditet svekkes. Selv om pensjonspremiene i sin helhet har blitt betalt har kommunen iht. gjeldende regelverk måttet teknisk redusere belastningen knyttet til dette i form av regnskapsmessig føring av aktuarberegnede positive premieavvik. Med et forfinet regnskapsmessig årsresultat og disponering av dette til nye aktiviteter, bruker i realiteten kommunen midler/likvider som ikke finnes.
Kommunen har som regel tatt høyde for slik uheldig likviditetsmessig effekt av pålagt teknisk føring ved at positive premieavvik pensjon i stor grad har blitt avsatt til utjevningsfond og ikke blitt disponert til bruk. Utjevningsfondet kan brukes til å redusere uheldige effekter av gjeldende krav til pensjonsføringer.

Pr. 30.04.2021 står kr 11.69 mill. kr på kommunens utjevningsfond pensjonskostnader. Dette i samsvar med akkumulert netto positive premieavvik inkl. aga. i balansen som vil belaste de kommende års driftsregnskap. Kommunen har således midler på fond til å dekke disse utgifter.

Vurdering av alternativ plassering
Iht. kommunens finansreglement kan driftslikviditet (inntil 10%) og fondsmidler som ikke skal benyttes i løpet av de 6 nærmeste måneder, vurderes plassert i pengemarkedsfond som et alternativ til bankinnskudd. Pengemarkedsfond synes fortiden ikke å gi bedre avkastning enn bankrente og har ikke blitt sett som aktuelt. Fastrenteavtaler kan gi litt bedre rentebetingelser, men krever bindingsperioder og er ikke valgt å gå inn på mht. tilgjengelighet.

Kommunens likvider er plassert på bankkonti hos hovedbank Skue uten bindingstid. For plasseringskontoen hos KLP er det 31 dagers uttaksvarsel. Kommunen har hittil unngått å måtte ta opp kassekreditt. Lett tilgjengelighet til våre bankkonti er praktisk i de daglige transaksjoner mellom driftskonto og fondskonti.
Innskuddsplasseringer av midler som ikke skal brukes den nærmeste tiden er vurderinger som bør gjøres løpende. Vilkårene i Skue SB iht. hovedbankavtalen er relativt sett gode.

2. Utlån til Krødsherad E-verk

Iht. kommunestyrevedtak K-107/03 ble det etablert et ansvarlig lån til Krødsherad Everk på 35 millioner kroner fra 01.01.2003. Jf. K-100/08 framgår at rentesats for året skal være 3 mnd. NIBOR + 0,5. For 1. tertial utgjør dette en gjennomsnittlig rente på **0,92%** som ved en tilsvarende årsrente vil kunne gi kr 322.000 i renteinntekter i 2021 knyttet til utlånet. I kommunens årsbudsjett 2021 er det det budsjettert med kr 500.000 (1,43%).

3. Plassering i aksjer / andeler

Iht. kommunens finansreglement skal aksjekjøp kun skje ved deltakelse i langsiktige investeringer der formålet er kommunal støtte til virksomheter. Kommunen har således ikke anledning til å spekulere i aksjer/obligasjoner i håp om god avkastning/ gevinst.

Aksjene Krødsherad kommune innehar er alle ført via investeringsregnskapet og er klassifisert som finansielle anleggsmidler. Disse vurderes til anskaffelseskost med betinget nedskrivings- og reverseringsplikt. Dersom markedsverdien er lavere enn anskaffelseskost, er dette normalt å se på som ikke forbigående verdiendring som medfører nedskriving. Eventuell nedskriving skal kun føres mot kapitalkonto i balansen. Eventuelt tap ved salg/ nedskriving påvirker ikke kommunenes driftsresultat fordi transaksjonene kun skjer i investeringsregnskapet og/eller i balansen.

Sum balanseført totalverdi for aksjer og andeler er som ved årsskiftet 17,2 mill. kr. De tre største postene er knyttet til; andelsverdi for pliktig egenkapitalinnskudd i KLP som pensjonsleverandør (6,97 mill.), aksjer i Krødsherad Energi AS (8,03 mill.) og aksjer i Vardar AS (2,02 mill.)

Aksjer og andeler

SELSKAP (Balansen 2.21)	EIERANDEL	BALANSEFØRT VERDI 31.12.20	BALANSEFØRT VERDI 30.04.21
Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS (K-24/20)	(1% eierandel)	**8 000**	**8 000**
Krødsherad Energi AS	8.030.000 aksj.	**8 030 000**	**8 030 000**
Vardar AS	373 aksjer	**2 021 660**	**2 021 660**
Bergensbanens forkortelse		**5 000**	**5 000**
Biblioteksentralen	3 andeler	**900**	**900**
Modum industri	9 aksjer	**9 000**	**9 000**
Norsk Jernbaneklubb	5 andeler	**2 500**	**2 500**
Norefjell Golfklubb	8 aksjer	**100 000**	**100 000**
Norefjell Vann og Avløpsselskap AS	15000 aksjer	**15 000**	**15 000**
Buskerud Kommunerevisjon		**12 000**	**12 000**
Norefjell Destinasjon (K-99/13-kjøpt 2014)	22 aksjer	**22 000**	**22 000**
KLP Forsikring egenkapitalinnskudd		**6 971 642**	**6 971 642**
SUM BALANSEFØRT VERDI :		**17 197 702**	**17 197 702**

Vedrørende aksjer i Krødsherad Energi AS
Krødsherad Everk KF ble i 2020 splittet til Krødsherad Energi AS og Krødsherad Kraftproduksjon KF. Krødsherad Energi AS er videre morselskapet til Norefjell Nett AS og

Krødsherad Kraft AS. Aksjekapitalen ved stiftelsen av Krødsherad Energi AS var 8.030.000 aksjer pålydende kr 1. Krødsherad kommune eier alle aksjene.

Vedrørende aksjer i Vardar AS
I forbindelse med at Buskerud fylkeskommune opphørte og gikk over til Viken fylkeskommune fra og med 01.01.2020 ble eierskapet i Vardar AS overdratt fra Buskerud fylkeskommune til kommunene og Krødsherad kommune sin eierandel i Vardar AS er 0,76% (373 aksjer). Aksjene gir utbytterett. Vardar AS er et energikonsern og omfatter virksomhetsområdene; Vannkraft, Glitre Energi AS, Bioenergi og Vindkraft.

PASSIVA

4. Innlån (Lånegjeld, låneinstitusjon og renteforhold)

Gjeldsporteføljen og innhenting av lånetilbud

Kommunen har total bokført **lånegjeld pr 30.04.21 på 330,75 millioner kr.** Pr. 31.12.20 var lånegjelden 334,37 mill. kr, dvs en nedgang i første tertial på 3,62 mill. i form av betalte avdrag på lån.

Lånegjelden er fordelt på 9 lån i Husbanken (8,48 mill. kr), 50 lån i Kommunalbanken (280,49 mill. kr) samt ett lån i KLP (41,78 mill. kr) - *jf. vedlegg 2;"Låneoversikt pr. 30.04.2021".* Lånene er serielån der avdragsbeløpet er likt pr år i lånetiden. Kun startlånene for videre utlån fra Husbanken er annuitetslån i samsvar med utlånte midler.

Låneporteføljen er hovedsakelig sortert på opptaksår/formål og vedtatt løpetid iht. kommunestyrevedtak. Dette gir en god oversikt. Refinansiering og sammenslåing er ikke funnet nødvendig. Kommunalbanken som vår største långiver tar ikke ekstra termin-/adm.gebyr ved flere lån. De siste årene, der relativt mange formål er vedtatt lånefinansiert, har samlelån ofte blitt foretrukket.

I vedlegg 2 Låneoversikt pr 30.04.2021 fremgår i egen kolonne avdragsbeløp kommunen skal betjene i neste 12 måneders periode (01.05.2021-30.04.2022) på til sammen 14,03 mill. kr for opptatte lån. Tilsvarende betalingsvurdering pr 30.04.2020 var 12,69 mill. kr.
I tillegg vil kunne komme noe avdrag på nye lån i 2021 sett mot 53,83 mill. kr i kjente lånevedtak for 2021 ennå ikke tatt opp.

Ingen av lånene er kortsiktige lån som krever rullering og fare for dyr refinansiering. Løpetiden fastsettes i stor grad sett opp mot levetiden på investeringene og låneutgiftene tas høyde for med god margin i budsjetteringen.

Låneopptak 2021

Opprinnelig årsbudsjettvedtak for 2021 (K-141/20) gav en låneramme på 44,8 mill. kr for året. Herav er satt krav til ytterligere politisk behandling før igangsetting av prosjektene ad. skoleutbygging, boligområder og stedsutvikling. Pr 30.04.21 er vedtatt ytterligere 3 nye lånopptak på til sammen 9,03 mill. kr.

Tidspunkt for låneopptak i løpet av året vurderes løpende sett mot aktivitet og investeringsutgifter i investeringsregnskapet. Pr. rapporteringstidspunkt 30.04 er ingen reelle låneopptak ennå gjort for året.

Låneopptak 2021 – bevilget og reelt tatt opp

Prosjekt	K-sak	Formål	Bevilget	Lånt 30.04.21
04028	K-141/20	Opparb.mv. boligtomt	2 000 000	0
04054/04055	K-141/20	Skoleutbygging Noresund/Krøderen	40 000 000	0
04088	K-141/20	Automatisering	600 000	0
07005	K-141/20	Stedsutvikling Noresund/Krøderen	2 200 000	0
		Låneoppt. iht. opprinnelig budsjett 2021	**44 800 000**	**0**
04089	K-7/21	Kjøp av Slettemoen avfallsmottak	1 025 000	0
04076	K-22/21	Norefjellporten ombygging	6 000 000	0
04086	K-24/21	Avfallsmottak og avfallspunkter	2 000 000	0
		Låneopptak iht. enkeltsaker	**9 025 000**	**0**
		Låneopptak totalt 2021	**53 825 000**	**0**

Kommunen har de siste årene foretatt store investeringer og låneopptak som øker utgifter i driftsregnskapet i form av økte rente- og avdragsutgifter. Investeringsramme for bygging/rehabilitering av skoler i kommunen er satt til maks 155 millioner jf. kommunestyrevedtak fattet i juni 2019. Byggingen var tenkt å komme i gang i 2021 iht. opprinnelig årsbudsjett for 2021. Forsinkelser har oppstått blant annet knyttet til stedsvalg av skole og byggestart blir sannsynligvis senere enn antatt.
Kommunens lånegjeld knyttet til Norefjell Renseanlegg forventes å bli redusert i løpet av 2021 med ca 42 mill. kr når Sigdal kommune kjøper seg inn i renseanlegget med 32% eierandel.

Kommunale låneopptak er ikke lenger pliktig til å gjennomføre ordinær anbudskonkurranse (jf. §2.4 i forskrift om offentlige anskaffelser - Anskaffelsesforskriften). Kommunalbanken og KLP Banken er de mest aktuelle aktører som lånetilbydere til kommunal sektor og forespørsel sendes til disse. Kommunalbanken har så si alltid kommet ut med det beste lånetilbudet.

Overvåkning av renteutvikling ad. innlån

Kommunen har 84,8% av sin lånegjeld i Kommunalbanken, 12,6% av lånegjelden hos KLP og 2,6% hos Husbanken. Kommunalbanken og KLP gir med sine rammebetingelser for utlån til en sikker offentlig sektor gode rentebetingelser.

Den nominelle (og effektive) flytende gjennomsnittsrenten for 2021 har hittil vært som følger hos våre bankforbindelser: Kommunalbanken 1,013% (1,015%) og Husbanken 0,802% (0,902%). Kommunalbanken satte opp renten fom. 9. februar fra en pt-rente på 0,9% til 1,05%.

Låneleverandører og renter 2021

Mnd.	Kommunalbanken		Husbanken		KLP bank
	nominell	effektiv	nominell	effektiv	Fastrente
Jan	0,900	0,902	0,797	0,897	2,502
Feb	1,050	1,053	0,797	0,897	
Mar	1,050	1,053	0,807	0,907	
Apr	1,050	1,053	0,807	0,907	
Gj.snitt pr 30.04.2021	**1,013**	**1,015**	**0,802**	**0,902**	

Renteutviklingen følges løpende. Pr 30.04 er 52,8 mill. kr fastrentelån (16%) og 278 mill. kr lån med flytende rente (84%).

- I Kommunalbanken har alle lånene flytende rente bortsett fra ett lån med restgjeld 11,01 millioner kr og fastrente 1,97% (til nov. 2021).
- I KLP har vi ett fastrentelån med restgjeld på 41,78 mill. kr og fastrente 2,50% (til mai 2029).
- Lånene i Husbanken er alle med flytende rente, imidlertid har 2 av lånene i Husbanken (lån knyttet til Kryllingtun med restsaldo kr 105.750) flytende særrente, dvs. flytende rente minus 1%.

Kommunen har dessuten lån med grønn p.t.-rente som er 0,1% lavere enn ordinær pt-rente for 7 vann/avløp-lån i Kommunalbanken med restsaldo på 138,59 mill. kr pr 30.04. Mesteparten er knyttet til prosjekt ny renseløsning Noresund/Norefjell.

Valg av en kombinert rentepolitikk med flytende og fast rente gir større forutsigbarhet samtidig som man kan ta del i de positive/negative rentesvingningene som markedet gir. Optimale tidspunkt for fastrentebinding oppleves imidlertid vanskelig å treffe. Eksempelvis er 10 års fastrentebindingen på 2,5% i 2019 for 41,78 mill. kr dårlig fortiden sett mot lav p.t. rente i 2020 og 2021, men vi kan komme bedre ut senere i bindningstiden. Sett i lengre perspektiv er flytende rente mest lønnsomt og kommunen har i stor grad valgt dette.

5. Oppsummering - effekt på kommunens økonomi og vurdering av finansiell risko

Endringer i Norges Banks styringsrente vil normalt ha sterkt gjennomslag i de mest kortsiktige rentene i pengemarkedet og for bankenes innskudds- og lånebetingelser. Utvikling i styringsrenten er derfor en viktig indikator på kommunens rammevilkår vedrørende renter.

Styringsrenten i prosent (2008-2021)

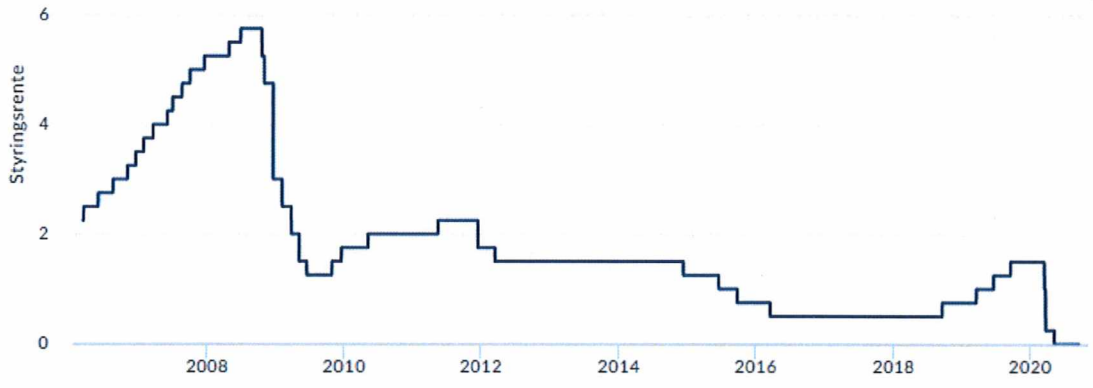

Siden 7. mai 2020 og fram til rapporteringstidspunkt 30.04.21 har styringsrenten vært 0%. På rentebeslutningsmøtet 5. mai 2021 ble det fortsatt vedtatt en 0% styringsrente. Koronapandemien har ført til et kraftig tilbakeslag i norsk økonomi. Renten holdes i ro til det er klare tegn til at forholdene i økonomien normaliseres, men sentralbanken anslår at styringsrenten mest sannsynlig vil bli satt opp i løpet av andre halvår 2021.

Sett opp mot kommunes lånegjeld pr 30.04.2021 på 330,75 mill. kr (der 52,8 millioner imidlertid er bundet til fastrente) virker en lav rente positivt mht. kommunens renteutgifter. Det ble i budsjettet for 2021 beregnet lånerenter med utgangspunkt i en rente på 1,5 %, men de flytende gjennomsnittlige lånerenter på aktive lån har vært noe under dette nivået for 1. tertial. Kommunalbanken har hatt en rente ca. 1% for perioden (jf. tabell flytende lånerenter). Kommunalbanken har 18. mai varslet reduksjon i Pt-renten med 0,15 prosentpoeng til 0,9% (nominell) fra 2. juni 2021.

Lav rente virker negativt inn på kommunens renteinntekter. Renteinntekt på ansvarlig lån til E-verket vil dersom gjennomsnittsrenten på 0,92% for 1. tertial blir årsrenten gi renteinntekter ca kr 178.000 mindre enn budsjettert. Men med en forsiktig budsjettering av andre renteinntekter i driftsregnskapet vil budsjetterte renteinntekter totalt kunne nås.

Den finansielle risikoen til kommunen vurderes til relativt lav. Kommunen har kun pengeplasseringer i form av bankinnskudd og er ikke eksponert for risikoen for tap ved kurssvingninger i verdipapirmarkeder. Bankinnskuddene er likviditetsmessig raskt disponible og ikke eksponert for prisfall.

Det kan foreligge en viss renterisiko i form av svingning i renter. For 1. halvår 2021 synes rentene fortsatt å holde seg lave da styringsrenten holdes lav. Dette virker gunstig ift. høy lånegjeld og budsjetterte renter ad. dette. Kommunen praktiserer en forsiktig kalkulering av låne- og innskuddsrenter, og dette minimerer faren for budsjettsprekk på området. Men utfordringer mht. budsjettbalanse totalt i de kommende årsbudsjett øker i takt med høyere lånegjeld og tilhørende rente og avdragsbetjening.

Refinansieringsrisiko er lav da kommunen ikke har kortsiktige lån som krever rullering og dyr refinansiering.

II. KRØDSHERAD KRAFTPRODUKSJON KF

RAPPORTERING FINANS- OG GJELDSFORVALTNING PR. 30.04.2021 – KRØDSHERAD KRAFTPRODUKSJON KF

AKTIVA		
Plassering av likviditet/betingelser		
Krødsherad Kraftproduksjon KF har følgende bankinnskudd pr. 30.04.2021:		
BANK	Beløp	Rentebetingelser
SKUE - 2351.78.34807	2 342 386	0,00 %
Sum bankinnskudd	**2 342 386**	
PASSIVA		
LÅN	Beløp	Rentebetingelser
Kommunalbanken Norge	10 433 450	nominell rente 1,05 %
Sum lån	**10 433 450**	

Vurdering

Gamle Krødsherad Everk KF ble i 2020 splittet til Krødsherad Energi AS og Krødsherad Kraftproduksjon KF. Krødsherad Energi AS er videre morselskapet til Norefjell Nett AS og Krødsherad Kraft AS.

Krødsherad Kraftproduksjon KF er ikke et eget rettssubjekt og skal inngå i finans- og gjeldsrapporteringen totalt for Krødsherad kommune. Ansvarlig lån og aksjefond inngår ikke i denne rapporteringen da dette ligger under AS del for everket som er eget rettssubjekt.

Aktiva for nye Krødsherad Kraftproduksjon KF er en bankkonto som hovedsakelig vil ha inntekter i form av fakturering av andel kraft Ramfoss selger. Innestående på konto 30.04.2021 er 2,34 mill. kr.

Av passiva har Krødsherad Kraftproduksjon KF kun ett lån i Kommunalbanken på 10,43 mill kr pr 30.04.2021. Dette lånet er knyttet til økning av eierandel i Ramfoss kraftlag fra 18,17% til 20,11% i januar 2018. Lånebeløpet var opprinnelig kr 11.129.000 og løpetiden ble satt til 40 år. Avdragene blir betalt etterskuddsvis hvert halvår dvs. mai og november.

Likviditetsutvikling 2021 - Krødsherad kommune

(1.000 kr)	31.12.2020	31.01.2021	28.02.2021	31.03.2021	30.04.2021	31.05.2021	30.06.2021	31.07.2021	31.08.2021	30.09.2021	31.10.2021	30.11.2021	31.12.2021
Omløpsmidler (OM)	223 426	220 930	204 191	203 691	215 544								
- Kortsiktige fordringer	*36 445*	*27 715*	*21 418*	*24 766*	*32 621*								
- Premieavvik pensjon	*13 367*	*13 367*	*13 367*	*13 367*	*13 367*								
Mest likvide midler 1)	**173 614**	**179 848**	**169 406**	**165 558**	**169 556**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kortsiktig gjeld (KG) 2)	**38 575**	**33 762**	**34 352**	**32 162**	**40 442**								
Likviditetsgrad (1 delt på 2)	**4,50**	**5,33**	**4,93**	**5,15**	**4,19**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**	**#DIV/0!**

Likviditetsutviklingen følges på bakgrunn av oppsettet ovenfor, jf. anbefalinger fra revisjonen.

Likviditetsgraden pr 30.04.21 er på 4,19
Mest likvide midler delt på kortsiktig gjeld bør være minst 1. (Jf. Norm for likviditetsgrad 2).

Mest likvide midler bør være tilstrekkelig store til å dekke utbetalinger til lønn, forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, pensjon og moms til fastsatte tider.

Likviditeten svinger noe i løpet av året. Periodisering av inntekter, aktivitetsnivå og betalingsforpliktelser til leverandører mv. virker inn på den løpende likviditetssituasjon.

Inkludert i omløpsmidler ligger også ubrukte lånemidler og fondsmidler til investering. Videre ligger bundne driftsfond som er øremerket til sine særskilte formål.
Likviditetsgraden til ordinær drift er således noe lavere.

VEDLEGG 1

LÅNEOVERSIKT Pr. 30.04.2021

HUSBANKEN

Lånenr.	FORMÅL	TATT OPP	OPPR. BELØP	LØPE TID	LÅNE-FORM	GJELD 31.12.2020	AVDRAG pr.30.04.21	GJELD 30.04.2021	Rente nominell 30.04	Avdrag 01.05.21-30.04.22
119591493	Kryllingtun-Pustm.HVPU	1991	650 000	25	Gj.b.	19 500	9 750	9 750	0 (flytende særrente)	9 750
114027865	Kryllingtun	1993	640 000		Gj.b.	105 600	9 600	96 000	0 (flytende særrente)	38 400
114037716	Kryllingtun	1995	620 000		Gj.b.	9 300	9 300	0	0 (flytende særrente)	0
114037724	Kryllingtun-3 aldersb.gnr 20	1995	930 000		Gj.b.	13 950	13 950	0		0
11441034	Kryllingtun	1998	3 352 000	30	Gj.b.	846 936	55 736	791 200	0,8%	100 560
115138323	**Startlån -annuitet**	2010	1 000 000	25	Gj.b.	154 916	2 431	152 485	0,8%	7 321
11517468/2	**Startlån- annuitet**	2011	1 000 000	25	Gj.b.	494 944	14 533	480 411	0,8%	29 173
11520240/1/1	**Startlån- annuitet**	2012	1 000 000	25	Gj.b.	108 840	19 275	89 565	0,8%	
11520240/2/1	**Startlån- annuitet**	2012	2 000 000	25	Gj.b.	1 267 389	-	1 267 389	0,8%	77 148
11526335---	**Startlån- annuitet**	2013	2 000 000	25	Gj.b.	1 216 228	31 455	1 184 773	0,8%	63 185
11528960 5	**Startlån- annuitet**	2014	2 000 000	25	Gj.b.	1 959 065	46 483	1 912 582	0,8%	93 352
11534936/7	**Startlån- annuitet**	2016	2 500 000	30	Gj.b.	2 500 000		2 500 000	0,8%	45 022
						8 696 668	212 513	8 484 155		463 911

KOMMUNALBANKEN

Lånenr.	FORMÅL	TATT OPP	OPPR. BELØP	LØPE TID	LÅNE-FORM	GJELD 31.12.2020	AVDRAG pr.30.04.21	GJELD 30.04.2021	Rente nominell 30.04	Avdrag 01.05.21-30.04.22
19990319	Omsorgsboliger	1999/2	13 000 000	30	Gj.b.	4 979 440	189 680	4 789 760	1,05%	379 360
20010523	Vann/ avløp	2001	1 880 000	20	Gj.b.	94 000	-	94 000	1,05%	94 000
20030148	Barnehageutb.	2002	5 000 000	20	Gj.b.	354 580	118 190	236 390	1,05%	236 390
20030734	Sundestugua	2003	5 300 000	30	Gj.b.					
		2005	700 000	30	Gj.b.	2 600 000	-	2 600 000	1,05%	200 000
20030735	Skolerehab.	2003	1 400 000	20	Gj.b.				1,05%	
		2005	1 300 000	20	Gj.b.				1,05%	180 000
20060543	(var avdr.fr. 5 år)	2006	4 108 364	20	Gj.b.	2 273 340	90 000	*2 183 340*	1,05%	273 890
20050015	Enerom Kr.heim	2005	1 500 000	20	Gj.b.					
		2005	2 970 000			1 005 750	111 750	894 000	1,05%	223 500
20060003	Vann-Sundelykkja	2006	4 600 000	18	Gj.b.					255 560
20060697		2006	552 000	18	Gj.b.	889 280	0	*889 280*	1,05%	*30 670*
20060004	Avløp-renseanl.	2006	2 400 000	18	Gj.b.	399 900	-	399 900	1,05%	133 340
20060544	Glesnemoen Øst	2006	4 000 000	20	Gj.b.	429 660	-	429 660	1,05%	71 610
20070447	Omsorgsb. **Nores**/Krød.	2007	2 970 000	20	Gj.b.	776 300	55 450	720 850	1,05%	110 900
20070446	Omsorgsb. Nores/**Krød.**	2007	2 500 000	20	Gj.b.	875 000	62 500	812 500	1,05%	125 000
20070607	Vann/ avløp Nores.sentr.	2007	3 000 000	40	Gj.b.	2 025 000	-	2 025 000	1,05%	75 000
20090034	Kirkelån	2009	1 000 000	20	Gj.b.	425 000	25 000	400 000	1,05%	50 000
20090385	NAV-kontor	2009	2 900 000	20	Gj.b.	1 167 020	68 650	1 098 370	1,05%	137 300
20090386	Krøderen samfunnshus	2009	640 000	20	Gj.b.	288 000	-	288 000	1,05%	32 000
20090800	Vannverk Slettemoen (1)	2009	2 450 000	20	Gj.b.	1 102 500	61 250	1 041 250	1,05%	122 500
20090798	Skolerehab.	2009	1 000 000	20	Gj.b.	600 040	33 330	566 710	1,05%	66 660
20100611	Vannverk Slettemoen (2)	2010	3 200 000	20	Gj.b.		-			
20100611	Sunnelykkja vannverk	2013	3 100 000	20	Gj.b.	3 341 920	167 100	3 174 820	1,05%	334 200
20100612	Skolerehab.uteområde	2010	600 000	20	Gj.b.	400 000	-	400 000	1,05%	40 000
20100614	Kirkelån	2010	500 000	25	Gj.b.	250 000	12 500	237 500	1,05%	25 000
20110631	Svømmehall/skole rehab.	2011	2 000 000	20	Gj.b.	1 466 640	-	1 466 640	1,05%	133 340
20110632	Trafikksikring Nores.anl.	2011	660 000	20	Gj.b.	363 000	16 500	346 500	1,05%	33 000
20110766	Tilr.l.boliger Glesnm./Bjertne	2011	4 800 000	20	Gj.b.	973 130	-	973 130	1,05%	88 460
20120558	Ny Krøderen barnehage	2012	10 000 000	20	Gj.b.	6 000 000	250 000	5 750 000	1,05%	500 000
20120559	Overvann v/Noresundanl.	2012	1 400 000	20	Gj.b.	840 000	35 000	805 000	1,05%	70 000
20130054	Tomtekjøp Krøderen	2013	2 760 000	20	Gj.b.	1 769 220	70 770	1 698 450	1,05%	141 540
20130462	Industriarealer Slettem.	2013	3 000 000	20	Gj.b.	1 950 000	75 000	1 875 000	1,05%	150 000
20140383	Nytt økonomisystem	2014	700 000	10	Gj.b.	245 000	-	245 000	1,05%	70 000
20140384	Samlelån 4 formål	2014	5 400 000	20	Gj.b.	3 645 000	-	3 645 000	1,05%	270 000
20140688	Samlelån 7 formål	2014	4 380 000	20	Gj.b.	3 066 000	-	3 066 000	1,05%	219 000
20140689	Sjøledn.Sunnel.-Olberg	2014	2 900 000	20	Gj.b.	2 030 000	-	2 030 000	1,05%	145 000
20150294	Ledningsnett Krøderen	2015	1 500 000	40	Gj.b.	1 293 750	-	1 293 750	0,95%	37 500
20150291	Samlelån 5 formål	2015	2 900 000	20	Gj.b.	2 102 500	-	2 102 500	1,05%	145 000
20150677	Samlelån 6 formål	2015	13 400 000	26	Gj.b.	8 752 370	-	8 752 370	1,05%	416 780
20150678	Ledningsnett Bjertnes	2015	1 000 000	20	Gj.b.	875 000	-	875 000	0,95%	25 000
20160531	Samlelån 10 formål	2016	13 780 000	26	Gj.b.	11 660 000	-	11 660 000	1,05%	530 000
20160532	Ny ambulansestasjon	2016	12 700 000	30	Gj.b.	11 006 640	-	11 006 640	*1,97%*	423 340
20170619	Samlelån 8 formål	2017	11 757 000	28,5	Gj.b.	10 519 440	-	10 519 440	1,05%	412 520
20180340	Samlelån 4 formål	2018	3 500 000		Gj.b.	3 000 000	125 000	2 875 000	1,05%	250 000
20180569	Norefj./Nores.Renseanl.	2018	12 000 000	30	Gj.b.	11 200 000	-	11 200 000	0,95%	400 000
20180570	2 formål-N.bh. og skoler	2018	13 957 000	40	Gj.b.	13 259 160	-	13 259 160	1,05%	348 920
20190214	Norefj./Nores.Renseanl.	2019	35 000 000	40	Gj.b.	33 545 370	435 650	33 109 720	0,95%	871 300
20190641	Slettemoen avsl.plan	2019	5 000 000	20	Gj.b.	4 750 000		4 750 000	0,95%	250 000
20190642	Samlelån 4 formål	2019	3 500 000	17	Gj.b.	3 294 120		3 294 120	1,05%	205 880
20200037	Norefj./Nores.Renseanl.	2020	65 500 000	40	Gj.b.	64 681 250	818 750	63 862 500	0,95%	1 637 500
20200442	Samlelån 12 formål	2020	26 850 000	39	Gj.b.	26 850 000		26 850 000	1,05%	688 460
20200469	Skoleutbygging	2020	6 400 000	40	Gj.b.	6 400 000		6 400 000	1,05%	160 000
20200486	Norefj./Nores.Renseanl.	2020	23 500 000	40	Gj.b.	23 500 000		23 500 000	0,95%	587 500
						283 314 320	2 822 070	280 492 250		12 406 920

KLP

Lånenr.	FORMÅL	TATT OPP	OPPR. BELØP	LØPE TID	LÅNE-FORM	GJELD 31.12.2020	AVDRAG pr.30.04.21	GJELD 30.04.2021	Rente nominell 30.04	Avdrag 01.05.21-30.04.22
8317.56.20403	Nye Kryllingheimen	2019	44 100 000	38	Gj.b.	42 359 211	580 263	41 778 948	2,5%	1 160 526
						334 370 199	3 614 846	330 755 353		14 031 357

SAKSFRAMLEGG

Budsjett 2021: Tertialrapport 30.04.2021

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
84/21	Formannskapet	10.06.2021
72/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 84/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Tertialrapport pr. 30.04.21 tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Tertialrapport pr. 30.04.21 tas til orientering.

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagte tertialrapport med følgende innhold:

- Kommentarer – driftsbudsjett/-regnskap
- Skatteinngang
- Bevillingsoversikt
- Investeringsprosjekt m/kommentarer

Skatteinngangen har en positiv utvikling sett opp mot det som er forventet budsjettmessig, selv om vi har et trekk i inntektsutjevningen på 742.645,-.

Rammetilskuddet ligger også over det som er forventet. Som skrevet i kommentarene i vedlegget er årsaken til dette en økning i budsjettforliket i Stortinget samt kompensering i forbindelse med korona.

Sektorene melder ikke om store negative avvik som ikke kan håndteres innenfor sektorenes disponible midler, bortsett fra utgiftene som er påløpt i forhold til korona. Det er avsatt midler i Revidert Nasjonalbudsjett vedr. dette – endelig oversikt over hva Krødsherad kommune mottar er ikke avklart.

Vurdering:

Kommunedirektørens vurdering er at tertialrapporten pr. 30.04.21 viser at vi er innenfor de budsjetterte rammer.

Vedlegg

1	Tertialrapport 2021

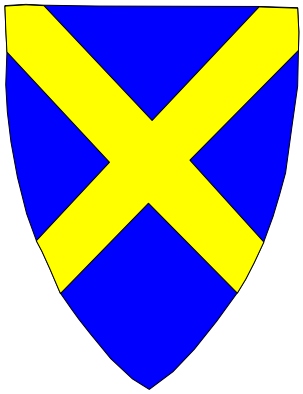

TERTIALRAPPORT

KRØDSHERAD KOMMUNE

30.04.21

Innledning

Som grunnlag for rapporteringen vises til de vedlagte tabeller: Skatteinngang
Bevillingsoversikt
Investeringsprosjekter

Talloversiktene er bygd opp over samme lest som bevillingsrapporten i budsjettet og regnskapet. I kolonnene budsjett og regnskap er –tall inntekter, mens i avvikskolonnen er –tall negative tall (merforbruk eller mindreinntekter)

Det er også i 2021 lagt inn periodiseringskoder, men vi ser at det for enkelte konti/poster ikke er et tidsmessig samsvar mellom budsjett og påløpte kostnader. Vi arbeider hele tiden med å få periodiseringen så riktig som mulig, og foretar omperiodiseringer i løpet av budsjettåret.

Kommunedirektøren vil i rapporten ha fokus på hovedpostene i regnskapet, samt sektorene sine økonomiske status og prognose pr. 31.12.2021.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet totalt viser en merinntekt på kr 646.155,- i forhold til budsjett. Her bokføres også inntektsutjevning, som pr. 30.04. viser en trekk på i overkant av kr 742.000,-.

Rammetilskudd	36 115 200		
Skjønnstilskudd	400 000	36 515 200	
Koronarelatert tilskudd		206 000	36 721 200
Inntektsutjevning			-742 645
			35 978 555

I forbindelse med budsjettforliket i Stortinget økte rammetilskuddet i forhold til det som var Regjeringens forslag i Statsbudsjettet – dette var ikke kjente tall da Krødsherad kommune startet budsjettbehandlingen.

Vi må se rammetilskudd og inntekts- og formuesskatt under ett, da vi i budsjettsammenheng budsjetterer rammetilskuddet uten reduksjon av stipulert inntektsutjevning. Den stipulerte inntektsutjevningen reduseres budsjettmessig på inntekts- og formuesskatt. Dette gjøres fordi inntektsutjevningen er variabel og baserer seg på total skatteinngang på landsbasis.

Skatteinntekter

Skatteinngangen pr. 30.04. viser en merinntekt på kr 1.615.570,- i forhold til det budsjetterte. Dette gjenspeiler seg i en trekk i inntektsutjevning, og det er først i juni måned vi vil se den totale inntektsutjevningen for de fire første månedene.

Totalt sett på «frie inntekter» har vi et positivt avvik på kr 2,261 millioner.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt har et positivt avvik på litt over 100.000 kroner.

Andre generelle driftsinntekter
Andre generelle driftsinntekter er i sin helhet statstilskudd i forbindelse med bosetting av flyktninger. Disse tilskuddene er ikke budsjettert, ei heller kommunens utgifter i den henseende, slik at disse inntektene ikke kan ses på som merinntekt.

Låne- finanskostnader
Renteinntektene ligger godt over det budsjetterte pr. 1. tertial 2021.

Renteutgifter og avdrag viser et positivt avvik mot periodisert budsjett. Hovedårsaken til dette er nok periodiseringen, mens også noe i forhold til en budsjettert rente på 1,5%, mens vi i perioden har ligget på 0,95% og 1,05%.

Sektor 1 – Sentraladministrasjon

1.1 Innledning
Sektoren består av administrativ ledelse og politisk styring.

1.2 Økonomi
Sektoren viser et positivt avvik på ca. 350.000,-. I tillegg er det bokførte utgifter som er tenkt dekket av kommunedirektørens disposisjonsfond samt øremerket tilskudd som ikke er inntektsført.

1.3 Prognose
Det forventes at sektorens regnskap er i balanse pr. 31.12.21.

Sektor 2 – Oppvekst

2.1 Innledning
Sektor 2 - Oppvekst og kultur ledes av oppvekstsjef Børre Jensen. Sektoren består av Krøderen og Noresund skoler, Krøderen og Noresund barnehager og Krødsherad kulturskole, samt administrasjon av mange felt: kultur, idrett, kirke, bibliotek, PPT, voksenopplæring, ungdomsråd, ungdomsklubb, m.m.
1. tertial har hatt fokus på en forsvarlig drift i en tid med korona-pandemi, men for skolene og til dels barnehagene har skolesaken vært nærmest altoppslukende.

2.2 Økonomi
Sektoren har et negativt avvik pr. 1. tertial på - 469.551. Sektorleders kapittel har et positivt avvik på 374.211, men dette skyldes som vanlig at de store utgiftene på interkommunalt samarbeid faktureres etterskuddsvis og kommer først fra 2. kvartal.
Noresund skole og Krøderen skole har et negativt avvik på henholdsvis -229.602 og -614.833.
For Krøderen skole skyldes avviket bruk av overtid grunnet midlertidighet rundt inspektørskifte og koronarelaterte lønnsutgifter (noe som forventes refundert i løpet av året).
For begge skolene handler også avviket om skoleskyss hvor skolene har en uenighet med Brakar ang. fakturering av elever med midlertidig bosted.
Barnehagene er pr. 01.05. så godt som i balanse med +/- 40.000.

2.3 Personal

- Sykefraværet i 1. tertial har for hele sektoren vært på 8,8% - noe som er opp 2,1% siden forrige tertial, og 0,5% opp fra samme tertial i fjor.
- Sykefraværet handler i stor grad om langtidssykemeldte over 16 dager som ligger på 7,1%.

2.4 Tiltaksliste jfr. budsjett

- Skolene og barnehagene fortsetter å ha fokus på å holde budsjettet og bruken av vikarer holdes på et lavt, men forsvarlig nivå.
- Sparetiltakene som handler om bemanningsreduksjon får mest effekt fra skole- og barnehageårets begynnelse – altså fra 01.08. og videre inn i 3. tertial.

2.5 Prognose

Prognose for 31.12. er at sektoren vil gå i balanse fordi sparetiltakene ved bemannings-reduksjon ikke slår inn før 01.08. Det er knyttet noe usikkerhet til eventuelle økte driftskostnader med tanke på en organisering av Krødsheradskolen fordelt på to lokasjoner. Dette handler først og fremst om behovet for styrking av lederressursen inn mot en samlokaliseringsprosess.

Sektor 3 – Helse – og omsorg

3.1 Innledning

Første tertial i 2021 har også dette året i stor grad vært preget av pandemien. Testing og smittesporing har vært krevende å gjennomføre, men de ansatte har vært svært fleksible og løsningsorienterte. Siste smittetilfelle i kommunen var 11. mars og vi har verken hatt smitte blant pasienter/brukere eller ansatte i sektoren.
Fra januar har vi vaksinert 1 dag i uken på Norefjellporten og vi har etablert et godt fungerende team og system for vaksinasjon. Vi har fulgt FHI sin veileder og prioritering av risikogrupper. HO har også kjøpt inn det digitale verktøyet «Helseboka» for registrering av all vaksinasjonsaktivitet.

3.2 Ledelse og kvalitet

På grunn av pensjonering har leder av hjemmebasert omsorg overtatt lederfunksjonen i Tjenester til funksjonshemmede. Hele ledergruppen har vært og er aktive i vaksinasjonsarbeidet som ledes av vaksinekoordinator Ellen Fremgaard.
Ny kommuneoverlege, Pål Steiran, er tilsatt. Han begynte først i en deltidsstilling pga andre arbeidsoppgaver, men er nå 100% i denne funksjonen.
Dagtilbudet har også i år vært stengt og vil åpne igjen over sommeren (uke 33 evt. 34).
Funksjonene som kreftkontakt og demenskoordinator er nå besatt etter intern utlysning, likeledes fagutviklingssykepleier. Dette har vært etterlengtet og vi veldig fornøyd med å ha fått dette på plass.
HO har også i år fått tilskudd fra Helsedirektoratet til styrking av skolehelsetjenesten, kompetansemidler og midler til styrking av rusomsorgen.

3.3 Kompetanseheving
Naturlig nok har dette i all hovedsak handlet om smittesporing og vaksinasjon i første tertial. Vi deltar i regionalt samarbeid knyttet til kompetanseheving (Klin-Obs kommune og Leve hele livet).

3.4 Prognose
Hvis vi ser bort fra Coronautgifter, forventes et regnskap i balanse 31.12.21.

Sektor 4 – Teknisk drift

4.1 Innledning
Sektor 4, teknisk drift og utbygging, ledes av Roy-Andre Midtgård. Avdelingen består av 12 fast ansatte innen bygg og VA, samt 2 faste renholdere og noen renholdere på timeskontrakter. I tillegg har sektoren per tiden 2 innleide prosjektledere for hhv. Norefjell Renseanlegg og Skoleprosjektet.
De store driftskostnadene i sektoren fordeles i størrelsesorden på lønn (ca 1/3), kjøp av interkommunale tjenester (ca 1/3) og innkjøp av materiell, serviceavtaler, elektrisitet og varme (ca 1/3).

4.2 Økonomi
Tertialrapporten viser at sektoren har et overforbruk. Dette skyldes i hovedsak

- Periodiseringsavvik mellom budsjett og regnskap
- Norefjell Renseanlegg. Norefjell Renseanlegg settes i drift i starten på mai måned. Budsjettene er basert på forventede inntekter og utgifter gitt ut fra historisk vannforbruk og forventede kostnader fra forprosjektrapporten. Det må påregnes avvik mellom regnskap og budsjett de første årene til man har driftserfaring og kan sette opp mer pålitelige budsjetter. Det vil bli regulert over tid med eget selvkostfond.
- Utgifter til Covid19 tiltak.
- Ekstra tiltak til hogst langs kommunale veger. Dersom dette går utover driftsrammen finansieres dette ved bruk av sektorens disposisjonsfond.

4.3 Personal, kvalitet og HMS
- Sykefraværet er for tiden lavt i sektoren.
- Kompetansetiltak. Sektoren arbeider med å kurse personell til nytt renseanlegg.
- Det er innført digitale systemer for Forvaltning, Drift og Vedlikehold. Dette er et kontinuerlig arbeid som vil følge driften over flere år og etter hvert dokumentere aktiviteten i sektoren.
- HMS følges opp i sektoren ved samtaler med tillitsvalgte, verneombud og BHT.
- Aktiviteten i sektoren er stor og personellressursene balanseres mellom å daglig drift og de større prosjektene som pågår.

4.4 Prognose
Prognosen for året tilsier på nåværende tidspunkt at sektorens driftsramme styrer mot budsjett.

Sektor 5 – NAV

5.0 Innledning

Sektor 5 ledes av Kari Anne Berg. NAV Krødsherad består 5 ansatte, hvorav leder er statlig ansatt og de øvrige 4 er kommunalt ansatte, fordelt på 2,6 årsverk.
Tjenestene NAV Krødsherad har ansvar for er økonomisk stønad til livsopphold, kvalifiseringsprogrammet, gjeldsrådgivning, midlertidig botilbud, bostøtte fra Husbanken, introduksjonsprogram og oppfølging av flyktninger, samt rusoppfølging.
Siden mars 2020 har kontoret holdt stengt for publikum daglig, men tatt imot publikum etter avtale. Ordningen oppleves som uproblematisk for våre brukere siden kontoret har opprettet en vakttelefon for betjening av ulike spørsmål.
Utover dette har arbeidet med å få i stand et vertskommunesamarbeid sammen med NAV Modum og NAV Sigdal vært i fokus for kontoret. Dette arbeidet har vært tidkrevende, og de ansatte har vist stort engasjement med tanke på Krødsherads rolle i et slikt samarbeid. NAV Krødsherad mener det er utarbeidet en god samarbeidsavtale som vil sikre Krødsherads innbyggere gode tjenester i forhold til vårt ansvarsområde.

5.1 Personal

Sektoren har gjennomgående lavt sykefravær.
Stort antall permitterte i kommunen og et urolig arbeidsmarked har ført til ekstra pågang i første tertial. Som følge av dette har de ansatte vist stort vilje til å gjøre endringer i sitt ansvarsområde for å ivareta våre tjenester.

5.2 HMS

Sektoren er fortsatt i midlertidige lokaler.
Som følge av pandemien har det vært delvis hjemmekontorløsning, og det har vært vist stor fleksibilitet blant de ansatte for å ivareta våre tjenester.

5.3 Kompetanseheving og IKT

Sektoren har innført bruken av DigiSos som er et digitalt system for søknad om økonomisk sosialhjelp. Dette har medført større tilgjengelighet og mer fleksible løsninger for brukerne våre.
Sektoren har hatt et gjennomgående stort trykk som følge av endringer og nye forskrifter i forbindelse med pandemien. Dette har ført til stadig er behov for faglig kompetanseheving, noe som har foregått digitalt både i regi av Statsforvalteren og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

5.4 Økonomi

Tertialrapporten viser et overforbruk i forhold til periodisert budsjett med ca. 332 000,-.
Overforbruket skyldes blant annet et overforbruk i kvalifiseringsprogrammet og når det gjelder ytelse til livsopphold. Bidrag etter sosialtjenesteloven er en pliktmessig ytelse og må nødvendigvis innvilges uavhengig av vedtatte budsjett, dersom vilkårene for bidrag er tilstede. Det er likevel forventet at overforbruket skal dekkes gjennom øremerkede midler gjennom året slik at utgiften ligger innenfor rammene i budsjettet.
Sektoren kan ikke se å ha hatt særlige ekstrautgifter som følge av korona-pandemien, men et ustabilt arbeidsmarked gjør det vanskelig å forutse eventuelle endringer. Sektoren arbeider hele tiden aktivt for å forhindre økning av bidrag etter sosialtjenesteloven gjennom bruk av ulike statlige arbeidsmarkedstiltak.

5.5 Prognose
Tallene for sektoren pr. nå viser et overforbruk. Utbetalinger av sosiale ytelser er vanskelig å forutse, men slik det ser ut nå - vil periodisert overforbruk dekkes gjennom ulike øremerkede midler slik at sektorens totalramme ikke overskrides. I tillegg har sektoren fondsmidler til disposisjon.

Sektor 6 – Service og administrasjon

6.0 Innledning
Sektor 6000 ledes av Anne Magnus. Avdelingen service og administrasjon består av 9 ansatte, fordelt på 8,8 årsverk.
Avdelingen har i første tertial jobbet mye hjemmefra grunnet strenge nasjonale retningslinjer og lokale forskrifter. Dette har fungert på en tilfredsstillende måte. Avdelingen oppleves som endringsvillige, fleksible og lojale til det som blir besluttet.
Avdelingen har klart å levere daglige drift uten økte kostnader i denne krevende perioden.
Avdelingen har bistått helse og omsorg med 20 % ressurs ifm vaksinering de siste 4 mnd.
Sektoren styrer per 30.4 med god budsjett kontroll.
De store kostnadene i sektoren foruten lønn er avsetninger til pensjon, revisjon, lisenser og abonnementer, samt IKT drift.

6.1 Mål og innsatsområder ifht budsjett
6.1.1 Personal
- Sykefraværet i sektoren har perioden vært på 0%
- Diverse kurs og kompetansetiltak (ikke helt utfyllende): Opplæring Elements administrasjon (2 stk), Opplæring av Møtemodul Elements (4 Stk), Opplæring Saksbehandlere Element (Alle), Opplæring E-byggesak Elements (2 stk) Opplæring Rapporter Visma HRM (1 stk), Opplæring i Forvaltningslov/ Offentlighetslov (alle), Acos Skjemaløsning (1 stk), Webinar valgforum (2 stk), Norkart eiendomsinformasjon (1 stk), kurs i grunnleggende offentlighetsrett (1 stk).
- Det er gitt støtte til nedbemanningsprosess i oppvekstsektoren denne våren.
- Det har blitt gitt støtte til 6 rekrutteringsaker i denne perioden.

6.1.2 HMS, Kvalitet og internkontroll

- Det har vært avholdt 2 AMU møter i perioden.
- Det jobbes med sertifisering av kommunen som Miljøfyrtårn. Dette bidrar til bedret kvalitet i HMS arbeidet og spesielt en heving innenfor området miljø.
- Kommunen har ikke kjøp inn et nytt kvalitetssystem som erstatning for KF kvalitet som ble nedlagt i høst. Etter internkontrollgjennomgangen med Viken kommunerevisjon i vinter vil det bli satt i gang et arbeid for en mer helhetlig og bedre rapportering ifm internkontroll jfr kommuneloven § 25-1. I denne forbindelse vil det være riktig å vurdere hvilket type kvalitetssystem som er riktig for våre virksomheter.

6.1.3 IKT og digitalisering

Kikt

Samarbeidet med KIKT fungerer godt. Det er satt i gang et IDM prosjekt som skal sikre god kvalitet rundt tilganger til fagsystemer når vi får nye ansatte og når ansatte slutter. Prosjektet vi sikre kvalitet i «onboardings» prosessen samt kostnadskontroll ifm lisenser.

KS

KS har i oppdrag å samordne digitaliseringsarbeidet i kommunal sektor, og Fiks-plattformen skal bidra til dette. Sektor 6 har i samarbeid med sektor 3 har sikret at vi har tatt i bruk mange av leveransene på denne plattformen i vinter.

- Hovedavtalen for Fiks
- Tjenestevedlegget for Smittesporing
- Tjenestevedlegget for Folkeregister
- Tjenestevedlegg for Bekymringsmelding
- Tjenestevedlegg for Prøvesvar

Elements

Sektoren har gått til innkjøp av Saksbehandler systemet Elements. Systemet skal sikre bedre integreringer med kommunens fagsystemer for å forenkle og effektivisere arbeidsprosesser. System gir et bedre brukergrensesnitt, bedret arkivkvalitet og oppdaterte innsynsløsninger. Det er også i denne forbindelse kommet en ny Publikumsløsning. Denne skal sikre bedre søkerfunksjonalitet og gir publikum lettere tilgang til å søke i dokumenter.
Skjemaløsninger ifm med kommunale tjenester vil også bli mer funksjonelt, effektivt og smidigere.
Det er brukt mange timer på integrering av systemet og opplæring av brukerne denne vinteren/ våren. Vi opplever at integreringsprosessen har gått greit. Opplæring av saksbehandlere har også gått fint, men det ytes fortsatt 1:1 opplæring for å få alle opp på et akseptabelt nivå.

Visma HRM

Det er kjøpt inn en Visma modul for å hel digitalisere rekrutteringsprosessen. Når dette er implementer vil arbeidstagere kunne signere arbeidskontrakt via e-signering. Dette vil heve kvaliteten på prosessen ytterligere.

Helseboka

Sektoren har støttet i prosessen ved innkjøp av helseboka og bidratt administrativt til implementering og oppstart. Dette systemet brukes til innkalling ifm vaksinering.
Systemene vil støtte opp under målene;

Innbyggerne i Krødsherad kommune opplever å ha tilgang til et godt og relevant tjenestetilbud.

Krødsherad kommune er en attraktiv arbeidsgiver med kompetente og serviceorienterte medarbeidere.

6.1.4 Økonomiavdelingen
Årsavslutning har tatt det meste av tiden i første halvdel av dette tertialet.
Avdelingen har ansvaret for arbeidet med stortingsvalg 2021.
Økonomisk bæreevne.

6.1.5 Service
Service telefonen har i vinter blitt håndtert delvis fra hjemmekontor og delvis fra kommunehuset, hele tiden i samsvar med nasjonale retningslinjer og lokale forskrifter. Dette har fungert godt. Mobilt bedriftsnett har vist seg som et veldig nyttig telefonisystem i denne sammenheng.
Støtter målet*: Krødsherad kommune er en attraktiv arbeidsgiver med kompetente og serviceorienterte medarbeidere.*

6.1.6 Informasjon og sosiale medier
Informasjon (2 stk) møter ukentlig i kriseledelsen ifm koronasituasjonen. Informasjon, endringer, nyheter og tiltak som må formidles gjøres i samråd med kriseledelsen og legges ut fortløpende. Informasjonstjenesten særpreges av at nyheter og informasjon gjerne skulle vært ute «i går». De som jobber med dette er veldig fleksible og har stilt mye opp for Krødsherad kommune for å få informasjon ut når det har vært påkrevd.
Utover koronainformasjon jobbes det hele tiden med å forbedre hjemmesider og legge ut nyheter av stort og smått kaliber.
Støtter målet*: Innbyggerne i Krødsherad kommune opplever å ha tilgang til et godt og relevant tjenestetilbud.*

6.1.7 Annet
Det er ressurser i sektoren som jobber med Bærekraft. Det er satt ned et bærekraft team som vil bidra til å sette fart på kommunes bærekraftsarbeid.
Det er 3 personer som møter ukentlig i kriseledelsen 1 som loggfører og referent og 2 innenfor informasjon.

6.2 Prognose
De akkumulerte tallene for sektoren viser at vi ligger godt an i forhold til budsjett. Det er god budsjett kontroll i sektoren.

Sektor 7 – Nærings- og samfunnsutvikling

7.1 Sektoren omfatter følgende tjenesteområder:
Arealplanlegging, byggesaksbehandling, oppmåling, matrikkelføring, adressering, jordbruk, viltforvaltning, motorferdsel, skogbruk, vassdragsovervåking, miljø, næringsutvikling,

7.2 Kommentarer til regnskapstallene

Sektoren styrer per 30.04.med god budsjett kontroll.

- Periodiseringen er krevende på inntektssiden og gir aldri helt riktig bilde. Hovedinntrykket er at sektorens gebyrer er noenlunde som budsjettert, men noe over forventet på byggesak. Dette har sammenheng med at vi er inne i en periode med økt byggeaktivitet, spesielt på Norefjell.
- Driftsprosjekt gir en del «støy» i rapporteringen. Dette gjelder hovedsakelig for prosjekter hvor sektoren fungerer som «bank» for sekkeposten tilrettelegging og bistand for næringslivet hvor det pr nå ligger inne kr 4 365 000 i midler knyttet til kompensasjon for næringslivet for bortfall av inntekter som følge av covid-19.

7.3 Tiltaksliste 2021:

-Bidra til gode sentrumsutviklingsprosesser i både Krøderen og Noresund.
- Det gjennomføres løpende dialog. Formelle områdereguleringsprosesser er ikke påstartet.

-Utarbeide boligstrategi for økt bosetting i Krødsherad.
-Arbeidet er påbegynt, antas ferdigstilt høsten 2021.

-Regulere nytt boligfelt på Krøderen.
-Det er gjennomført innledende samtaler med grunneiere.

-Utarbeide temaplan Grønn mobilitet.

-Følge opp kommunens trafikksikkerhetsplan inkludert arbeid med hjertesoner.

-Innarbeidet nasjonal pilot «best uten bil».

-Følge opp privat-initierte boligprosjekter.
-Kjørkehaugen. –Ingen planinitiativ mottatt.
-Olbergmoen – Planinitiativ mottatt. Varslet oppstart, men avventer planforslag.
-Noresund Nord – Ferdig regulert i 2020. Foreligger prospekt fra Anders Olsen AS med byggestart avhengig av markedssituasjon.

-Ferdigstille arbeidet med Kommunedelplan Norefjell 2019-2035
-Vedtatt 18. mars 2021.

-Utarbeide kommunedelplan for Friluftslivets ferdselsårer. Planen skal også avklare ny fellesgodefinansiering for grønn infrastruktur (infrastrukturfondet).
-Arbeidet er påbegynt. Antas ferdigstilt tidligst første halvår 2022.

-Ferdigstille adresseringsprosjektet.
-Arbeidet utføres i mellom andre lovpålagte oppgaver og vil forlenges utover i 2021. Pr 6. april har Krødsherad kommune 83% veiadresser, og det gjenstår ca 1100 matrikkeladresser.

-Konkretisere rutiner for oppfølging av bo- og driveplikt.
-Arbeidet påbegynnes høsten 2021

-Koordinere miljøsertifiseringsarbeidet av kommunens virksomheter.
-Påbegynt for kommunehuset, virksomheter tas til høsten

-Bidra inn i arbeidet med overordnet plan for vertskap, omdømme og sosial bærekraft
-Det er opprettet et bærekraftsteam med mandat til å bistå i prosessen.
-Det er utarbeidet en mal for fremstilling av planer.

-Fastsette kriterier og rutiner knyttet til bosetting på fritidsboliger.
-Prinsippsak vedtatt 18. mars 2021.

-Innarbeide og iverksette strategi for tilsyn og ulovlighetsoppfølging.
-Samarbeidet med Kongsbergregionen er ikke videreført.

-Starte opp arbeid med klima- og miljøplan.
-Oppsatt oppstart til høsten jf. planstrategien

-Følge opp områdereguleringsplaner i kommunedelplan Norefjell.
    -Ingen områdereguleringer initisert i første tertial
-Bidra inn i arbeidet med ny renovasjonsløsning. Både nytt avfallsmottak og nye renovasjonsløsninger for fritidsavfall.
    -Utkast til planprogram er utarbeidet og prosessen er i gang.

Sluttkommentar

Kommunedirektøren viser til kommentarer fra de ulike sektorene. Budsjettrammene er stramme, men det gjøres en god oppfølgningsjobb for å holde budsjettene. Sektorene har månedlige skriftlige rapporteringer – noe som gir en god oversikt på alle nivåer.

Koronasituasjonen har også preget starten på 2021 bl.a. med økte utgifter og ikke minst bruk av egne ressurser. Det er i Revidert Nasjonalbudsjett bevilget ekstra midler til kommunene, men endelig oversikt over hva Krødsherad kommune mottar er ikke ferdigstilt.

MÅNEDSRAPPORT, JAN- DES 2021

SKATT 2021

	SKATT 2020	*Budsjett*	Diff	SKATT 2020	Innt.utj. 2020	Totalt 2020
Januar	9 142 012	*9 053 500*	88 512	8 985 550		8 985 550
Februar	1 072 690	*588 500*	484 190	584 098		584 098
Mars	12 092 243	*11 027 200*	1 065 043	10 944 413	-301 764	10 642 649
April	466 225	*488 400*	-22 175	484 744	-96 891	387 853
Mai		*12 098 600*	-12 098 600	12 007 709	132 022	12 139 731
Juni		*67 300*	-67 300	66 736	31 738	98 474
Juli		*9 761 300*	-9 761 300	9 687 964	-451 606	9 236 358
August		*1 131 200*	-1 131 200	1 122 663	-267 700	854 963
September		*12 629 000*	-12 629 000	12 534 162	-198 515	12 335 647
Oktober		*1 213 500*	-1 213 500	1 204 398	-469 683	734 715
November		*16 431 000*	-16 431 000	16 307 556	-2 125 091	14 182 465
Desember		*989 300*	-989 300	981 881		981 881
Totalt	22 773 170	*75 478 800*	-52 705 630	74 911 874	*-3 747 490*	71 164 384
Budsjett hittil		*21 157 600*	*1 615 570*			

+ tall = merinntekt

- tall = mindreinntekt

2021

INNTEKTSUTJEVNIN		Utbetalt	*Budsjett*	Diff
jan	Avregning i mars	-370 986		
jan-ferb.	Avregning april	-371 659		
jan-mars	Avregning i mai			
jan-april	Avregning i juni			
jan-mai	Avregning i juli			
jan-juli	Avregning i sept			
jan-aug.	Avregning i okt.			
jan-sept.	Avregning nov.			
jan-nov.	Avrening jan.			
jan-des	Avregning i febr			
Totalt		-742 645	0	-742 645

Mer-/mindreinntekt skatteinngang	1 615 570
Budsjettert inntektsutjevningstrekk	0
Inntektsutjevning	-742 645
	-742 645
Sum skatteinngang +- innt.utjevning	872 925

+ tall = merinntekt

- tall = mindreinntekt

BEVILLINGSOVERSIKT - DRIFT

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Budsjett
	30.04.2021	**30.04.2021**		**2021**
Rammetilskudd	-35 978 555	-35 332 400	646 155	-88 331 000
Inntekts- og formuesskatt	-22 773 170	-21 157 600	1 615 570	-75 478 800
Eiendomsskatt	-5 027 848	-4 915 000	112 848	-9 830 000
Andre generelle driftsinntekter	-72 000	0	72 000	-900 000
Sum generelle driftsinntekter	**-63 851 573**	**-61 405 000**	**2 446 573**	**-174 539 800**
Rammeområde 1	1 912 054	2 271 008	358 954	11 238 800
Rammeområde 2	20 923 877	20 454 327	-469 550	53 854 000
Rammeområde 3	23 812 252	23 970 259	158 007	60 378 700
Rammeområde 4	4 735 748	3 816 967	-918 781	7 442 600
Rammeområde 5	1 730 011	1 398 389	-331 622	4 139 500
Rammeområde 6	4 748 450	5 353 779	605 329	12 984 700
Rammeområde 7	-3 706 992	1 661 382	5 368 374	3 652 700
Ufordelt innsparing				
Sum bevilgninger drift	**54 155 400**	**58 926 111**	**4 770 711**	**153 691 000**
Renteinntekter	-389 162	-188 750	200 412	-1 250 000
Utbytter	0	0	0	
Gevinster/tap på finan. omløpsmidler	0	0	0	
Renteutgifter	421 331	2 143 666	1 722 335	6 431 000
Avdrag	3 500 669	5 114 267	1 613 598	15 342 800
Netto finansutgifter	**3 532 838**	**7 069 183**	**3 536 345**	**20 523 800**
Netto driftsresultat	**-6 163 335**	**4 590 294**	**10 753 629**	**-325 000**
Overføring til investering		1 359 479		1 800 000
Netto avsetninger/bruk bundne driftsfond	4 472			125 000
Netto avsetninger /bruk disposisjonsfond		-1 359 479		-1 600 000
Dekning av tidligere års merforbruk				
Sum disp./dekning av netto driftsresultat	**4 472**	**0**	**0**	**325 000**
Resultat	**-6 158 863**	**4 590 294**	**10 753 629**	**0**

Investeringsprosjekter pr. 30.04.2021

P.nr	INVESTERINGER (Prosjekter)	Ansv	Vedtak (Saknr)	Oppr. bev.	Rest tidl. bev.1.1.21	Bevilget nytt 2021	Budsjett/ rest Totalt 2021	Regn. HiÅ INV.UTGFT inkl 429-art	RESTBUDSJETT 30.04.2021
01004	**Tomtesalg diverse**	Rådmann,ordfører	**187/24** (Fradeling regulert område) xx m2, **Salgssum kr ????**				**0,00**	16 820,00	**-16 820,00**
		HOW	arealoverføring/ grensejustering						
01009	**Gateadressering (2016-2018)**	A.G.H	K-158/12,K-104/13, K-103/14,K-90/15						
			Disp.fond	200 000	0,00				
			K-108/14 - Låneopptak	500 000	0,00				
			K-90/15 og 96/15 - Låneopptak	1 500 000	604 263,65		**604 263,65**	0,00	**604 263,65**
			K-41/21 Overf.til 2021						
			Momskomp. dekker berettiget moms						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***0,00***		
01011	**Oppr.linjer og IKT-utstyr**	K.direktør	K-106/13 -låneopptak	500 000	0,00				
		(Service og adm.)	K-96/15- Låneopptak 2016	200 000	0,00				
			Momskomp. dekker moms alle år						
			K-124/19:Overført fra drift fra disp.fond	1 000 000					
			K-139/20 (Rest fra P01010)	4 385					
			K-139/20 Til P06001 kr 180.000						
			K-139/20: Overf.til 2021		850 074,00		***850 074,00***	0,00	**850 074,00**
			(Årsavslutningsdekn. Fra P01004 2020 kr 366.187)						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***0,00***		
06001	**Elements - ny arkivløsning**		K-139/20 Fra P01011 (dispf.via drift)	180 000	*9 405,00*		**9 405,00**	537 995,99	**-420 991,79**
		Anne Magnus							
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***107 599,20***		
06002	**IKT-diverse**		**K-141/20 Disp.fond via drift**	500 000		500 000	**500 000,00**	0,00	**500 000,00**
		Anne Magnus							
02002	**PC-kjøp skoleelever**		**K-141/20: Overf. Fra drift fra disp.f.**	450 000		450 000	**450 000,00**	0,00	**450 000,00**
		Børre Jensen	*Momskomp 2021 (pr 30.04.21)*				**0,00**		
02004	**Inventar/utstyr tilbygg.N.bh**	Sektorleder oppv.	Del overf. fra P 04053 (jf. K-24/18)	300 000	9 338,77		**9 338,77**	0,00	**9 338,77**
		Kar Kjensmo	**K-42/21: Overf.til 2021**						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**0,00**		
02006	**Bibliotek - (Inventar/utstyr)**		K-141/2020 Disp.fond via drift	100 000		100 000	**100 000,00**	0,00	**100 000,00**
		Børre Jensen	*Momskomp 2021 (pr 30.04.21)*				**0,00**		

03001	**Bilkjøp Helse- og omsorg**		Salg KB42305 VW Caddy kr 15.000						
03004	**Velferdsteknologi**		**K-141/2020: Overf. Fra drift**	200 000		200 000	**200 000,00**	0,00	**200 000,00**
		G.Haukeland	*Momskomp 2021 (pr 30.04.21)*				**0,00**	0,00	
		AM Tangen							
04000	**Infratrukturfond Norefjell investering**		255.080.4000 (31.12.20) Ørem.m.		7 465 273,66		**7 465 273,66**	0,00	**8 831 619,66**
			Renter fond (1. halvår)				**0,00**		
		Erik Bjøre	*Momskomp 2021 (pr 30.04.21)*				**0,00**		
			Ørem. inv.innt. (890-art/ 830-art mm.) pr 30.04.21				**1 366 346,00**		
04017	**Kommunale veier/bruer**		K-124/19 Låneopptak	5 000 000	2 072 015,91				
		Roy-A.Midtgård	**K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021**				**2 072 015,91**	205 420,82	**1 907 679,25**
		Ståle Karlsson	*Momskomp. dekker moms alle år*						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***41 084,16***		
04028	**Ad. boligtomter-fordeling**		K-108/14: Låneopptak (Reg.plan.arb.)	300 000	100 000				
	etter ytterligere vedtak		K-96/15: Låneopptak (Reg.plan.arb.)	300 000	300 000				
		Rådmann	K-96/15: Låneopptak (Opparbeiding)	500 000	500 000				
		HOW	K-130/16: Låneopptak (Opparbeiding)	500 000	500 000				
			K-109/17: Låneopptak (Opparbeiding)	500 000	500 000				
			K-124/19 Låneopptak	1 000 000	1 000 000				
			K-139/20: Overf.til 2021						
			K-141/2020: Låneopptak 2021	2 000 000		2 000 000,00	**4 900 000,00**	0,00	**4 900 000,00**
			Egen sak må fremmes for fordeling på eksakte tomteprosjekter						
04030	**Opparbeiding Slettemoen ind.tomt**		K-108/14: Låneopptak (Opparb.)	500 000	0,00				
		HOW	K-86/15-Restmidler P01002	75 353	0,00				
			K-96/15: Låneopptak (Opparbeiding)	300 000	0,00				
			Momskomp. dekker berettiget moms						
			K-130/16: Låneopptak (Opparbeiding)	1 500 000	1 139 061,73		**1 139 061,73**	64 196,00	**1 082 765,73**
			K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***7 900,00***		

04031	**Pott inv.VANN /AVLØP til fordeling**		K-108/14: Låneopptak	1 000 000	1 000 000,00				
	(ledn.nett Bjertnes mm.)	E.Nøkleby	K-86/15 og K18/16 - påfyll fra P04018	33 668	33 667,99				
			K-108/17: Overf. Fra P04018 til 2018		1 249 584,00				
			Rest fra P04018 til P04031 i 2018	24 706	24 706,00				
			K-3/19,K-64/19 til P04035 og P040789		-610 000,00				
			K-23/20 Fra avsl. P04077	3 174	3 174,40				
			K-124/19 Låneopptak	1 500 000	1 500 000,00				
			K-139/20:Dekn.P04085 og 04087/2020		-169 612,36		**3 031 520,03**	0,00	**3 031 520,03**
			K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021						
04033	**Rehab.kom.bygg/boliger 2017 bev. (POTT til fordeling)**								
		Ståle Karlson	**K-124/19** Låneopptak	**300 000**	258 422,14				
			K-42/21: Overf.til 2021				**258 422,14**	0,00	
04052	**Boliger gamle Krødern barnehage**		K-8/18: fra P04033 ca. 250.000	**220 045**	0,00				
		Ståle Karlson	K-115/19 fra P04033	**90 342**	0,00		**0,00**	149 772,86	
			K-123/20 Dekning fra P04033	**229 997**	0,00				
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				*29 954,57*		
			Momskomp. dekker moms alle år (utleie m/vedtak)						
									138 603,85
04035	**Bilkjøp teknisk**		*Bilkjøp BT30160 VW Amarok 2016 modell*						
			(kr 339.000)					339 000,00	**-67 800,00**
			Gjensidige forsirkingssum PR26256	270 000			270 000,00		
			Sektorfond bruk for restfinansiering						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				***1 200,00***		
04049	**Norefjell Renseanlegg -Prosjektledelse**		K-109/17: Låneopptak 2018	6 000 000	0,00				
		Roy-A.Midtgård	K- 81/18: Låneopptak 2018	6 000 000	0,00				
		Hermann Brauer	K-136/18 Låneopptak	35 000 000	0,00				
		Erik Nøklleby	K-124/19 Låneopptak	65 500 000	15 350 437				
			K-81/20: Låneopptak	21 000 000	21 000 000		**36 350 437,00**	645 549,60	
				133 500 000		**K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021**			
04056	**Norefjell Renseanlegg - Detaljprosjektering**							80 861,50	
04057	**Norefjell Renseanlegg - Byggentreprise B1**							1 669 767,00	
04058	**Norefjell Renseanlegg - Ledningsanlegg**								
04059	**Norefjell Renseanlegg - Elektroinstall. E1**							965 655,00	

04060	**Norefjell Renseanlegg - Automasj. Toppsyst. A1**						751 155,20	
04061	**Norefjell Renseanlegg - Renseprosess M1**						6 284 717,50	
04062	**Norefjell Renseanlegg - Pumpestasjoner M2**						3 958 924,00	
04063	**Norefjell Renseanlegg - Varme og sanitæranl. V1**							
04064	**Norefjell Renseanlegg - Ventilasjon V2**							
04065	**Norefjell Renseanlegg - Luktkontroll V3**							
04066	**Norefjell Renseanlegg - Personalbygg**						20 365,00	
								21 973 442,20
04068	***Norefj.r.anl.-SEPTIKKMOTTAK - KK***	***K-81/20** : Låneopptak*	*2 000 000*	*0,00*		***0,00***		
04069	***Norefj.r.anl.-SJØLEDNING - KK***	***K-81/20** : Låneopptak*	*500 000*	*0,00*		***0,00***		
			136 000 000					
04050	**Vannmålere**	K-109/17: Låneopptak 2018	2 000 000	0,00				
	Erik Nøkleby	K-136/18 Låneopptak	2 000 000	1 981 134,66		**1 981 134,66**	15 611,00	**1 965 523,66**
		K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021						
04051	**Slettemoen-Avsl.plan**	K-109/17: Disposisjonsfond	600 000	0,00				
	Roy-A.Midtgård	K-136/18 Låneopptak	5 000 000	4 108 973,88		**4 108 973,88**	67 755,35	**4 041 218,53**
	Erik Nøkleby	**K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021**						
04053	**Noresund barneh. - utbygging**	K-24/18: Låneoppta	10 457 000	98 478,19		**98 478,19**	0,00	**98 478,19**
	Roy-A.Midtgård	*Momskomp. dekker berettiget moms*						
		K-42/21: Overf.til 2021						
		Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**0,00**		
		Overført til P02004 Inv,/utst.del (kr 300.000)						

04054	**Krøderen skole-rehabilitering**								
		Roy-A.Midtgård	K-75/18: Lån detaljprosjektering	1 750 000	0,00				
			K-19/19: Lån utredning/prosjektering	250 000	0,00				
			K-124/19 Låneopptak	1 500 000	0,00				
			K-34/20 Låneopptak	1 700 000	257 447,58				
			K-42/21: Overf.til 2021						
			K-32/21 Omdisponering til utredning pott			*1 750 000*	**2 007 447,58**	0,00	***2 007 447,58***
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**0,00**		
04055	**Noresund skole-rehabilitering**								
		Roy-A.Midtgård	K-75/18: Lån detaljprosjektering	1 750 000	0,00				
			K-19/19: Lån utredning/prosjektering	250 000	0,00				
			K-124/19 Låneopptak	1 500 000	0,00				
			K-34/20 Låneopptak	1 700 000	0,00				
			K-32/21 Omdisponering til utredning pott			*1 750 000*	**1 750 000,00**	2 349 622,00	***-129 697,60***
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**469 924,40**		
									1 877 749,98
			"K-141/20 Låneopptak ramme for vedtak"	**40 000 000**					
			K-32/21 Omdisponering til utredning	*-3 500 000*					
				36 500 000			**36 500 000,00**		**36 500 000,00**
04075	**Omsorg Pluss leiligheter Kryllingh.**								
		Roy-A.Midtgård	K-51/19 Låneopptak (del ramme fra P04046)	6 562 500	0,00				
		Halgrim Rasmus	K-51/19+Tilskudd fra Husbanken	8 437 500	**0,00**				
		Piltingsrud	K-75/20 Låneopptak (del ramme fra P04046)	1 050 000	202 745,46				
			K-75/20 Tilskudd fra Husbanken	*980 141*	0,00				
			K-42/21: Overføring og rest P04046 til P04075		94 131,81		**296 877,27**	0,00	**296 877,27**
			Momskomp. dekker berettiget moms						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**0,00**		
04076	**Norefjellporten bygg**								
		Roy-A.Midtgård	K-51/19 Låneopptak (del ramme fra P04046)	8 400 000	72 872,16				
		Halgrim Rasmus	*Momskomp. dekker berettiget moms*						
		Piltingsrud	**K-42/21: Overf.til 2021**						
			K-22/21: Låneopptak	6 000 000		6 000 000	**6 072 872,16**	62 518,19	**6 022 857,61**
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**12 503,64**		
04079	**Oppgrad.avløpspumpestasjoner**		K-64/19: Fra P04031 (lånemidler)	500 000	315 726,70		**315 726,70**	0,00	**315 726,70**
		Erik Nøkleby	**K-139/20: Overf.til 2021**						
04081	**Kommunale formålsbygg**		K-124/19: Låneopptak	1 000 000	1 000 000		**1 000 000,00**	0,00	**1 000 000,00**
		Roy-A.Midtgård	**K-139/20: Overf.til 2021**						

04082	**Brannstasjon**		K-124/19: Låneopptak	500 000	500 000		**500 000,00**	0,00	**500 000,00**
		Roy-A.Midtgård	**K-139/20: Overf.til 2021**						
		Ståle Karlson							
04083	**Noresund Nord opparbeiding**		K-56/20: Låneopptak (oppr.b.P07003)	1 500 000	1 344 602,17				
		Hans Ole Wærste	K-56/20: Disposisjonsfond	500 000	500 000,00		**1 844 602,17**	0,00	**1 844 602,17**
		Roy-A.Midtgård	**K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021**						
			Momskomp 2021 (pr 30.04.21)				**0,00**		
04084	**Lensmannsgården**		K-74/20: Låneopptak	5 500 000	784 415,00		**784 415,00**	0,00	**784 415,00**
		Roy-A.Midtgård	**K-139/20 og K-42/21: Overf.til 2021**						
		Ståle Karlson							
04086	**Renov.punkter-Færre og større ad. fritid**		**K-24/21: Låneopptak (prosjektering)**	2 000 000		2 000 000	**2 000 000,00**	0,00	**2 000 000,00**
		Roy-A.Midtgård							
04088	**Automatisering Nores.stad.og Amb.st.**		**K-141/20 Låneopptak**	600 000		600 000	**600 000,00**	0,00	**600 000,00**
		Roy-A.Midtgård	*(F3811 Nor.st. og 2653 Amb.st)*						
04089	**Kjøp av Slettemoen avfallsmottak**		**K-7/21 Låneopptak**	1 025 000		1 025 000	**1 025 000,00**	0,00	**1 025 000,00**
		Roy-A.Midtgård							
07004	**Trafikksikkerhet**		K-124/19: Låneopptak	500 000		500 000	**500 000,00**	0,00	**500 000,00**
		Hans Ole Wærste	**K-139/20: Overf.til 2021**						
		Anette Bøe							
07005	**Stedsutvikling Nores./Krøderen**		**K-141/20 Låneopptak**	2 200 000		2 200 000	**2 200 000,00**	0,00	**2 200 000,00**
		Hans Ole Wærste	**(Politisk behandling før gjennomføring)**						
		Anette Bøe							
SUM INV.UTGIFTER PR 30.04.2021								**18 185 707,01**	

Investeringsprosjekter pr 30.04.2021

Det **vises til oversikt over økonomisk status for investeringsprosjekter** 2021 på etterfølgende sider der investeringsutgifter totalt kr 18,19 mill. kr er bokført pr 30.04.21. Stor del av investeringsutgiftene er knyttet til prosjekt «Noresund Renseanlegg» (14,38 mill. kr) og prosjektering skoleprosjektene (2,35 mill. kr).

Budsjettering i investeringsregnskapet er pr 30.04.2021 gjort i henhold til;
- K-141/20 : Årsbudsjettvedtak - opprinnelig for 2021.
- K-139/20 : Budsjettreguleringer Investeringer 2020 – overføring til 2021.
- K-42/21 : Restoverføring budsjettmidler fra 2020 til 2021 vedrørende inv.prosjekter.

Budsjetteringen er gjort eksklusive merverdiavgift på de områder der det gis momskompensasjon. Berettiget momskompensasjon knyttet til investeringer blir direkte inntektsført i investeringsregnskapet for dekning av tilhørende momsutgift under respektive investeringsprosjekt.

Pr 30.04.21 er regnskapsførte investeringsutgifter på investeringsprosjekter i all hovedsak innenfor sine budsjettrammer.

Noen kommentarer:

P 01009 Gateadressering (2016-2020)
Av total prosjektramme på 2,2 mill. kr ble restmidler kr 604.264 overført til 2021 budsjett (jf. K-42/21). Prosjektet nærmer seg ferdigstillelse. Arbeidet utføres i mellom andre lovpålagte oppgaver og vil forlenges utover i 2021. Pr 6. april har Krødsherad kommune 83% veiadresser og det gjenstår ca. 1100 matrikkeladresser.

P 01011 Opprusting linjer og IKT utstyr
Totalrammen for 2021 er kr 850.074 i form av overførte restmidler fra 2020 (jf. K-139/20). Prosjektet sees sammen med P06001 Elements – ny arkivløsning som pr 30.04 krever en finansiering kr 420.992 fra prosjektet.

P 06001 Elements – ny arkivløsning
Av kr 180.000 satt av til prosjektet i 2020 ble kr 9.405 overført til 2021budsjett (jf. K139/20). Pr 30.04 viser prosjektet alene en underdekning på kr 420.992 som må sees mot P01011. Utgifter er knyttet til implementering og opplæring.

P 06002 IKT-diverse
I opprinnelig årsbudsjett 2021 ble gitt en ny ramme kr 500.000 til diverse IKT kjøp som klassifiseres som investering jf. Jf. kommunal regnskapsstandard KRS 4. Ingen utgifter er ført pr 30.04.21.

P 02002 PC- kjøp skoleelever
Iht. K-141/20 er det for 2021 bevilget kr 450.000 til PC-kjøp for skoleelever. Anskaffelsene foretas senere på året.

P 02004 Inventar/ utstyr tilbygg Noresund barnehage
Prosjektet ble i 2019 utskilt fra hovedprosjekt P04053 ad. tilbygg Noresund barnehage med en ramme på kr 500.000. Overført restramme til 2021 jf. K-42/21 er kr 9.339 som fremgår som ubrukt pr 30.04.21.

P 03001 Bilkjøp helse og omsorg
Det er ikke budsjettert midler til bilkjøp i 2021. Det er inntektsført kr 15.000 pr 30.04.21 knyttet til salg av en VW Caddy. Midlene må vedtas inn for eventuelt senere bilkjøp.

P 03004 Velferdsteknologi
Iht. opprinnelig årsbudsjett 2021 (jf. K-141/19) er bevilget kr 200.000 til anskaffelse av velferdsteknologi innen helse og omsorg. Intet er ført på prosjektet pr 30.04.21.

P 04000 Infrastrukturfond Norefjell investering
Dette er øremerkede midler som skal tillegges renter og mva. kompensasjon iht. gjeldende vedtekter. Midlene budsjettreguleres ved årsslutt mot tilhørende bundet investeringsfond (255.080.4000) iht. årets aktivitet. Prosjektet har pr 30.04.21 en tilgjengelig ramme på 8,83 mill. kr inkludert inntekter ført på prosjektet i 2021.

P 04017 Kommunale veier/bruer
Totalrammen overført til 2021 (jf. K-139/20 og K-42/21) er på kr 2.072.016. Teknisk skal etablere en plan for bruk av penger i sommer fordelt på de etablerte soner. Det er pr.30.04.21 blant annet blitt utbedret bru på Rundskogen.

P 04028 Ad. boligtomter – fordeling etter ytterligere vedtak
Totalrammen for 2021 er på 4,9 millioner kroner. I tillegg til 2,9 mill. kr i overførte midler fra 2020 (jf. K-139/20) ble det bevilget ytterligere 2 mill. kr i opprinnelig årsbudsjett 2021 (jf. K-141/20). Egne saker skal fremmes for bruk av midlene. Behov foreligger både på Noresund og på Krøderen. Det er planlagt regulert nytt boligfelt på Krøderen der innledende samtaler med grunneier er foretatt. Vedrørende boligprosjekt Noresund Nord vises til eget prosjekt 04083.

P 04083 Noresund Nord opparbeiding
Det ble iht. K-115/19 gitt kr 200.000 til reguleringsarbeid overført fra prosjekt 04028 samt bevilget 2 mill. kr i nye midler i 2020 (jf. K-56/20). Totalrammen overført til 2021 er kr 1.844.602 (jf. K-139/20 og K-42/21). Ingen utgifter er ført hittil i år. Området ble ferdig regulert i 2020 og det foreligger ferdig prospekt fra Anders Olsen AS med byggestart avhengig av markedssituasjon.

P 04030 Opparbeiding Slettemoen industritomt
Restbevilgningen overført til 2021 budsjett er kr 1.139.061(jf. K-139/20 og K-42/21) og restbudsjett pr 30.04.21 er kr 1.082.766. Totale investeringsutgifter for prosjektet (2015-30.04.2021) påløpt hittil (kr 1.604.434 inkl. mva.) gjelder hovedsakelig regulerings-/utredningsarbeid.
Slettemoen ble egengodkjent jf. K-104/20. Videre framdrift er avhengig av politiske vedtak for området.

P 04031 POTT investering VANN/AVLØP til fordeling
Totalramme overført til 2021 budsjett er kr 3.031.520 (jf. K-139/20 og K-42/21). Midlene er tilgjengelige for investeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Kommunedirektør er innenfor rammen på prosjektet gitt rett til å gjennomføre de nødvendige investeringer som administrasjonen ser er nødvendig. Det planlegges å investere i VA-ledninger fra Bjøreelva til Sandtangen.

P 04033 POTT til rehab. kommunale bygg/boliger til fordeling;
Budsjettramme overført til 2021 budsjett er kr 258.422 (jf. K-42/21). Prosjektpott fordeles på underprosjekter. Det arbeides fortiden med å ferdigstille bolig i 1.etasje gamle Krøderen barnehage jf. *P04052 Boliger gamle Krøderen barnehage*. Restramme P04033 etter hensyntaking av dette er kr 138.604 pr 30.04.

P 04035 Bilkjøp teknisk
Det ble på nyåret anskaffet bil VW Amarok 2016 modell. Investeringsutgiften er kr 339.000. Finansiering av kjøpet gjøres med kr 270.000 i mottatte forsikringspenger for vraket bil,

momskomp.kr 1.200, samt forslag om bruk av teknisk sitt sektorfond/disposisjonsfond kr 67.800 for innregulering på investeringsprosjektet.

P 04049 Nytt Renseanlegg Bjøre (K-109/17+) med delprosjekter; P 04056-04066 samt P 04068-04069

Iht. K-109/17 er det oppgitt kr 110.056.000 i låneopptak for perioden 2018-2021 (Jf. K-83/17). Iht. K-81/20 ble total budsjettramme for ny renseløsning Noresund med underprosjekter utvidet til 136 mill. kr. Overført restramme til 2021 (jf. K-139/20 og K-42/21) er kr 36.350.437 og av dette gjenstår kr 21.973.422 pr 30.04.21.
Norefjell Renseanlegg ble satt i drift i starten av mai. Det er flere komponenter som skal ferdigstilles sommeren 2021. Endelig regnskap vil først være kjent utpå vinteren 2021/2022.

P 04050 Vannmålere (K-109/17+)

Av total låneramme på 4 millioner til anskaffelse og montering av vannmålere ble kr 1.981.135 overført til budsjett 2021 (jf. K-139/20 og K-42/21). Restramme pr 30.04 fremgår med kr 1.965.524. Kommunen er i hovedsak ferdig med innføring, noen målere gjenstår på mer krevende eiendommer. Det jobbes med automatisk avlesning via strømmålere.

P 04051 Slettemoen- Avslutningsplan (K-109/17+)

Av totalt bevilget 5,6 mill. kr til prosjektet ble kr 4.108.974 overført 2021 budsjettet (jf. K-139/20 og K-42/21). Restbudsjett pr 30.04.21 er kr 4.041.218. Kommunen venter på tilbakemelding fra Statsforvalteren på innsendt avslutningsplan ad. slamlaguner og avfallsdeponi. Fysiske arbeider starter opp først når Statsforvalteren har godkjent planen. I mellomtiden følges overvåkningsplanen på sigevannet i grunnen.

P 04053 Noresund barnehage - utbygging (K-24/18)

Iht. K-24/18 ble det bevilget kr 10.457.000 i form av låneopptak til utbygging av Noresund barnehage. Rest lånemidler overført til 2021 (jf. K-42/21) var kr 98.478. Prosjektet anses som ferdigstilt.

P 04054 Krøderen skole – rehabilitering
P 04055 Noresund skole - rehabilitering

Av totalt 10,4 mill. kr eks mva vedtatt tidligere år til utredning og detaljprosjekteringsarbeid ad. skoler var kun kr 257.448 restrammen for overføring til 2021 budsjett (jf. K-42/21). Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2021 (jf. K-141/20) ble bevilget ytterligere 40 millioner til skoleprosjekt for nærmere politisk behandling før igangsetting. Av disse ble 3,5 mill. vedtatt fristilt til ytterligere prosjektering (jf. K-32/21) med fokus på en felles skole i kommunen (jf. K-33/21).
Pr. 30.04.21 er endelig politisk behandlet restbudsjett skoleprosjekt 1.877.750. Det gjenstår da 36,5 mill. i budsjettet til behandling før evt. igangsetting. Stedsvalg og oppstartstidpunkt for bygging må avklares nærmere.

P 04075 Omsorg Pluss leiligheter Kryllingheimen

Rest prosjektramme overført til 2021 budsjettet er kr 296.877 (jf. K-42/21). Noen arbeider som ble utsatt i 2020 pga. Covid 19 skal utføres i 2021 før endelig ferdigstillelse.

P 04076 Norefjellporten bygg

Av opprinnelig prosjektramme på 8,4 mill. kr ble restramme kr 72.872 overført til 2021 budsjettet (jf. K-42/21). Det er i 2021 bevilget ytterligere 6 mill. kr (jf. K-22/21) til påkostning i form av oppgraderende bygningsmessige tiltak. Ombygging skal tilpasses aktører som skal disponere arealer. Pr 30.04.21 gjenstår kr 6.022.858 av budsjettrammen.

P 04079 Oppgradering avløpspumpestasjoner

Av bevilgning gitt iht. K-64/19 kr 500.000 ble restramme kr 315.727 overført til 2021 budsjettet (jf. K-139/20). Oppgraderingen vil fortsette i 2021.

P 04081 Kommunale formålsbygg
Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2020 ble bevilget 1 million kr til kommunale formålsbygg. Rammen ble i sin helhet overført til 2021 budsjettet (jf. K-139/20). Det må fremlegges egen sak før bruk av midlene.

P 04082 Brannstasjon
Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2020 (jf. K-124/19) ble bevilget kr 500.000 til brannstasjon. Rammen ble i sin helhet overført til 2021 budsjettet (jf. K-139/20). Ingen utgifter har påløpt pr 30.04.21. Utredning av muligheter i bygg avventer utfall av forhandlinger mellom kommunen og eier av Noremoen industribygg.

P 04084 Lensmannsgården
Av opprinnelig prosjektramme på 5,5 mill. kr til kjøp av Lensmannsgården (jf. K-74/20) ble restramme kr 784.415 overført til 2021 budsjettet (jf. K-139/20 og K-42/21). Ingen utgifter har påløpt pr 30.04.21. Tiltak på bygget avventes øvrige sentrumsutviklingsprosjekter.

P 04086 Renovasjonspunkter – færre og større ad. fritid
Jf. K-24/21 ble det bevilget 2 mill. kr til prosjektledelse og regulering vedrørende etablering av nytt avfallsmottak og nye avfallspunkter med kildesortering for fritidsinnbyggere. Planarbeid har startet og flere detaljer vil være kjent til tertialrapporteringen pr 31.08.21.

P 04088 Automatisering - Noresund stadion og bygg
Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2021 (jf. K-141/20) ble bevilget kr 600.000 til automatisering. Ingen utgifter har påløpt pr 30.04.21. Konkurranse for anskaffelse av automatiske gressklippere er iverksatt. Videre planlegges automatisering av bygg.

P04089 Kjøp av Slettemoen avfallsmottak
Iht. K-7/21 ble det bevilget kr 1.025.000 til kjøp av tomt 178/4/1 knyttet til Slettemoen avfallsmottak. Kjøpet vil bli foretatt i mai måned.

P 07004 Trafikksikkerhet
Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2020 (jf. K-124/19) ble bevilget kr 500.000 til trafikksikkerhet. Rammen ble i sin helhet overført til 2021 budsjettet (jf. K-139/20). Ingen utgifter har påløpt pr 30.04.21. Det avventes egen sak og avklaringer med Viken fylkeskommune. Sektor Samfunn- og næringsutvikling rapporterer at tilskuddsordningen hos fylkeskommunen ennå ikke er avklart, men at det vil trolig åpnes for å søke om trafikksikkerhetsmidler i løpet av året. Det vil da kunne søkes i tråd med prioritering i vedtatt trafikksikkerhetsplan eller om skolesituasjonen skulle tilsi en annen ordning.

P 07005 Stedsutvikling Noresund/ Krøderen
Iht. opprinnelig årsbudsjett for 2021 (jf. K-141/20) ble bevilget 2,2 mill. kr til stedsutvikling. Det kreves ytterligere politisk behandling før bruk av midler. Formelt stedsutviklingsarbeid er ikke påbegynt ennå.

SAKSFRAMLEGG

BUDSJETT 2021: RAPPORTERING I HENHOLD TIL VEDTAK

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
85/21	Formannskapet	10.06.2021
73/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 85/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Rapporteringen tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Rapporteringen tas til orientering.

Saksopplysninger:

I henhold til budsjettvedtaket i sak 141/ 20 skulle det rapporteres på følgende punkter i kommunestyrets møte i juni måned:

18. Det vedtas at følgende sektorer skal satse på og legge til rette for ansettelse av lærlinger innenfor eget vedtatt budsjett. Det gjelder sektorene 2,3,4 og 6. Det rapporteres til kommunestyret om resultater i saken til kommunestyremøte juni 2021. Budsjettvirkning 0.

19. Ungdomsklubben/ ungdomsarbeidet styrkes med kr.100.000,-. Det rapporteres til kommunestyret i juni møte 2021. Budsjettvirkning kr.100.000,-

21. Oppvekst og kultur tilføres kr.200.000,-, ved søknad, øremerket «Work Shop helger» med 4-5 aktiviteter som E-sport, teatersport, musikk, bandoppstart, kunst, oppstart YouTube kanal og lignende. Krødsherad ungdomsråd må være en aktiv medspiller for å sette i gang aktivitetene. Det rapporteres til kommunestyret i juni 2021. Budsjettvirkning kr. 0,-.

Punkt 18: Lærlinger 2021.
Krødsherad kommune er tilsluttet og deleier av OKViken. OKViken er et opplæringskontor for offentlig sektor for Viken fylkeskommune. Opplæringskontoret OKViken er en fusjon av det som tidligere var opplæringskontorene KOB og OKOS.

OKViken har ansvar for planlegging og koordinering av fagopplæringen, og skal bidra til opprettelse av læreplasser, rekruttere lærlinger og kvalitetssikre opplæringen på ulike arbeidsplasser.

Hver høst skriver vi i Krødsherad kommune og OKVIken en intensjonsavtale der vi som kommune signaliserer hvor mange lærlinger vi kan gi plass til neste skoleår.

For 2021 var intensjonsavtalen som følger:

Læreplass	**Antall plasser**
Barne- og ungdomsarbeider	2
Byggdrifter	1
Kontor og administrasjon	1
Helsearbeiderfaget	1

Resultatet av årets tilsetting:

Sektor	**Læreplass**	**Lokale søkere**	**Tilsetting**

3	Barne- og ungdomsarbeider	1	Lærling ønsket ikke plass.
4	Byggdrifter	0	0
6	Kontor og administrasjon	0	0
2	Helsefagarbeider	2	1 lærling er tilsatt 1 lærling ønsket ikke plass.

Hvor mange lærlinger har vi per 17.6.2021

Læreplass	Antall lærlinger	Fagprøve
Barne- og ungdomsarbeider	1	Høsten 2021
4 års helsefagarbeider	1	Starter 3. året fra høsten

Punkt 19: Ungdomsklubb/Ungdomsarbeid
Ungdomsklubben ble styrket med kr. 100.000,-. Dette har så langt ført til noe oppussing og innkjøp av utstyr til ungdomsklubben. I ansettelsen av ny ungdomsklubbleder i januar/februar ble denne styrkingen nevnt som en mulighet for utvidelse av stillingen. Foreløpig har korona-pandemien lagt en demper på dette. Når lokalsamfunnet er klar for det vil disse midlene komme godt med i ungdomsarbeidet.

Punkt 21: Workshop-helger
Oppvekst og kultur har fått tilført kr. 200.000,- til workshop-helger. Ungdomsrådet har jobbet med saken i de tre siste møtene. Det har pr. nå ennå ikke ført til noe konkrete planer. Rådet ser for seg et mulig samarbeid med andre for å få gjennomført dette: Ungdomsklubben, MOT og kanskje andre. Ungdomsrådet har kommet fram til at de skal være med å utarbeide forslag, men ikke skal ha ansvaret for å drive aktivitetene. For å få et bredere grunnlag for hvilke aktiviteter som kan være aktuelle ble det bestemt på siste møte at det gjennomføres en spørreundersøkelse på ungdomsskolen. Gjennom dette ønsket ungdomsrådet at noen aktiviteter kunne komme i gang allerede i vår.

SAKSFRAMLEGG

Krødsherad kommune - økonomisk bæreevne

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
86/21	Formannskapet	10.06.2021
74/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 86/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet (Glesne, Torp, Bråten, Kalager og Aasen) innstiller:

Den framlagte oversikt over Krødsherad kommunes økonomi fram til 2035 tas til orientering.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Den framlagte oversikt over Krødsherad kommunes økonomi fram til 2035 tas til orientering.

Saksopplysninger:

Det vises til kommunestyresak nr. 35/21 hvor følgende ble vedtatt under pkt. 5:

> *En helhetlig gjennomgang av kommunens økonomi frem til 2035, fremlegg med ulike nivåer på renter, befolkningsgrunnlag innregnes. Alle kostnader blir innregnet.*

Som nevnt i vedlegget er det spesielt to forhold som kommunedirektøren ser som avgjørende i forhold til Krødsherad kommunes økonomiske situasjon framover:

- Antall innbyggere
- Rentenivå

Det er en relativ lang tidshorisont fram til 2035, samtidig er det nødvending å ha en noenlunde kvalifisert oversikt og formening om hvordan de viktigste parameterne for kommuneøkonomien kan slå ut. I denne saken er det forsøkt å konstruere et økonomisk fremtidsbilde for å gi grunnlag for å kunne ta valg som påvirker kommunens økonomiske situasjon.

Når det gjelder framskriving av befolkning e er det flere scenario-muligheter. Telemarks-forskning har sin lav, normal og høy-variant, og det samme med SSB. SSB har over tid vært mer optimistiske enn Telemarksforskning. Fraflytting fra distriktene har vært den dominerende trenden over en del år. I 2020 var flyttetapet til Oslo 1.808 personer, den kraftigste nedgangen siden 1980. Det er også verdt å merke seg at Oslo hadde reell befolkningsnedgang i 2. og 4. kvartal i 2020, sist gang det var nedgang i befolkningen i et kvartal var i 2001. Det antas at denne utviklingen er sterkt corona-relatert. Hvorvidt utflyttingen fra Oslo fortsetter er vanskelig å spå noe om, det samme med hvorvidt distriktskommuner øker sin attraktivitet sammenlignet med by-kommuner. Kommunedirektøren har lagt en forsiktig optimisme til grunn i sin vurdering av framtidig befolkningsutvikling. Ved inngangen til 2021 var det 2.219 innbyggere her. I vurderingene er det lagt til grunn 2.210 innbyggere hvert år fram til 2035. Dette er noen flere enn Telemarksforskning sitt normalalternativ, lavere enn SSB sin lave- og middels framskriving. Kommunedirektøren har tro på at aktiviteten i- og interessen for kommunen vil påvirke befolkningsutviklingen positivt, det samme med et arbeid rettet mot å øke attraktiviteten. 2.210 innbyggere anses derfor både som et godt arbeidsmål og et alternativ med en god realisme i seg.

Rentenivået er i dag rundt 1 %, og signalene fra Norges Bank er at rentene skal opp med 0,75 % innen utgangen av 2023 ut i fra kunnskap. Tabellene under viser hvordan bunnlinja i budsjettene vil se ut med en rente på henholdsvis 2, 2.5 og 3 % rente. Kommunedirektøren mener det vil være riktig å legge til grunn en rente på 2 % i 2022 og 2023, 2,5 % i 2024 og 3 % deretter når kommunens økonomisk bæreevne skal vurderes.

Ved å legge 2.210 innbyggere befolkningsmessig til grunn vil Krødsherad kommunes «bunnlinje» se slik ut gitt de forutsetningene som er beskrevet i vedlegget:

2% rente								
	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Over-/underskudd	0	155 500	566 500	-487 900	-854 300	-1 053 200	-1 427 300	-1 805 800
	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Over-/underskudd	-2 063 000	-2 477 000	-3 023 800	-3 372 300	-4 356 700	-5 334 800	-5 689 600	

2,5% rente								
	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Over-/underskudd	0	1 765 900	2 473 900	1 364 400	943 800	690 500	261 200	-172 000
	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Over-/underskudd	-483 800	-952 800	-1 554 200	-1 956 400	2 994 400	-4 022 900	-4 425 100	

3% rente								
	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Over-/underskudd	0	3 582 500	4 581 500	2 411 000	2 930 600	2 617 000	2 126 700	1 633 000
	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Over-/underskudd	1 260 900	731 100	69 200	-392 500	-1 490 000	-2 574 800	-3 029 900	
Røde tall eller +tall er underskudd / svarte tall eller -tall er overskudd								

Et så lite beregnet underskudd i 2022 og 2023, vil etter kommunedirektørens mening være overkommelig når endelig budsjett skal legges. Ved å legge til grunn en økning av renta til 2,5% fra 2024 har man etter beregningene et ytterligere inndekkingsbehov på i overkant av kr 800.000,- - noe som etter kommunedirektørens oppfatning også er overkommelig. Med et innslag på 3 % rente fra 2025 økes innsparingsbehovet med ytterligere 1,6 mill. kr. – ett år som vil bli toppåret belastningsmessig. Det kan være fornuftig å planlegge med et lite bruk av disposisjonsfond i 2025 og 2026 for å unngå behovet for de litt større reduksjonene i drifta.

Det vises også til SSB's framskriving av utgiftsbehov for Krødsherad som viser en reduksjon i behovet på ca. 2 millioner kroner fram til 2025. Selv om denne reduksjonen i utgiftsbehov kan ha negativ innvirkning på rammeoverføringene fra Staten, vil også en eventuell renteoppgang påvirke rammeoverføringene motsatt.

Selv om det ikke skal forskutteres innsparinger ved å samle Krødsheradskolen under ett tak, vil det helt klart være potensial for utgiftsinnsparinger. Dette gjelder både for byggdrift, og lærerpersonell. En andel må med stor sannsynlighet måtte tilføres helse- og omsorg som omprioritering av ressurser slik SSB's utgiftsbehovfremskriving viser, med det vil også kunne være mulig å legge inn noe som innsparing.

Det som er kommunedirektørens lille bekymring er den totale lånegjelda. Når skoleinvestering som står på trappene er gjennomført er det foretatt en voldsom oppgradering av bygningsmassen/nybygg over en 10-årsperiode, og sånn sett er det helt naturlig at gjeldsgraden øker kraftig. De økonomiske beregningene viser at en betjening av den gjeldsbyrden det planlegges med vil være mulig. Samtidig reduseres Krødsherad kommunes økonomiske handlefrihet i årene fremover, og muliggjør kun et årlig

investeringsbudsjett på 5 mill. kr. ekskl. selvkostområdene. Det som vil kunne påvirke investeringsmulighetene er en positiv innbyggervekst av et visst omfang.

Ser en på måltallene når det gjelder netto lånegjeld er den beregnet som følger:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korr.netto lånegjeld i % av dr.innt.	26,55	32,11	40,68	37,73	42,96	84,93	91,68	134,43	116,37	133,06	124,32
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
	116,26	108,72	101,61	94,96	88,75	82,79	77,22	72,00	67,06	62,54	58,40

Som nevnt i vedlagte dokument er det lagt inn et låneopptak på kr 130 millioner til skoleutbygging, en reduksjon av lån til Norefjell Renseanlegg på kr 40 millioner, og et årlig låneopptak på kr 5 millioner til investeringer i hele perioden. Opptak av lån utover dette, vil påvirke måltallet negativt, selv med økte inntekter som dekker renter og avdrag fullt ut.

Vurdering:

Kommunedirektørens vurdering – selvfølgelig med de forutsetninger som er lagt til grunn – er at det er mulig for Krødsherad kommune å ha en bærekraftig økonomi framover selv med en høy gjeldsbyrde. Det jobbes, og må jobbes videre med, BÅDE målrettede tiltak for effektivisering på alle områder i organisasjonen – OG øke kommunens attraktivitet.

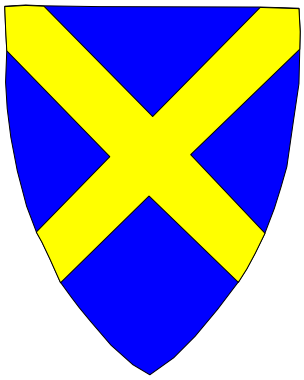

Krødsherad kommune

Økonomi fram til 2035

Mai 2021

Innledning

Det vises til kommunestyresak nr. 35/21 hvor følgende ble vedtatt under pkt. 5:

> *En helhetlig gjennomgang av kommunens økonomi frem til 2035, fremlegg med ulike nivåer på renter, befolkningsgrunnlag innregnes. Alle kostnader blir innregnet.*

Det er to forhold som kommunedirektøren ser som avgjørende i forhold til Krødsherad kommunes økonomiske situasjon framover:

- Antall innbyggere
- Rentenivå

Innbyggere

Krødsherad kommune har hatt en synkende kurve når det gjelder antall innbyggere fra 2.277 pr. 01.01.2018 til 2.219 i 2021. I skrivende stund er innbyggertallet 2.204. En beregnet gjennomsnitt i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) er kr 72.600,- pr. innbygger.

I vedlagte økonomiske oversikter er det lagt til grunn følgende alternativer når det gjelder innbyggertallet:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
2021-nivå	2212	2212	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210
SSB: LLML	2212	2200	2193	2192	2193	2197	2204	2210	2214	2218	2221	2224	2225	2226	2226	2225
SSB: MMMM	2212	2205	2203	2207	2214	2224	2238	2250	2262	2274	2285	2296	2307	2317	2326	2336
Telemarksforskning - normal	2212	2212	2210	2207	2204	2200	2195	2190	2188	2185	2182	2180	2178	2175	2173	2170
Telemarksforskning - høy	2212	2209	2208	2210	2212	2215	2217	2219	2221	2222	2223	2224	2224	2225	2225	2224

Det er vanskelig å spå om framtidens folketall. Selv om Krødsherads ambisjoner selvfølgelig er å få en vekst, bør vi kanskje – når vi nå skal se inn i den økonomiske glasskulen – konsentrere oss om å se ekstra på 2021-nivået, SSB's LLML og Telemarksforskning sitt høye alternativ. Disse tre alternativene ligger på omtrent samme forventet nivå i 2035.

Som en ser av ovennevnte tabell har både SSB's og Telemarksforskning's framskrivinger et lavere antall innbyggere i 2021 enn det som er/var realiteten pr. 01.01.2021. Hvordan innbyggerantallet endrer seg i løpet av 2021 er vanskelig å forutsi, og vi har valgt å ikke gjøre endringer på disse framskrivningen i forhold til dette i de økonomiske oversiktene. Foretar en likevel en beregning på dette, med utgangspunkt 2.219 innbyggere, vil sluttresultatet ha en forbedring på de beløp som kommer fram i kolonnen «merinntekt» på de ulike framskrivingen.

	Innbyggere			
	2021	2021 justert	Differanse	Merinntekt
SSB: LLML	2200	2219	19	1 379 400
SSB: MMMM	2205	2219	14	1 016 400
Telemarksforskning - normal	2212	2219	7	508 200
Telemarksforskning - høy	2209	2219	10	726 000

Rentenivå

Når det gjelder rentenivået ble det fra Norges Bank i mars måned besluttet å holde styringsrenten uendret.

Det ble uttalt følgende fra Norges Bank i pressemeldingen:

> *Når det er klare tegn til at forholdene i økonomien normaliseres, vil det igjen være riktig å heve styringsrenten gradvis fra dagens nivå.*
> *Prognosen for styringsrenten innebærer at renten øker gradvis fra andre halvår i år.*

Signaler fra Norges Bank er at styringsrenten skal opp 0,75 prosentpoeng innen utgangen av 2023.

Krødsherad kommune har sine fleste lån i Kommunalbanken som fra 2. juni dag har en rente på 0,902%. «Grønne lån» har en rabattert rente med 0,1 prosentpoeng – vi har godkjent «grønt lån» på renseløsningen. Det vil høyst sannsynlig bli søkt om «grønt lån» til skoleutbyggingen, men det er for tidlig å si noe om vi kommer til å ligge innenfor kriteriene for dette. Et godkjent «grønt lån» for skolebygg vil bety en reduksjon av renteutgifter på fra kr 125.000 til kr 150.000,- i år 1 – alt etter som hvor mye av «skolefondet» som skal nyttes til finansieringen innenfor totalrammen på 155 millioner kroner.

Renteutviklingen fra 2014 har vært som vist på nedenstående diagram. Dette er rente på lån fra kommunalbanken pr. 1. januar.

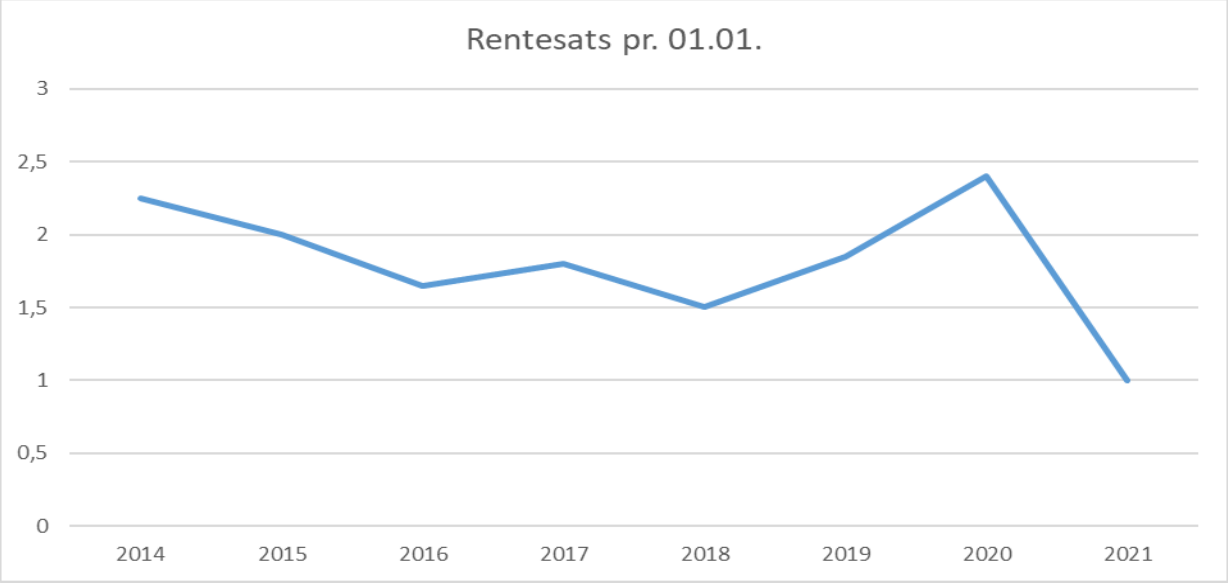

Skatt på inntekt og formue

Utgangspunktet for beregningen av rammetilskudd er KS's sin økonomiske prognosemodell (pr. 15.03.21). Prognosen sier kr 78.761.000 i skatt på inntekt og formue til Krødsherad kommune i 2022. I tillegg er det beregnet inntektsutjevning med et fratrekk på kr 3.497.000. Utgangspunktet for beregningen er 2219 innbyggere.

Det er lagt til grunn en gjennomsnittsberegning pr. innbygger.

Skatt	Innt. Utjev.	Netto	Innbyggere
78 761 000	-3 497 000	75 264 000	2 219
33 900			

Rammetilskudd

Utgangspunktet for beregningen av rammetilskudd er KS's sin økonomiske prognosemodell (pr. 15.03.21). Prognosen sier kr 85.826.000 i rammetilskudd til Krødsherad kommune for 2022. Utgangspunktet for beregningen er 2219 innbyggere.

I 2021 mottar vi høyere rammetilskudd en beregningen for 2022 viser – dette skyldes at det i 2021 ble bevilget ekstraordinært «koronatilskudd» beregnet etter innbyggertall.
Selv om det er ulike vektinger i forhold til aldersgrupper og også andre kriterier som legges til grunn, er det brukt gjennomsnittsberegning pr. innbygger i de økonomiske oversiktene:

Rammetilskudd	Innbyggere
85 826 000	2 219
38 700	

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er lagt inn i henhold til den vedtatt økonomiplanen (retningsgivende) med en økning på 0,5 ‰ i 2022 og tilsvarende økning i 2023. I tillegg er det lagt inn en økning hvert år med kr 100.000,- for nye objekter. Det er ikke tatt hensyn til at «nye» boliger skal beskattes etter 10 år utover økningen på kr 100.000.

Andre generelle driftsinntekter

Generelle statstilskudd er lagt inn med samme beløp i perioden. Dette gjelder bl.a. rente- og avdragskompensasjon knyttet til investeringer i grunnskole og omsorgsboliger samt rente-kompensasjon for skolerehabilitering og kirkebygg. Konsesjonsinntekter knyttet til vassdragsreguleringer inngår også i dette beløpet.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntekter og utbytte er lagt inn med samme beløp i hele perioden. Når det gjelder utbytte budsjetteres dette ikke – usikre inntekter skal etter forskriftene ikke medtas i budsjettet. I hovedsak dreier dette seg om renteinntekter på banklån og ansvarlig lån Krødsherad everk.

Renteutgifter

Renteutgiftene er lagt inn med 1,5% i 2021 (som vedtatt budsjett) og 2% fra 2022 i hovedtabellen. Under «sluttlinjen» vises resultat med rentesats 2,5% og 3%.

Renteberegningens utgangspunkt er gjeld pr. 1. januar – det ligger en liten reserve her i og med at det ikke er tatt hensyn til avdragsinnbetaling gjennom året, men denne er minimal.

Vedtatte lån og låneopptak er tatt med i beregningene. Når det gjelder skoleutbygging ble det i ØP lagt inn 155 millioner kroner – som er den vedtatte rammen - med følgende stipulert opptak:

	2020	2021	2022	2023
Låneopptak	6 400 000	40 000 000	40 000 000	68 600 000

Når det gjelder «Skolefondet», som er pr. 01.01.21 på totalt kr 32.339.150, er det i de økonomiske oversiktene lagt inn en reduksjon på låneopptaket i 2022 med kr 25.000.000 – altså et låneopptak på 15 millioner kroner i 2022. Resterende del av «Skolefondet» bør være en buffer for bruk til utgifter til «midlertidig drift» i byggeperioden – dette er utgifter som i all hovedsak må regnskapsføres i drift.

Når det gjelder låneopptak på 40 millioner kroner i 2021, kan en vel allerede nå si at dette høyst sannsynlig ikke vil være så høyt, men det er ikke tatt noen vurdering på dette i og med at endelig vedtak i skolesaken ikke er fattet.

Selv om ikke endelig avtale med Sigdal kommune vedr. Norefjell Renseanlegg ikke er helt avklart, ser det ut som at Sigdal kommune innbetaler sin andel på 32% i sin helhet i 2021. Dette er det tatt hensyn til i de økonomiske oversiktene. Det totale låneopptaket er redusert med 40 millioner kroner som er ca. den andelen Sigdal skal innbetale.

Driftsrammen til teknisk er i årene 2020 og 2021 redusert med 4 millioner kroner på bakgrunn av årlige innbetalinger fra Sigdal kommune og Norefjell Vann og Aløpsselskap AS. Innbetalingen fra disse to selskapene, som skulle dekke renter og avdrag, må teknisk sett føres som inntekt innenfor avløpsanlegg, og dermed ble sektorens ramme redusert. I og med at Sigdal nå skal innbetale hele sin investeringsandel, må teknisk få økt sin ramme med tilsvarende Sigdals %-andel. Dette er beregnet til ca. 1,8 millioner.

Videre er det i årene fremover lagt inn låneopptak på 5 millioner kroner pr. år med avdragstid 20 år.

Avdrag på lån

Det er lagt inn avdrag i henhold låneopptak som skrevet ovenfor under renteutgifter.
Når det gjelder Norefjell Renseanlegg vil besparelsen på avdrag være ca. 1 million kroner, men igjen må det tas hensyn til teknisk sin ramme, slik at i utgangspunktet blir sluttresultatet det samme.

Avdragsutviklingen er som følger:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Avdrag på lån	4 897 152	5 589 062	6 229 392	7 280 122	7 605 492	9 685 605	11 594 615	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200

2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751 900	16 841 700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 294 700	15 247 900

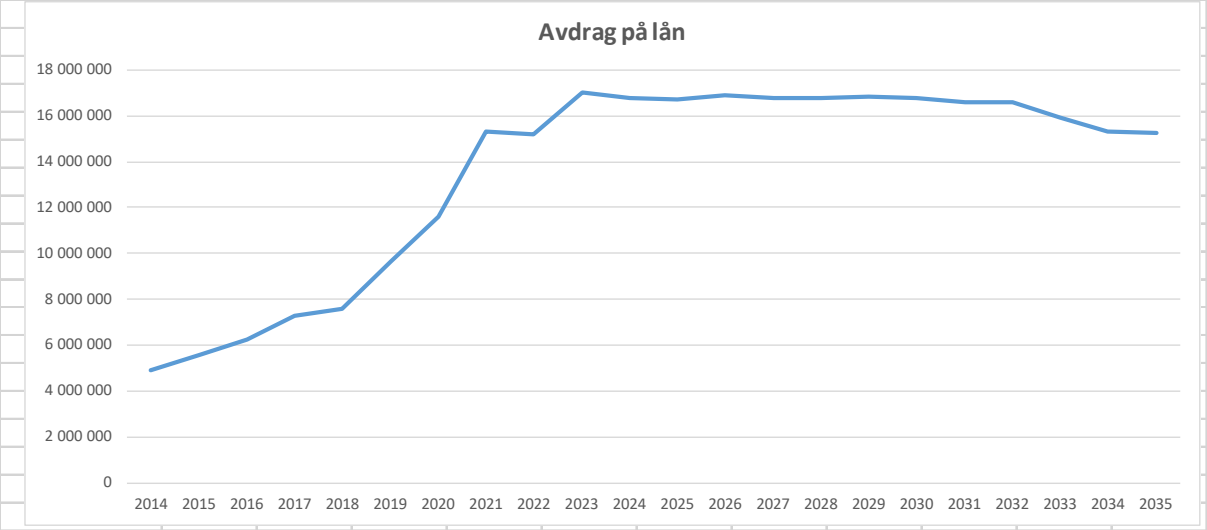

Fondsbruk/avsetninger

Det er lagt inn bruk og avsetning lik år 1.

Overført til investeringsregnskapet

Beløpet som er lagt inn er det samme i hele perioden – 1,8 millioner kroner, hvorav 1,6 millioner kroner dekkes av disposisjonsfond. Nye forskrifter sier at bruk av disposisjonsfond til investeringer skal inntektsføres i driftsregnskapet for så å overføres til investeringsregnskapet. Med et stipulert låneopptak på kroner 5 millioner, ligger totalt investeringer på 6,8 millioner i årene framover.

Budsjettskjema 1B – Sum bevilgninger til drift

Netto driftsrammer fra 2021 er i samsvar med ØP, og endringen kan oppsummeres slik:

	2021	2022	2023	2024
Ramme (fra året før)	153 691 000	153 691 000	151 534 900	151 284 900
Skjønnsmidler		-1 812 000		
Norefjell Destinasjon			-350 000	
Barnehagene		-1 671 100		
Grunnskole		-301 000		
Stillingsreduksjon PU		-97 000		
Valg		-75 000	100 000	-100 000
Rammeøkning teknisk		1 800 000		
"Ny" ramme	153 691 000	151 534 900	151 284 900	151 184 900

Det er ikke lagt inn prisjusteringer – ei heller årsvirkning av lønnsoppgjøret året før. Det forutsettes at økninger i frie inntekter (rammetilskudd og skatteinngang) ivaretar disse økningene.

KS har beregnet Krødsherad kommunes utgiftsbehov basert på SSB sin befolkningsframskriving etter MMMM – beregningene er som følger:

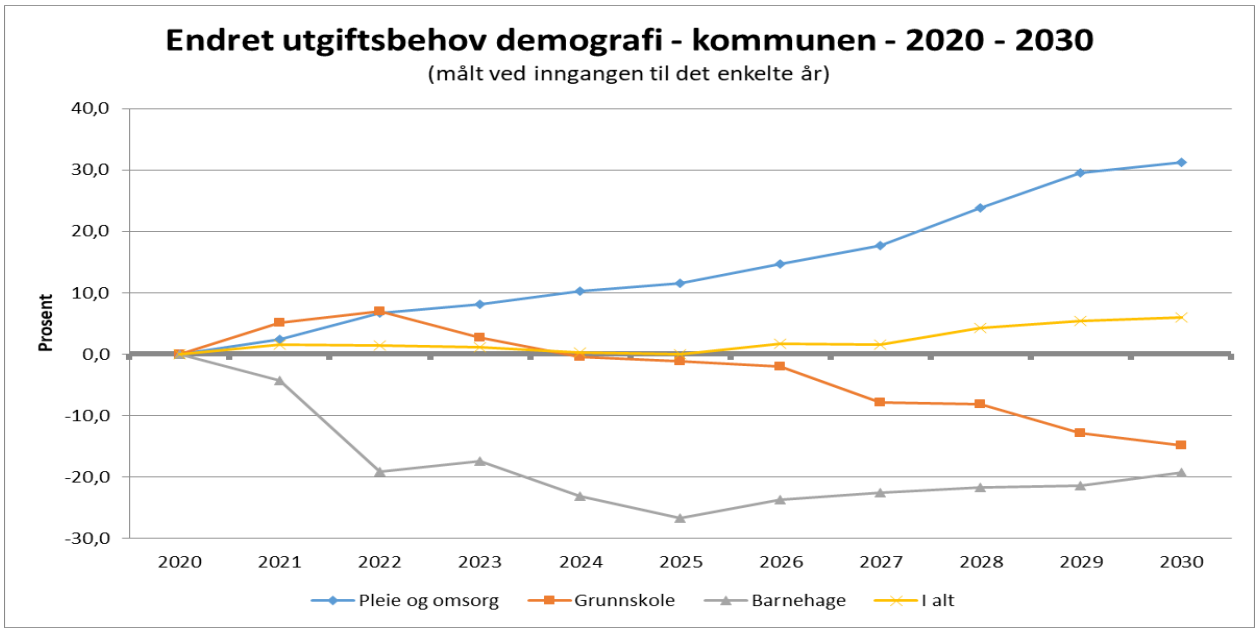

Det totale utgiftsbehovet vil endre seg svært lite fram til 2026 – faktisk en nedgang i perioden 2022 til 2025 på totalt ca. 2 millioner kroner. Prognosen viser et behov for omdisponering mellom sektorene. I 2026 viser beregningen at utgiftsbehovet vil øke med ca. 2,4 millioner kroner for så å gå ned litt i 2027. De tre siste årene i beregningsperioden viser et økt utgiftsbehov på h.h.v. 3,8 millioner kroner, 1,7 millioner kroner og 0,8 millioner kroner.

I og med at vi ikke har slike prognoser på de andre alternativene befolkningsframskriving, er ikke disse tatt med i talltabellene – også på grunn av at rammeoverføringene høyst sannsynlig vil bli redusert i forhold til utgiftsbehovet, og forhåpentligvis en økning når utgiftsbehovet øker.

Gjeldsutvikling

Gjeldsutviklingen har en bratt kurve fram fra 2018 t.o.m. 2023 for så å gå sakte nedover. Det er heller ikke her tatt hensyn til reduksjon i forhold til renseanlegg og skole ligger inne med 155 millioner kroner.

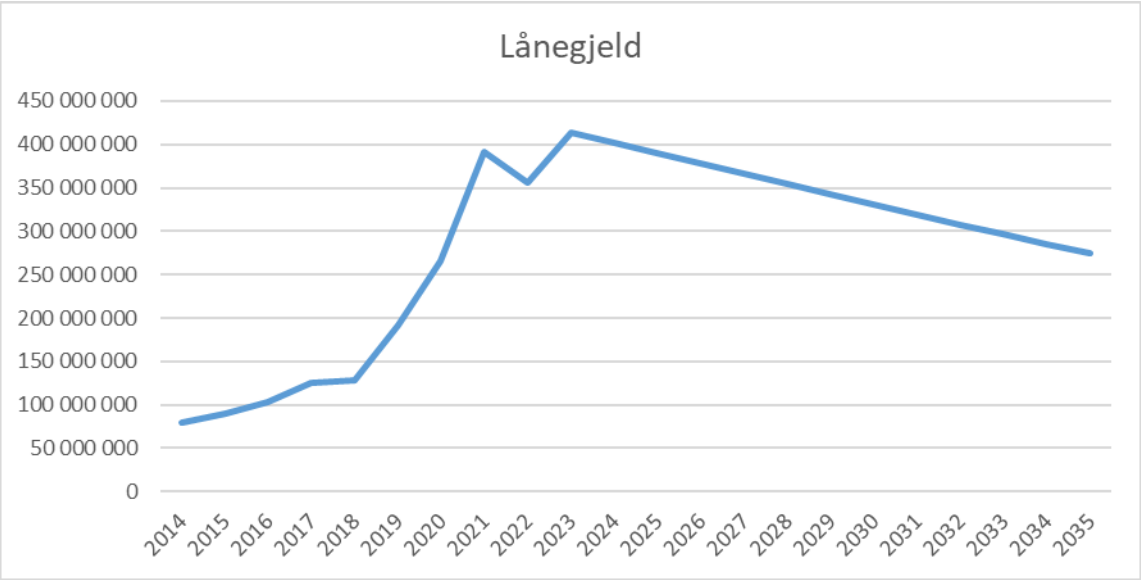

Krødsherad kommune har i henhold til økonomireglementet fastsatt finansielle måltall for økonomisk utvikling. Ett av måltallene er knyttet til lånegjeld: Netto lånegjeld korrigert for ubundne investeringsfond i % av driftsinntekter. Målet er at kommunens lånegjeld skal styres mot måltall innenfor grønn sone – sonene er som følger:

	Over 75% av driftsinntekter
	65 - 75% av driftsinntekter
	Under 65% av driftsinntekter

Ved framskriving av netto lånegjeld og stipulerte framtidige driftsinntekter, vil måltallet for Krødsherad kommune se ut som følger:

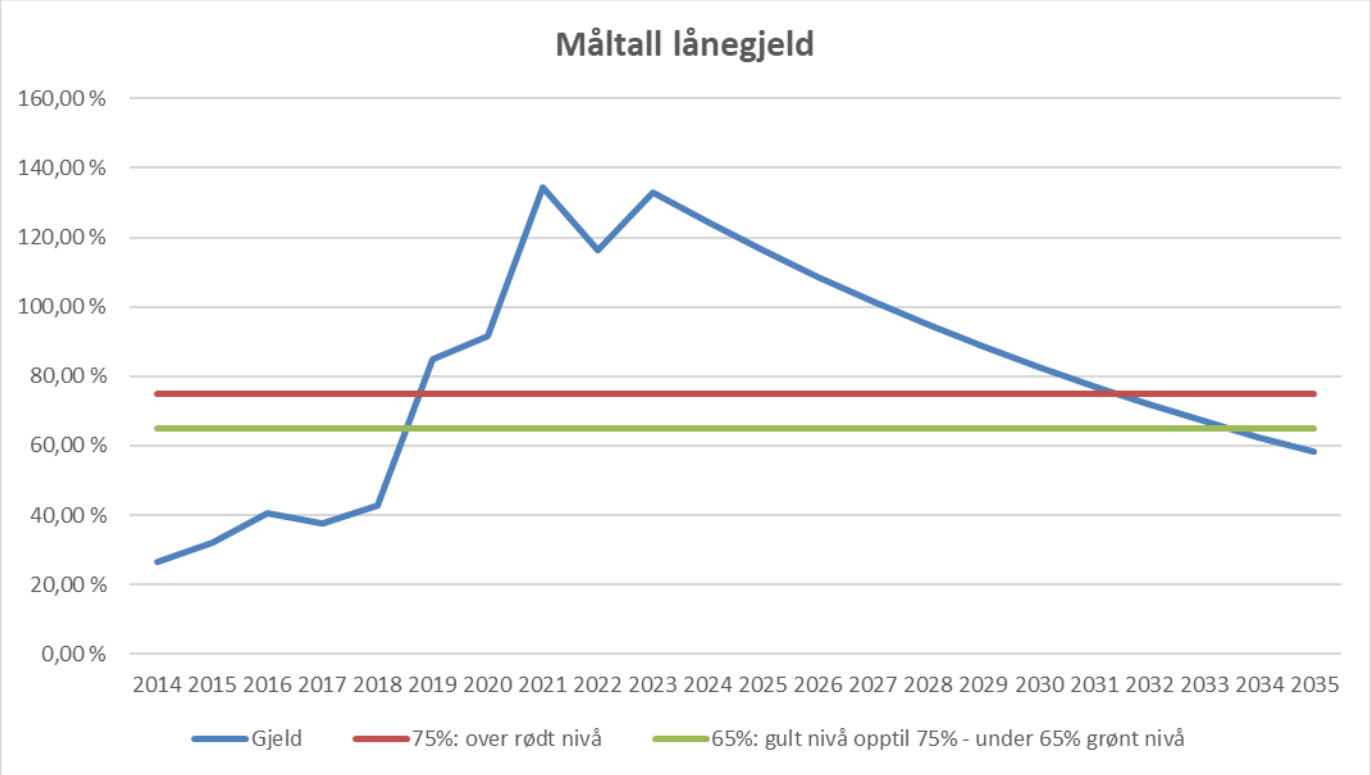

Som vi ser av ovennevnte er vi i 2020 på rødt nivå og ligger på dette nivået fram tom 2031 – de to neste årene vil nivået være gult for så å gå over til grønt fra 2034.

Etter økonomiske oversikter – med ulike innbyggertall – er det lagt ved oversikter som kan være av interesse:

- Befolkningsframskriving – diagram
- Fondsoversikt
- Renteinntekter 2014 – 2020
- Frie inntekter 2014 – 2020
- Eiendomsskatt 2017 - 2020

Sluttkommentar

Som nevnt innledningsvis er Krødsherad kommunes økonomiske framtidsutsikter helt avhengig av at innbyggertallet holder seg stabilt, eller helt klart ønskelig er en økning. Man er også avhengig a at renten ikke øker vesentlig fra dagens nivå.

Som det framgår av de økonomiske tabellene vil Krødsherad kommune – med de økonomiske forutsetningene som er lagt – komme ut med negative resultater de første årene, for så å gå over til positive resultater. En økning av innbyggertallet med 10 vil bedre den økonomiske situasjonen med ca. kr 700.000 pr. år i frie inntekter.

Innbyggertall: 2210

Rammetilskudd og skatteinntekter 2021						
Rammetilskudd:	88 331000					
Skjønnstilskudd	1000 000	87 331000		Pr. innbygger	39 481	-39 100
Korona - gjennom innt.syst.	2 300 000	85 031000		Pr. innbygger	38 441	-38 400
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.		75 478 800		Pr. innbygger	34 122	-34 100

Rammetilskudd og skatteinntekter KS - prognosemodell (beregning 2219 innbyggere)						
Rammetilskudd:	85 826 000			Pr. innbygger	38 678	-38 700
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.	75 264 000			Pr. innbygger	33 918	-33 900

BUDSJETTSKJEMA 1A OG B

Innbyggertall	2212	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210	2210
	Budsjett	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***	***Budsjett***
	2021	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***	***2028***	***2029***	***2030***	***2031***	***2032***	***2033***	***2034***	***2035***
BUDSJETTSKJEMA 1A															
Skatt på inntekt og formue	-75 478 800	-74 919 000	-74 919 000	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100	-75 224 100
Ordinært rammetilskudd	-88 331000	-85 527 000	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300	-85 875 300
Skatt på eiendom	-9 830 000	-11810 600	-13 790 300	-13 890 300	-13 990 300	-14 090 300	-14 109 300	-14 209 300	-14 309 200	-14 409 200	-14 509 200	-14 609 200	-14 709 200	-14 809 200	-14 909 200
Andre skatter															
Andre generelle driftsinntekter	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Sum frie inntekter	**-174 539 800**	**-173 156 600**	**-175 484 600**	**-175 889 700**	**-175 989 700**	**-176 089 700**	**-176 108 700**	**-176 208 700**	**-176 308 600**	**-176 408 600**	**-176 508 600**	**-176 608 600**	**-176 708 600**	**-176 808 600**	**-176 908 600**
Renteinntekter og utbytte	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000
Renteutgifter	6 431000	7 489 400	8 641400	8 384 700	8 135 600	7 888 600	7 638 900	7 391 100	7 144 000	6 895 000	6 647 300	6 403 600	6 160 000	5 929 200	5 711200
Avdrag på lån	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200	16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751900	16 841700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 284 700	15 247 900
Netto finans og gjeld	**20 523 800**	**21452 200**	**24 441200**	**23 891900**	**23 625 500**	**23 526 600**	**23 171500**	**22 893 000**	**22 735 700**	**22 421700**	**21974 900**	**21726 400**	**20 842 000**	**19 963 900**	**19 709 100**
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto bundne driftsfon	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Netto disposisjonsfond	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000
Bruk av ubundne avsetninger															
Bruk av pensjonsfond															
Bruk av bundne avsetninger															
Netto avsetninger	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**
Overført til inv.budsjett	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000
Sum overf. Inv.budsjett	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**
Til fordeling drift	**-153 691 000**	**-151 379 400**	**-150 718 400**	**-151 672 800**	**-152 039 200**	**-152 238 100**	**-152 612 200**	**-152 990 700**	**-153 247 900**	**-153 661900**	**-154 208 700**	**-154 557 200**	**-155 541 600**	**-156 519 700**	**-156 874 500**
BUDSJETTSKJEMA 1B															
Admin./fellesdrift															
Oppvekst															
Helse og omsorg															
Teknikk næring og miljø	153 691000	151534 900	151284 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900
Nav															
Service- og administrasjon															
Nærings- og samfunnsutvikling															
Rammeøkning: Lønnsoppgjør															
Rammeøkning øvr. kostnader															
Sum netto driftsramme	**153 691 000**	**151 534 900**	**151 284 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**
Over-/underskudd	**0**	**155 500**	**566 500**	**-487 900**	**-854 300**	**-1053 200**	**-1427 300**	**-1805 800**	**-2 063 000**	**-2 477 000**	**-3 023 800**	**-3 372 300**	**-4 356 700**	**-5 334 800**	**-5 689 600**
Rente 2,5%		9 099 800	10 548 800	10 237 000	9 933 700	9 632 300	9 327 400	9 024 900	8 723 200	8 419 200	8 116 900	7 819 500	7 522 300	7 241100	6 975 700
Over-/underskudd		**1765 900**	**2 473 900**	**1364 400**	**943 800**	**690 500**	**261200**	**-172 000**	**-483 800**	**-952 800**	**-1554 200**	**-1956 400**	**-2 994 400**	**-4 022 900**	**-4 425 100**
Rente 3%		10 916 400	12 656 400	12 283 600	11920 500	11558 800	11 192 900	10 829 900	10 467 900	10 103 100	9 740 300	9 383 400	9 026 700	8 689 200	8 370 900
Over-/underskudd		**3 582 500**	**4 581500**	**3 411000**	**2 930 600**	**2 617 000**	**2 126 700**	**1633 000**	**1260 900**	**731 100**	**69 200**	**-392 500**	**-1490 000**	**-2 574 800**	**-3 029 900**

NB! Røde tall eller +tall er "underskudd" - svarte tall eller -tall er "overskudd"

Innbyggertall: SSB's framskriving LLML

Rammetilskudd og skatteinntekter 2021						
Rammetilskudd:	88 331000					
Skjønnstilskudd	1000 000	87 331000		Pr. innbygger	39 481	-39 100
Korona - gjennom innt.syst.	2 300 000	85 031000		Pr. innbygger	38 441	-38 400
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.		75 478 800		Pr. innbygger	34 122	-34 100

Rammetilskudd og skatteinntekter KS - prognosemodell (beregning 2219 innbyggere)						
Rammetilskudd:	85 826 000			Pr. innbygger	38 678	-38 700
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.	75 264 000			Pr. innbygger	33 918	-33 900

BUDSJETTSKJEMA 1A OG B

Innbyggertall	2212	2193	2192	2193	2197	2204	2210	2214	2218	2221	2224	2225	2226	2226	2225
	Budsjett	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*
	2021	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***	***2028***	***2029***	***2030***	***2031***	***2032***	***2033***	***2034***	***2035***
BUDSJETTSKJEMA 1A															
Skatt på inntekt og formue	-75 478 800	-74 342 700	-74 308 800	-74 342 700	-74 478 300	-74 715 600	-74 919 000	-75 054 600	-75 190 200	-75 291900	-75 393 600	-75 427 500	-75 461400	-75 461400	-75 427 500
Ordinært rammetilskudd	-88 331000	-84 869 100	-84 830 400	-84 869 100	-85 023 900	-85 294 800	-85 527 000	-85 681800	-85 836 600	-85 952 700	-86 068 800	-86 107 500	-86 146 200	-86 146 200	-86 107 500
Skatt på eiendom	-9 830 000	-11810 600	-13 790 300	-13 890 300	-13 990 300	-14 090 300	-14 109 300	-14 209 300	-14 309 200	-14 409 200	-14 509 200	-14 609 200	-14 709 200	-14 809 200	-14 909 200
Andre skatter															
Andre generelle driftsinntekter	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Sum frie inntekter	**-174 539 800**	**-171 922 400**	**-173 829 500**	**-174 002 100**	**-174 392 500**	**-175 000 700**	**-175 455 300**	**-175 845 700**	**-176 236 000**	**-176 553 800**	**-176 871 600**	**-177 044 200**	**-177 216 800**	**-177 316 800**	**-177 344 200**
Renteinntekter og utbytte	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000
Renteutgifter	6 431000	7 489 400	8 641400	8 384 700	8 135 600	7 888 600	7 638 900	7 391 100	7 144 000	6 895 000	6 647 300	6 403 600	6 160 000	5 929 200	5 711200
Avdrag på lån	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200	16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751900	16 841700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 284 700	15 247 900
Netto finans og gjeld	**20 523 800**	**21452 200**	**24 441200**	**23 891900**	**23 625 500**	**23 526 600**	**23 171500**	**22 893 000**	**22 735 700**	**22 421700**	**21974 900**	**21726 400**	**20 842 000**	**19 963 900**	**19 709 100**
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto bundne driftsfon	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Netto disposisjonsfond	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000
Bruk av ubundne avsetninger															
Bruk av pensjonsfond															
Bruk av bundne avsetninger															
Netto avsetninger	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**
Overført til inv.budsjett	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000
Sum overf. inv.budsjett	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**
Til fordeling drift	**-153 691 000**	**-150 145 200**	**-149 063 300**	**-149 785 200**	**-150 442 000**	**-151 149 100**	**-151 958 800**	**-152 627 700**	**-153 175 300**	**-153 807 100**	**-154 571700**	**-154 992 800**	**-156 049 800**	**-157 027 900**	**-157 310 100**
BUDSJETTSKJEMA 1B															
Admin./fellesdrift															
Oppvekst															
Helse og omsorg															
Teknikk næring og miljø	153 691000	151534 900	151284 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900
Nav															
Service- og administrasjon															
Nærings- og samfunnsutvikling															
Rammeøkning: Lønnsoppgjør															
Rammeøkning øvr. kostnader															
Sum netto driftsramme	**153 691 000**	**151 534 900**	**151 284 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**
Over-/underskudd	**0**	**1 389 700**	**2 221 600**	**1 399 700**	**742 900**	**35 800**	**-773 900**	**-1 442 800**	**-1 990 400**	**-2 622 200**	**-3 386 800**	**-3 807 900**	**-4 864 900**	**-5 843 000**	**-6 125 200**
Rente 2,5%		9 099 800	10 548 800	10 237 000	9 933 700	9 632 300	9 327 400	9 024 900	8 723 200	8 419 200	8 116 900	7 819 500	7 522 300	7 241100	6 975 700
Over-/underskudd		**3 000 100**	**4 129 000**	**3 252 000**	**2 541000**	**1779 500**	**914 600**	**191000**	**-411 200**	**-1 098 000**	**-1 917 200**	**-2 392 000**	**-3 502 600**	**-4 531 100**	**-4 860 700**
Rente 3%		10 916 400	12 656 400	12 283 600	11920 500	11558 800	11 192 900	10 829 900	10 467 900	10 103 100	9 740 300	9 383 400	9 026 700	8 689 200	8 370 900
Over-/underskudd		**4 816 700**	**6 236 600**	**5 298 600**	**4 527 800**	**3 706 000**	**2 780 100**	**1996 000**	**1333 500**	**585 900**	**-293 800**	**-828 100**	**-1998 200**	**-3 083 000**	**-3 465 500**

NB! Røde tall eller +tall er "underskudd" - svarte tall eller -tall er "overskudd"

Innbyggertall: SSB's framskriving MMMM

Rammetilskudd og skatteinntekter 2021						
Rammetilskudd:	88 331000					
Skjønnstilskudd	1000 000	87 331000		Pr. innbygger	39 481	-39 100
Korona - gjennom innt.syst.	2 300 000	85 031000		Pr. innbygger	38 441	-38 400
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.		75 478 800		Pr. innbygger	34 122	-34 100

Rammetilskudd og skatteinntekter KS - prognosemodell (beregning 2212 innbyggere)						
Rammetilskudd:	85 826 000			Pr. innbygger	38 678	-38 700
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.	75 264 000			Pr. innbygger	33 918	-33 900

BUDSJETTSKJEMA 1A OG B

Innbyggertall	2212	2203	2207	2214	2224	2238	2250	2262	2274	2285	2296	2307	2317	2326
	Budsjett 2021	*Budsjett 2022*	*Budsjett 2023*	*Budsjett 2024*	*Budsjett 2025*	*Budsjett 2026*	*Budsjett 2027*	*Budsjett 2028*	*Budsjett 2029*	*Budsjett 2030*	*Budsjett 2031*	*Budsjett 2032*	*Budsjett 2033*	*Budsjett 2034*
BUDSJETTSKJEMA 1A														
Skatt på inntekt og formue	-75 478 800	-74 681700	-74 817 300	-75 054 600	-75 393 600	-75 868 200	-76 275 000	-76 681800	-77 088 600	-77 461500	-77 834 400	-78 207 300	-78 546 300	-78 851400
Ordinært rammetilskudd	-88 331000	-85 256 100	-85 410 900	-85 681800	-86 068 800	-86 610 600	-87 075 000	-87 539 400	-88 003 800	-88 429 500	-88 855 200	-89 280 900	-89 667 900	-90 016 200
Skatt på eiendom	-9 830 000	-11810 600	-13 790 300	-13 890 300	-13 990 300	-14 090 300	-14 109 300	-14 209 300	-14 309 200	-14 409 200	-14 509 200	-14 609 200	-14 709 200	-14 809 200
Andre skatter														
Andre generelle driftsinntekter	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Sum frie inntekter	**-174 539 800**	**-172 648 400**	**-174 918 500**	**-175 526 700**	**-176 352 700**	**-177 469 100**	**-178 359 300**	**-179 330 500**	**-180 301 600**	**-181 200 200**	**-182 098 800**	**-182 997 400**	**-183 823 400**	**-184 576 800**
Renteinntekter og utbytte	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000
Renteutgifter	6 431000	7 489 400	8 641400	8 384 700	8 135 600	7 888 600	7 638 900	7 391100	7 144 000	6 895 000	6 647 300	6 403 600	6 160 000	5 929 200
Avdrag på lån	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200	16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751900	16 841700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 284 700
Netto finans og gjeld	**20 523 800**	**21452 200**	**24 441200**	**23 891900**	**23 625 500**	**23 526 600**	**23 171500**	**22 893 000**	**22 735 700**	**22 421700**	**21974 900**	**21726 400**	**20 842 000**	**19 963 900**
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto bundne driftsfon	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Netto disposisjonsfond	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000
Bruk av ubundne avsetninger														
Bruk av pensjonsfond														
Bruk av bundne avsetninger														
Netto avsetninger	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**
Overført til inv.budsjett	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000
Sum overf. Inv.budsjett	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**
Til fordeling drift	**-153 691 000**	**-150 871 200**	**-150 152 300**	**-151 309 800**	**-152 402 200**	**-153 617 500**	**-154 862 800**	**-156 112 500**	**-157 240 900**	**-158 453 500**	**-159 798 900**	**-160 946 000**	**-162 656 400**	**-164 287 900**
BUDSJETTSKJEMA 1B														
Admin./fellesdrift														
Oppvekst														
Helse og omsorg														
Teknikk næring og miljø	153 691000	151534 900	151284 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900	151 184 900
Nav														
Service- og administrasjon														
Nærings- og samfunnsutvikling														
Rammeøkning: Lønnsoppgjør														
Rammeøkning øvr. kostnader														
Sum netto driftsramme	**153 691 000**	**151 534 900**	**151 284 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**
Over-/underskudd	**0**	**663 700**	**1 132 600**	**-124 900**	**-1 217 300**	**-2 432 600**	**-3 677 900**	**-4 927 600**	**-6 056 000**	**-7 268 600**	**-8 614 000**	**-9 761 100**	**-11 471 500**	**-13 103 000**
Rente 2,5%		9 099 800	10 548 800	10 237 000	9 933 700	9 632 300	9 327 400	9 024 900	8 723 200	8 419 200	8 116 900	7 819 500	7 522 300	7 241100
Over-/underskudd		**2 274 100**	**3 040 000**	**1 727 400**	**580 800**	**-688 900**	**-1 989 400**	**-3 293 800**	**-4 476 800**	**-5 744 400**	**-7 144 400**	**-8 345 200**	**-10 109 200**	**-11 791 100**
Rente 3%		10 916 400	12 656 400	12 283 600	11920 500	11558 800	11 192 900	10 829 900	10 467 900	10 103 100	9 740 300	9 383 400	9 026 700	8 689 200
Over-/underskudd		**4 090 700**	**5 147 600**	**3 774 000**	**2 567 600**	**1237 600**	**-123 900**	**-1 488 800**	**-2 732 100**	**-4 060 500**	**-5 521000**	**-6 781300**	**-8 604 800**	**-10 343 000**

NB! Røde tall eller +tall er "underskudd" - svarte tall eller -tall er "overskudd"

Innbyggertall: Telemarksforskning - normal

Rammetilskudd og skatteinntekter 2021						
Rammetilskudd:	88 331000					
Skjønnstilskudd	1000 000	87 331000		Pr. innbygger	39 481	-39 100
Korona - gjennom innt.syst.	2 300 000	85 031000		Pr. innbygger	38 441	-38 400
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.		75 478 800		Pr. innbygger	34 122	-34 100

Rammetilskudd og skatteinntekter KS - prognosemodell (beregning 2212 innbyggere)						
Rammetilskudd:	85 826 000			Pr. innbygger	38 678	-38 700
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.	75 264 000			Pr. innbygger	33 918	-33 900

BUDSJETTSKJEMA 1A OG B

Innbyggertall	2212	2210	2207	2204	2200	2195	2190	2188	2185	2182	2180	2178	2175	2173	2170
	Budsjett	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*
	2021	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***	***2028***	***2029***	***2030***	***2031***	***2032***	***2033***	***2034***	***2035***
BUDSJETTSKJEMA 1A															
Skatt på inntekt og formue	-75 478 800	-74 919 000	-74 817 300	-74 715 600	-74 580 000	-74 410 500	-74 241000	-74 173 200	-74 071500	-73 969 800	-73 902 000	-73 834 200	-73 732 500	-73 664 700	-73 563 000
Ordinært rammetilskudd	-88 331000	-85 527 000	-85 410 900	-85 294 800	-85 140 000	-84 946 500	-84 753 000	-84 675 600	-84 559 500	-84 443 400	-84 366 000	-84 288 600	-84 172 500	-84 095 100	-83 979 000
Skatt på eiendom	-9 830 000	-11810 600	-13 790 300	-13 890 300	-13 990 300	-14 090 300	-14 109 300	-14 209 300	-14 309 200	-14 409 200	-14 509 200	-14 609 200	-14 709 200	-14 809 200	-14 909 200
Andre skatter															
Andre generelle driftsinntekter	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Sum frie inntekter	**-174 539 800**	**-173 156 600**	**-174 918 500**	**-174 800 700**	**-174 610 300**	**-174 347 300**	**-174 003 300**	**-173 958 100**	**-173 840 200**	**-173 722 400**	**-173 677 200**	**-173 632 000**	**-173 514 200**	**-173 469 000**	**-173 351 200**
Renteinntekter og utbytte	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000
Renteutgifter	6 431000	7 489 400	8 641400	8 384 700	8 135 600	7 888 600	7 638 900	7 391 100	7 144 000	6 895 000	6 647 300	6 403 600	6 160 000	5 929 200	5 711200
Avdrag på lån	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200	16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751900	16 841700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 284 700	15 247 900
Netto finans og gjeld	**20 523 800**	**21452 200**	**24 441200**	**23 891900**	**23 625 500**	**23 526 600**	**23 171 500**	**22 893 000**	**22 735 700**	**22 421700**	**21974 900**	**21726 400**	**20 842 000**	**19 963 900**	**19 709 100**
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto bundne driftsfon	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Netto disposisjonsfond	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000
Bruk av ubundne avsetninger															
Bruk av pensjonsfond															
Bruk av bundne avsetninger															
Netto avsetninger	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**
Overført til inv.budsjett	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000
Sum overf. inv.budsjett	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**
Til fordeling drift	**-153 691 000**	**-151 379 400**	**-150 152 300**	**-150 583 800**	**-150 659 800**	**-150 495 700**	**-150 506 800**	**-150 740 100**	**-150 779 500**	**-150 975 700**	**-151 377 300**	**-151 580 600**	**-152 347 200**	**-153 180 100**	**-153 317 100**
BUDSJETTSKJEMA 1B															
Admin./fellesdrift															
Oppvekst															
Helse og omsorg															
Teknikk næring og miljø	153 691000	151534 900	151284 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900
Nav															
Service- og administrasjon															
Nærings- og samfunnsutvikling															
Rammeøkning: Lønnsoppgjør															
Rammeøkning øvr. kostnader															
Sum netto driftsramme	**153 691 000**	**151 534 900**	**151 284 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**
Over-/underskudd	**0**	**155 500**	**1 132 600**	**601 100**	**525 100**	**689 200**	**678 100**	**444 800**	**405 400**	**209 200**	**-192 400**	**-395 700**	**-1 162 300**	**-1 995 200**	**-2 132 200**
Rente 2,5%		9 099 800	10 548 800	10 237 000	9 933 700	9 632 300	9 327 400	9 024 900	8 723 200	8 419 200	8 116 900	7 819 500	7 522 300	7 241100	6 975 700
Over-/underskudd		**1765 900**	**3 040 000**	**2 453 400**	**2 323 200**	**2 432 900**	**2 366 600**	**2 078 600**	**1984 600**	**1733 400**	**1277 200**	**1020 200**	**200 000**	**-683 300**	**-867 700**
Rente 3%		10 916 400	12 656 400	12 283 600	11920 500	11558 800	11 192 900	10 829 900	10 467 900	10 103 100	9 740 300	9 383 400	9 026 700	8 689 200	8 370 900
Over-/underskudd		**3 582 500**	**5 147 600**	**4 500 000**	**4 310 000**	**4 359 400**	**4 232 100**	**3 883 600**	**3 729 300**	**3 417 300**	**2 900 600**	**2 584 100**	**1704 400**	**764 800**	**527 500**

NB! Røde tall eller +tall er "underskudd" - svarte tall eller -tall er "overskudd"

Innbyggertall: Telemarksforskning - høy

Rammetilskudd og skatteinntekter 2021						
Rammetilskudd:	88 331000					
Skjønnstilskudd	1000 000	87 331000		Pr. innbygger	39 481	-39 100
Korona - gjennom innt.syst.	2 300 000	85 031000		Pr. innbygger	38 441	-38 400
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.		75 478 800		Pr. innbygger	34 122	-34 100

Rammetilskudd og skatteinntekter KS - prognosemodell (beregning 2212 innbyggere)						
Rammetilskudd:	85 826 000			Pr. innbygger	38 678	-38 700
Skatteinntekter inkl. inntektsutj.	75 264 000			Pr. innbygger	33 918	-33 900

BUDSJETTSKJEMA 1A OG B

Innbyggertall	2212	2208	2210	2212	2215	2217	2219	2221	2222	2223	2224	2224	2225	2225	2224
	Budsjett	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*	*Budsjett*
	2021	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	*2031*	*2032*	*2033*	*2034*	*2035*
BUDSJETTSKJEMA 1A															
Skatt på inntekt og formue	-75 478 800	-74 851200	-74 919 000	-74 986 800	-75 088 500	-75 156 300	-75 224 100	-75 291900	-75 325 800	-75 359 700	-75 393 600	-75 393 600	-75 427 500	-75 427 500	-75 393 600
Ordinært rammetilskudd	-88 331000	-85 449 600	-85 527 000	-85 604 400	-85 720 500	-85 797 900	-85 875 300	-85 952 700	-85 991400	-86 030 100	-86 068 800	-86 068 800	-86 107 500	-86 107 500	-86 068 800
Skatt på eiendom	-9 830 000	-11810 600	-13 790 300	-13 890 300	-13 990 300	-14 090 300	-14 109 300	-14 209 300	-14 309 200	-14 409 200	-14 509 200	-14 609 200	-14 709 200	-14 809 200	-14 909 200
Andre skatter															
Andre generelle driftsinntekter	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Sum frie inntekter	**-174 539 800**	**-173 011 400**	**-175 136 300**	**-175 381 500**	**-175 699 300**	**-175 944 500**	**-176 108 700**	**-176 353 900**	**-176 526 400**	**-176 699 000**	**-176 871 600**	**-176 971 600**	**-177 144 200**	**-177 244 200**	**-177 271 600**
Renteinntekter og utbytte	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000	-1250 000
Renteutgifter	6 431000	7 489 400	8 641400	8 384 700	8 135 600	7 888 600	7 638 900	7 391100	7 144 000	6 895 000	6 647 300	6 403 600	6 160 000	5 929 200	5 711200
Avdrag på lån	15 342 800	15 212 800	17 049 800	16 757 200	16 739 900	16 888 000	16 782 600	16 751900	16 841700	16 776 700	16 577 600	16 572 800	15 932 000	15 284 700	15 247 900
Netto finans og gjeld	**20 523 800**	**21452 200**	**24 441200**	**23 891900**	**23 625 500**	**23 526 600**	**23 171500**	**22 893 000**	**22 735 700**	**22 421700**	**21974 900**	**21726 400**	**20 842 000**	**19 963 900**	**19 709 100**
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto bundne driftsfon	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Netto disposisjonsfond	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000	-1600 000
Bruk av ubundne avsetninger															
Bruk av pensjonsfond															
Bruk av bundne avsetninger															
Netto avsetninger	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**	**-1475 000**
Overført til inv.budsjett	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000	1800 000
Sum overf. inv.budsjett	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**	**1 800 000**
Til fordeling drift	**-153 691 000**	**-151 234 200**	**-150 370 100**	**-151 164 600**	**-151 748 800**	**-152 092 900**	**-152 612 200**	**-153 135 900**	**-153 465 700**	**-153 952 300**	**-154 571700**	**-154 920 200**	**-155 977 200**	**-156 955 300**	**-157 237 500**
BUDSJETTSKJEMA 1B															
Admin./fellesdrift															
Oppvekst															
Helse og omsorg															
Teknikk næring og miljø	153 691000	151534 900	151284 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900	151184 900
Nav															
Service- og administrasjon															
Nærings- og samfunnsutvikling															
Rammeøkning: Lønnsoppgjør															
Rammeøkning øvr. kostnader															
Sum netto driftsramme	**153 691 000**	**151 534 900**	**151 284 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**	**151 184 900**
Over-/underskudd	**0**	**300 700**	**914 800**	**20 300**	**-563 900**	**-908 000**	**-1427 300**	**-1951000**	**-2 280 800**	**-2 767 400**	**-3 386 800**	**-3 735 300**	**-4 792 300**	**-5 770 400**	**-6 052 600**
Rente 2,5%		9 099 800	10 548 800	10 237 000	9 933 700	9 632 300	9 327 400	9 024 900	8 723 200	8 419 200	8 116 900	7 819 500	7 522 300	7 241100	6 975 700
Over-/underskudd		**1911 100**	**2 822 200**	**1872 600**	**1234 200**	**835 700**	**261200**	**-317 200**	**-701600**	**-1243 200**	**-1917 200**	**-2 319 400**	**-3 430 000**	**-4 458 500**	**-4 788 100**
Rente 3%		10 916 400	12 656 400	12 283 600	11920 500	11558 800	11192 900	10 829 900	10 467 900	10 103 100	9 740 300	9 383 400	9 026 700	8 689 200	8 370 900
Over-/underskudd		**3 727 700**	**4 929 800**	**3 919 200**	**3 221000**	**2 762 200**	**2 126 700**	**1487 800**	**1043 100**	**440 700**	**-293 800**	**-755 500**	**-1925 600**	**-3 010 400**	**-3 392 900**

NB! Røde tall eller +tall er "underskudd" - svarte tall eller -tall er "overskudd"

Befolkningsutvikling

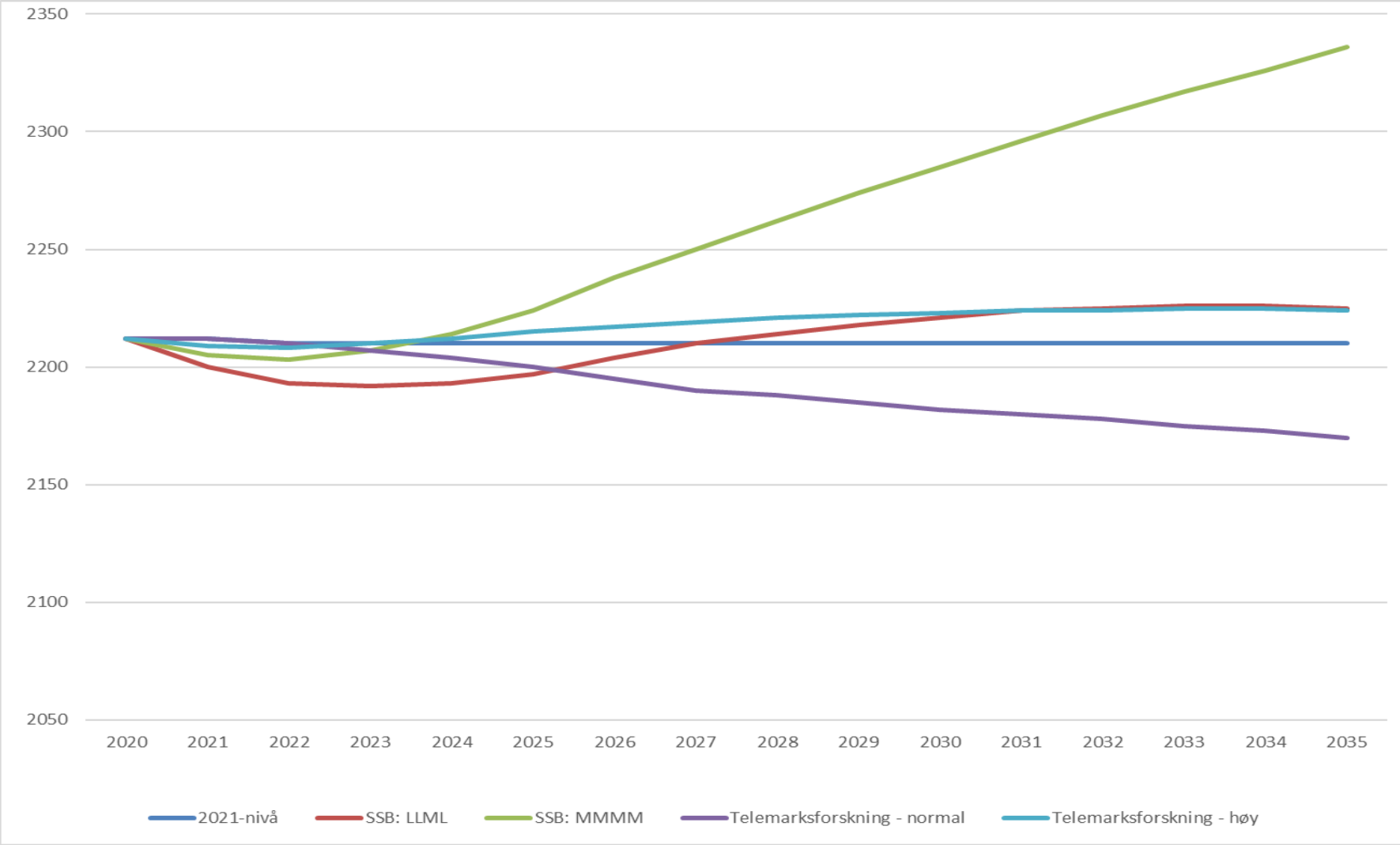

Fondsoversikt

pr. 01.01.2021				125 758 188
Bundne driftsfond				
2510800000	Kraftond	2 213 279		
2510800002	Garanti (638')GR.K.(350')	350 000		
2510801000	Boligtilskudd tilpasning	109 373		
2510801001	Boligtilskudd etablering	550 000		
2510801010	Ørpenfondet - Musikktiltak	2 699		
2510801504	Regionalpark Norefjell-fjord til fjell	42 430		
2510801515	Bredbåndsutbygging (2019->)	546 928		
2510801518	Bredbåndsutbygging (2020->)	1 113 383		
2510802500	FAU-gave Noresund barnehage	3 388		
2510802501	Kompetansemidler barnehagene	32 274		
2510802503	Kompetansemidler	165 304		
2510802504	Kulturell skolesekk	37 480		
2510802506	Problemadferdsprosj. Oppvekst	35 394		
2510802508	Sårbare barn/unge(jf.P12708/20)	50 714		
2510802511	Ledernettverk Midt-Buskerud 2015->	85 033		
2510802515	Musikkorpsmidler(KGJ) til korpsformål	66 855		
2510802518	Inkluderende skolemiljø-kommune (2017->)	19 080		
2510802519	Elevråd Krøderen skole (2017->)	29 390		
2510803000	Test.gave. 2006 - Udisponert	326 243		
2510803001	Test.gave. 2006 - Disponert	80 000		
2510803500	Diverse gaver Kr.heimen/omsorg	121 888		
2510803501	Stimuleringsm.opplæring Kryll.h.	342 038		
2510803503	Utvikling frisklivssentral	12 904		
2510803504	Frisklivsmidler, ørem./gaver	23 260		
2510803507	Komp.h.tilt.rus/psykiatri 2014->	8 839		
2510803508	Kulturell spaserstokk (2017->)	1 000		
2510803511	Foreb.fam.team/styrk helses.ressurs (2018->)	199 651		
2510803513	Ung data-akt.ungd.klubb (2018->)	6 049		
2510803514	Fagdag kriseteam 2019 (fylk.m.midler)	3 095		
2510803516	Røykeslutt (2020->)	18 654		
2510803517	Aktivitetstilt.ensomme eldre (2020->)	120 252		
2510804000	VANN - Selvkostfond	1 056 000		
2510804001	AVLØP - Selvkostfond	2 411 000		
2510804003	SLAM - Selvkostfond	651 000		
2510804100	Infrastrukturfond Norefjell - drift	1 745 857		
2510804150	Kommunalt viltfond	281 167		
2510804500	Midtskogprosjekt SLF-midler	50 680		
2510805500	Oppfølging rusmisbruk (Tilsk.07->)	139 819		
2510805501	Ansvarlig alkoholhåndtering, 2013->	25 000		
2510805503	Smittevern/oppf.rus (2020->)	18 486		
2510807500	Næringsfondmidler (2020->)	2 400 000	15 495 886	

Ubundne investeringsfond				
2530800000	Investeringsfond fritt	2 241 151		
2530800001	Bev.av Inv.f. fritt, ikke forbrukt	50 000		
2530800003	Glesnemoen2 til lånenedbet.	143 110	2 434 261	
Bundne investeringsfond				
2550804000	Infrastrukturfond Norefjell - investering	7 465 273		
2550809000	Tapsfond forvaltningslån	330 981		
2550809001	"Buffer avvik ""prosjekt"" forvaltningslån"	1 477 970		
2550809002	Ekstraord.avdrag form.lån til nedb.	338 331	9 612 555	
Disposisjonsfond - fritt				
2560800000	Disposisjonsfond fritt	26 080 458		
2560800001	Bev.av disp.f.fritt, ikke forbrukt	5 459 775		
2560800100	Utjevningsfond pensj.kostnader	11 690 000		
2560800200	Investering skole (K-130/16->))	32 339 150		
2560800400	E-renter stedsutvikling (K-153/07)	486 330		
2560801000	Disp.fond Kommunedirektør (fritt)	9 205 949		
2560801100	Disp.fond Samfunn og Næring (fritt)	1 843 404		
2560802709	Innkjøp læremidler ny lærerplan (K-135/20)	456 232		
2560803000	Disp.fond Helse og omsorg (fritt)	1 916 438		
2560804000	Disp.fond Teknisk (fritt)	4 319 697		
2560804503	Flomforebygging (2020->)	220 274		
2560805000	Disp.fond NAV (fritt)	1 474 509		
2560805700	Integreringsmidler (K-114/08)	1 401 041		
2560806000	Disp.fond Service og Adm. (fritt)	1 252 872		
2560806283	Boligtilskudd overført 2020->	69 357	98 215 486	125 758 188
				0
"Disponible" midler				
2510800000	Kraftond fritt - bundet driftsfond	2 213 279		
2530800000	Investeringsfond fritt - ubundet investeringsf	2 241 151		
2560800000	Disposisjonsfond fritt - både drift og invester	26 080 458	30 534 888	

Oversikt renteinntekter t.o.m. 2020

Renteinntekter							
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Renteinntekter bankinnskudd	1 112 268	907 194	1 117 367	1 110 028	1 732 484	2 794 777	2 084 892
Renteinntekter Krødsherad Everk	770 000	626 500	549 500	486 500	549 500	717 500	420 000
Renteinntekter bankinnskudd og Krødsherad Everk	**1 882 268**	**1 533 694**	**1 666 867**	**1 596 528**	**2 281 984**	**3 512 277**	**2 504 892**

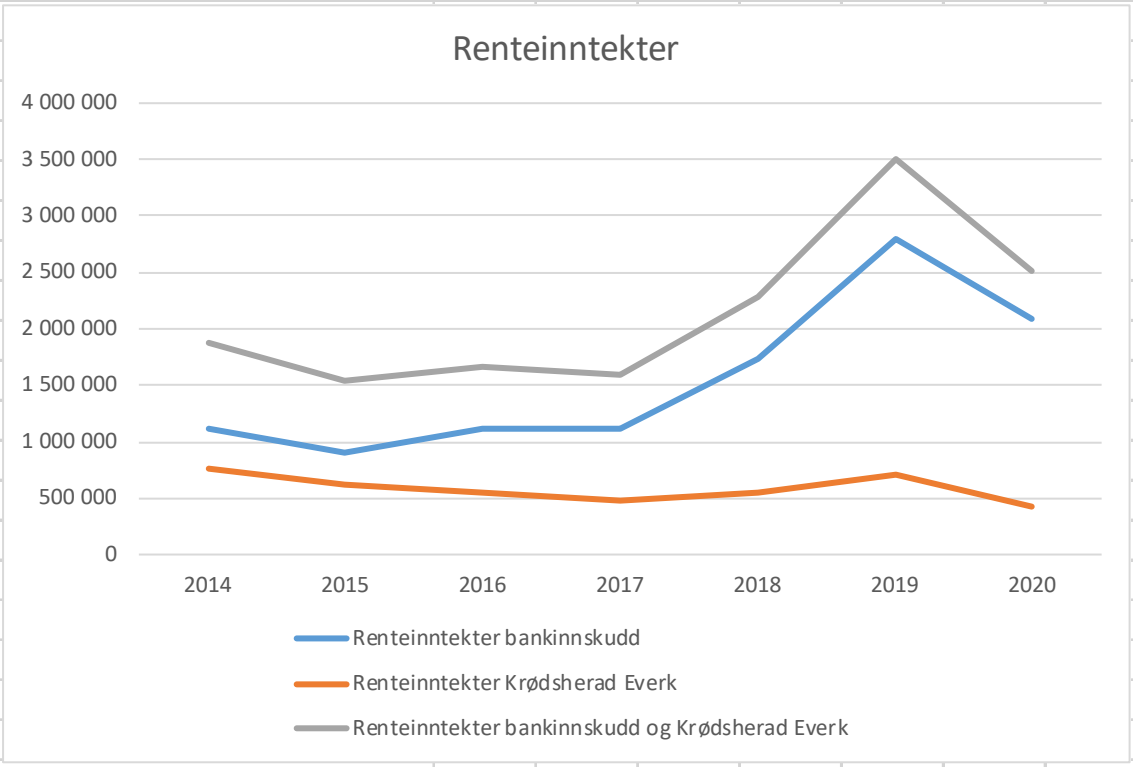

Frie inntekter: Rammetilskudd, inntektsutjevning og skatteinngang

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rammetilskudd	67 606 000	71 585 884	74 157 000	74 001 282	76 378 150	82 404 000	91 561 000
Inntektsutjevning	-559 840	-2 152 124	-2 114 673	-3 332 331	-2 668 985	-3 489 501	-3 973 100
Skatteinngang	58 762 205	64 306 584	67 497 546	71 317 509	72 970 346	75 842 630	74 911 876
	125 808 365	**133 740 344**	**139 539 873**	**141 986 460**	**146 679 511**	**154 757 129**	**162 499 776**

Koronarelaterte overføringer er en del av rammetilskuddet i 2020

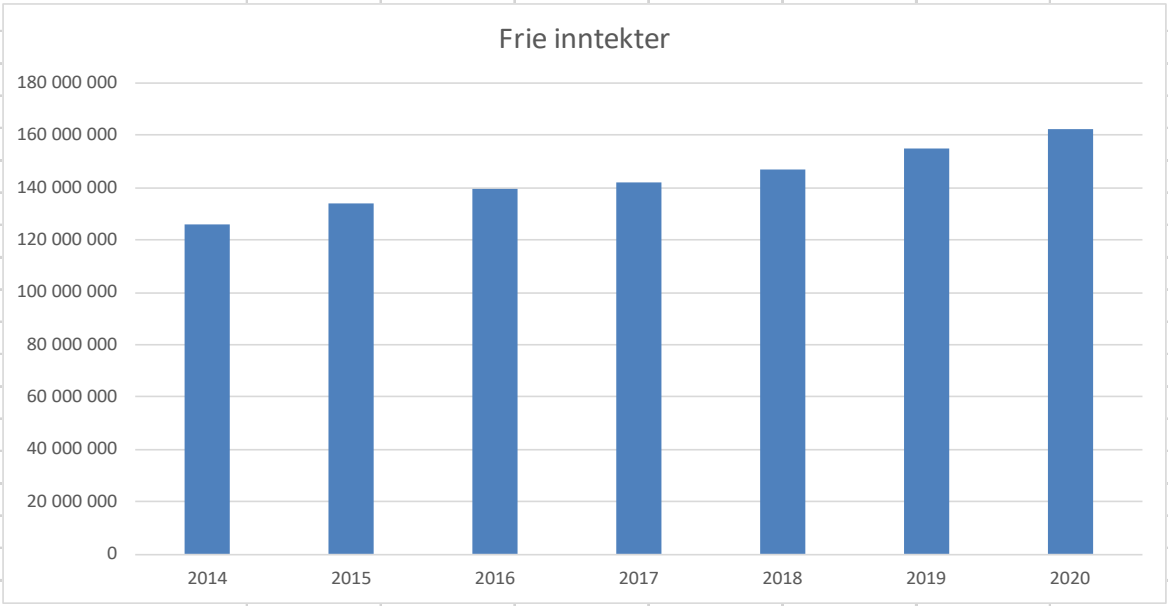

Eiendomsskatt

	2017	2018	2019	2020
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	9 823 588	10 186 582	10 387 815	7 476 027
Eiendomsskatt annen eiendom	2 331 608	2 222 897	2 224 299	2 149 917
	12 155 196	12 409 479	12 612 114	9 625 944

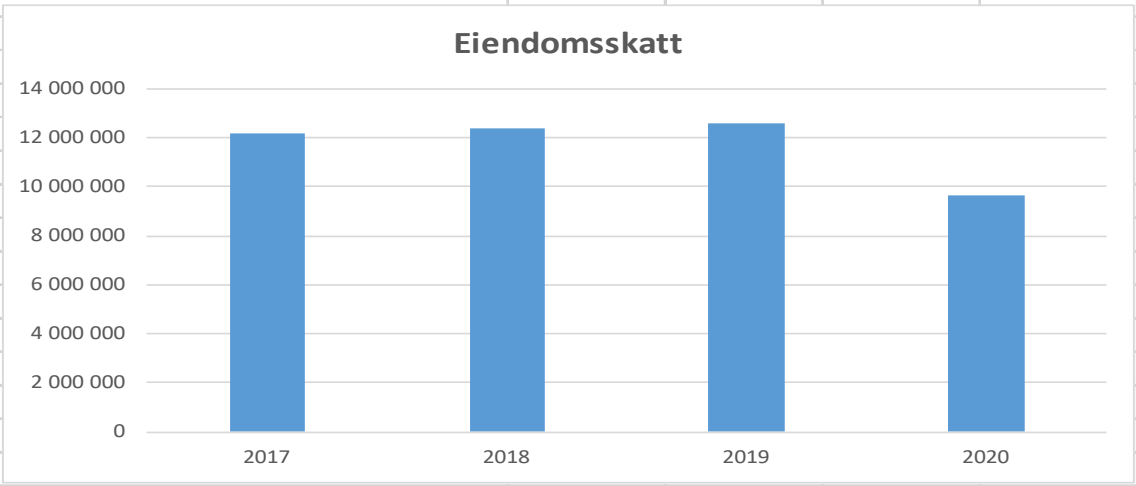

SAKSFRAMLEGG

Stedsvalg for skole i Krødsherad

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
87/21	Formannskapet	10.06.2021
75/21	Kommunestyre	17.06.2021

Formannskapet har behandla sak 87/2021 i møte den 10.06.2021

Behandling

Andreas Kagiavas Torp (H) ble i kommunestyrets møte den 27.05.21, sak 61/21 erklært inhabil i den videre behandling av skolesaken, Torp fratro før behandling av saken. Gøril Ødegård (H) tiltro for Torp før behandling av saken.

Ordfører innledet saken med følgende orientering:

Styringsgruppa bestemte i sitt møte den 27.05. at det skulle legges opp til en befaring på skoletomtene i forkant av sluttbehandling av skolesaken. Dette vil foregå mandag 14.06 med oppmøte på Noresund kl. 16, og Krøderen kl. 17. Prosjektleder Arild Rønnestad er med på befaringen.

Leder for ungdomsrådet Stepan Ermilov orienterte formannskapet om hvordan ungdomsrådet vurderte saken i sitt møte den 07.06.21. Referat fra ungdomsrådets møte følger som vedlegg til formannskapsprotokollen.

Leder for Oppvekst og Kultur Børre Jensen supplerte innledningsvis med opplysninger fra saksfremlegget. Orienteringen følger som vedlegg til formannskapsprotokollen.

Gøril Ødegård (H) fremmet følgende forslag på vegne av Krødsherad Høyre:

- Krødsherad skole legges til Krøderen.
- Kommunedirektøren gis i oppdrag å etablere nytt skolebygg på valgt tettsted.
- Kommunedirektøren gis adgang til å bruke inntil 10 millioner kroner av skolefondet i 2021. Dette vedtaket opphever vedtak om låneopptak i sak 32/21.

- Kommunedirektøren kommer tilbake til kommunestyret med øvrig finansiering av prosjektet senest i budsjettet for 2022.
- Kommedirektøren kommer tilbake med sak/saker for de belyste punkter som ikke er konkludert på nåværende tidspunkt.
- Kommunedirektøren gis adgang til, sammen med Noresund velforening og befolkningen, å bruke inntil 5 mill. på å utvikle aktiviteter og naturlige møteplasser på Noresund.

Ordfører Knut Martin Glesne (BL) fremmet følgende forslag:

Saken legges frem for kommunestyret uten innstilling.

Ved avstemming fikk forslaget fremmet av Glesne 3 stemmer, forslaget fremmet av Ødegård fikk 2 stemmer.

Vedtak

Formannskapets flertall (Glesne, Bråten, Aasen) innstiller:

Saken fremmes for kommunestyret uten innstilling

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Saken fremmes uten innstilling.

Saksopplysninger og vurderinger:
Krødsherad kommunestyre inviteres nå til å ta et valg om å bygge ny felles skole i bygda enten på Krøderen eller Noresund. Det å legge ned to skoler og erstatte disse med ei ny er et langsiktig og inngripende valg i lokalsamfunnet. Det neste leddet i beslutningsprosessen med å velge fysisk plassering er også et langsiktig og inngripende valg. I denne saken behandles de rene skoleprosjektene inkl. SFO med tilhørende uteområder, anlegg og trafikkløsninger, kombinasjonsanlegg skole-sivilsamfunn, kommunehusløsninger, folkebibliotek, brannvannskapasitet, IKT-sentral og løsninger for midlertidig skoledrift under byggeperioden.

I saken om skolestruktur er temaene barnets beste, økonomi og stedskvaliteter benyttet som vurderingskriterier. I denne saken gjenbrukes disse sammen med et tillegg av uteområde og trafikksikkerhet lang inn i samme kategori som stedskvaliteter. Under kriteriet barnets beste er fagmiljø for lærerne og læringsmiljø for elevene ikke tatt med da dette ikke er relevant i denne saken.

Det økonomiske utgangspunktet for prosjektene har vært en ramme på 155 mill. kr. basert på vedtak fra juni 2019. Noen forhold som har kommet på underveis må defineres som ekstraordinære, og fanges ikke opp i en vanlig mal for kalkyler. Dette gjelder i særlig grad antallet utredninger og omfanget på disse, samt kraftig vekst i materialpriser i 2021. Hvorvidt prisstigning skal gjøre utslag på tentativ økonomisk ramme er et tilstøtende spørsmål. Det er også sånn at prosjektene på Krøderen og Noresund i seg ulike elementer. Det må tas stilling til om alle de ulike delprosjektene skal belaste skoleprosjektramma det er jobbet ut ifra.

Livssyklusen til byggeprosjekter deles ofte inn i fem faser. Dette er konseptfase, programfase, prosjekteringsfase, gjennomføringsfase og driftsfase. I konseptfasen kartlegges behov, avklares rammebetingelser og det framvises muligheter gjennom realiserbare konsepter. Fasen inneholder også valg av gjennomføringsmodell og entrepriseform, samt risikovurdering. Det vanligste er å fatte vedtak om plassering i denne fasen. Prosjektene som nå legges fram ligger i alle de tre første fasene. Det betyr at konseptvalg om hvor skolen skal ligge, hvilke ambisjoner det er for skolen, satsinger på oppvekst etc. skal konsolideres med veldig konkret og detaljert prosjektering av fysisk skolebygg og uteområder. Det er krevende å gjennomføre gode medvirkningsprosesser når prosjektene befinner seg i flere faser samtidig. Generelt er det mye engasjement i fase 1, blant annet medvirkning blir mer krevende i prosjekteringsfasen når de tidligere fasene ikke er konkludert.

For å gjøre saken mest mulig lesbar er oppbyggingen skissert under. Saken er kompleks og sammensatt med mye informasjon – over mange sider. Forhåpentlig bidrar både innledningen og skissen under til en god leseopplevelse.

Innledning

I DET FORMELLE OPPDRAGET

II FAGLIG BAKGRUNN FOR UTVIKLING AV SKOLEKONSEPTER

- Læring for framtida i nytt skolebygg
- Uteområder

III PREMISSER FOR FORPROSJEKTENE

- Elevtallskapasitet
- Krøderen samfunnshus og Noresund svømmehall
- Trafikksikkerhet
- Krødsherad skole - rom- og funksjonsprogram - medvirkningsprosess
- Elever med særskilte behov
- Bibliotek
- Skolefritidsordning
    - Innhold i aktivitets-SFO
    - Organisering
    - Bemanning og skyss
- Sentralitet
- Lokalsamfunn og stedskvaliteter
- Tentativ framdriftsplan

IV FORPROSJEKT KRØDSHERAD SKOLE - KRØDEREN

- Skolebygg
- Gymsal/hall
- Uteområde
- Trafikkløsninger og trafikksikkerhet
- SFO-lokaler
- Svømmeundervisning
- Sentralitet
- Midlertidig drift
    - Samlokalisering
    - Plassering av modulbygg
    - Skoleskyss – midlertidig drift
    - Svømmeundervisning og gymsal – midlertidig drift
    - Kalkyler – økonomi
- Kommunehus
- Øvrige konsekvenser
    - Brannvann
- Prosjektøkonomi Krøderen-alternativet

V FORPROSJEKT KRØDSHERAD SKOLE - NORESUND

- Skolebygg
- Gymsal/hall
    - Idrettshall ved Sole hotell

- Uteområde
- Trafikkløsning - trafikksikkerhet
- SFO-lokaler
- Svømmeundervisning
- Sentralitet
- Midlertidig drift
    - Samlokalisering
    - Skoleskyss – midlertidig drift
    - Svømmeundervisning – midlertidig drift
    - Kalkyler - økonomi
- Kommunehus
    - Midlertidig kommunehus
    - Permanent kommunehus
        - Krøderen ungdomsskolekropp
        - Lensmannsgården
        - Øvrige alternativer i Noresund sentrum
- Øvrige konsekvenser
    - Brannvann
    - Flytting av IT-infrastruktur
- Prosjektøkonomi Noresund-alternativet

VI SAMMENSTILLING AV KALKYLER OG TOTALØKONOMI

- Realisering av Krøderen-alternativet
    - Langsiktig investering
    - Permanente årlige driftskostnader mot dagens situasjon
    - Midlertidig drift under byggeperioden
- Realisering av Noresund-alternativet
    - Langsiktig investering
    - Permanente årlige driftskostnader mot dagens situasjon
    - Midlertidig drift under byggeperioden
- Folkebibliotek
- Økonomisk handlindlingsrom
    - Personalressurs
    - FDV-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold)

VII KOMMUNEDIREKTØRENS VURDERING - FORSLAG TIL VEDTAK

- Barnets beste
- Uteområde, trafikksikkerhet og stedskvaliteter
- Økonomi overordnet
    - Krøderen - økonomi
    - Noresund - økonomi
- Sluttvurdering
- Forslag til vedtak

I DET FORMELLE OPPDRAGET

Kommunedirektøren legger nå fram en utredning og grunnlag for valg av plassering av framtidig skole i Krødsherad. Del en av oppdraget ble gitt 29.10.2020 i sak 117/20 «Forprosjekt – nye grunnskoler i Krødsherad» om prosjektering av skole på Noresund. Oppdraget er tidligere svart ut i formannskapsak 36/21 «Prosjektering av en felles skole på Noresund», behandlet 11.03.2021. Del to av oppdraget ble gitt 18.03.2021 i sak 35/21 «Krav om bredere saksutredning skole – signert opprop fra inn byggere», hvor tilsvarende oppdrag som for skole på Noresund også skulle gjennomføres på Krøderen. Begge vedtak er gjengitt i de neste avsnitt.

I denne saken presenteres prosjektene samlet. Hovedmålet for denne saken er å vise fram hva som er mulig å realisere begge steder, samt å vise forskjeller og konsekvenser ved valg av skole enten på Krøderen eller Noresund. Et av delmålene er å vise fram styrker og kvaliteter ved begge alternativer.

FØRSTE VEDTAK 29.10.2020

1. *Det prosjekteres en ny samlet skole i Krødsherad med beliggenhet på Noresund og med sikte på byggestart så raskt det er mulig. Dette innebærer at Noresund Skole og Krødsherad Kommunehus må rives for å få plass til den nye skolen og med tilpasning til svømmehallen og garderober og de deler av eksisterende bygningsmasse som kan benyttes videre. Det utarbeides skisser og kalkyler for nødvendig ombygging og tilrettelegging for flytting av Krødsherad Kommune sin administrasjon til ungdomsskolelokalene på Krøderen eller alternativt til Lensmannsgården i Noresund med eventuelt nødvendig tilbygg. Andre plasseringer i Noresund Sentrum kan vurderes.*

2. *Kommunen opprettholder støtten/bidraget til Krødsheradhallen. Det utvikles aktivitets- SFO på Krøderen. Krøderen Samfunnshus blir stående som kommunens storstue inntil eventuelt Krødsheradhallen blir bygget ut til å overta denne funksjonen.*

ANDRE VEDTAK 18.03.2021

1. *Det utarbeides skisse og kostnadsoverslag for en samlet skole beliggende på Krøderen i tillegg til skisse og kostnadsoverslag som er utarbeidet for en skole beliggende på Noresund.*
2. *Det legges fram løsninger og kostnadsoverslag for SFO både på Krøderen og Noresund.*
3. *Skisser og kostnadsoverslag for en skole på Noresund som nå foreligger klargjøres i tråd med de signalene som kom fram i Formannskapsmøtet 11. mars.*
4. *Midlertidige løsninger og kostnader for drift av skolen i byggetiden, herunder løsninger for kroppsøving og skysskostnader presenteres så langt det er mulig for begge alternativene. Følgekostnader utredes så langt det er mulig for begge lokaliseringsalternativer.*

5. *Formannskapet er styringsgruppe for denne prosessen.*
6. *Utredningene legges fram til politisk behandling med sikte på vedtak i Kommunestyret medio juni 2021 og byggestart så raskt det er praktisk mulig.*

   Det arbeidet som er i gang for utvikling av våre to tettsteder intensiveres og særlig i forhold til det av våre tettsteder der skolen blir lagt ned. En helhetlig gjennomgang av kommunens økonomi frem til 2035, fremlegg med ulike nivåer på renter, og befolkningsgrunnlag innregnes. Alle kostnader blir innregnet.

Saken har en sterk avhengighet til sak 33/21 «Framtidas skolestruktur i Krødsherad» hvor følgende ble vedtatt:

> *«Noresund og Krøderen skoler legges ned, og erstattes av ei felles skole for kommunen. Videre prosess om stedsvalg avklares i etterkant av at kommunestyret har tatt stilling til innbyggerinitiativet om utredning av felles skole på Krøderen, og saken om rådgivende folkeavstemning».*

For øvrig har disse sakene vært til behandling i kommunestyret om temaet fra februar 2018:

- 6/18 – Fremtidens grunnskole i Krødsherad, oppfølging av vedtak i k-sak 119/16
- 75/18 – Videre prosjektering av skolebygg i Krødsherad
- 02/19 – Fremtidens grunnskole i Krødsherad – bygningsmessige løsninger
- 19/19 – Fremtidens grunnskole i Krødsherad – midler til utredning
- 52/19 – Fremtidens grunnskole i Krødsherad – skolestruktur og stedsvalg
- 06/20 – Nye grunnskoler i Krødsherad
- 27/20 – Nye grunnskoler i Krødsherad – videre utredning
- 34/20 – Omdisponering av midler til forprosjektering skolebygg
- 138/20 – Krav om lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak i sak 117/20
- 32/21 – Omdisponering av midler for utredning skole
- 34/21 – Innbyggerforslag – rådgivende folkeavstemning
- 60/21 – Vurdering av habilitet – kommunestyremedlemmer i Krødsherad

I styringsgruppemøte for skole den 15.04 d.å. refererte kommunedirektøren hva som er mulig å utrede i sak 35/21 innenfor tilgjengelig tidsramme, og det er særlig for SFO-delen at utredningsoppdraget utfordrer. Styringsgruppa gav sin tilslutning til at tilnærmingen til SFO-utredning som limt inn under legges til grunn i det videre arbeidet.

> *I vedtaks form står det at det skal legges fram konkrete løsninger med tilhørende kostnadsoverslag for SFO begge steder. Dette er et krevende punkt å bli konkret på i nåværende fase – og innen 26. mai (dagen før utsending av formannskapspapirer). Mulige bygningsmessige løsninger kan skisseres, men å framskaffe konkrete bygningsmessige kostnader, organisering og drift av tilbudene og løsninger for skyss vurderes til ikke å være mulig innenfor tilgjengelig tidsramme.*

Styringsgruppa har drøftet den delen av vedtaket fra 29.10.2020 som handler om ombruk/gjenbruk av nåværende bygningsmasse inn i ny skole. Det er konkludert med at det

skal tas stilling til hvorvidt denne dimensjonen skal være en del av skoleprosjektet videre under sluttbehandlingen av saken i juni 2021.

II FAGLIG BAKGRUNN FOR UTVIKLING AV SKOLEKONSEPTER

Læring for framtida i nytt skolebygg

Ny læreplan for grunnskolen ble innført for 1.-9. trinn fra skoleåret 2020-21, og for 10. trinn fra skoleåret 2021-22. En fornyet overordnet del ble fattet ved kongelig resolusjon allerede i 2017 og har status som forskrift sammen med resten av læreplanverket. Den må dermed leses i lys av opplæringsloven og annet relevant regelverk som gjelder for opplæringen i skolen. I kapittel 1 i avsnittet om «Skaperglede, engasjement og utforskertrang» finner vi følgende:

> *Barn og unge er nysgjerrige og ønsker å oppdage og skape. I opplæringen skal elevene få rike muligheter til å utvikle engasjement og utforskertrang. Evnen til å stille spørsmål, utforske og eksperimentere er viktig for dybdelæring. Skolen skal respektere og dyrke fram forskjellige måter å utforske og skape på. Elevene skal lære og utvikle seg gjennom sansning og tenkning, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter. For de yngste barna i skolen er lek nødvendig for trivsel og utvikling, men også i opplæringen som helhet gir lek muligheter til kreativ og meningsfylt læring.*

Skolebyggets utforming bidrar i stor grad til kreativitet og samarbeid. Arealene må legge til rette for varierte og fleksible læringsarenaer for å imøtekomme læreplanens intensjoner:

> *Kreative og skapende evner bidrar til å berike samfunnet. Samarbeid inspirerer til nytenkning og entreprenørskap, slik at nye ideer kan omsettes til handling. Elever som lærer om og gjennom skapende virksomhet, utvikler evnen til å uttrykke seg på ulike måter, og til å løse problemer og stille nye spørsmål.*

De fysiske omgivelsene skal spille på lag med gjeldende pedagogiske føringer. Det blir derfor viktig å sikre størst mulig samsvar mellom fysiske rammer og ønsket praksis. Dette handler om å utvikle skoleanlegg med teknologirike læringsareal, som støtter opp under en opplæring med elevsentrerte læringsmetoder, dybdelæring og økt tverrfaglig involvering og samhandling. Innovativ opplæring i tråd med nytt læreplanverk vil naturlig nok være lettere å gjennomføre i et skoleanlegg som legger til rette for denne type opplæring. Dette krever et robust profesjonsfaglig fellesskap og framtidsrettet skoleledelse. Videre krever det at lærere og ledelse i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, og på den måten utvikler en kollektiv forståelse av god pedagogisk praksis. Tilrettelagte fysiske miljø stimulerer til den opplæringen som læreplanverket initierer, og vil kunne gi mulighet for et bredere og mer spesialisert profesjonsfellesskap.

Det er også et kjennetegn i vår tid at nye behov og endringer kommer fort både i skolen og samfunnet ellers, noe som betyr at skolebygget og uteområdet må være fleksibelt med tanke på ulike arbeidsformer, nye reformer i skolen, endringer i elevtall og eventuelle nye former for sambruk. Det bør altså tilstrebes fleksible løsninger, muligheter for bygningsmessige tilpasninger og elastisitet som sentrale egenskaper ved nye skolebygg.

Skolestørrelse kan indirekte påvirke elevenes læring og læringsutbytte gjennom kvaliteten på det psykososiale miljøet i gruppen/klassen. Det er avgjørende at skolens ledelse og den enkelte

lærer greier å skape et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Dette er lovhjemlet i §9A i opplæringsloven. Relasjonskompetanse og evne til å skape et godt miljø i elevgruppene er også kompetanse som profesjonsfellesskapet må lykkes med – noe som også gjelder samarbeidet med hjemmene. Alle elever skal ha et likeverdig og godt pedagogisk skoletilbud.

Uteområder

Helsedirektoratet har utgitt en veileder til forskrift om miljørettet helsevern som har som formål å bidra til bedre oppvekst- og læringsmiljø for elevene i skolen. Under er det limt inn sentrale paragrafer med kommentarer som er i særlig grad påvirker saken som nå fremmes.

§8 i forskriften angående beliggenhet lyder slik:

> *Ved valg av beliggenhet for ny virksomhet som omfattes av forskriften, skal det tas hensyn til trafikkforhold, luftforurensning, støy, klimaforhold og risikofaktorer i miljøet, samt områdets utforming og topografi.*

HDIR kommenterer dette slik:

> *Ved valg av beliggenhet for nye skoler skal det tas hensyn til forskriftens formål om at skolen skal fremme helse og trivsel og forebygge skader. Viktige momenter ved valg av ny beliggenhet er ulykkesrisiko, støy, luftforurensning, grunnforurensning, tilgjengelighet, adkomst, trafikkmønster, parkeringsforhold, gang- og sykkelveier, tur- og rekreasjonsområder, lokal-klimatiske forhold, solforhold, rasfare, radon, oversvømmelse og avstand til kraftlinjer og transformatorstasjoner. Beliggenheten er en viktig del av det totale miljøet til elevene. Beliggenheten bør vurderes i forhold til skolens formål, elevenes alder og oppholdstid. I vurderingen av beliggenhet vil det være rom for skjønn, der svakheter på enkelte områder kan kompenseres av andre særlige kvaliteter. Skolen bør lokaliseres slik at den oppleves som en naturlig del av nærmiljøet for dem som oppholder seg både i og utenfor skolen.*

> *Skolenes utearealer må være trafikksikre og by på muligheter for fysisk aktivitet, men også sosialt samvær, rekreasjon og hvile. Disse hensynene bør ivaretas allerede ved gjennomgang av reguleringsplan og valg av beliggenhet for skolen.*
> *Utformingen må fremme lek og motorisk utvikling, stimulere til egenaktivitet, men også til organiserte aktiviteter bl.a. i undervisningen. Alle elever må kunne bruke utearealet.*

I kommentarene er uteområdene også omtalt med bl.a. en anbefalt norm:

> *Det foreligger generelle anbefalinger om minimum nettoareal per elev på 50 m2 justert etter skolestørrelse og beliggenhet (IS-1130 Helsedirektoratet).*

For nye skoler er anbefalingen (ref. rapport fra IS-1130/ 2003):

- *Færre enn 100 elever samlet minimumsareal ca. 5000 m2.*
- *Mellom 100 og 300 elever samlet minimumsareal ca. 10 000 m2.*
- *Flere enn 300 elever samlet minimumsareal ca. 15 000 m2 med tillegg på 25 m2 for hver elev over 300.*

Areal i seg selv er ikke nok til å ha et tilfredsstillende uteområde. Variert tilrettelegging og organisering av bruken av arealene er minst like viktig. På skoler med mindre areal enn anbefalt norm vil dette være spesielt viktig. Tilleggsareal i rimelig nærhet, som f.eks. idrettsanlegg, skog og utmark, som skolen disponerer i skoletiden, vil normalt kunne regnes

med i arealet. Avhengig av skolestørrelse og tilgjengelig areal, legges det til grunn at det tilgjengelige utearealet uansett må gi elevene mulighet for følgende funksjoner:

- *Rom for utøvelse av allsidig og variert fysisk aktivitet.*
- *Rom for ulike typer sosial/trivselsfremmende aktiviteter.*
- *Rom for å tilegne seg ny kunnskap og utøve virkelighetsnær læring.*

Dersom anbefalingen fra HDIR legges til grunn skal Krødsherad skole ha et samlet areal på anslagsvis15.500-16.000 m^2 tilgjengelig, og skal romme funksjonene som listet opp over. Kommunedirektøren kommer nærmere tilbake til uteområdenes kvaliteter ved begge prosjektene litt senere i saken. Innledningsvis kan det imidlertid fastslås at arealnormene innfris både på Krøderen og Noresund.

III PREMISSER FOR FORPROSJEKTENE

Som omtalt innledningsvis har en økonomisk ramme på 155 mill. kr. vært et styringsparameter i utviklingsfasen av prosjektene.

Elevtallskapasitet

I juni 2019 ble spørsmålet om kapasitet drøftet i sak 52/19. Det ble vist til sak 6/18 hvor en optimistisk framtidstro for kommunen førte til en dimensjonering av 20 elever pr. trinn for to skoler og 35 elever pr. trinn for en skole, og at styringsgruppa for prosjektet bestemte i sitt møte 29.11.2018 at kapasiteten samlet sett skulle nedskaleres fra 400 til 320 elever. Elevtallet i 2019-20 lå på 259 elever for hele kommunen. Det ble konkludert med at relativt store svingninger i trinnstørrelser og minimumsstørrelser for funksjonelle klasserom/spesialrom gjør at det ikke er mulig å redusere arealene ut i fra en eksakt norm pr. elev.

I vedtatt planstrategi for inneværende kommunestyreperiode viser Telemarkforskning sin normalutvikling en liten befolkningsnedgang fram mot 2040. For aldersgruppa 6-15 år er det en jevn nedgang fra skoleåret 2022/2023, og med bakgrunn i kjente fødselstall vil antall skoleelever være slik de nærmeste årene:

2021/2022	283 elever
2022/2023	274 elever
2023/2024	265 elever
2024/2025	260 elever
2025/2026	259 elever
2026/2027	233 elever

Framskrivingene som vist under, sammen med kjente data, forteller at vedtatt kapasitet på 320 elever ser ut til å være en raus og tilstrekkelig dimensjonering av ny skole. Skole-konseptet i denne saken viser et skolebygg som med full utnyttelse rommer over 360 elever, et volum som også tar høyde for variasjoner mellom årskullene. Grafen er hentet fra Telemarks-forskning sin analyse for 2020, et år nyere enn den som ligger i planstrategien. Denne kurven har et litt brattere fall og lavere bunnivå både for skoleelever og innbyggere i alt. Når fødselsraten for Norge har gått litt opp igjen i 2020, vil neste analyse fra Telemarksforskning vise et litt mer positivt bilde for Krødsherad. Grafen her er tatt med for å vise at det er stor sannsynlighet for at antallet elever i grunnskolen vil bli lavere enn i dag på mellomlang sikt – også om attraktivitetsarbeidet lykkes. Potensielle effekter av ny Ringeriksbane er en x-faktor som slike framskrivninger ikke fanger opp.

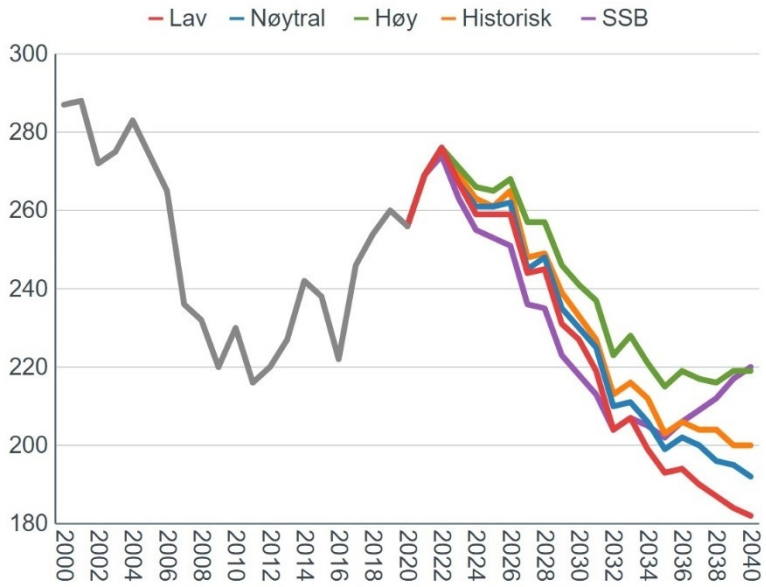

Tabellen viser befolkningsutviklingen for aldersgruppa 6 til 15 år fram til 2040. I planstrategien er det nøytrale alternativet hos Telemarksforskning (fra 2019) lagt til grunn for videre prioriteringer og planlegging.

Krøderen samfunnshus og Noresund svømmehall

I vedtaket fra 29.10.2020 om å prosjektere skole på Noresund forutsettes det at samfunnshuset på Krøderen og svømmehallen på Noresund skal bestå. I etterkant av vedtaket fra 18.03.2021 om å utrede skole på Krøderen har det i styringsgruppa ikke kommet andre signaler enn at disse to byggene skal benyttes videre også ved en skolelokalisering på Krøderen. Disse to bygningene legger klare føringer på hvordan skolebygget kan utformes, og er på hver sin måte årsaken til at nye skolebygg må/bør strekke seg over tre etasjer. Fotavtrykket til en to-etasjers skole vil bli for stort begge steder til at det vil kunne bli gode løsninger utomhus.

Trafikksikkerhet

Kommunestyret har vedtatt at Krødsherad kommune skal være en trafikksikker kommune. Hjertesone er et kjent virkemiddel for å få flere til å gå til og fra skolen, med stort fokus på trafikksikkerhet. Hjertesonestandard har ingen formelle krav eller sertifisering, men det er noen grunnpilarer i konseptet. Det fordrer at trafikken reduseres rundt og i nærheten av skolen og til og fra skolen, samtidig som det ligger en erkjennelse av at både foreldre og ansatte ved skolen er ansvarlig for en stor del av denne trafikken. De viktigste virke-midlene er å fjerne eller flytte droppsoner og parkering til skolen unna selve skolen. I hvilken grad bilbruk må reduseres og øvrige trafikkpunkter må flyttes avhenger av utgangspunktet.

Krødsherad skole - rom- og funksjonsprogram - medvirkningsprosess

Rom- og funksjonsprogram for nye skoler på Krøderen og Noresund ble vedtatt i februar 2020. Programmet som nå foreligger er en konsolidering av de to tidligere vedtatte programmene, og er konkludert i samråd mellom rektorer, prosjektleder og oppvekstsjef. Skoleprosjektene har i de forskjellige fasene vært påvirket av god brukermedvirkning. I denne siste fasen er det også tilrettelagt for en god involvering, i praksis i tilknytning til den delen av prosessen hvor konseptet som opprinnelig var tiltenkt Noresund ble utviklet. Krøderen-prosjektet er et identisk skolebygg plassert på skoletomta der. Styringsgruppa gav sin tilslutning til denne framgangsmåten i møtet den 15.04.2021, og bruker-medvirkningen for det prosjektet har hatt fokus på uteområdene og trafikkløsninger. Utover brukermøter med lærergruppene har det vært avholdt innspillsmøter med politikere og foreldreorganisasjoner. Og ikke minst i siste fase har elevene vært involvert og bidratt med sine drømmer for uteområdene. For begge prosjekteringene har uteområdet hatt

omtrent samme nivå av brukermedvirkning, et arbeid som vil fortsette når lokalisering er konkludert. Erfaring i slike prosjekter tilsier at det ikke er avgjørende for kostnadsnivået på uteområdene da beregningene er gjort ut ifra en standardkalkyle. Det vil også være mulig å gjøre tilpasninger på skolebygget før utsendelse av anbudspapirer.

Tabellen under viser endringer i areal fra prosjektene med to skoler til fellesskolen.

Skole	Funksjon	Romprogram m2	Prosjekterte m2
Krøderen 1.-10. høst - 2020	Trinnområder og SFO	1079	1127
	Spesialrom	394	393
	Fellesareal	319	276
	Personal og administrasjon	404	423
	Drift og støttefunksjoner	24	72
	Sum	**2220**	**2291**
Noresund 1.-7. høst - 2020	Trinnområder og SFO	594	617
	Spesialrom	255	245
	Fellesareal	100	104
	Personal og administrasjon	190	215
	Drift og støttefunksjoner	35	32
	Sum	**1173**	**1213**
Krødsherad 1.-10. vår - 2021	Trinnområder og SFO	1365	1388
	Spesialrom	449	584
	Fellesareal	489	201
	Personal og administrasjon	433	441
	Drift og støttefunksjoner	24	71
	Sum	**2770**	**2685**

Nye Krødsherad skole har 819 m2 mindre nettoareal enn nye Noresund og Krøderen skole til sammen.

Elever med særskilte behov

Da rom- og funksjonsprogrammene for de to skolene som skulle prosjekteres ble vedtatt i februar 2020 – sak 6/20, sto det i saksutredningen: *Forsterka avdeling er pr. nå ikke en del av romprogrammene. Det vurderes som mulig å tilpasse klasse- og grupperom på en slik måte av eventuelle framtidige behov kan ivaretas i rom- og funksjonsprogrammene som foreligger.* Rom- og funksjonsprogrammene ble vedtatt uten endringer. Disse programmene er videreført inn i en felles skole. Hovedprinsippet som ligger til grunn er at elevene skal følge klassen på sitt trinn. Behovet for tilpasninger skal vurderes for hvert enkelt barn, og det blir vurdert at skolen i utgangspunktet har tilstrekkelige arealer til dette.

Innspill fra ansatte, FAU'er og politikerne har vært sterke omkring behovet for eksklusivt areal til denne gruppa elever, noe som har resultert i at det er innplassert en egen avdeling som i tegningene benevnes FOT (Forsterket Opplærings Tilbud) på totalt 69 m2, og tilgang på dusj, handicap-toalett og hvilerom i umiddelbar nærhet – og vegg-i-vegg med helsesøsters kontor. Avdelingen vil i de periodene den ikke er dedikert enkeltelever være et tilleggsareal skolen kan benytte til varierte oppgaver.

Kommunedirektøren vil understreke at elever med særskilte behov ikke er en ensartet gruppe, og behovet for en egen avdeling er vanskelig å anslå. Hovedprinsippet om at alle elever i størst mulig grad skal følge sin klasse er viktig med tanke på integrering og et mangfoldig fellesskap med henvisning til formålsparagrafen som bygger på *menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt, uavhengig av hva som ellers skiller oss (hentet fra Fagfornyelsen – overordnet del)*. Kommunedirektøren er av den oppfatning at når det nå er funnet plass til en slik avdeling vil det være et viktig bidrag for å kunne møte alle elever med et tilpasset opplæringstilbud i Krødsheradskolen.

Bibliotek
I skolebygget som nå foreligger med overnevnte løsning for FOT-avdeling er det ikke funnet plass til folkebibliotek. Skal framtidig folkebibliotek være på Krøderen eller Noresund, og skal det fysisk integreres i skolekroppen? Dette spørsmålet er ikke en del av det formelle oppdraget, og er i liten grad drøftet. Dagens folkebiblioteksløsning blir imidlertid både fysisk og funksjonsmessig berørt når det skal bygges skole, og det vurderes derfor som relevant å løfte fram temaet i denne saken.

Når det gjelder skolebibliotek sier opplæringslovens § 21 følgende:

> *«Skolen skal ha skolebibliotek med mindre tilgangen til skolebibliotek er sikra gjennom samarbeid med andre bibliotek. Bibliotek som ikkje ligg i skolen sine lokale, skal vere tilgjengeleg for elevane i skoletida, slik at biblioteket kan brukast aktivt i opplæringa på skolen. Biblioteket skal vere særskilt tilrettelagt for skolen».*

Det finnes muligheter for skolebiblioteksløsninger i fellesarealene. En desentralisert organisering med bibliotektilbud for hvert hovedtrinn kan være et alternativ. Det bør imidlertid tas stilling til plassering av framtidig folkebibliotek, enten i skolebygg eller på andre lokasjoner på tettstedet, og konkludere for skolebibliotek samtidig.

Dagens folkebibliotek på Krøderen vil ved et nytt skolebygg på Krøderen ikke bli driftet i byggeperioden.

Skolefritidsordning
Vedtaket av 18.03.2021 forteller at det skal utarbeides løsninger for SFO både på Krøderen og Noresund. Vedtaket fra 29.10.2020 peker på utredning av aktivitets-SFO på Krøderen. I styringsgruppemøte den 06.05.2021 ble det problematisert noe rundt ressursbruk ved å ha SFO to steder, og organisatoriske utfordringer rundt den delen av tilbudet som er før skoletid. Styringsgruppa sine tydelige signaler var at det skal være et SFO-tilbud begge steder, og både før og etter skoletid. I tillegg skal aktivitets-SFO utredes begge steder.

En ny nasjonal rammeplan for SFO har nå vært ute på høring, og skal etter planen innføres fra august. Endelig plan er ikke fastsatt av Kunnskapsdepartementet, men høringsutkastet legger opp til et større mangfold i innholdet på SFO med vekt på lek, kultur og fritidsaktiviteter, i tillegg til å gi barna omsorg og tilsyn. Rammeplanen innføres for å sikre et mer likeverdig tilbud over hele landet.

Innhold i aktivitets-SFO

Det bør tilstrebes et tilbud som er likt for begge steder. Dette kan gjøres gjennom å tilby aktiviteter for ei samla gruppe på det stedet hvor det ligger best til rette for det, uavhengig av SFO-tilhørighet. Krøderen kan ha aktiviteter knyttet til det som ligger til rette for aktiviteter der, for eksempel ved Skateparken, skianlegget, kunstgressbanen og Krødsheradhallen, mens friidrett, fotball, golf og alpint kan tilbys på Noresund. Det er viktig med varierte aktiviteter hvor barna får utfolde seg og prøve nye ting. Aktivitetene vil kunne skifte etter årstider og perioder. Hvor stort omfanget av aktiviteter vil være fra tidspunktet det samlokaliseres vil blant annet avhenge av potensielle eksterne tilbydere som idrettslaget og andre. Det vil med stor sikkerhet også kreve økt bemanning med tanke på å følge barna fra SFO til aktiviteter.

Det har vært kontakt med Marius Jokerud i Krødsherad idrettslag for å sjekke ut hvorvidt det kan være interessant for idrettslaget å ta del i drift av en aktivitets-SFO. Tilbake-meldingen fra idrettslaget er at de i utgangspunktet er positive til dette. Bidraget fra Krødsherad idrettslag vil eventuelt kunne handle om å tilby enkeltaktiviteter for en gitt periode – noen dager. Idrettslagets aktivitet gjennomføres av viktige ildsjeler. Disse er imidlertid relativt sett få i antallet, og det å skulle basere en drift av aktivitets-SFO med noe mer enn at idrettslaget står for et supplement til øvrig aktivitet er ikke realistisk. Utenom idrettslaget kan det tenkes at valgfagselevene i ungdomsskolen kan engasjeres.

Undervisningskontoret i Modum opplyser at kommunen har hatt noen forsøk med å få idrettslag og andre frivillige organisasjoner til å bidra inn i kommunal SFO, men dette har etter hvert blitt opp til hver enkelt skole. Det har endt med at det er vanskelig å få frivillige inn i SFO-tida. Ingen av SFO-ene i Modum er nå definert som aktivitets-SFO, men tilbyr ulike aktiviteter gjennom uka. I tillegg finnes det et tilbud om fotball-SFO i regi av Modum fotballklubb.

Organisering

Da det gjelder det praktiske og logistikken rundt tilbudet er dette som tidligere nevnt noe utfordrende. På det stedet som ikke får skole vil elevene kunne komme til SFO på morgenen og bli med skolebussen til skolen. I dag er det litt forskjellig tidspunkt for 1. time på de to skolene, men den vil ligge fra 08.00 til 08.30, og en avgangstid for skolebussen fra SFO ca. 30 min før dette igjen. Etter skolen vil elevene i et ordinært SFO-tilbud bli med skolebussen tilbake til sitt «hjemsted». Pr. i dag går de yngste elevene like lenge på skolen som de eldste utenom onsdager, da 1.-4. og 5. trinn (halve året) har fri. Dersom det skulle bli en annen organisering av skoledagene for de yngste vil skoledagene ha ulik lengde. I så fall vil det bli ventetid for de minste elevene hvor de må ha tilsyn inntil skolebussen går. De vil kunne være i sine klasserom og trinnareal som også er SFO-område i den nye skolen – i tillegg til uteområdet. Det ordinære SFO-tilbudet fortsetter på «hjemstedet» når skolebussen ankommer.

På ettermiddagen vil aktivitetstilbudene kunne gis på det stedet hvor det ligger til rette for det. At alle elever som går på SFO skal kunne delta på en og samme aktivitet er ikke realistisk.

Kommunedirektøren mener at aktivitetstilbudene må være frivillige. Den gruppa som skal ha en aktivitet kan skysses til det stedet som skal ha aktiviteten fra den nye skolen med den ordinære skolebussen, forutsatt kapasitet på bussen. Når elevene har fått et aktivitetstilbud på Krøderen eller Noresund med skyss via skolebussen er det vanskelig å se for seg en løsning med skyss tilbake som ikke vil innebære en egen buss for dette, og som dermed vil øke kostnadene ytterligere. Det bør derfor legges opp til at foreldre/foresatte sjøl henter elevene fra aktivitetstilbudet, noe som fordrer en tydelig og forutsigbar organisering og god kommunikasjon skole-hjem.

Bemanning og skyss

Et ordinært SFO-tilbud på to steder vil ikke nødvendigvis medføre økt bemanning i forhold til dagens SFO. Et aktivitetstilbud på SFO vil imidlertid utløse behov for økte ressurser. Omfanget avhenger av organiseringen, og om de ansatte skal ha ansvaret for aktivitetene. Kommunedirektøren mener at et forsvarlig SFO-tilbud innebærer at det må følge med bemanning fra SFO selv om eksterne tilbydere har ansvaret for aktiviteten. Et forsvarlig tilbud betyr også tilstrekkelig bemanning for de barna som ikke er med på ulike aktiviteter.

En SFO-innretning med tilbud på begge steder før og etter skoletid, og med et innhold som på en annen måte enn i dag legger opp til aktiviteter både i egen regi og i samarbeid med andre, konkluderes det med et behov for økt personalressurs. Det antydes innledningsvis at dette behovet er opp imot ett årsverk. Hvorvidt finansiering av valgbare aktiviteter skal tilfalle den enkelte familie, og om SFO i full utstrekning skal selvkostbelastes, er et politisk valg. Kostnadsnivået kan være utslagsgivende for hvor mange som vil benytte seg av SFO-tilbudet. Pr nå vurderes vedtakene om SFO som en økt satsing innenfor den delen av skoletilbudet.

Sentralitet

Barnekonvensjonens artikkel 3 nr.1 fastslår at barnets beste er et viktig hensyn i saker som gjelder barn. Artikkelen sier følgende:

> *«Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn».*

Dette var en viktig del av saksframlegget i sak 33/21 ang. skolestruktur, og er også svært aktuelt i denne delen av saken som handler om stedsvalg. I sak 33/21 kan følgende leses:

> «*I denne saken har barnets beste en forbindelse til familiens beste. Utover at barn skal gis de beste muligheter for en god utvikling, er det viktig at familien får til det å være familie på en god måte. Skolestruktur kan i noen tilfeller påvirke den praktiske hverdagen til familier. En nedleggelse av dagens to skoler og etablering av en ny vil resultere i en annerledes hverdag for barn og familier i Krødsherad. Uavhengig av stedsvalg vil flere enn i dag få lengre avstand til sin nærskole, og det vil være flere så må busses til og fra. Et SFO-tilbud på begge steder vil til en viss grad imøtekomme ulempene som oppstår, samtidig som SFO både før- og etter skoletid byr på tilretteleggingsutfordringer. Viktige nærskolekvaliteter som gåavstand til skole og et oversiktlig skolesamfunn vil fortone seg annerledes. For noen familier kan hverdagen bli mer krevende å få til å gå i hop.*

Viken fylkeskommune arbeider med nye bestemmelser omkring akseptabel reiseavstand. Her søkes elevenes reise- og ventetid begrenset til 45 min. for 1.-3. årstrinn, 60 min. for 4.-6. årstrinn og 75 min. for 7.-10 årstrinn, hver vei. I følge Brakar sine rutetabeller er korteste rute Noresund-Krøderen via Hamremoen 17 min. Vestsida tar 30 min. Det samme gjelder motsatt vei. I tillegg må reisetida med bil, taxi/minibuss fram til stedet for påstigning på skolebussen legges til – samt eventuell ventetid. Eventuell tid å gå fra hjemmet til eleven blir henta er ikke tatt med her. Det er ikke å forvente at elever kan få direkte transport fra hjemstedet til den nye skolen utover de bussrutene som finnes pr. i dag, men må innom henholdsvis Noresund eller Krøderen for å ta skolebussen derfra.

I de siste ti årene har elevtallet på barnetrinnet på Krøderen og Noresund skoler vekslet på å være størst. De siste fem årene har det soknet flere barnetrinns-elever til Krøderen skole. En oversikt utarbeidet av Geir Waaler høsten 2016 viser at antall barn født i tidsrommet 2003 til 2015 fordeler seg på 165 tilhørende Krøderen og 180 tilhørende Noresund. Tilsvarende statistikk for 2016 til mai 2021 viser 56 barn tilhørende Krøderen og 43 tilhørende Noresund. Hvorvidt fordelingen av elever vil fortsette sånn om eksempelvis 20 år er ikke mulig å fastslå.

Kommunedirektøren mener at reisevei er en de sentrale faktorene under fanen barnets beste også i denne saken, og kommer tilbake til dette under omtalen av skolene og i vurderingen.

Lokalsamfunn og stedskvaliteter
Kommunestyret uttrykker klare ambisjoner for både Krøderen og Noresund som tettsted gjennom kommuneplanens samfunnsdel, og i de siste års budsjetter med langsiktige mål;

- Krøderen videreutvikles som et levende lokalsamfunn.
- Noresund utvikles som et kompakt tettsted med innslag av bykvaliteter.

I vedtaket fra 18.03.2021 er det også lagt inn følgende tekst:

- «*Det arbeidet som er i gang for utvikling av våre to tettsteder intensiveres og særlig i forhold til det av våre tettsteder der skolen blir lagt ned».*

I saken om skolestruktur er det henvist til kontakt med både Telemarksforskning og Distriktssenteret, og at det finnes lite forskning omkring langtidseffekter for lokalsamfunn av skolenedleggelser. Det som fremkommer som en slags konklusjon er at skolenedleggelser oftest er et resultat av at bygdene og stedene avfolkes, ikke at bygdedøden skyldes skolenedleggelse. I noen tilfeller kan en skolenedleggelse være med på å forsterke en allerede pågående trend, men det er andre strukturelle prosesser som framstår som drivere for en slik utvikling. I boka «Lokalsamfunn» fra 2016 formidler en rekke samfunnsforskere forskningsbasert kunnskap om lokalsamfunn. Redaktørene Mariann Villa og Marit S. Haugen er begge tilknyttet Norsk senter for bygdeforskning i Trondheim. I boka utdypes hvordan lokalsamfunnet kan forstås, hvilken betydning det har for oss som mennesker, og hvilken rolle det kan spille i fremtiden. Forfatterne undrer seg i boka over mulige effekter av tap av lokal-samfunnets kvaliteter som eksempelvis skole, og om det også kan være sånn at endring og modernisering på sikt fører til at stedet overlever. Nå er ikke situasjonen i Krødsherad slik at noen av stedene preges av fraflytting, og begrunnelsen for etablering er en felles skole for bygda er fundert på andre forhold.

Kommunedirektøren legger til grunn at kommunestyret vil opprettholde ambisjonene for begge stedene uavhengig av stedsvalg for skole, og at det settes inn ressurser for å øke attraktiviteten

til særlig det stedet som ikke vil ha skole i fortsettelsen. Det som vil få oppmerksomhet i vurderingskapittelet vil derfor kun være stedenes særegenheter. Det er ikke vurdert scenarier for boligprisutvikling i saken.

Tentativ framdriftsplan

Skisse/forprosjekt – november 2020 – mai 2021
Konkurransegrunnlag/tilbud for totalentreprise - mai 2021- oktober 2021
Kontrahering totalentreprise - desember 2021/januar 2022
Gjennomføring totalentreprise - februar 2021 – august 2023

Begge vedtakene om å prosjektere skoler på Krøderen og Noresund sier at byggestart skal skje så raskt som praktisk mulig. Framdriftsplanen fra forprosjektrapporten sier at gjennomføringen av skoleprosjektet strekker seg over en periode på 22 måneder fra august 2021 til mai 2023. Skolebygget skal settes opp der dagens skoler står, og skolene må samlokaliseres før riving kan påstartes. I henhold til vedtakene om «raskest mulig» og ovennevnte framdriftsplan bør skolene være samlokalisert fra januar 2022.

Mange i lærerstanden har hevdet at en samlokalisering midt i året vil være uheldig. Dette handler om at et skoleår planlegges som en helhet med klasser, lærere og fag/timer gjennom timeplanlegging og årshjul. Lærerne legger sine fagplaner med fagstoff, progresjon og metodikk i undervisningen. Dette er forholdsvis tidkrevende oppgaver, og mange mener at forutsigbarheten et skoleår gir er viktig. Skolene har en noe ulik organisering pr. i dag, noe som gjør det utfordrende å gjennomføre endringen midt i skoleåret. For elevenes del vil overganger og oppstart bety nye praktiske og sosiale utfordringer. Ved skoleårets start finner elevene sammen og bygger relasjoner og trygghet i møte med hverandre og de voksne – dette gjelder særlig i 1. klasse. For elever med særskilte behov er overganger spesielt utfordrende og krever både god planlegging og forberedelse over tid.

På den annen side finnes det gode argumenter for å samlokalisere så fort det lar seg gjøre. To skoler skal bli til en. Hvordan bør anlegges mest mulig hensiktsmessig? Å ha en tydelig og planlagt prosess er viktig for de involvertes trygghet og forutsigbarhet. Men gjennomføringen behøver ikke å trekke ut i langdrag. Det kan være bedre å komme i gang med en prosess enn å snakke om den. Krødsheradskolen er etablert, pr. nå på to lokasjoner. Det vil bli betydelig enklere å skape en kultur i en organisasjon ved at alle er fysisk samlet. Dette gjelder ikke minst for skoleledelsen.

IV FORPROSJEKT KRØDSHERAD SKOLE - KRØDEREN

Skolebygg

Skolen er planlagt som et frittliggende bygg over 3 etasjer (pluss teknisk rom på tak), oppført i en kombinasjon av bæresystem i stål, bærende betongvegger og hulldekker, men det åpnes for alternativ utførelse i trekonstruksjon. Byggets rasjonelle struktur tilrettelegger for en effektiv, robust og kostnadseffektiv løsning. Skolen er plassert tilnærmet der eksisterende barneskole ligger i dag, og i likhet med dagens skole vil plan en ligge inn mot terreng og være en underetasje. Avstanden til eksisterende samfunnshus, gode uteareal pluss minst mulig terrengbearbeidelse er avgjørende hensyn for byggets plassering. Skoleløsningen har forsøkt å ta inn i seg innspill fra tidligere brukerprosesser både på Krøderen og Noresund skoler, samt tilbakemeldingene fra siste runde med ny felles skole på Noresund-tomta. Klasse-

og grupperommene er organisert rundt felles trinnareal, med egne trinninnganger direkte via garderobe. Administrasjon, lærer og spesialundervisning legges rundt et atrium over tre etasjer, skolens «hjerte», med et amfi. Det er besøks- og ansatteinnganger på plan en og to i direkte tilknytning til amfiet. Bruttoarealet er 3915 m2 og nettoareal eller programareal er på 2685 m2, noe som gir en brutto/nettofaktor på 1,46.

Gymsal/hall

Kroppsøving vil foregå i Krødsheradhallen. Dette er en fullverdig idrettshall, med spilleflate for håndball og andre ballaktiviteter. Hallen har to doble garderobesett, og en nedfellbar delevegg, noe som gir fleksibilitet i forhold til timeplanlegging av en eller to grupper etter behov. Krødsheradhallen vil dekke de behov en skole med 320 elever vil ha.

Uteområde

Forprosjektrapporten viser mulig opparbeiding av den tradisjonelle skolegården. Det er innenfor dette området det planlegges fysiske tiltak og ny tilrettelegging. Slik utearealene rundt skolen nå fremstår innbyr de til variert bruk og er inndelt i soner for opphold, ferdsel, aktivitet og lek. De ulike uterommene er tilpasset både store og små elevgrupper, og i tillegg legger løsningene opp til sambruk av anlegget utenom skolens åpningstid.
Utover dette konkrete området eier Krødsherad kommune og Stiftelsen Krødsheradhallen et stort område som i stor grad er tilrettelagt for allsidig aktivitet. Kunstgressbane, Aktivitetspark, gapahuk og uteamfi er eksempler på opparbeidede aktivitetsområder. Videre er det lysløype og skogsområder i umiddelbar nærhet.

Uteområdet er godt innenfor anbefalingene gitt i forskrift om miljørettet helsevern og HDIR's kommentarer til denne. Det er riktig og viktig ifølge HDIR å ta med idrettsanlegg i skolens disponible uteareal. Uteområdet vil med selve skoletomta og tilstøtende idrettsanlegg ligge på ca. 33.000 m2. Da er bygninger og p-plasser trukket fra.

Trafikkløsninger og trafikksikkerhet

Det er tegnet ut to løsninger for trafikkavvikling. Det ene alternativet inneholder en rundkjøring for bussene foran samfunnshuset, kiss'n ride oppe ved hallen og ansatt-parkering der dagens ansattparkering er. Det andre alternativet inneholder også en rundkjøring for bussene foran samfunnshuset, kiss'n ride er flyttet til dagens ansattparkering og ansattparkeringen må løses annet sted i sentrum. En av mulighetene her er tomta hvor brakkeriggen til «Coop-arbeiderne» står. Opparbeidelse av kiss'n ride på dagens ansattparkering vil sannsynligvis bli noe dyrere enn det andre alternativet. Elevenes uteområde påvirkes ikke i stor grad av hvilken løsning som velges, men det antas at en enklere tilgang til kiss'n ride for foreldre og foresatte vil føre til en god bruk i tråd med formålet.

Det vil være fire busser/kollektive kjøretøy som ankommer skolen daglig, og det er plass til to busser om gangen i rundkjøringa som etableres. Her må logistikken tilpasses slik at ikke alle bussene ankommer samtidig, noe Brakar bekrefter er uproblematisk. Dette gjelder særlig ved avreise fra skolen. Det blir som nå et busstilbud i umiddelbar nærhet til skolen, noe som utfordrer prinsippene rundt hjertesone. Det hadde vært ønskelig å flytte bussholdeplassen og kiss'n ride til annen lokasjon litt lengre unna skolen, for å frigjøre mer plass til uteområder og skape et mest mulig trafikksikkert miljø jfr. hjertesone-prinsippene. Det foreligger ingen helt opplagte løsninger, og Skolegata vil uansett gå i umiddelbar nærhet til skolegården med bl.a transport til og fra barnehagen. Like fullt bør trafikkavviklingen løses på en bedre måte, og det

har blant annet framkommet forslag til andre løsninger under prosessen som det bør arbeides videre med i en neste fase i et eventuelt gjennomføringsprosjekt.

SFO-lokaler
For det stedet som får skole ligger SFO-lokalene i det nye skolebygget. Trinnarealet til 1.-4. trinn med klasserom er på 390 m2 uten at grupperom, toaletter og garderobe er medregnet. I tillegg kommer «hjerte/amfi» og andre tilgjengelige rom. Denne løsningen er i tråd med tidligere innspill fra skolene.

På Noresund peker styringsgruppa på den gamle skolen med gymsalen som aktuelt lokale for SFO. Det er uavklart hva nåværende Noresund skole skal brukes til ved felles skole på Krøderen. Kommunedirektøren ser for seg tre mulige løsninger for SFO-lokaler:

1 Bruke nåværende SFO-lokaler som ligger i kjelleren i motsatt ende av gymsalen. Det forutsettes at disse kan brukes videre uten utbedringer. Denne løsningen forutsetter at større deler av den gamle skolen blir stående med tilgang til vann, varme og strøm. Driftskostnadene for dette alternativet blir forholdsvis høye – estimert til kr. 400.000.-. Gymsalen er et viktig bidrag inn mot diverse aktiviteter i SFO, og en rehabilitering av gymsalen (tak, vinduer m.m.) er nødvendig. Longva sin kostnadsberegning for dette i 2019 beløp seg til kr 4.137.510 (justert for to års prisstigning). Samfunnshuset kunne da fortsatt hatt sin funksjon for lokalsamfunnet.

2 Et alternativ til nåværende SFO-lokaler er å bruke skolebiblioteket og kantina m/kjøkken. Det bør i så fall gjennomføres en oppgradering av kjøkkenet og kantina til 2021-standard – estimert til kr. 350.000.-. Fordelen ved denne løsningen er at nåværende Noresund skole ikke båndlegges til framtidig lokaler for SFO. Fortsatt må gymsal/samfunnshus inngå i konseptet.

3 Et tredje alternativ er å bruke nåværende skolekjøkken, men denne løsningen forutsetter at større deler av den gamle skolen blir stående med tilgang til vann, varme og strøm. Driftskostnadene for dette alternativet blir forholdsvis høye – estimert til kr. 400.000.-. Alternativet med SFO i skolebiblioteket vil ikke gi så store årlige driftskostnader da dette vil være en del av bygningsmassen som likevel er i bruk. Også her forutsettes bruk av gymsal/samfunnshus.

Uteområdet SFO kan disponere er viktig for både organiserte aktiviteter og leik. Ved et ordinært SFO-tilbud på hvert sted må dette sikres på det stedet som ikke får skole.

Svømmeundervisning
Svømmehallen ligger som kjent på Noresund, og alle elevene som skal ha svømming må skysses dit. I dag har Krøderen skole en ordning hvor de utnytter kapasiteten på bussen ved å kjøre bare en tur/retur Noresund pr. gang/dag. Den gruppa som ikke har svømming har undervisning i ledige rom på Noresund skole. Kommunedirektøren ser for seg at dagens Noresund skole/skoletomt vil bli benyttet til annet formål ved ny skole på Krøderen, og dagens mulighet for organisering og transportering sannsynligvis vil falle bort ved en felles skole lokalisert på Krøderen. Uavhengig av skolelokalisering bør gymsalen rehabiliteres da det i dag

lekker gjennom taket og ned i svømmegarderobene. En oppgradert gymsal/samfunnshus kan i teorien fungere som undervisningslokale, men en bruk gjennom ulike deler av dagen til eventuelt SFO-tilbud, og andre interessenter utenom skoletid, vanskeliggjør dette i praksis. Skysskostnader til svømmeundervisning er omtalt i avsnittet «Sentralitet».

Sentralitet
I skoleåret 2020/2021 går det 88 elever på Noresund skole. Alle må skysses til Krøderen dersom skolen legges der. Helt konkret betyr dette at de 38 av dagens elever som kommer seg til skolen for egen maskin må benytte seg av kollektiv-løsninger. Det er de cirka 40 elevene som kommer fra ytterkantene Ringnes, Ørgenvika, Rundskogen og Grimelid, som i særdeleshet får lang skolevei. Ørgenvika og Ringnes er starten på bussrutene som går til Krøderen, så elevene vil kunne sitte på bussen fra de går på til de går av. Dette gjør at det ikke blir ventetid. For begge ruter oppgis reisetida til 40 min. fram til Krøderen. Det er 5 min. mindre enn Viken's oppgitte akseptable reisetid for elever på 1.-3. trinn. Rund-skogen og Grimeli dekkes i dag av taxiløsninger som tar ca. 15 min. fram til Noresund skole.

I skoleåret 2020/2021 går det 105 elever på barnetrinnet på Krøderen, og 84 på ungdomstrinnet. Av disse 84 tilhører 37 Noresund. I dag har 98 elever gangavstand og 91 blir transportert med buss eller taxi. Elever fra ytterkanten av skolekretsen med lang skolevei til Krøderen, er et svært begrenset antall. Tidsbruken er estimert til ca. 15 min. med bil.

I 2020 var kostnaden til skoleskyss kr. 8.184.- pr elev pr år, da med en totalkostnad på kr. 1.255.153.-. For 2021 er kostnaden kr. 8.405,-. Ved en felles skole på Krøderen vil dette påvirke kostnadene til skoleskyss. Antallet elever som trenger skoleskyss varierer som kjent mye, og er avhengig av hvor elevene bor. Det er derfor vanskelig å være helt eksakt. Dersom dette skoleårets tall brukes er det 141 elever som har skoleskyss. Ved en plassering av en felles skole på Krøderen vil antallet elever med behov for skyss øke til 186. Økningen på 45 elever utgjør med dagens stykkpris pr. elev en økning på kr. 378.225.- pr. år til ordinær skoleskyss.

Skyss til skolesvømming omfattes ikke av ordningen for skoleskyss som Brakar administrerer. Det er derfor tatt en henvendelse til VY for å få estimert hva kostnaden kan ligge på for skyss fra Krøderen til Noresund. VY estimerer kostnaden pr. gang/dag og tur/retur til kr. 3.600.- eks. mva. Det er i sak 36/21 estimert at 10 grupper vil trenge 60 årstimer til svømmeundervisning. Dette vil utgjøre 60 ganger med mindre det kan tilrettelegges for dobbeltimer i svømming. Som belyst under avsnittet om svømmeundervisning, er det vanskelig å se for seg en organisering av dette hvor flere grupper kan ta bussen sammen. I dette saksframlegget legges derfor 60 ganger til grunn for beregningen av kostnadene ved svømmeundervisningen. Forutsatt at det bare blir ei gruppe pr. gang er det 60 turer: Kr. 3.600 x 60 = 216.000.- årlig. Krøderen skole har tidligere har tidligere forbrukt om lag kr. 120.000 til svømmeundervisning årlig. Kostnadsøkningen for svømmeundervisning vil etter disse beregningene bli kr. 96.000.

Oppsummert øker skysskostnadene med kr. 474.225 årlig vs dagens situasjon basert på elevtallet for skoleåret 2020/2021 og med gjeldende satser.

Midlertidig drift
Det planlegges for en periode på cirka 22 måneder med midlertidig drift. Ved en godt planlagt og avklart byggeprosess bør det være mulig å gjennomføre prosjektet godt innenfor tidsramma.

Samlokalisering

Skoleledelsen og sektorleder har i samarbeid med personalene, representert ved hovedtillitsvalgt skole og verneombud skole, utarbeidet planen for samlokalisering og midlertidig drift tentativt fra januar 2022 til juni 2023. Dette baserer seg på en byggeperiode på 18 måneder, og jfr. ovennevnte kan det bli noe snaut med tid. Midlertidig drift lar seg gjennomføre ved at det tilføres areal via modulbygg – anslått til 9 klasserom, 2 grupperom, toaletter, 30 arbeidsplasser for ansatte og 4 kontorer. Små ombygninger er også foreslått hvor teknisk sektor vil være utfører.

Plassering av modulbygg

Modulbyggets størrelse gjør at den mest hensiktsmessige løsningen er å legge det på idrettsanleggets nord-østlige del. Det gjelder både elevdelen og personaldelen som på grunn av praktiske og økonomiske hensyn bør samlokaliseres. Dette betyr sannsynligvis at løpebanen rundt gressbanen ikke kan benyttes i sin helhet, og at den delen av anlegget som er avsatt til friidrett ikke vil bli tilgjengelig i perioden for midlertidighet. Krødsherad IL har i sin høringsuttalelse i struktursaken kommet med synspunkter på dette:

> *- Fotballbanen og ikke minst friidrettsbanen på Noresund er ett forsømt anlegg fra kommunens side.*
> *- KIL må derfor fortelle på nytt her om viktigheten av å ha både en fullverdig 11`er bane og friidrettsbane og at dette ikke bør komme i konflikt med eventuelle byggearbeider på Noresund.*
> *- På den andre halvmånen mot rundkjøringa så er det friidrett som skal opparbeide øvelser med høydehopp og kastøvelser.*
> *- Banen på Noresund er naturgress og må ikke brukes når det er alt for bløtt ute eller om vinteren da det ligger snø på den. Det fører dessverre til dårlig gress når banen skal brukes i sesong.*

Kommunedirektøren erkjenner at det ikke er optimalt for idretten at idrettsareal beslaglegges under byggeperioden. Andre gode, praktiske løsninger innenfor noenlunde samme kostnadsramme ser ikke ut å være tilstede. Det positive er at fotballen ser ut til å kunne drive sin aktivitet uberørt.

Skoleskyss – midlertidig drift

Brakar har ansvaret for skoleskyss når en skole legges helt ned ifølge rundskriv UDIR-3-2009. De har vurdert denne saken eksplisitt, og mener de må påta seg den økte kostnaden som kommer utenom kommunenes egenandel. Kommunen må betale egenandel for alle elever som er skyssberettigede og mottar skyss. Dersom vi bruker dette skoleårets tall er det 141 elever som har skoleskyss. Ved en samlokalisering på Noresund vil antallet elever med behov for skyss øke til 202. Økningen på 61 elever utgjør med dagens stykkpris pr. elev kr. 512.705.- pr. år i byggeperioden.

Behovet for antall busser vil bli fire ifølge Brakar, og midlertidig løsning for av- og påstigning på Noresund vil gi en utfordring mot dagens to busser. Brakar opplyser at dette løses ved at bussene ikke har ankomst og avreise samtidig – noe de er godt kjent med fra andre kommuner. Det er ikke vurdert andre løsninger enn dagens av- og påstigning, og det har vært kontakt med grunneier for å få frigjort areal nok til to busser samtidig. Grunneier har uttrykt seg positivt til å avgi grunn for å løse det økte plassbehovet for «bussholdeplass» ved skole i Noresund på

permanent basis. Grunneier er ikke forespurt hvordan han stiller seg til dette for en midlertidig periode.

Svømmeundervisning og gymsal – midlertidig drift
I hele byggeperioden på Krøderen vil svømmehallen være tilgjengelig, noe som også vil lette presset på gymsalen. Nåværende gymsalen er liten og kan bare romme en klasse/gruppe samtidig. Dette vil bety økt bruk av svømmehallen og uteområdene. Årlige skysskostnader i forbindelse med svømmeundervisning pålydende kr. 120.000,- bortfaller.

Kalkyler - økonomi
Kostnad til modulbygg er estimert til kr. 8,5 mill. for en leieperiode på 22 måneder, og kostnader til mindre ombygginger på Noresund skole er anslått til kr. 100.000,-. Økte kostnader til skoleskyss ved samlokalisering kr. 512.705,- pr. år i byggeperioden – totalt kr. 1.025.410,-. Reduserte kostnader til skyss for svømming kr. 120.000,- pr. år – totalt kr. 240.000,-.

Kommunehus
Ny skole på Noresund innebærer at nåværende kommunehus må rives, og erstattes med annen bygning. Det å bygge skole på Krøderen eliminerer på mange måter dette behovet. Situasjonen er like fullt sånn at dagens kommunehus har høye driftskostnader, og et mindre, effektivt og nytt kommunehus ville langt på vei veid opp for disse. Dette alternativet er ikke tatt inn i saken. Kommunedirektøren har imidlertid funnet det relevant å utrede hva det vil koste å oppgradere kommunehuset fra 1959 til dagens standard. Inneklimaet tilfredsstiller ikke kravene i gjeldende forskrifter, og bygget har tildels betydelig vedlikeholdsbehov. Følgende investeringer bør gjøres for kommunehuset;

- Skifte av vinduer kr 390.000,- eks. mva.
- Utbedring av tak kr. 2.660.000,- eks. mva.
- Ventilasjonsanlegg kr. 1.790.000,- eks. mva.

  SUM kr. 4.840.000,- eks. mva

Det vil i tillegg påløpe kostnader til blant annet rørlegger- og elektrikerarbeid når ventilasjonsanlegget eventuelt skal installeres.

Hvorvidt en oppgradering av kommunehuset skal sees på i denne konteksten er ikke gitt. Behovet for å gjøre noe med huset er tilstede uavhengig av skoledebatten, og kostnadsanslagene er tatt med her for å vise hva et sammenlignbart alternativ som ved skole på Noresund vil koste ved å bygge skole på Krøderen.

Øvrige konsekvenser
Ved å bygge skole på Krøderen vil det oppstå få følgekostnader. I forprosjektet er dette avdekket til kun å gjelde brannvann, utover kostnader som naturlig hører hjemme i et skoleprosjekt. Denne kostnaden ville for øvrig kommet uavhengig av ny skole.

Brannvann
I henhold til teknisk forskrift er det krav til brannvannskapasitet. For større bygg som skoler, større boligbygg, næringsbygg o.l. er det krav til 50 l/s over to uttak. Det er i skoleprosjektet gjennomført kapasitetstester ved begge eksisterende skoler. Testene viser at den

offentlige vannforsyningen ikke klarer kravet i teknisk forskrift verken på Krøderen eller Noresund.

I forprosjektet er det utredet lokalt tiltak på hver tomt for brannvannsdekning. Dette er priset til ca. 1,5–2 millioner kroner på hvert sted. I forbindelse med hovedplan VA utredes hva som må gjøres med offentlig vannforsyning for å klare dette kravet i begge tettsteder. Det må uansett på plass en fremtidsrettet løsning for at tettstedsutvikling skal kunne gå sin gang. Arbeidet med brannvannskapasitet vil bli fulgt opp høsten 2021.

Prosjektøkonomi Krøderen-alternativet
Kostnaden for den prosjekterte skolen på Krøderen ligger på kr. 132 mill. eks. mva. inkl. opparbeidelse og fullt utstyrt uteområde. I tillegg kommer behovet for en rehabilitering av taket over gymsalen/samfunnshuset på Noresund, og eventuelt en tilpasning/ombygging av svømmehallen med garderober til frittstående bygg. Dette må utredes nærmere med tanke på eventuell videre bruk av bygningsmassen som i dag utgjør Noresund skole/ samfunnshus. Kalkylene er gitt som totalentreprise.

	Krødsherad skole - Krøderen	**Rehabilitering + tak over gymsal**
Byggekostnad	**103 975 757**	**3 900 000**
Inventar + riving	6 272 000	
Basiskostnad	**110 247 757**	
Forventa tillegg 2%	2 204 955	
Prosjektkostnad	**112 452 712**	
Usikkerhet 15%	16 867 907	
Kostnadsramme	**129 320 619**	
Prisregulering 3%	3 879 618	237 510*
Totalt eks. mva	**133 200 237**	**4 137 510**

* Gjelder for to år

V FORPROSJEKT KRØDSHERAD SKOLE – NORESUND

Skolebygg
Skolebygget er identisk som bygget på Krøderen, og omtalt under «forprosjekt Krødsherad skole - Krøderen», og får ingen nærmere omtale her.

Gymsal/hall
Utdanningsdirektoratet (UDIR) sier følgende om temaet:

> *«Om kommunen velger å bygge en standard gymsal, en aktivitetssal, volleyballhall, basketballhall eller en større idrettshall må sees opp mot andre behov kommunen har og hvilke ønsker og behov idretten har. Ser en på skolens behov alene vil en standard*

gymsal være tilstrekkelig for å kunne innfri kravene til opplæring i kroppsøving. En ordinær gymsal har gjerne en spilleflate på 240-300 m², og vil kunne merkes opp for minihåndball (12 m x 20 m) og egner seg for kroppsøving for inntil en skoleklasse. Til vanlig vil det være behov for ett sett med garderober, samt lærergarderobe, til denne typen kroppsøvingsareal».

Skoleprosjektet på Noresund inneholder en gymsal/hall med 480m2 spilleflate. Ut i fra UDIR sin norm er dette tilstrekkelig. Når det gjelder den praktiske siden ved at elevene skal ha sine rettmessige 478 klokketimer på barnetrinnet og 223 timer på ungdomstrinnet med kroppsøving, krever det god planlegging. Fysisk aktivitet fremmer læring, og timene bør fordeles relativt jevnt utover i skoleløpet. Det at svømmebassenget er i nærheten er et godt supplement og vil avlaste gymsalen/hallen, det samme med aktivitetsmulighetene utendørs.

Gymsal/hall blir noe dyrere enn antatt grunnet plassering mot veien. Dette betyr at det må bygges med betong på to sider som støtte mot veien. Hallen har den beste bruksmessige plasseringen slik den er innplassert, men det medfører til dels høye ekstra-kostnader. Hallen vil bli billigere dersom den plasseres et annet sted på et relativt flatt underlag med alle fire sidene mot det fri. Det har blitt spilt inn andre mulige plasseringer nå i sluttfasen, blant annet et kombinasjonsanlegg som også en tjenlig for idretten, og ved et eventuelt vedtak om bygging av skole på Noresund som også konkluderer med at gymsalen/hallen skal være i kommunalt eie, ser kommunedirektøren det som formålstjenlig å vurdere andre plasseringer i det videre arbeidet.

Idrettshall ved Sole hotell

I innspillsmøtet 28.01.2021 ble administrasjonen utfordret til å jobbe videre med en alternativ løsning for idrettshall som både ivaretar næringslivets- og kommunens behov. Det har vært gjennomført flere møter med Sole hotell og EXPO Property som er i dialog og planleggingsfase for mulige utviklingstiltak i Noresund sentrum. Det er foreløpig mottatt et tilbud på leie av hallen på dagtid gjennom skoleåret til en kostnad på kr. 785000,-. I leieprisen inngår samtlige driftskostnader gitt at hallen brukes hver dag. Kostnader til vask og drift er estimert til 1500 kroner per dag. Det å ha en hall/gymsal i eget eie med en investeringskostnad på 25 mill. kr. nedbetaling over 40 år og 2 % rente vil bety 625.000.- i avdrag og 500.000.-. i renter pr. år. Til sammen 1.125.000.- pr. år. Den sammenlignbare årlige leiekostnaden ved Sole-alternativet er kr. 500.000,-.

Skisseprosjektet viser at avstanden til hallen blir 500 meter fra skolen, og noe av kroppsøvingstida vil måtte bli benyttet til å forflytte seg til hallen. Skolens fleksibilitet vil bli mindre, og det er å benytte hallen i friminutt eller ved korte samlinger utgår. Rent skolemessig framstår dette som en noe mindre tilrettelagt løsning.

Skissene som foreligger er imidlertid interessante med tanke på kommunens og næringslivets behov. Sambruksløsninger som i dette konseptet er en farbar vei for å realisere prosjekter på mindre steder, og her vil en eventuell hall også kunne være et positivt bidrag til helårsdestinasjonen Norefjell. Med tegninger kun på skissestadiet, uavklarte eier-interesser og et ikke-avklart samarbeid mellom Sole og andre aktører, er imidlertid ikke dette mulige prosjektet kommet såpass langt at det kan foreslås som en konkret løsning på kroppsøvingsfasiliteter for ny skole.

Sole hotell er eid av pinsemenigheten, og i møter har deres tentative bruk av hallen blitt presentert som avvikling av større møter/leire/stevner, aktiviteter for ungdom, konferanser eksternt og utleie til lokale initiativ. Det har ikke framkommet opplysninger hittil som indikerer at rommet vil bli utsmykket med kristne symboler eller øvrige innretninger som eksempelvis podium, dåpsbasseng o.l. som hører til i kirker og menighetshus. Med forutsetningen om at hallen innendørs ikke vil ha noe religiøst preg av noe slag mener kommunedirektøren at eventuelt leieforhold og sambruksløsninger med Sole er uproblematisk.

Uteområde

Forprosjektrapporten viser mulig opparbeiding av den tradisjonelle skolegården. Det er innenfor dette området det planlegges fysiske tiltak og ny tilrettelegging. Slik utearealene er anordnet rundt skolen innbyr de til variert bruk og er inndelt i soner for opphold, ferdsel, aktivitet og lek. De ulike uterommene er tilpasset både store og små elevgrupper, og legger også opp til sambruk utenom skolens åpningstid.

Utover dette konkrete området eier Krødsherad kommune et stort sammenhengende område som er tilrettelagt for fysisk aktivitet. Store deler av dette området er naturgress- fotballbane og friidrettsanlegg. Uteområdet er godt innenfor anbefalingene gitt i forskrift om miljørettet helsevern og HDIR's kommentarer til denne. Ifølge HDIR er det riktig og viktig å ta med idrettsanlegget i skolens disponible uteareal. Hvorvidt det kan til rette-legges for flere aktiviteter i tilknytning til idrettsanlegget må avklares i den videre prosessen. Uteområdet vil med selve skoletomta og tilstøtende idrettsanlegg ligge på ca. 22.000 m2. Da er bygninger og p-plasser trukket fra. Dagens Noresund skole benytter i dag aktivt skogsområder som ikke eies av kommunen. Det er uavklart hvorvidt aktivitetsområdet som ligger utenfor kommunens eiendom kan inngå i et uteområde for skolen på sikt.

Trafikkløsning – trafikksikkerhet

Trafikkløsningen er foreløpig inntegnet i stor grad som dagens løsning. Grunneier har sagt seg villig til å avgi grunn for å utvide eksisterende bussholdeplass til å kunne håndtere nødvendig antall busser – som ifølge Brakar vil bety fire busser mot dagens to. Dette blir en trafikksikker løsning som etablerers i umiddelbar nærhet til skolen, men samtidig en plassering langs Ringnesveien som ikke tilsidesetter prinsippene om hjertesoner.

Kiss'n ride er pr. nå plassert vest for dagens parkering, og er ikke fullt og helt i henhold til hjertesoneprinsippene. Den foreløpige inntegnede idrettshallen/gymsalen medfører en reduksjon av antall p-plasser med ca. 25 stk. Om dette skulle bli den endelige løsningen bør det vurderes alternative steder for parkering.

SFO-lokaler

For det stedet som får skole ligger SFO-lokalene i det nye skolebygget. Trinnarealet til 1.-4. trinn med klasserom er på 390 m2 uten at grupperom, toaletter og garderobe er medregnet. I tillegg kommer «hjerte/amfi» og andre tilgjengelige rom. Denne løsningen er i tråd med tidligere innspill fra skolene.

Av tilgjengelige lokaler på Krøderen peker Samfunnshuset med veslesal og kjøkken seg ut som egnede. Det bør imidlertid utføres noen oppgraderinger. Veslesalen bør dedikeres som SFO-areal. For storsalen må det legges til rette for sambruk, og oppgraderes på akustikk og isolasjon/varme til 2021-standard. En slik oppgradering er vurdert av lokale håndverkere til å

beløpe seg til grovt sett 10 mill. kr. Ungdomsklubbens lokaler vurderes som ikke egnet. Hvorvidt dagens SFO-lokaler kan brukes på lang sikt er ikke vurdert. En bruk av samfunnshuslokalene til SFO vil medføre årlige driftskostnader på rundt kr. 300.000,-. Det er nødvendig med en grundigere gjennomgang av bygget før det kan fastslås at fasilitetene tilfredsstiller kravene innenfor HMS og miljørettet helsevern.

Svømmeundervisning
Svømmetilbudet gis i svømmehallen på Noresund. Sparte transportkostnader er omtalt i avsnittet «sentralitet».

Sentralitet
I dag har 54 elever bosatt på Krøderen skyss til skolen. Ved skole på Noresund økes denne gruppa til 115. Det ser ikke ut til at noen av disse vil få særlig lang skolevei.

Antallet elever som trenger skoleskyss varierer mye, og det som er mulig å være helt konkret på er å legge elevgruppene for skoleåret 2020/2021 til grunn. I inneværende skoleår har 141 elever skoleskyss. Ved plassering av felles skole på Noresund vil antallet elever med behov for skyss øke til 202. Økningen på 61 elever utgjør med dagens stykkpris pr. elev på kr. 8.405,- beløper dette seg til kr. 512.705.- pr. år.

Skyss til svømming koster Krøderen skole ca. 120.000.- pr. år. Dette vil komme til fratrekk siden elevene nå befinner seg på Noresund. Økte årlige skysskostnader blir dermed kr. 392.705,-.

Midlertidig drift
Skoleledelsen og sektorleder har i samarbeid med hovedtillitsvalgt skole og verneombud skole jobbet fram og kommet til enighet om en plan for samlokalisering av begge skoler på Krøderen i byggeperioden – tentativt fra januar 2022 og ut juni 2023. Som omtalt under Krøderen-alternativet kan den perioden bli i korteste laget.

<u>Samlokalisering</u>
Dette lar seg gjennomføre ved at det tilføres areal via modulbygg – anslått til 3 klasserom m/grupperom og inntil 10 arbeidsplasser for ansatte. Byggene plasseres på dagens lærerparkering, alternativt sandvolleyballbane. Små ombygninger er også foreslått hvor teknisk sektor er utfører.

<u>Skoleskyss – midlertidig drift</u>
Brakar opplyser at de har ansvaret for skoleskyss når en skole legges helt ned ifølge rundskriv UDIR-3-2009. De har vurdert saken og mener de derfor må påta seg denne kostnaden utover kommunens egenandel. Behovet for antall busser vil bli fire og ikke to som nå. Kommunen må betale egenandel for alle elever som er skyssberettigede og mottar skyss. For høsten 2021 stipuleres det med 6 elever ekstra som trenger skyss til Noresund skole i forhold til antallet i vår, og 39 som pr nå ikke har rett på skyss. Alle andre er ivaretatt med hensyn til skyss. I 2021 koster skoleskyss kr. 8.405.- pr. år/elev. Midlertidig kostnad ved en samlokalisering blir da 45 flere elever – kr. 378.225.- pr. år i byggeperioden.

Midlertidig løsning for av- og påstigning på Krøderen vil også være utfordrende med fire busser mot dagens to. Det er foreløpig ikke vurdert andre løsninger enn dagens av- og påstigning, og det må klargjøres hvorvidt eksisterende løsning kan benyttes også med økt trafikk, eller om det må opparbeides en alternativ løsning.

Svømmeundervisning – midlertidig drift

I kortere deler av byggeperioden vil ikke svømmehallen være tilgjengelig grunnet anleggsarbeid på og rundt denne. Dette gjelder når gymsalen ved siden av svømmehallen og taket over garderobene skal rives, når nytt tak skal bygges og ny infrastruktur (strøm, VVS) skal etableres. I tillegg vil den mot slutten av anleggsperioden være utilgjengelig da uteområdene skal bearbeides. Prosjektleder opplyser at det er mulig å holde svømmehallen i drift utenom nevnte perioder, men at entreprenør vil kunne være i posisjon til å påberope seg kostnader knyttet til sikring mot byggeplass for å ivareta SHA (sikkerhet, helse og arbeidsmiljø).

Dersom det ikke vurderes som ønskelig å gjennomføre svømmeundervisningen lokalt under byggeperioden må denne holdes et annet sted. Administrasjonen har gjort henvendelser til Sigdal kommune, Furumo svømmehall, Bøseter hotell og Sole hotell. Henvendelsen var spesifisert til å gjelde 60 årstimer fordelt på 10 grupper. Det ble understreket at vi tidspunktene for undervisninger kan tilpasset ledig kapasitet. Sigdal kommune har svart at de ikke har kapasitet. Sole er positive til utleie, men har svært begrenset garderobekapasitet. Bøseter er også positive til dette og vil kunne leie ut sitt basseng i skoletida store deler av året. De opplyser at grupper på inntil 30 elever vil kunne benytte bassenget om gangen, og inntil 3 grupper pr. dag. Dette er uten instruktør, og skolen må stå for undervisningen selv. Furumo svømmehall kan tilby fullverdig svømmeopplæring med instruktør, men bare i korte perioder av skoleåret.

Skyss til skolesvømming omfattes ikke av ordningen for skoleskyss som Brakar administrerer. Det er derfor tatt en henvendelse til VY som oppgir disse prisene tur/retur:

Krøderen Skole – Furumo kr. 4.200 eks. mva.
Krøderen Skole – Sole/Noresund kr. 3.600 eks. mva.
Krøderen Skole – Bøseter/Norefjell kr. 4.400 eks. mva. (+ bompenger 60 kr)

Bøseter framstår som alternativet som kan fungere, og forutsatt at det bare blir ei gruppe pr. gang er det 60 turer: Kr. 4.460 x 60 = 267.600.- årlig. Til fratrekk som kommer som tidligere nevnt dagens svømmeskyss-kostnad på kr. 120.000, og kostnadsøkningen blir da kr 147.600,-.

Kalkyler - økonomi

Kostnad til modulbygg er estimert til kr. 2,8 mill. i en antatt byggeperiode på 22 måneder.

Kostnad mindre ombygginger på Krøderen skole er anslått til	kr. 100.000.-.
Økte kostnader til skoleskyss ved samlokalisering	kr. 378.225.- pr. år
Mulig kostnad leie av svømmehall Bøseter	kr. 60.000,- pr år
Mulige økte transportkostnader svømming	kr. 147.600,- pr år

Kommunehus

Ny skole på Noresund betinger at dagens kommunehus rives, og fram til permanent løsning er på plass må det tilrettelegges for drift i en mellomperiode. I kalkylene i saksutredningen er

kostnadene til mellomløsningen tatt med under fanen midlertidig drift. Kostnader tilknyttet permanent kommunehusløsning framkommer sammen med de øvrige langsiktige kostnadene.

Midlertidig kommunehus

Saksforberedelsene har vist at Villa Fjellgløtt vil kunne egne seg godt som mellomløsning. Bygget står i dag som beredskap- og reserveareal for eventuelt lokalt covid-19-utbrudd. Bygget består av 6 leiligheter, og en forvandling til kontorfasiliteter vil kreve noe ombygging. Dette vil i første omgang være ventilasjon (varmepumper), innvendig maling og nytt tak til en totalkostnad på anslagsvis 2 mill. kr. Det anslås at årlige driftskostnader blir rundt kr. 400.000,-, en reduksjon fra hva det koster å drifte dagens kommunehus med kr. 380.000,- årlig. Nødvendig vedlikehold av dagens kommunehus beløper seg til kr. 400.000,- årlig.

De foreløpige tegningene viser at det vil være plass til 16 medarbeidere som er på jobb samtidig i Villa Fjellgløtt. Det krever en fleksibilitet i organisering av arbeidsted, utnyttelse av digitale hjelpemidler og at hjemmekontor benyttes i noe grad. En undersøkelse som nylig er gjennomført på kommunehuset viser at en slik veksling er ønskelig for de fleste. Om det vil bli mulighet for et slags innbyggertorg/publikumskontakt i Noresund sentrum, som et supplement til Villa Fjellgløtt, vil bli avklart utover høsten. Dette vil i så fall være positivt for tilgjengeligheten for publikum. Det vil også bli behov for å leie møterom til blant annet kommunestyremøter

Ombygging	kr. 2.000.000,-
Reduserte driftskostnader over to år	kr. 700.000,-
Reduserte vedlikeholdsutgifter over to år	kr. 800.000,-
Leiekostnad møterom over to år	kr. 300.000,-

I siste fase av prosessen har Lensmannsgården framstått som et alternativ som sannsynlig kan istandsettes som kommunehus innenfor en tidsperiode som gjør at en midlertidig løsning unngås. Investeringsbehovet er anslått til 6 mill. kr. Driftskostnader er foreløpig ikke beregnet.

Permanent kommunehus

Administrasjonens behov for kontorfasiliteter er dramatisk endret siden 12. mars i fjor. Hjemmekontor inntraff som en tvang med umiddelbar virkning, og tida som har gått har vist at det å jobbe hjemmefra fungerer til mange oppgaver. I tillegg preges samfunnet av en generell digitalisering, økt bruk av elektronisk dialog og automatiserte løsninger. Hvilke utslag i arbeidslivsordninger innbyggerservice, næringslivsservice og det å være «Vertskap i Verdensklasse» gir om 10 år er vanskelig å fastslå pr nå. Det som imidlertid synes klart er at det er fullt mulig å effektivisere på areal på de tradisjonelle kontorarbeidsplassene, og at et mer fleksibelt arbeidsliv vil gjøre seg gjeldende.

Dagens kommunehus er ca. 1300 m2 og har en lite effektiv arealbruk. Med et behov for fortsatt 24 administrativt kommunehusansatte og standard arealnorm på 25m2 pr ansatt «all inclusive» vil et moderne og funksjonelt administrasjonsbygg kunne reduseres til cirka 600 m2. I vedtaket av 29.10.2020 ble det pekt på tre mulige lokasjoner for nytt kommunehus.

1 Gjenbruk/ombruk av ungdomsskolekroppen på Krøderen
2 Lensmannsgården i Noresund
3 Andre sentrumsfasiliteter i Noresund

Krøderen ungdomsskolekropp

Det er gjort en overordnet vurdering av muligheten for å etablere kommunehus i arealene som nå utgjør ungdomskolen på Krøderen basert på de tilstandsvurderinger som foreligger. Det må gjøres mer omfattende vurderinger av byggets tilstand før en eventuell videre planleggingsfase. Følgende er lagt til grunn:

- Tidligere vurderinger som tilsier at ventilasjon, varme og elektro må etableres og legges opp på nytt.
- Dersom resten av skolen rives og bygget skal være frittstående, må nytt teknisk rom etableres.
- Tilfluktsrom består.
- Påbygg fra 1996 kan bestå.
- Bærekonstruksjon med dekker og søyler kan bestå.
- Det må gjøres en ny rominndeling i 2 etg. og deler av 1 etg.

Det er som nevnt anslått at nytt kommunehus må være i størrelsesorden 600 m2. Bygget på Krøderen er vesentlig større enn dette, men byggets form gjør at bare sonene langs yttervegg kan nyttiggjøres som arbeidsplasser. Det er mulig å tenke seg to mulige alternativer for en ombygging:

1. Det rehabiliteres på eksisterende konstruksjon og ombygging begrenses til det mest nødvendige.
2. Bygget strippes ned til bærekonstruksjonen og bygges opp på nytt.

Alternativ 1 gir lavest mulig investeringskostnad, men også mindre grad av tilpasning for bruker og har en begrenset restlevetid. Alternativet gir høyere driftskostnader.

Alternativ 2 gir betydelig større investeringskostnad, men gir et bedre tilpasset bygg med levetid tilnærmet et nybygg. Alternativet kan gi normale driftskostnader.

Grunnet stor usikkerhet rundt byggets tilstand samt hvor stor del som kan nyttiggjøres er det uten grundigere vurderinger svært vanskelig å si noe om eventuelle kostnader.
Svært grove anslag vil tilsi at alternativ 1 vil kunne koste mellom 8-15 millioner eks. mva. og alternativ 2 vil kunne koste opp mot 30 millioner eks. mva.

Lensmannsgården

Eksisterende bygg har en grunnflate på 294 m2, over to etasjer. I tillegg er det full kjeller som kan benyttes til lagringsplass. Det er loft som i hovedsak er godt egnet som teknisk rom, men også har muligheter for å kunne bygge møterom. Det er heis fra kjeller til loft, og bygget er kurant å tilrettelegge for universell utforming. Det er tvilsomt om bygget vil kunne få store nok møterom til å kunne avholde kommunestyremøtene.

I kommunestyresak 74/20- kjøp av eiendom- Lensmannsgården var det beregnet en ombyggingskostnad for 2. etasje og utvendig maling på totalt 700.000 kroner. En totalombygging til et nytt kommunehus er ikke beregnet. Erfaringene fra ombygging av Norefjellporten tilsier at ombygginger av denne typen vil medføre større kostnader for å tilfredsstille alle lovkrav. 10.000 kr/m2 er en sannsynlig ombyggingskostnad, i så fall vil en ombygging koste i størrelsesorden 6 millioner kroner.

Lensmannsgården vil bli tømt for leietakere i sommer/høst, og det kan være mulig å ruste opp bygningen raskt slik at midlertidighet ved Villa Fjellgløtt unngås.

Øvrige alternativer i Noresund sentrum
I dialog med EXPO Property er det på skissestadiet tegnet ut en mulighet for framtidig kommunehus i andre etasjen av et mulig næringsbygg på Lensmannsgårds-tomta. Pr nå er det butikk i første etasje, kommunehus i andre etasje og leiligheter på toppen. En slik samarbeidsløsning ville kunne bidra til å løse både det offentliges behov og bidra til å legge til rette for ny næringsvirksomhet. Løsningen ligner mye på planen «Visjon Noresund» som ble vedtatt som retningsgivende for utviklingen av Noresund i sluttbehandlingen av kommunedelplan Norefjell.

Kommunen har mottatt et foreløpig tilbud fra Expo Property på å leie 600m2 med kontorfasiliteter i dette bygget til en leiekostnad på kr. 1.450.000,- i året. Kronemessig er dette om lag kr. 270.000,- høyere i årlige kostnader enn det dagens kommunehus forbruker. Alternativet til å leie lokaler er å kjøpe ut seksjonen som er tiltenkt å være kommunehus på samme måte som kommunen i dag eier 2. etasje på Norefjellporten. Hvorvidt dette kan bli en mulighet og om det er mer lønnsomt enn å leie må vurderes nærmere.

Det er viktig å understreke at det foreligger mange uavklarte faktorer før et slikt bygg kan stå klart, blant annet reguleringsmessige forhold. Prosjektet har foreløpig kommet for kort til at det kan foreslås som en konkret løsning på et framtidig permanent kommunehusbehov.

Øvrige konsekvenser
Ved å bygge skole på Noresund vil det utover kostnader til midlertidig og permanent kommunehus oppstå kostnader til brannvann og flytting av IKT-infrastruktur ut fra dagens kommunehus. Kostnader til å sørge for at det er en tilstrekkelig mengde brannvann tilgjengelig ville kommet uavhengig av ny skole. Øvrige kostnader hører hjemme i et skoleprosjekt.

Brannvann
I henhold til teknisk forskrift er det krav til brannvannskapasitet. For større bygg som skoler, større boligbygg, næringsbygg o.l. er det krav til 50 l/s over to uttak. Det er i skoleprosjektet gjennomført kapasitetstester ved begge eksisterende skoler. Tester viser at den offentlige vannforsyningen ikke klarer kravet i teknisk forskrift verken på Krøderen eller Noresund.

I forprosjektet er det utredet lokalt tiltak på hver tomt for brannvannsdekning. Dette er priset til ca. 1,5–2 millioner kroner på hvert sted. I forbindelse med hovedplan VA utredes hva som må gjøres med offentlig vannforsyning for å klare dette kravet i begge tettsteder. Det må uansett på plass en fremtidsrettet løsning for at tettstedsutvikling skal kunne gå sin gang. Arbeidet med brannvannskapasitet vil bli fulgt opp høsten 2021.

Flytting av IT-infrastruktur

I dag er det viktigste knutepunktet for kommunens IT-løsninger plassert på kommunehuset. Ved en riving av bygningen må dette knutepunktet etableres et nyt sted. Selve flyttingen av servere

og fiber er ikke nødvendigvis veldig dyrt, men alt av kabling, særlig i eksisterende bygg, er dyrt. Det vurderes som nødvendig å sette av 1 million kroner til denne posten.

Prosjektøkonomi Noresund-alternativet
Kostnaden for den prosjekterte skolen på Noresund ligger på kr. 134 mill. eks. mva. inkl. opparbeidelse og fullt utstyrt uteområde. Dersom kommunen velger å bygge ny gymsal/hall selv er kostnadene for denne estimert til kr. 28,5 mill. eks. mva. og inkl. innredning/utstyr. Denne gymsalen/hallen vil være berettiget 4 mill. kr. i spillemidler. I tillegg kommer en tilpasning/ombygging av svømmehallen med garderober til frittstående bygg på kr. 1,2 mill. Kalkylene er gitt som totalentreprise.

	Krødsherad skole	**Gymsal/hall**	**Svømmehall**
Byggekostnad	**103 664 373**	**23 281 500**	
Inventar + riving	7 507 800	300 000	
Basiskostnad	**111 172 173**	**23 581 500**	**917 220**
Forventa tillegg 2%	2 223 443	471 630	18 344
Prosjektkostnad	**113 395 616**	**24 053 130**	**935 564**
Usikkerhet 15%	17 009 342	3 607 970	140 335
Kostnadsramme	**130 404 958**	**27 661 100**	**1 075 899**
Prisregulering 3%	3 912 149	829 833	168 402
Totalt eks. mva	**134 317 107**	**28 490 933**	**1 244 301**

VI SAMMENSTILLING AV KALKYLER OG TOTALØKONOMI

I denne saksrunden går det også en sak om kommunens økonomiske bæreevne. Der er det lagt til grunn en totalkostnad på det samlede skoleprosjektet på 155 mill. kr; bruk av skolefondet med 25 mill. kr og et låneopptak på 130 mill. kr. Av de 155 millionene er det pr nå forbrukt 9,9 mill. kr. til utredninger, prosjektering etc. Deler av dette inngår i kalkylene. Saken viser at det vil være mulig å betjene et lån av en størrelse som omtalt over selv om det på økonomindikatoren «netto lånegjeld» vil lyse rødt for noen år.

Kostnader til opparbeidelse av tilstrekkelig brannvann-kapasitet er utelatt fra kalkylene da denne kostnaden har oppstått uavhengig av skolebygging. Det er også et spørsmål om hvorvidt det er riktig at alle utredningskostnader skal dekkes opp innenfor en økonomisk ramme på 155 mill. kr. i perspektiv av omfanget av utredninger.

Det er foreløpig ikke foretatt eksakte beregninger av driftskostnader til nytt skolebygg.

Realisering av Krøderen-alternativet
Oppsettet under viser en fordeling mellom investering og drift, samt en oversikt over kostnader til midlertidig drift i byggeperioden.

Langsiktig investering	
Skolebygg	133.200.237 kr.
Mulige kostnader SFO/kommunehus	
Rehab. gymsal og tak Noresund (for SFO-formål)	4.137.510 kr.
Oppgradering kjøkken og kantine Noresund	350.000 kr.
Oppdatering kommunehus (ekskl. rørl./el.)	4.840.000 kr.
	9.327.510 kr.
Permanente årlige driftskostnader mot dagens situasjon	
Skoleskyss (elevsammensetning 2020/2021)	+ 474.225 kr.
Økt bemanning SFO	+ 575.000 kr.
	1.049.225 kr.
Midlertidig drift under byggeperioden	
Leie moduler	8.500.000 kr.
Oppussing Noresund	100.000 kr.
Skysskostnader (årlige)	+ 392.705 kr.
	8.992.705 kr.

Uavhengig av valg av SFO-løsning vil driftskostnadene på skolebygg endre seg positivt vs dagens situasjon.

Kostnader til midlertidig drift er i hovedsak driftskostnader, og kan ikke belastes investeringsbudsjettet. Utover det som vurderes som innenfor ordinær skoledrift er det planlagt med å finansiere midlertidig drift via skolefond og disposisjonsfond fritt.

Realisering av Noresund-alternativet
Noresund-løsningen inneholder flere ingredienser enn skole på Krøderen, og oppsettet under er derfor mer omfattende.

Langsiktig investering	
Skolebygg	134.317.107 kr.
Tilpasning svømmehall	1.244.301 kr.
Idrettshall fratrukket spillemidler	24.490.933 kr.
	160.052.341 kr

Kommunehus

Oppgradering Lensmannsgården	6.000.000 kr.
Flytting IKT-infrastruktur	1.000.000 kr.
	7.000.000 kr.

Mulige kostnader SFO

Oppgradering av samfunnshuset på Krøderen	10.000.000 kr.

Permanente årlige driftskostnader mot dagens situasjon

Skoleskyss (elevsammensetning 2020/2021)	+ 392.705 kr.
Økt bemanning SFO	575.000 kr.
	967.705 kr.

Mulig leie av kommunehus Noresund sentrum	+ 270.000 kr.

Midlertidig drift under byggeperioden

Leie moduler	2.900.000 kr.
Skysskostnader (årlige)	378.225 kr.
Svømmeundervisning Bøseter (årlig)	207.600 kr.
Mindre ombygging Krøderen skole	100.000 kr.
	3.585.825 kr.

Mulige permanente egeneide kommunehusløsninger er omtalt tidligere i saken. Kommunedirektøren finner det ikke aktuelt å legge inn ytterligere alternativer enn de som nå er inne i oppsettet ut i fra nivået de er utredet på. Driftskostnader til kommunehus i Lensmannsgården vurderes til å ikke bli høyere enn dagens kostnader.

Folkebibliotek

Kommunedirektøren finner det riktig å minne om at lokaler til folkebibliotek ikke ligger inne i skisser og kalkyler.

Økonomisk handlingsrom

Ved bygging av ny skole oppstår det muligheter til å øke det økonomiske handlingsrommet særlig innenfor to områder.

Personalressurs

I sak 52/19 ble spørsmålet om behovet for lærerressurs belyst. Lærernorm er ikke en kontaktlærernorm, men ment å sikre at skolene har tilstrekkelig bemanning. Siden innføringen fra skoleåret 2018-19 har normen blitt endret til 15 elever pr. lærer på 1.-4. trinn og 20 elever pr. lærer på 5.-10. trinn. Utregningen av lærernormen skjer på følgende måte: Det totale antall elevtimer (trukket fra spesialundervisning og særskilt norskopplæring) delt på antall ordinære lærertimer. En kalkulator hos UDIR viser hvordan skolene ligger an med tanke på antall elever

pr. lærer(gruppestørrelse), og årsverk for å oppfylle normen. Tallene blir hentet fra GSI – grunnskolens informasjonssystem.

For skolene i Krødsherad viser kalkulatoren følgende for skoleårene 2019-20 og 2020-21:

Skole	Trinn	Norm	2019-20	+/- norm	2020-21	+/- norm
Krøderen	1.-4.	15	12,1	0,9	14,9	0
Krøderen	5.-7.	20	9,9	2,2	16,2	0,6
Krøderen	8.-10.	20	17,6	0,6	15,4	1,7
Noresund	1.-4.	15	14,7	0,1	12,5	0,6
Noresund	5.-7.	20	9,7	1,9	12,8	1,1
Sum				5,7		4

(Kolonnen +/- norm viser antall undervisningsårsverk i forhold til minstekravet for lærertetthet).

På alle hovedtrinn viser tabellen at begge skoler holder seg innenfor normen. 1.-4. på Krøderen er i inneværende skoleår så godt som helt på normen. Variasjonene er store fra år til år og skyldes først og fremst varierende kull. Totalforbruket av lærerressurser gir et positivt utslag mot norm, og det kan se ut som et kan foreligge et potensial for innsparing jfr. minimumskravene. Lærerne vil nok mene at arbeidslivet er tøft nok med dagens bemanning.

Morgendagens felles-skole legger imidlertid til rette for en mer effektiv skoledrift, og en bedre utnyttelse av skolens samlede ressurser. Mulighetene for å samle grupper av elever med definerte behov øker, og det ville kunne være mulig å redusere det totale omfanget av antall timer til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk. Skolene er i dag fulldelte, selv om det foregår mye fådelt praksis, noe som tilsier at hver klasse har sin kontaktlærer. Med en trinnstørrelse på mellom 16 og 39 elever fra skoleåret 2023/2024 vil det være et mulig å redusere antall kontaktlærere uten at det i særlig grad går på bekostning av kvaliteten på undervisningstilbudet.

En nøktern vurdering av personalressursen tilsier at det vil være mulig med et nedtak fra nåværende bemanning på inntil 4 årsverk for lærere, noe som ville utgjort ca. 3 mill. kr. i årlige reduserte driftsutgifter.

FDV-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold).
I sak 33/21 «Framtidas skolestruktur i Krødsherad» vises det til sak 52/19 og tidligere beregningen av FDV-kostnader i tidligere prosjekter. I 2019 ble det beregnet at en ny skole på 4.870 m2 ville være ca 1.8 mill. kr. rimeligere å drifte i året enn dagens to skolebygg. Skolebygningen som nå ligger i saken er på 3.915 m2, og en beregning ut i fra relative størrelsesforhold viser at det vil bli en årlig innsparing opp imot 2,5 mill. kr. FDV-kostnader til SFO på stedet ikke skolen vil ligge vil komme til fratrekk på denne summen, og en reduksjon av FDV-kostnader på 2 mill. kr. vs dagens forbruk vurderes som realistisk.

VII KOMMUNEDIREKTØRENS VURDERING - FORSLAG TIL VEDTAK

I denne saken legges det opp til at det skal foretas et valg av om ny felles skole for Krødsherad kommune skal bygges på Krøderen eller Noresund. Det har foregått utredninger, studieturer, brukermedvirkninger, høringer, innspills-varianter, prosjektering, forprosjekter, vedtak, prosjekter og nye vedtak - over en lang periode. Kommune-direktøren mener at tida er inne for å ta et valg, og at valget deretter må materialisere seg i praktisk bygningsmessig handling. Denne saken viser fram tydelige forskjeller ved prosjektene på Krøderen og Noresund. Den viser også til saken om kommunens økonomiske bæreevne som konkluderer med at det er forsvarlig å foreta låneopptak i den størrelsesorden som skisseres som lånebehov i saken. Skolekonseptene er utredet til et visst nivå. Mange forhold er belyst i saken, innenfor noen tema er muligheter framvist og enkelte svar må komme i etterkant av et vedtak. Sjøl om det legges opp til en videre brukermedvirkning, som også vil inneholde ytterligere knaing på sjølve skolebygget, er det utarbeidet to prosjekter på noenlunde samme lest og som kan betraktes som likeverdige. Grunnlaget for å ta en viktig og langsiktig beslutning bør være tilstede.

Det legges fram to gode prosjekter for vurdering. Krøderen-alternativet er et rent skoleprosjekt som utelukkende har skolefunksjoner i seg utover sambruksmulighetene som ligger i skolebygget. Noresund-alternativet griper mer om seg og utløser behov for gymsal/hall, kommunehusløsning og flytting av IKT-sentral. Felles for prosjektene er at det skal være SFO-tilbud også på det stedet som ikke har den fysiske skolen, og gjerne en integrert aktivitets-SFO.

Barnets beste
Skolen er til for elever, og elevene lever i sine familiesituasjoner. Barnets beste-vurderingen er som i struktursaken også familiens beste, og nå handler det i stor grad om sentralitet, belastninger med reisevei og praktiske løsninger. Kommunedirektøren har valgt å skille reisevei inn i tre kategorier; gå til skolen, skoleskyss og skoleskyss fra ytterkantene. Historiske data om elevgrupper og bosted sier at det over tid varierer hvilket av stedene som har flest bosatte elever. Krøderen har de siste årene hatt den største barneskoledelen, mens det for noen år tilbake var flest barneskoleelever på Noresund. Hvordan denne fordelingen er om 10, 20 og 30 år er ikke verken mulig å fastslå eller mene noe kvalifisert om. Den største reisebelastningen vil ligge på elevene i ytterkantene, og dataene om disse tillegges derfor størst vekt.

Hvis det var fellesskole på Krøderen ville det for skoleåret 2020/2021 vært 186 elever som trengte skoleskyss. Brorparten av de anslagsvise 40 elevene som bor i ytterkanten av Noresund «skolekrets» ville fått reisetid som tenderer opp imot det som fylkeskommunen anser som akseptabel reisetid. Fellesskole på Noresund gitt de samme betingelser, ville betydd 202 elever med behov for skoleskyss. De 40 som bor i ytterkantene vil fremdeles bo i ytterkantene i Noresund. Reisetida utfordrer imidlertid ikke normen som fylkeskommunen vurderer som akseptabel. Da det gjelder Krøderen-elevene får de aller fleste lengre skolevei og reisetid enn i dag, og havner i midt-kategorien «skoleskyss». Det ser imidlertid ikke ut til å være noen som nærmer seg kritisk reisetid.

Et SFO-tilbud begge steder vil tilrettelegge den praktiske hverdagen bedre. Reisetid for elevene blir den samme gjennom dagen, men den direkte avstanden til skole på morgenen og hjem fra skolen på ettermiddagen blir kortere. Det å skulle hente et barn på SFO på Noresund og barnehagebarnet på Krøderen eller motsatt, vil i noen pendlerretninger og enkelte arbeidstidsordninger kunne medføre store praktiske utfordringer. Den mulige negative effekten av en slik organisering er at det blir det mye skyssing av elever fram og tilbake, både på morgenen og ettermiddagen. Elevene som i Krødsheradskolen nå stort sett vil være en klasse

pr. trinn, vil kunne oppleve at SFO splitter dem opp igjen i to grupper – Noresund og Krøderen. Det er bekymringer knyttet til om dette vil påvirke elevenes sosiale hverdag negativt. Alternativet kunne vært å ha en felles SFO med utvidet åpningstid.

Uteområder, trafikksikkerhet og stedskvaliteter
Krøderen og Noresund har hver sine skoletomter som på mange måter er like, også størrelsesmessig. Landskapsarkitekten har vist at det som egner seg som fotavtrykk for en skole på 4.000 m2 er en skole over tre etasjer. Organisering av soner, aktiviteter og funksjoner inne på skoletomta skiller ikke prosjektene mye. Tilgjengeligheten til andre uteområder med mulighet for flere type aktiviteter er tilstede begge steder. HDIR sier at skoleområdene skal innfri følgende:

- *Rom for utøvelse av allsidig og variert fysisk aktivitet.*
- *Rom for ulike typer sosial/trivselsfremmende aktiviteter.*
- *Rom for å tilegne seg ny kunnskap og utøve virkelighetsnær læring.*

Begge skoletomtene med tilstøtende arealer tilfredsstiller disse kravene. Uteområdene på Krøderen byr på et mangfoldig tilbud og god tilgjengelighet til store skogsområder i umiddelbar nærhet. Der Noresund har skogsareal på nabotomt og gapahuk i everks-området, skiløyper på jordene og stor fotballbane, har Krøderen enkel tilgang til skate- og aktivitetsparken, frisbee-bane og gapahuk. Lysløypa som driftes av idrettslaget har en stabilt bedre standard enn løypene på jordene.

Trafikkreguleringene som pr. nå ligger i konseptene løses best på Noresund. Grunneier har sagt seg villig til å avstå grunn som gjør at på- og avstigning på buss kan gjøres på en trygg måte, på samme side av veien som skolen ligger og i god avstand til skolegård og parkeringsplass. På Krøderen svinger bussen inn foran samfunnshuset og snirkler seg ut igjen tett på skolens uteområde. På ingen av stedene løses pr nå kiss'n ride fullt ut tilfredsstillende i henhold til hjertesoneprinsippene.

Hvilke kvaliteter ved stedene kan påvirke skoletilbudet? Krøderen har en sterk industritradisjon, og fortsatt er det betydelige bedrifter som har tilhold der. Det er nærhet til fjorden og fine friluftsområder. På Noresund er det nærhet til mer handel, servicetjenester, reiseliv og helsetjenester. Ingrediensene på stedet er flere enn på Krøderen, og det kan argumenteres med at det kan være hensiktsmessig med god tilgjengelighet til helsehuset. Kommunedirektøren er imidlertid av den oppfatning at dette ikke bør tillegges stor vekt i en skolelokaliseringsvurdering.

Økonomi overordnet
I saken i inneværende møte om kommunens økonomiske bæreevne er det vist at kommunen med stor sannsynlighet vil klare å betjene et låneopptak på inntil 130 mill. kr. Skulle rentene bevege seg til 80-tallets høyder vil nok både Krødsherad kommune og andre kommuner slite. Rentebanen er av mange eksperter tegnet ut med en svakt stigende kurve, og det foreligger ingen indikasjoner som peker i retning av rask og kraftig renteoppgang. Dette er imidlertid en faktor som fullt og helt påvirkes av andre aktører, hendelser og mekanismer. Det som kan påvirkes er kommunens økonomiske handlingsrom ved å foreta grep innenfor eksisterende drift. Nytt skolebygg genererer automatisk cirka 2 mill. kr. i årlige reduserte FDV-kostnader. Det er også framvist at det er mulig å redusere på antallet årsverk i skolen som tilsvarer en årlig innsparing på 3 mill. kr.

Som tidligere nevnt er egenarten til prosjektene som foreligger forskjellige. Oppdragene gitt i vedtak av 29.10.2020 og 18.03.2021 har sitt rotfeste i at kommunen trenger nytt skolebygg. I denne saken ligger et moderne skoleanlegg som legger til rette for dybdelæring for dagens- og morgendagens elever i et fleksibelt og dynamisk bygg, tilrettelagt for varierte undervisningsmetoder og god interaksjon mellom elevene og elev-lærer. Nå skal det tas stilling til hvorvidt det skal gjennomføres et rent skoleprosjekt på Krøderen, eller et prosjekt på Noresund som i tillegg vil løfte standarden på dagens gymsal/samfunnshus-fasiliteter og kommunehus.

Krøderen - økonomi

De faste driftskostnadene til skole øker med om lag 1 mill. kr. som en konsekvens av høyere skyssutgifter og økt bemanning på SFO. Kommunehuset bør uavhengig av skolelokalisering oppgraderes. Dette kan gjøres enten ved å utbedre dagens kommunehus, oppgradere Lensmannsgården eller leie kontorer av EXPO Property i Noresund sentrum. SFO-lokaler ønskes løst på andre måter enn hittil utredet, og er ikke tatt inn i oppsettet under.

KRØDEREN-ALTERNATIVET	
Skolebygg m.m.	133.200.237 kr.
Midlertidig drift	8.992.705 kr.
SUM 1	**142.192.942 kr**.
Kommunehus (Oppgradering nåværende el. Lensmannsg.)	6.000.000 kr.
SUM 2	**148.192.942 kr.**

Dette finansieres som en kombinasjon av låneopptak og bruk av skolefondet.

Noresund – økonomi

De faste driftskostnadene til skole øker med om lag 1 mill. kr. som en konsekvens av høyere skyssutgifter og økt bemanning på SFO. For å realisere skole på Noresund på dagens skoletomt krever det flere tiltak. I saken om økonomisk bæreevne og i denne saken er det lagt til grunn en totalramme på 155 mill. kr. for prosjektet. Beregningene har som nevnt vist at kommuneøkonomien tåler den belastningen. Parameterne som Statsforvalteren har som vurderingskriterier av kommunenes økonomi er netto driftsresultat, fond i % av inntekter og netto lånegjeld. Krødsherad skårer grønt på de to første, og ligger på grensen mot rødt pr nå på netto lånegjeld. Utover i perioden mot 2035 øker lånegjelda ytterligere som en følge av bygging av ny skole, og rødfargen blir mørkerød.

Kommunedirektøren finner det utfordrende å presentere Noresund-alternativet «all inclusive» innenfor 155 mill. kr. For å kunne sammenligne prosjektene er det satt opp en kalkyle på tilsvarende måte som for Krøderen- alternativet. Ny kommunehusløsning er ikke på valg i dette alternativet, og heller ingen øvrige tiltak funksjonsmessig.

NORESUND-ALTERNATIVET	
Skolebygg m.m.	134.317.307 kr.
Midlertidig drift	3.585.825 kr.
Hall/gymsal	24.490.933 kr.
Tilpasning svømmehall	1.244.301 kr.

IKT-infrastruktur	1.000.000 kr.
Leie møterom	300.000 kr.
SUM 1	**164.938.366 kr.**
Kommunehus – Lensmannsgården	6.000.000 kr.
SUM 2	**170.938.366 kr.**

Dette kan finansieres som en kombinasjon av låneopptak og bruk av skolefondet som tidligere skissert i saken. Utover dette må prosjektet tilføres midler fra øvrige fond.

NORESUND ALTERNATIV B

Det er tidligere framvist at det er et potensial for innsparing i drift på anslagsvis 5 mill. kr. fra ny skole står ferdig, og noe vil kunne realiseres fra et tidspunkt etter at samlokalisering er gjennomført. FDV-kostnadene til kommunehus vil sannsynligvis også bli lavere enn dagens ved at arealet mer enn halveres. Størrelsene som kan tas ut av prosjektet og legges inn i leieforhold er hall/gymsal og kommunehus. En annen mulighet er å redusere størrelsen på skolebygget. Problemet med de mulige leieforholdene er at det pr nå ikke foreligger forpliktende tilbud som gjør at dette kan realitetsvurderes. Det økte økonomiske handlingsrommet forbruker cirka 1 mill. mer enn i dag til ordinær drift av skole ett sted. Etter dette gjenstår omlag fire millioner som ikke er hensyntatt i beregningene av kommunens økonomiske bæreevne. I en situasjon hvor planene om hall på Sole hadde kommet lengre med plan for gjennomføring og konkret forslag til avtale med betingelser som omtalt i saken, ville kommunedirektøren lagt inn leie av denne hallen/gymsalen i Noresundløsningen. Nå kan et Noresund-valg innebære at gymsal/hall må realiseres i kommunal regi. Skulle det bli aktuelt å realisere Noresund-alternativet med egen hall bør det vurderes annen plassering på fritt terreng da det antas at det vil kunne gi en redusert investeringskostnad på opp imot 5 mill. kr. Om leie av kommunehusfasiliteter bør inngå i et mulig sentrumsutviklingsprosjekt er ikke vurdert i denne saken.

Sluttvurdering

- Barnets-beste-vurderingene peker på ny skole på Noresund som den beste løsningen for elevene og familiene samlet sett. Noresund ligger midt i bygda, og avstanden fra stort sett alle steder er akseptabel. En Noresund-konklusjon vil gjøre hverdagen minst slitsom for elevene i ytterkantene i forståelsen av at reiseavstand er en belastning.

- Da det gjelder kategoriene uteområde/trafikksikkerhet/stedskvalitet er bildet litt mer sammensatt. Dagens uteområde ved Krøderen skole har et bredere og mer allsidig tilbud. Fysisk aktivitet er positivt for elevenes læring og trivsel, og tilbudet på Krøderen er til inspirasjon for utfoldelse. Nå er det ikke slik at det tilgjengelige uteområdet på Noresund ikke legger opp til fysisk aktivitet. Det er flere gode aktivitetsmuligheter også der, og skolen har en god innarbeidet praksis der områder et stykke unna skolen benyttes regelmessig. I forlengelsen av temaet aktivitetsmuligheter finner kommunedirektøren det riktig å trekke inn Krødsheradhallen. Dette er en idrettshall i full størrelse, og har noen flere muligheter for fysiske aktiviteter enn det en mindre hall/gymsal på Noresund eventuelt vil få. Pr nå er trafikk-avviklingen på Noresund bedre lagt opp etter prinsippene om

hjertesoner. Det videre prosjektløpet må ha med seg en ambisjon om å tilfredsstille hjertesoneprinsippene fullt ut. Når det kommer til stedenes kvaliteter er det ikke store skillelinjer. Nærhet og tilgjengelighet til spesielt helsetjenestene og et bredere arbeidsliv gir Noresund et lite fortrinn.

- Økonomisk sett er det liten tvil om at skoleprosjektet på Krøderen er gunstigst. Den store forskjellen er at Krødsheradhallen ligger på Krøderen. Noresund-konseptet fører som kjent med seg en rekke flere tiltak. Noen av de er fornyelser som lokalsamfunnet kan nyte godt av, og det kan foreligge positive samspillsmuligheter med næringslivet. Forutsatt at avgrensningen er at det som det nå skal tas stilling til er et rent skoleprosjekt og formålet er å bygge en moderne skole, så er vurderingen ut ifra et økonomisk perspektiv at det beste økonomiske valget er å bygge skole på Krøderen.

Innledningsvis i saken er det omtalt at noe av brukermedvirkningen gjenstår. Bygget er godt gjennomarbeidet, men kan optimaliseres ut ifra hvordan tegningene nå foreligger. Elevkapasiteten sammenstilt med forventet elevtallsutvikling tilsier at det bør være romslig med plass i den nye skolen de nærmeste årene etter at den tas i bruk. Den framskrevne befolkningsprofilen til Krødsherad er lik mange andre kommuner med en økende andel eldre og færre skolebarn. Kommunedirektøren tror på måloppnåelse innenfor de langsiktige måla, og tror også at Ringeriksbanens inntreden vil kunne bety mye for attraktiviteten til Krødsherad. Om kommunen blir så attraktiv at nåværende kapasitet i skolebygget blir utfordret er like fullt lite sannsynlig. I den neste runden med bruker-medvirkning bør det derfor gjøres en vurdering av om det er mulig å innpasse et folkebibliotek uten å øke størrelsen på bygget. Kommunedirektøren mener også at det bør gjøres en vurdering av arealbehovet til barnehagene i lys av at barnekullene ser ut til å bli mindre i åra framover. Det kan ikke utelukkes at det kan være mulig å etablere SFO-baser inne i dagens barnehagelokaler.

Begge alternativene for framtidas skoleanlegg i Krødsherad vil fysisk legge til rette for et godt skoletilbud. Det å beslutte skolelokalisering er både et verdivalg og et økonomisk valg. Som i tidligere saker i «skolesaken» overlates det til kommunestyre å vekte de ulike perspektiver og parametere for å kunne treffe en beslutning. Under følger forslag til vedtak utover anbefaling av stedsvalg.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

- Krødsherad skole legges til 1) Noresund ***eller*** 2) Krøderen.
- Kommunedirektøren gis i oppdrag å etablere nytt skolebygg på valgt tettsted.
- Kommunedirektøren gis adgang til å bruke inntil 10 millioner kroner av skolefondet i 2021. Dette vedtaket opphever vedtak om låneopptak i sak 32/21.
- Kommunedirektøren kommer tilbake til kommunestyret med øvrig finansiering av prosjektet senest i budsjettet for 2022.
- Kommedirektøren kommer tilbake med sak/saker for de belyste punkter som ikke er konkludert på nåværende tidspunkt.

Vedlegg

1 Forprosjektrapport - Krødsherad skole (Krøderen)
2 L-18080-Krøderen-Landskapsplan-110
3 L-18080-Krøderen-Landskapsplan-111
4 L-18080-Krøderen-Perspektiver
5 L-18080-Noresund-Perspektiver
6 Midlertidighet - lokasjon Krøderen
7 Midlertidighet - lokasjon Noresund 2.0
8 Protokoll fra drøftingsmøte 02.02.21 - Midlertidighet på Krøderen
9 Protokoll fra drøftingsmøte 27.04.21 - Midlertidighet på Noresund
10 Saksframlegg - Noresund
11 Tilbud om leie - ExpoProperty
12 Tilbud om leie - Sole
13 Vedlegg 01 - L-18080-Landskapsplan-111 (Krøderen)
14 Vedlegg 02 - A2-1-00 - Plan 1 (Krøderen)
15 Vedlegg 03 - A2-2-00 - Plan 2 (Krøderen)
16 Vedlegg 04 - A2-3-00 - Plan 3 (Krøderen)
17 Vedlegg 05 - A2-4-00 - Plan 4 (Krøderen)
18 Vedlegg 06 - A4-X-01 - Snitt (Krøderen)
19 Vedlegg 07 - A5-X-01 - Fasade sørvest og nordvest (Krøderen)
20 Vedlegg 08 - A5-X-02 - Fasade nordøst og sørøst (Krøderen)
21 Vedlegg 09 - SHA-plan (Krøderen)
22 Vedlegg 10 - Kalkyle (Krøderen)
23 Vekststrategi Noresund
24 Forprosjektrapport - Krødsherad skole (Noresund)

Krødsherad kommune

KRØDSHERAD SKOLE - KRØDEREN FORPROSJEKT

Dato: 20.05.2021

Sammendrag **4**

1 Generell beskrivelse **5**
Overordnet krav og føringer 5
Tidligere utredninger 5
Prosjektorganisasjon 5
Sammendrag av romprogram 6
Fremdrift 6
Prosjektets status 7
Byggets utforming 7
Infrastruktur 7
Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) 7
Status offentlige myndigheter 7
Valgt entrepriseform 7

2 Bygning **8**
Generelt 8

3 VVS-installasjoner **9**
Generelt 9

4 Elkraft **10**
Generelt 10

5 Tele og automatisering **11**
Generelt 11

6 Andre installasjoner **12**
Generelt 12

7 Utendørs **13**
Landskapsarbeider 13
Trafikk 13
Terreng og universell utforming 13
Vegetasjon 14
Utendørs VA 14
Overvann 14
Spillvann 14
Vann 14
Varme 14
Utendørs EL 15

8 Andre vurderinger og beregninger **16**
Brannstrategi 16
Premisser for akustikk 16
Rigg og drift 17
Dagslysberegninger og lysberegninger 17
Energi 17
Miljøkartlegging 17
Grunnundersøkelser 17
Løst inventar 17

10 Økonomi **19**

11 Vedleggsliste **20**

SAMMENDRAG

I kommunestyret ble det 29.10.2020 vedtatt å gjennomføre et forprosjekt med prosjektering av en ny samlet skole i Krødsherad, med beliggenhet på Noresund. Videre ble det i kommunestyret 18.03.2021 vedtatt at det på lik linje skulle utarbeides skisse og kostnadsoverslag for en samlet skole beliggende på Krøderen.

Dette forprosjektet er utarbeidet på grunnlag av vedtak fra 18.03.2021.

Skolen er planlagt som et frittliggende bygg over 3 etasjer (pluss teknisk rom på tak), oppført i konvensjonelle konstruksjonsmetoder.

Den nye barne- og ungdomsskolen er plassert tilnærmet likt eksisterende barneskole. Hele den eksisterende barne- og ungdomsskolen skolen rives, men samfunnshuset er forutsatt beholdt.

Bruttoareal skole: 3915 m^2 BTA.

Kostnadsramme uten mva er beregnet til 129,3 MNOK. Kostnadsramme er inkludert usikkerhetsavsetning, men uten avsetning for prisstigning.

Gjennomføring av prosjekt er planlagt i totalentreprise.

1 GENERELL BESKRIVELSE

Overordnet krav og føringer

For prosjekteringen er følgende overordnede krav og føringer lagt til grunn:

- Godkjent rom- og funksjonsprogram
- Plan- og bygningsloven med teknisk forskrift, TEK 17
- Arbeidsmiljøloven

Tidligere utredninger

- Utredning «Fremtidenes skoler i Krødsherad», Søndergaard Rickfelt, 15.09.17
- Notat «Sammenstilling av 5 løsningsalternativer», Longva arkitekter 17.01.19
- Notat «Sammenstilling av løsningsalternativer», Longva arkitekter 28.05.19
- Forprosjekt «Noresund barneskole», Longva arkitekter / COWI / Cadi / Grindaker 15.10.2020
- Forprosjekt «Krøderen barne- og ungdomsskole», Longva arkitekter / COWI / Cadi / Grindaker 15.10.2020
- Forprosjekt Krødsherad skole og idrettshall, Longva arkitekter / COWI / Cadi / Grindaker 22.02.2021

Prosjektorganisasjon

I forprosjekt har følgende deltatt:

Oppdragsgiver

- BH Roy Andre Midtgård, Krødsherad kommune
- BH Børre Jensen, Krødsherad kommune

Prosjektledelse

- PL Arild Rønnestad, P7 Prosjekt

Prosjekteringsgruppe

- PGL / KP Ewan Smith, Longva arkitekter
- ARK ansv. Knut Longva, Longva arkitekter
- ARK saksb. Line Myrenget, Longva arkitekter
- RIB Torstein Homb, COWI
- RIG Claus Bo Nielsen, COWI
- RIV Astrid Selvik, COWI
- RIVA Erling Desserud, COWI

- RIE Ulf Terje Hansen, COWI
- RiBr Ingunn Rundtom, COWI
- RIAku Arne Schenk, COWI
- RIM Marte Muri, COWI
- IARK Elin Bashevkin, Cadi
- LARK Morten Evensen, Grindaker

Brukergruppe

- Lars Erik Raaen, rektor Noresund skole, med lærere
- Odd Henning Bentsen, rektor Krøderen skole, med lærere

Sammendrag av romprogram

Funksjon - skole	m2
Trinnområder og SFO	1388
Spesialutstyrt læringsareal*	584
Fellesareal	201
Personal og administrasjon**	441
Drift og støttefunksjoner	71
Sum programareal	**2685**

I tillegg kommer areal for tekniske rom, kommunikasjonsareal og areal for konstruksjoner.

* Inkl. Fellesareal i avd. for spesialklasserom plan 3 og FOT avdeling.

** Inkl. Helsesøster venterom og hvilerom.

Fremdrift

Overordnet tidsplan. Alle datoer etter forprosjekt er tentative, da oppstart byggeperiode avhenger av når eksisterende skole kan fraflyttes.

Fase	Tidsrom
Skisse/ Forprosjekt	nov 2020 – mai 2021
Konk.gr.lag/ tilbud TE (tentativ dato)	mai 2021 – jul 2021
Kontrahering TE (tentativ dato)	aug 2021
Gjennomføring TE (tentativ dato)	aug 2021 – mai 2023

Prosjektets status

Det foreligger ferdig forprosjekt. Det er ikke søkt om rammetillatelse.

Byggets utforming

Skolen er plassert tilnærmet der eksisterende barneskole ligger i dag, og i likhet med dagens skole vil plan 1 ligge inn mot terreng og være en underetasje. Avstand til eksisterende samfunnshus, gode utearealer samt minst mulig terrengbearbeidelse er avgjørende hensyn for byggets plassering. Løsningen av skolen har forsøkt å hensynta innspill fra tidligere brukerprosesser både på Krøderen og Noresund skole, samt tilbakemeldingene fra siste runde med ny felles skole på Noresund-tomta.

Klasse- og grupperommene er organisert rundt felles trinnareal, med egne trinninnganger direkte via garderobe. Administrasjon, lærere og spesialundervisning legges rundt et atrium over 3 etasjer, skolen «hjerte», med et amfi. Det er besøks- og ansatte innganger på plan 1 og 2, i direkte tilknytning til amfiet.

BTA / NTA skole: 3915 / 2685, som gir en brutto/ nettofaktor på 1,46.

Infrastruktur

Det er forutsatt ny trafo som erstatning for trafo i eksisterende skole som rives. Kostnader er medtatt i kalkyle.

Bygget tilkobles til eksisterende VA nett.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Det ble utarbeidet SHA-plan for skole. SHA-plan er vedlagt forprosjektrapport.

Status offentlige myndigheter

Reguleringsplan Krøderen tettsted, 20 mai –82, gjelder. Tomta ligger innenfor reguleringsformål «offentlige bygninger». Ref. reguleringsbestemmelser for Krøderen tettsted skal det oppføres bygninger tilknyttet skole og idrettsanlegget, og det skal påses at det avsettes tilstrekkelig parkeringsareal. Bygningens formål er på så måte ivaretatt, og det må påses at det redegjøres for planlagt parkeringskapasitet ved byggesøknad.

Utnyttelsesgraden er satt til U=0,1 på gjeldende plankart fra 1984, for tomteareal 87,3 daa. Det inngår flere eksisterende bygninger (idrettshall, samfunnshus, biobrenselanlegg og barnehage) som må inngå i beregningen. Beregning utnyttelse må avklares i forhåndskonferanse med kommunen.

Valgt entrepriseform

Det er valgt totalentreprise.

2 BYGNING

Generelt

Byggets rasjonelle struktur tilrettelegger for en effektiv, robust og kostnadseffektiv løsning. Bygget er planlagt oppført i en kombinasjon av bæresystem i stål, bærende betongvegger og hulldekker, men det åpnes for alternativ utførelse i trekonstruksjon.

Yttervegg av isolert bindingsverksvegg med luftet kledning av trepanel. Det er godt med vinduer, og det er planlagt åpningsbare felt i alle oppholdsrom. Utvendig solavskjerming som screens på solutsatte fasader.

Innvendige vegger av bindingsverk. I atriet utstrakt bruk av trepanel som kledning, øvrige overflater malte gipsplater. I toalettrom/ garderober flis på vegger med sanitetsinstallasjoner. Det er glassfelt mellom fellesarealer og undervisnings- og arbeidsrom.

Gulv på grunn i betong. Dekke mellom plan 1 og 2 som hulldekke. Det åpnes for alternative løsninger. Overflate av banebelegg. I alle vindfang/ garderober en kombinasjon av skrapematte og tekstilmatte.

Systemhimling i alle rom, foruten tekniske. Fasthimling av tre i overdekte inngangspartier.

Yttertak planlagt som et kompakt tak med primærkonstruksjon av hulldekker, men det åpnes for alternative løsninger. Over atriet og trinnareal plan 3 legges det opp til overlys i form av takvinduer/kupler. I trapperom røyk-luker.

2 hovedtrapper i trappekjerner av betong. Amfi med tribunetrapp. Bygget har kombinert person-/vareheis tilrettelagt for HC.

Av fast inventar på skolen er det medtatt:

- Garderobeinnredning for elever/ ansatte og besøksgarderobe.
- Elevskap og materialskap i alle klasserom/ undervisningsrom.
- Vaskerenne med avfallsstasjon i alle klasserom, spesialundervisningsrom og elevgarderober.
- Kjøkkeninnredning: Mat og helse, Stryk/vask.
- Minikjøkken: Felles trinnareal 1.-4, Personalrom, Undervisningsrom FOT.
- Lab innredning: Naturfag.
- Tekstil og design: arbeidsbenk/ bord.
- Tre og metall: hylle for trelast.
- Musikk: veggmontert speil med ballettbarre.
- Skaperverksted: arbeidsbenk og hylle.
- Innredning i kopirom
- Moppevaskemaskiner i renholdssentral

Maskiner i Kunst og håndverksavdelingen er ikke medtatt.

3 VVS-INSTALLASJONER

Generelt

De VVS-tekniske anleggene for skolen utføres etter TEK17, arkitekttegninger, kommunale krav, regler og normer.

VVS leveransen omfatter følgende anlegg:

- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Brannslokking
- Luftbehandling

Det er i dag etablert varmesentral i samfunnshus med fjernvarmeveksler fra Krødsherad Bioenergi. Varmeveksleren flyttes til nytt teknisk rom i plan 1 i skolebygget der varmen fordeles til skole og egne rørføringer ny varmeveksler i tekniske rom i eksisterende varmesentral i samfunnshuset.

Det skal etableres sanitæranlegg for skolen.

Sprinkleranlegg som skal etableres i skole er beskrevet i brannrapport.

Det etableres ventilasjonsaggregater på teknisk rom på tak til skolen. Ventilasjonsrommets størrelse må utarbeides i senere fase for å få god teknisk løsning og samtidig å beholde overlys til bygget.

Eksisterende ventilasjonsanlegg beholdes i samfunnshus.

Det skal ved valg av systemer legges vekt på installasjons- og driftsøkonomi, servicemulighet og funksjonalitet. Skolen skal fremstå med normal god standard og med et innemiljø med god standard.

VVS-teknisk utstyr skal kunne styres og overvåkes av lokalt og sentralt SD anlegg som beskrevet i kapittel 5, Tele og automatisering

4 ELKRAFT

Generelt

De elektriske anleggene er planlagt etter FEL-98, NEK 400:2018, NEK 439, NEK 700 og TEK17.

Det benyttes kabelbroer over nedforet himling i korridor og fellesarealer, el-kanaler monteres langs yttervegger under vinduskarm for uttak til stikk og data i lærerarbeidsplasser, klasserom, møterom, grupperom og øvrige bruksrom. Frem til Smart Board i klasserom monteres el-kanal på vegg.

Avbruddsfri strømforsyning (UPS) monteres i eget rom med tilhørende batteritid 60 min. for strømforsyning til dørautomatikk. Aktuelle servere kan tilkobles UPS.

Kursopplegg for lys og stikk utføres generelt som skjult installasjon, montert på kabelbroer over himlinger og i rør i vegger. For styring av lys monteres lys- og bevegelsessensorer, lokale brytere/bryterpaneler med KNX/DALI kommunikasjon.
Det legges brann og funksjonsikker kabel til installasjoner/utstyr som skal fungere ved en evt. brann.

I samarbeid med arkitekt er det beskrevet runde utenpåliggende lysarmaturer direkte i tak.

Det benyttes lysarmaturer med elektronisk forkobling tilpasset aktuell lyskilde.

Det skal i hovedprinsipp benyttes armaturer med LED som lyskilde. Generelt skal lysfarge med ca. 3000K og Ra-indeks ≥ 90 benyttes til allmennbelysning for god fargegjengivelse.

Lysarmaturen skal være flimmerfri og ha en levetid på min 80.000 timer.

Det leveres et sentralisert nødlysanlegg i henhold til gjeldende NS-EN 1838:2013. Markeringslys og ledelys leveres med LED-teknologi.

Det leveres supplererende lavtsittende visuelt ledesystem, i henhold til NS3926:2009. Det kan benyttes ledelinjer eller prikker nedfelt i gulvbelegg, ledelinjer rundt dørkarmer, markering av dørhendler og trappetrinn.

5 TELE OG AUTOMATISERING

Generelt

Tele og automatiseringsanlegg installeres for å dekke byggets og virksomhetens behov for kommunikasjon, styring, varsling og regulering. Anleggene skal bygges opp i moduler som skal være optimale med tanke på drifts-sikkerhet og økonomi. Adskilt kablingssystem for informasjonsteknologi installeres i bygninger for å dekke behov for kabling for alle typer IKT-utstyr, primært for tele- og datakommunikasjon samt radio og TV (IP TV), men også for bygg automasjon og signalanlegg.

Det skal etableres en byggfordeler (BF/IKT) hvor svakstrøms utstyr, IKT- tele/data plasseres. Her reserveres veggplass for brannalarm-, talevarsling-, innbruddsalarm- og adgangskontrollutstyr.

Det leveres et heldekkende automatisk brannalarmanlegg kategori 2 iht. NS3960 med talevarsling iht. NS3961 og automatisk overføring til brannvesen. Det skal benyttes EN54 godkjent utstyr.

Det leveres et komplett integrert adgangskontroll- og innbruddsalarmanlegg i henhold til FGs regelverk i grad 2. Anlegg for adgangskontroll, innbrudds- og overfallsalarm. Nye sentraler for AAK og AIA skal installeres i BF/IKT.

Det installeres et sentralturanlegg ved skolen. Uranlegget består av programmerbart hovedur/sentral som plasseres i teknisk rom, og biur i alle undervisningsrom, amfi/samlingssal, lærerarbeidsplasser og utvendig i skolegård. Som ringesignal benyttes høyttalere i talevarslingsanlegget.

Det installeres TVO anlegg. Anlegget skal være IP basert løsning hvor kameraene strømforsynes over PoE+. Det skal installeres kamera ved alle innganger og på fasader. Lagringsenhet for inntil en ukes opptak av bilder fra kameraene.

Det skal leveres et komplett autonomt automatiseringsanlegg. Automatikkanlegget for ny skole skal tilknyttes eksisterende lokalt SD-anlegg på skolen. SD anlegget etableres som et tekniske nett (VLAN). Det mettas nødvendige nye og oppdatering av bilder, rapporter og lister på eksisterende SD-anlegg. Skolens automatiseringsanlegg skal tilknyttes Krødsherad sitt toppsystem.

6 ANDRE INSTALLASJONER

Generelt

Det levers en heis i skolebygget. Heisen utformes som båreheis med kupedybde 2,1 m og bredde 1,1. Krav til universell utforming skal tilfredsstilles. Heisen skal utføres i henhold til TEK 17.

7 UTENDØRS

Landskapsarbeider

Nye Krødsherad skoleanlegg skal representere mangfoldet av skolens brukere og tilby rom for opphold og aktivitet av ulik grad og intensitet gjennom hele året. Samtidig som skolegården er tilpasset konkrete funksjoner, er det også lagt vekt på at den skal være fleksibel og mulig å benytte også utenom skolens ordinære åpningstider. Utearealene innbyr til variert bruk og er inndelt i oppholds-, aktivitets- og lekesoner. De ulike uterommene er tilpasset både store elevgrupper og de mindre, i tillegg legger løsningene opp til sambruk av anlegget utenfor skolens åpningstider. Det legges opp til nedgravde avfallsbrønner i henhold til retningslinjer fra kommunen.

Trafikk

Det jobbes videre med løsning for parkering og bussholdeplass for å få til en best mulig adkomst-situasjon. Kalkylen har ikke tatt høyde for kostnader knyttet til etablering av nye p-plasser utenfor skoletomta, eller omlegging/ utvidelse av bussholdeplass. Men det er lagt inn «Kiss and ride» der dagens parkering er i syd. Denne legger opp til drop-off på trygg sone langs fortau som knytter seg direkte til skoleområdet. Det er i tillegg lagt opp til fire korttidsplasser sentralt på plassen.

Bussholdeplass er vist omtrent på samme sted som dagens løsning, men er trukket noe mot vest for å frigjøre mer areal til skolen. Det er ønskelig å flytte bussholdeplassen og «kiss and ride» til annen lokasjon litt unna skolen, for å frigjøre mer plass til skolen og skape en tryggest mulig skolegård i henhold til prinsippene om «hjerte-sone». Dette må det jobbes videre med i prosjektet.

Det skal etableres fysisk sperre (bom eller pullert) for å hindre kjøring (utover brøyting, brannbil og varetransport) inn på skoleanlegget. Det er lagt opp til HC-parkering på p-plass ved samfunnshuset. Parkering for sykler er fordelt flere steder i skoleanlegget, der en større sykkelparkering er lagt i nærheten av hovedinngangen. Disse er tenkt overbygd med tak m/solcellepanel.

Terreng og universell utforming

Det er lagt vekt på en terrengforming som fremhever tomtas topografiske kvaliteter, skaper universell utforming, og som gir minst mulig inngrep og overskuddsmasser. Ved å tilrettelegge for aktivitet og lek i skolegården fremmer man et godt sosialt samhold elevene seg imellom, i tillegg vil man skape integrering på tvers av fysiske utfordringer ved å planlegge et anlegg der universell utforming ligger som et førende premiss. Målet har vært å skape et inkluderende anlegg som ikke legger opp til spesialtilpassede løsninger for enkelte elever. Skoleanlegget er utformet slik at alle skal kunne bruke samme løsning slik at enkeltelever ikke blir skilt ut i en egen del av anlegget.

Vegetasjon

Den eksisterende vegetasjon i randsonen av dagens skolegård bevares. Ellers suppleres det med ny vegetasjon for å forbedre tomtens økologiske verdi og danne rom i anlegget. Det etableres gressarealer, buskfelt, staudefelt, samt en rekke trær, både løvtrær og frukttrær. Variasjon og artsmangfold er viktig for å skape gode habitat for bl.a. fugler og insekt og vil tilføre anlegget økologisk verdi.

Utendørs VA

VA-anlegget tilknyttet ny skole omfatter tilknytning til eksisterende, offentlige avløp- og vann-nett samt håndtering av overflatevann. Prosjektet medfører også noe sanering/flytting/oppgradering av eksisterende offentlige nett.

Tilknytning av stikkledninger skal skje i samsvar med Standard abonnementsvilkår for vann og avløp, administrative bestemmelser (KS, 2008).

Materiell, utførelse, prøving og dokumentasjon skal være iht. krav i NS3420, relevante VA-miljøblad, samt krav fra Krødsherad kommune. ekst.

Overvann

Målet med overvannshåndteringen er å utnytte vannet som ressurs, der løsninger for terrengforming/fall og materialbruk er valgt med den hensikt at overvann fortrinnsvis skal håndteres på egen tomt, det være seg gjennom infiltrasjon, forsinkning, og åpen fordrøyning, slik at overvannsnettet blir belastet i minst mulig grad. Noe av overvannet vil infiltreres i områder med permeable overflater og dekker. Det som ikke infiltreres ledes videre på overflaten til grønne inflitrasjonsarealer.

Spillvann

Spillvann fra ny skole tilføres kommunal offentlig nett.

Vann

Tilknytning til vann-nett omfatter sprinkelanlegg og forbruksvann samt tilrettelegging for uttak av slokkevann. Løsning for tilstrekkelig slokkevann og/eller dispensjon fra brannvernmyndigheter foreligger ikke pr. dd.

Det må påberegnes noe omlegging av noe eksisterende samt ombygging/utskifting av eksisterende kummer.

Varme

Det etableres varmerørstrekk tilkoblingspunkt i samfunnshus og til teknisk rom i plan 1 i ny skole. I tillegg etableres det varmerør fra skole til teknisk rom i eksisterende samfunnshus.

Utendørs EL

For utvendig belysning/master legges tilførselskabel i trekkerør i grøft fra nybygget. Parkarmaturer er skissert på utomhusplan. Eksisterende parkarmaturer gjenbrukes hvor 3 stk. flyttes fra skolegård til gangvei og plasseres på linje med de øvrige. Langs kjørevei monteres nye 1-sidige master.

I skolegård og ved lekeplasser monteres nye master med spot. For belysning av inngangspartier og deler av skolegården/utvendige trapper benyttes veggarmaturer montert på fasaden.

I kostnadsoverslaget er det tatt med kostnader (1-sidig mast med fundament, 220m grøft, trekkerør, kabel og jordledning) for ny gatebelysning til offentlig vei.

For høyspentgrøft er det kostnadsberegnet plassering av grøft langs gangvei fra eksisterende trafo ved hovedvei, videre bak/inntil skolens fasade frem til ny nettstasjon 230/400V ved Samfunnshuset. Det anbefales at høyspentgrøft legges med tilstrekkelig avstand fra skolens område og skolegården for å unngå evt. overskridelse av verdiene som er satt fra Statens Strålevern vedr. elektromagnetisk felt.

Det monteres utvendige stikkontakter ved utgangsdører.

8 ANDRE VURDERINGER OG BEREGNINGER

Brannstrategi

Det er utarbeidet brannkonsept for skolebygg lokalisert på Krøderen.

Hovedelementene i brannkonseptet:

- Skolen plasseres i risikoklasse 2 og 3, og brannklasse 2
- Krav til bæresystem R 60 [B 60]
- Bygget deles inn i flere brannceller. Undervisningsrommene blir en del av en større branncelle. Amfi/fellesarealer blir en branncelle over to plan.
- Krav til branncellebegrensende konstruksjoner er EI 60 [B 60]
- Ved bruk av massivtre i rømningsveier, må overflaten behandles med brannlakk-/maling som har klassifisering B-s1,d0.
- Det monteres heldekkende brannalarmanlegg og sprinkleranlegg.
- Det blir heldekkende ledesystem
- Alle arealer dekkes med brannslanger. Det suppleres med håndslokkere i tekniske rom og spesialrom.

Skolen prosjekteres med to fravik:

- Skolen prosjekteres med åpne arealer og hver etasje blir i hovedsak delt inn i to brannceller.
- Brannmotstand på vindusfelt inn mot amfi fra grupperom i 1. og 2. etasje og i 3. etasje reduseres til EI 30.
- Det blir åpent over to plan ifm. amfi/fellesarealer i 1. og 2. etasje.
- Ett av trapperom prosjekteres som TR1.

Skolen får heldekkende automatisk slokkeanlegg som kompenserende tiltak.

Premisser for akustikk

Lydkonsept for Krøderen skole er behandlet i notat NOT005- Krødsherad skoler - RIAku - forprosjekt - kombinert skole - med vedlegg 20210215. Det er tatt utgangspunkt i en byggemåte med lettvegger og hulldekke.

For akustisk prosjektering er det lagt til grunn grenseverdier for klasse C i NS 8175. Klasse C er minimumskrav i henhold til teknisk forskrift. For enkelte rom er det etter forespørsel fra byggherre vurdert lavere krav til lydisolasjon enn det som er gitt av standardens grenseverdier. For slike situasjoner er det foreslått organisatoriske tiltak som skal kompensere for redusert lydisolasjon.

Krav til lydisolasjon mellom rom er vist i lydplaner vedlagt akustikkrapporten, og vil la seg tilfredsstille med lette vegger. For enkelte rom som enten er støyfølsomme eller der det kan forventes støyende bruk, vil man måtte etablere en boks-i-boks-løsning eller i noen tilfeller en god planløsning med buffersoner rundt. Dette vil måtte bli revurdert i detaljprosjektet når konkret bruk (inkl. benyttet støyende utstyr) er avklart.

Krav til romakustikk i rommene vil kunne tilfredsstilles med absorbenter på himling og delvis på veggene. Nøyaktig mengde, fremfor alt for spesialrom som musikkrom o.l., vil måtte utredes i detaljprosjektfasen.

Det er beskrevet tiltak mot støy fra utendørs kilder (veitrafikk) for å overholde innendørs støykrav fra NS8175:2012 klasse C. Krav til vinduer vil bli moderate, med lydisolasjon i størrelsesorden Rw + Ctr≥ 28 dB.

Lydrapporten viser også viktige momenter angående støy fra tekniske installasjoner. I tillegg gis konstruksjonseksempler for å oppnå krav.

Rigg og drift

Det er tilfredsstillende areal for etablering av rigg område. Riggplan vil bli utarbeidet.

Dagslysberegninger og lysberegninger

Det er gjennomført dagslysberegninger for å dokumentere kravene iht. TEK 17. Skolen har gode løsninger med plassering av vindu i fasaden. Det er tilfredsstillende dagslys i rom for varig opphold.

Grupperommene i midten av bygget har ikke tilfredsstillende dagslysfaktor, disse er ikke definert som rom for varig opphold. Det er lagt inn andre kvaliteter for å kompensere for dette, i form av vinduer i tak. Dette gir lys til området, og i kombinasjon av store vinduer inn mot atriet, vil grupperommene oppleves som gode rom ifølge dagslysnotat.

Energi

Det er utført beregninger av energibruk. Skolebygget tilfredsstiller energikravene i TEK17 etter forutsetningene som ligger i forprosjektfasen.

Miljøkartlegging

Det er gjennomført miljøkartlegging av eksisterende skolebygg som skal rives. Rapport legges til grunn for miljøsaneringstiltak og rivearbeid.

Grunnundersøkelser

Det er utført grunnundersøkelser. Undersøkelsene viser at grunnforholdene er greie, og at det er ikke er nødvendig med spesielle tiltak.

Løst inventar

Det er gjort et kostnadsoverslag for løst inventar basert på elevtall for kommende år i kommunen. Kostnader for løst inventar er medtatt under konto 9 Spesielle kostnader.

Av løst inventar i skolen er det medtatt:

- Bord og stoler til elever, og tavler i alle klasserom.
- Bord, stoler, tavler og skap i grupperom.
- Modulbasert amfi, samt løse bord og stoler i felles trinnareal.
- Besøkstoler/sofa, sidebord, arbeidsbord og stol, oppbevaringsskap og oppslagstavler i kontorer.
- Arbeidsbord og stoler, oppbevaringsskap og oppslagstavle i kontorlandskap og lenestol/ sidebord i tilhørende stillerom.
- Møtebord, møtestoler og skap i møterom.
- Sofa, bord, stoler, oppslagstavle og trillebord i personalrom.
- Sittebenk, sidebord og tidsskrifthyller i venterom helsesøster.
- Daybed/seng, sidebord og lenestol i hvilerom.
- Bord og stoler til elever, og skap i spesialrom. Det er også medtatt flere elementer som tilhører de ulike fagene (høvelbenker, klippebord, kunstvogn, øyeskylleutstyr, knagger, notestativ, gitarknagger mm.)
- Skap, arbeidsbord og stol i øvingsrom/studio.
- Lagerreoler i lager og renholdssentral.

Stabelbare bord og stoler, samt talerstol, til sceneareal/ amfi for oppsett til kommunestyre er ikke medtatt i kalkyle for skole.

10 ØKONOMI

Det er utarbeidet kalkyle for prosjektet, se under. Kostnadsramme inkluderer usikkerhetsavsetning av 15 % og prisregulering av 3 % på prosjektkostnad.

Riving av eksisterende barne- og ungdomsskole, samt tiltak på samfunnshus, er medtatt under konto 9.

	NOK
Huskostnad (konto 1-6)	76 640 740
Entreprisekostnad (konto 1-7)	94 548 340
Byggekostnad (konto 1-8)	103 975 757
Basiskostnad inkl. mva	137 809 696
Prosjektkostnad inkl. mva	140 565 890
Kostnadsramme inkl. mva	161 650 773
Kostnadsramme med prisregulering inkl. mva	166 500 296

Samlet kostnadsramme uten prisregulering eks. mva	**129 320 618**

11 VEDLEGGSLISTE

Nr.	Navn	Dato.
01	L-18080-Landskapsplan-111	20.04.2021
02	A2-1-00 - Plan 1	07.05.2021
03	A2-2-00 - Plan 2	07.05.2021
04	A2-3-00 - Plan 3	07.05.2021
05	A2-4-00 - Plan 4	07.05.2021
06	A4-X-01 - Snitt	07.05.2021
07	A5-X-01 - Fasade sørvest og nordvest	07.05.2021
08	A5-X-02 - Fasade nordøst og sørøst	07.05.2021
09	SHA-plan	10.05.2021
10	Kalkyle	20.05.2021

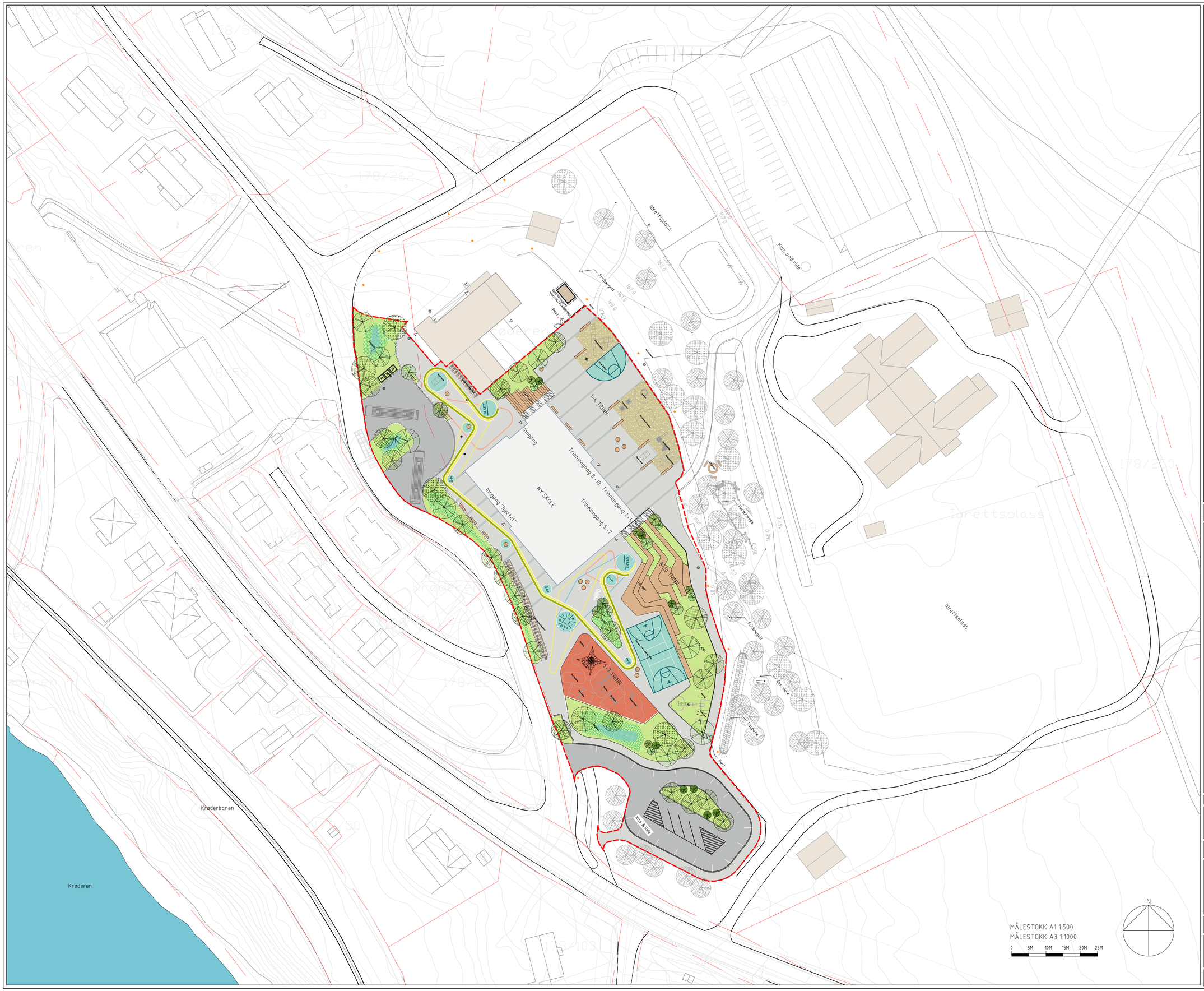

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	110	A01

Revisjon/endring	Dato	Sign.	Kontr.	Rev.

OPPDRAGSGIVER

Krødsherad kommune

Filnavn	Ansv. prosj	Tegnet	Godkjent	Dato	Målestokk
L-18080-110	ME	MH	ME	14.10.20	A1 1:500 A3 1:1000

PROSJEKT

Krøderen skole

Tegningen gjelder

UTOMHUSPLAN
Landskapsplan
Koordinatsystem NTM 10, NN-2000

PROSJEKTFASE

Forprosjekt

grindaker
Grindaker as landskapsarkitekter
Rådhusgata 15
Postboks 1024 Vika 0110 Oslo
tel. 23 11 34 40 fax. 23 11 34 41

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	110	A01

Idrettsplass

166.0
165.0
164.0
163.0
162.0
161.0
160.0
159.0

Frisbeegolf

Eks. Akebokker

Eks. Sti

Oppstillingsplass trafo (ALT PLASSERING)

Port

Eks.Lekesystem

Street Basket

Smørfat

Trampoliner

Eks.Sekskant hukker

Hylle/ samling

Balanseshubber

Bord Tennis

1-4 TRINN

Ballplass

Hinderløype

1,95 eks mur

Frisbeegolf

Eks sklie

Taubane

TRAPP/AMFI

Trinninngang 8.-10. Trinninngang 1.-4.

Trinninngang 5.-7.

Inngang

NY SKOLE

8-10 TRINN

GRESS AMFI

TRE AMFI

START

SLUTT

1 x10

2 x20

3 x20

4 x10

Multi bane 2-hd basket og volley

klatring

Sitt

Bord Tennis

Regnbed

Inngang "hjertet"

Sykkel Parkering 60stk

5-7 TRINN

Balanse

Klatrenett

Parkour

Fitness Combi

Eks.Huske

Eks. Balanse

King Huske

Kis

0 5 10 Meters

240

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	111	A01

Revisjon/endring	Dato	Sign.	Kontr.	Rev.

OPPDRAGSGIVER
Krødsherad kommune

Filnavn	Ansv. prosj.	Tegnet	Godkjent	Dato	Målestokk
L-18080-111	ME	MH	ME	20.04.21	A1 1:250 A3 1:500

PROSJEKT
Krøderen skole

Tegningen gjelder
UTOMHUSPLAN
Landskapsplan
Koordinatsystem NTM 10, NN-2000

PROSJEKTFASE
Forprosjekt

grindaker
Grindaker as Landskapsarkitekter
Rådhusgata 25
Postboks 1340 Vika 0113 Oslo
tel. 23 11 34 40 fax. 23 11 34 41

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	111	A01

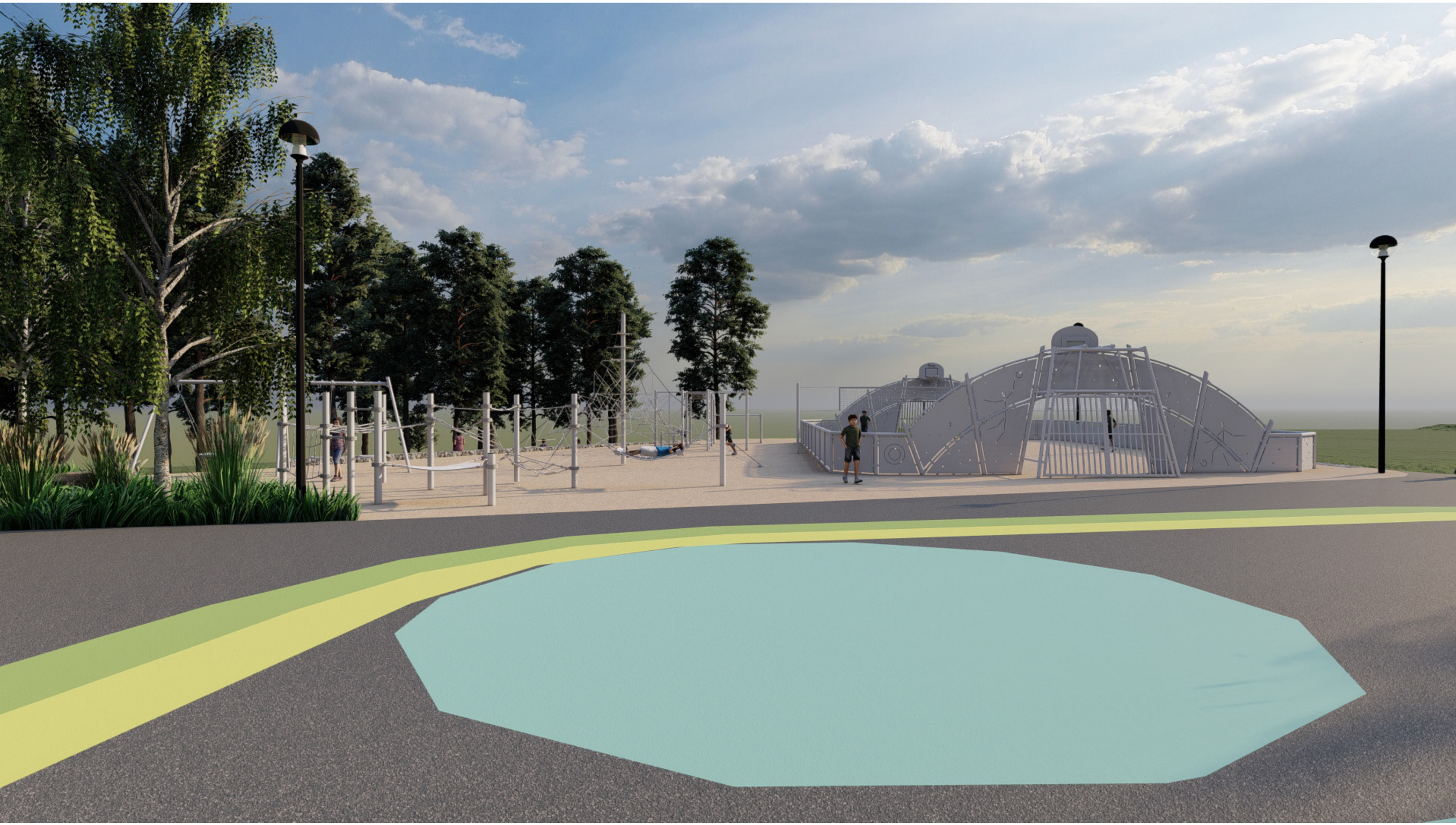

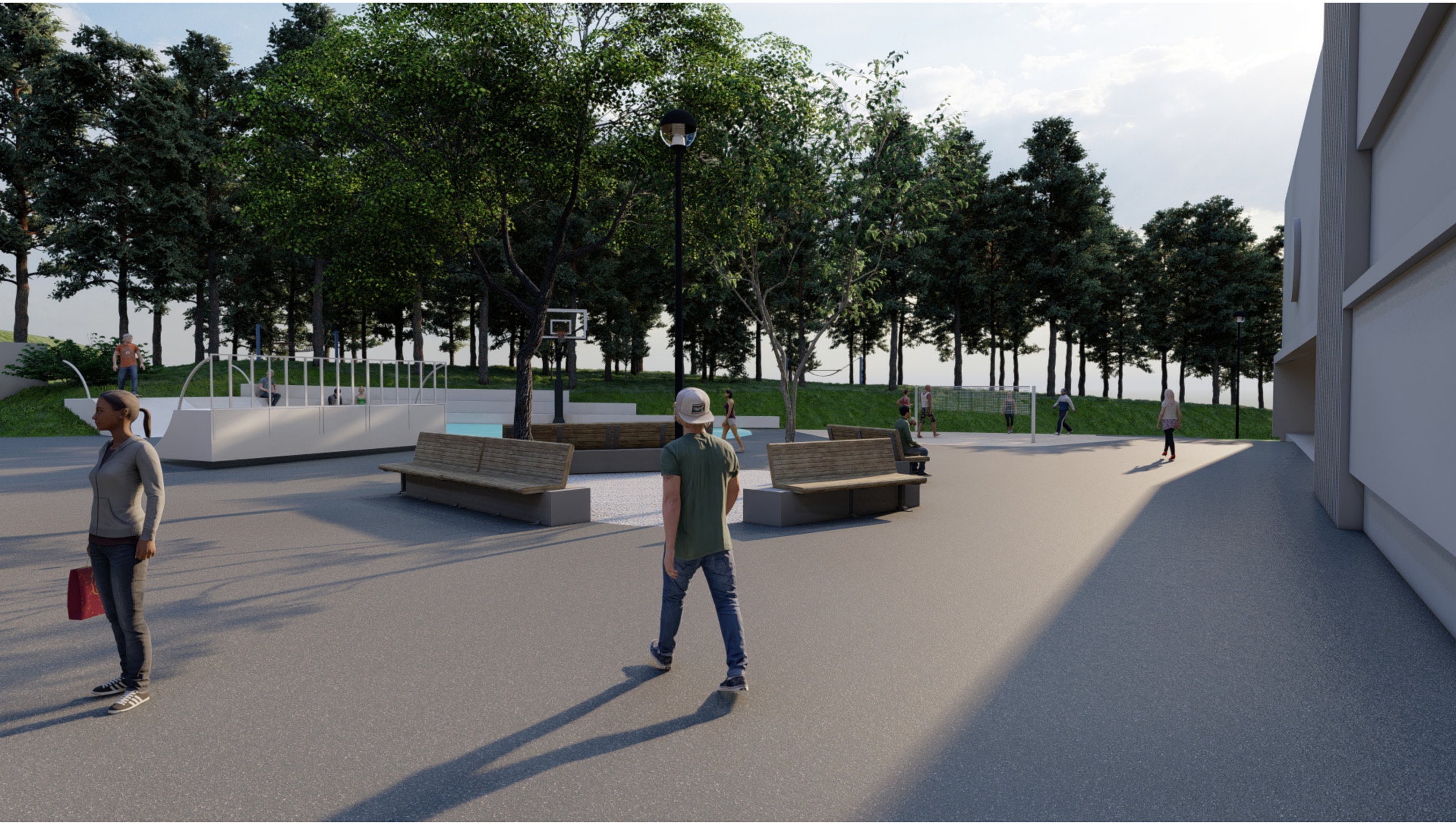

Forslag til samlokalisering på og ved Krøderen skole – skoleårene 21/22 og 22/23

		21/22(22/23)
1.	klasse 16 + 17	34(16) elever
2.	klasse 14 + 13	27(34) elever
3.	klasse 12 + 15	27(27) elever
4.	klasse 16 + 17	33(27) elever
5.	klasse 10 + 12	22(33) elever
6.	klasse 16 + 23	39(22) elever
7.	klasse 9 + 9	18(39) elever
8.	trinn	27(18) elever
9.	trinn	33(27) elever
10.	trinn	25(33) elever

Forslag til plassering:

1. klasse - SFO avdelingen med to klasserom. Her er det leikemuligheter og grupperom. Tilpasning til hørselshemmet elev.
2. klasse - To første rom i langgangen – inkl. et grupperom. NB! Lydisoleres!!!!
3. klasse - To rom i langgangen. Ingen grupperom
4. klasse – Et rom i langgangen og tegnesal. Naturfagrom som grupperom.
5. klasse – Lillesalen. Ingen grupperom – biblioteket? Lage et grupperom i biblioteket?
6. klasse – Modulbygg – 2 klasserom + minst 1 grupperom. Må tilpasses hørselshemmet elev.
7. klasse – Modulbygg – 1 klasserom + 1 grupperom.
8. klasse – Et stort klasserom – rom 111 + et lite klasserom 103
9. klasse - To normale klasserom – 104 + 107
10. klasse – Et stort klasserom – rom 101 + 102

Rom til elever med spesielle behov – 109 + 110

Musikkrom – beholdes som musikkrom

Storsalen er nå ledig og vurderes ikke godt egnet til klasserom - grunnet bl.a. fyring.

Flere spesialrom kan benyttes som grupperom i løpet av dagen når de står ledige.

SFO benytter egne klasserom med tilhørende garderober. Storsalen vil også være tilgjengelig.

Arbeidsplasser. 6 rom med 4 plasser + modulbygg. Antall?
Ominnrede dagens personalrom for å ha sitteplasser nok til alle som pauserom. Møter foregår i landskapet.

Det planlegges for en normal skolehverdag uten kohorter!

Midlertidighet/samlokalisering på Noresund ved en felles skole på Krøderen

Gamle Noresund skole har 7 klasserom på ca. 50 m2 – noe som gir plass til 22 elever i hver.
3 spesialrom kan gjøres om til klasserom med 22 elever i hver. Spesialrom må enten beholdes eller etableres i moduler. En utfordring vil bli gymsalen på Noresund. Med så mange klasser og elever vil det måtte påregnes økt bruk av uterom og svømmehall.

Klasserom

Trinn	Antall elever - 21/22(22/23)	Fordeling – antall rom	Plassering
1. trinn	34(16)	1+1+grupperom	Klasserom nede
2. trinn	27(34)	1+1+grupperom	Kl.rom 4 + rektors kontor (et stort rom), gr.rom= arbeidsrom
3. trinn	27(27)	1+1	Klasserom 5 + arbeidsrom
4. trinn	33(27)	1+1+grupperom	Klasserom 2 og 3
5. trinn	22(33)	1(+grupperom)	Klasserom 1
6. trinn	39(22)	1+1+grupperom	modul
7. trinn	18(39)	1+grupperom	modul
8. trinn	27(18)	1+1?	modul
9. trinn	33(27)	1+1?	modul
10. trinn	25(33)	1+1?	modul
		Enkeltelev – spes.ped.	Personalrom
SFO			1.-4. trinns klasserom

Spesialrom

Musikkrom	Bibliotek ved svømmehallen
Sløydsal	OK
Kunst og håndverk	OK
Mat og helse	OK
Naturfag	I klasserom med vask! (Modulbygg)
Spes.ped.	Eget rom ved gymsal
Personalrom	Kantine kommunehus?
Rektor, inspektør, merkantil, helsesykepleier	Modulbygg

Modulbygg:

- 6- 10 kl. – 9 klasserom (ca. 50m2) + 2 grupperom (ca. 15m2) + toaletter
- Kontorer - 4 kontorer á 8m2 – totalt 32 m2 + toaletter?
- Arbeidsplasser lærere/ assistenter - 30 lærere á 6m2 fordelt på minst tre rom – totalt 180m2

Kan personalrom være kantina på kommunehuset? Det vil ikke være fullt av folk dere til enhver tid. Det spises til forskjellige tider i skolen og tidligere enn 11.30 som er lunsjtid på kommunehuset.

Plassering av moduler? P-plass ene siden. Kiss n'ride på den andre + parkering for arrangement/treninger på banen.

Parkering? Ved Noresund kro?

Toaletter i kjeller på kommunehus må tas i bruk.

KRØDSHERAD KOMMUNE
Sektor for oppvekst

Dato: 02.02.2021
Arkivsaksnr.: 21/156
Arkivkode: 614

Saksbehandler: Børre Jensen
Dir.innvalg: 32150000

PROTOKOLL FRA DRØFTINGSMØTE 02.02.2021 ANG. FYSISK ARBEIDSMILJØ VED SAMLOKALISERING

Tilstede: Georg Trommald – HTV Utdanningsforbundet, Ingar Hovden – verneombud Krøderen skole, Gunhild Skinnes Bjerkerud – verneombud Noresund skole, Hanne Tuft – inspektør Krøderen skole, Odd Henning Bentsen – rektor Krøderen skole, Lars Erik Raaen – rektor Noresund skole og Børre Jensen – oppvekstsjef.

Agenda:
- Endring av fysisk arbeidsmiljø ved samlokalisering.
- Lover og forskrifter i perioden med midlertidighet.

Forslaget til samlokalisering fra ledergruppa av elever og ansatte på Krøderen skole i en eventuell byggeperiode fikk tilslutning i møtet. Ingen hadde noen formelle innvendinger mot forslaget i forhold til gjeldende forskrifter og lovverk.

Detaljer ble drøftet rundt enkelte trinn som toalettløsninger og lokalisering av arbeidsplasser.

Plassering av modulbygget er noe avhengig av fotavtrykket bygget vil sette. Oppvekstsjef jobber videre med dette sammen med prosjektleder, og vil komme tilbake til rektorene når det foreligger en avklaring.

Forslaget arbeides videre med i personalgruppene for om mulig å finne enda bedre løsninger på samlokaliseringen – svært gjerne i felles møte hvor f.eks. 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8.-10. trinn kan jobbe sammen.

Samlokalisering av skolene er en konsekvens av et mulig vedtak i kommunestyret 18.03. om å bygge en ny felles skole på Noresund, og vil være en del av saksutredningen for forprosjektet.

Referent/protokollfører:
Børre Jensen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

Protokoll fra drøftingsmøte ang. fysisk arbeidsmiljø ved midlertidig samlokalisering på Noresund - tirsdag 27.04.

Tilstede: Georg Trommald – HTV Utdanningsforbundet, Ingar Hovden – verneombud Krøderen skole, Gunhild Skinnes Bjerkerud – verneombud Noresund skole, Linda Aaskjær Tuft – inspektør Krøderen skole, Odd Henning Bentsen – rektor Krøderen skole, Lars Erik Raaen – rektor Noresund skole og Børre Jensen – oppvekstsjef.

Agenda:
- Endring av fysisk arbeidsmiljø ved samlokalisering.
- Lover og forskrifter i perioden med midlertidighet.

Forslaget til samlokalisering på Noresund fra ledergruppa i en eventuell byggeperiode fikk tilslutning i møtet. Ingen hadde noen formelle innvendinger mot forslaget i forhold til gjeldende forskrifter og lovverk.

Detaljer ble presentert og drøftet rundt trinn og enkeltelever.

Plassering av modulbygget er noe avhengig av fotavtrykket bygget vil sette. Primært ønskes modulbygget plassert på P-plass utenfor kommunehuset, og kontorer og arbeidsplasser på baksiden av skolebygget/kommunehuset. Oppvekstsjef jobber videre med dette sammen med prosjektleder.

Forslaget går videre inn i saksframlegget for skolebygg på Krøderen. En videre bearbeiding i personalgruppene for om mulig å finne enda bedre løsninger på samlokaliseringen vil ikke bli gjort før et stedsvalg er på plass. Det samme vil gjelde for et skolebygg på Noresund med midlertidighet på Krøderen.

Samlokalisering av skolene er en konsekvens av vedtaket i kommunestyret 18.03. om å bygge en ny felles skole i kommunen, og vil kunne være en aktuelt når den ene skolen skal rives som følge av et vedtak om byggestart er gjort.

KRØDSHERAD KOMMUNE

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Børre Jensen	Arkiv: 614
Arkivsaksnr.:	21/323	

PROSJEKTERING AV EN FELLES SKOLE PÅ NORESUND REF SAK 20/79

Vedlegg:
FORPROSJEKT - KRØDSHERAD SKOLE
VEDLEGG 01 - LANDSKAPSPLAN
VEDLEGG 02 - PLAN 1 SKOLE
VEDLEGG 03 - PLAN 2 SKOLE
VEDLEGG 04 - PLAN 3 SKOLE
VEDLEGG 05 - PLAN 4 SKOLE
VEDLEGG 06 - PLAN IDRETTSHALL
VEDLEGG 07 - SNITT SKOLE
VEDLEGG 08 - SNITT IDRETTSHALL
VEDLEGG 09 - FASADE SV OG NV SKOLE
VEDLEGG 10 - FASADE NØ OG SØ SKOLE
VEDLEGG 11 - FASADER IDRETTSHALL
VEDLEGG 12 - SHA-PLAN
PLAN FOR SAMLOKALISERING PÅ KRØDEREN SKOLE 2021-23

VEDLEGG 13 – KALKYLE (UNNTATT OFFENTLIGHET)
VEDLEGG 14 – EKSTERN HALL – SKISSER
VEDLEGG 15 – EKSTERN HALL – OVERSIKTSPLAN
VEDLEGG 16 – TILBUD FRA EXPO PROPERTY
VEDLEGG 17 – TILBUD SOLE

Saksopplysninger:

Bakgrunn
Saken har sin bakgrunn i vedtak i sak 117/20 i kommunestyret fra 29. oktober 2020:
1. Det prosjekteres en ny samlet skole i Krødsherad med beliggenhet på Noresund og med sikte på byggestart så raskt det er mulig. Dette innebærer at Noresund Skole og Krødsherad Kommunehus må rives for å få plass til den nye skolen og med tilpasning til svømmehallen og garderober og de deler av eksisterende bygningsmasse som kan benyttes videre. Det utarbeides skisser og kalkyler for nødvendig ombygging og tilrettelegging for flytting av Krødsherad Kommune sin administrasjon til ungdomsskolelokalene på Krøderen eller

alternativt til Lensmannsgården i Noresund med eventuelt nødvendig tilbygg. Andre plasseringer i Noresund Sentrum kan vurderes.
2. Kommunen opprettholder støtten/bidraget til Krødsheradhallen. Det utvikles aktivitets-SFO på Krøderen. Krøderen Samfunnshus blir stående som kommunens storstue inntil eventuelt Krødsheradhallen blir bygget ut til å overta denne funksjonen.

Saken har tidligere vært oppe i 2019, sak 52/19, hvor skolestrukturen med to grunnskoler - 1.-7. trinn på Noresund og 1.-10. trinn på Krøderen ble videreført, og det ble vedtatt å bygge/rehabilitere skoler på Krøderen og Noresund med en øvre investeringsramme på netto 155 millioner kroner. Og i sak 6/20 hvor utarbeidet rom- og funksjonsprogram for Krøderen og Noresund skole ble vedtatt og lagt til grunn for det videre arbeidet fram til sak 117/20.

Kommunedirektørens forståelse av oppdraget
Oppdraget ble gitt i sak 117/20, og det skal prosjekteres en felles skole for 1.-10. trinn og den skal ligge på Noresund der hvor nåværende kommunehus og Noresund skole nå ligger. Det blir også bedt om at byggestart skal skje så raskt som mulig. Vedtaket i kommunestyret 29.10. peker også tydelig på dette gjennom rivning av byggene og flytting av administrasjonen til alternative lokasjoner, samt opprettholdelse av støtten til Krødsheradhallen. Hva som ligger av forpliktelser i at Krøderen samfunnshus blir stående som kommunens storstue er noe uklart, og har etter kommunedirektørens oppfatning ingen direkte praktiske eller økonomiske konsekvenser pr. nå. Dette punktet vil derfor ikke bli behandlet i denne saksutredningen. I tillegg sier vedtaket at det skal utvikles en aktivitets-SFO på Krøderen. En annen konsekvens er etter kommunedirektørens oppfatning at en ny gymsal/liten idrettshall må gjøres tilgjengelig for skolen på Noresund. Nåværende gymsal er ikke hverken stor nok eller i bygningsmessig stand til å dekke behovet en grunnskole for 1.-10. trinn trenger.

Vedtaket sier ikke noe om de økonomiske konsekvensene og utfordringene oppdraget gir. Kommunedirektøren har ikke mottatt nye signaler for økonomien i prosjektet og er av den oppfatning at ramma for et skoleanlegg på Noresund er den samme som i vedtaket gjort i juni 2019 i sak 52/19, med en mulig justering for prisstigning. I dette vedtaket ble det også lagt vekt på at investeringskostnadene om mulig skulle reduseres. Vedtaket fra oktober 2020 i sak 117/20 er etter kommunedirektørens mening et uttrykk for dette. Konsekvensene av vedtaket må da også søkes løst innenfor nevnte ramme.

DEL I – NYE KRØDSHERAD SKOLE

Læring for framtida i nytt skolebygg
Ny læreplan for grunnskolen ble innført for 1.-9. trinn fra skoleåret 2020-21, og for 10. trinn fra skoleåret 2021-22. En fornyet overordnet del ble fattet ved kongelig resolusjon allerede i 2017 og har status som forskrift sammen med resten av læreplanverket. Den må dermed leses i lys av opplæringsloven og annet relevant regelverk som gjelder for opplæringen i skolen. I kapittel 1 i avsnittet om «Skaperglede, engasjement og utforskertrang» finner vi følgende:

Barn og unge er nysgjerrige og ønsker å oppdage og skape. I opplæringen skal elevene få rike muligheter til å utvikle engasjement og utforskertrang. Evnen til å stille spørsmål, utforske og eksperimentere er viktig for dybdelæring. Skolen skal respektere og dyrke fram forskjellige måter å utforske og skape på. Elevene skal lære og utvikle seg gjennom sansning og tenkning, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter. For de yngste barna i skolen er lek nødvendig for trivsel og utvikling, men også i opplæringen som helhet gir lek muligheter til kreativ og meningsfylt læring.

Skolebyggets utforming bidrar i stor grad til kreativitet og samarbeid. Arealene må legge til rette for varierte og fleksible læringsarenaer for å imøtekomme læreplanens intensjoner: *Kreative og skapende evner bidrar til å berike samfunnet. Samarbeid inspirerer til nytenkning og entreprenørskap, slik at nye ideer kan omsettes til handling. Elever som lærer om og gjennom skapende virksomhet, utvikler evnen til å uttrykke seg på ulike måter, og til å løse problemer og stille nye spørsmål.*

De fysiske omgivelsene skal spille på lag med gjeldende pedagogiske føringer. Det blir derfor viktig å sikre størst mulig samsvar mellom fysiske rammer og ønsket praksis. Dette handler om å utvikle skoleanlegg med teknologirike læringsareal, som støtter opp under en opplæring med elevsentrerte læringsmetoder, dybdelæring og økt tverrfaglig involvering og samhandling. Innovativ opplæring i tråd med nytt læreplanverk vil naturlig nok være lettere å gjennomføre i et skoleanlegg som legger til rette for denne type opplæring. Dette krever et robust profesjonsfaglig fellesskap og framtidsrettet skoleledelse – lærere/ledelse som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis. Tilrettelagte fysiske miljø stimulerer til den opplæringen som læreplanverket initierer og vil kunne gi mulighet for et bredere og mer spesialisert profesjonsfellesskap.

Det er også et kjennetegn i vår tid at nye behov og endringer kommer fort både i skolen og samfunnet ellers, noe som betyr at skolebygget og uteområdet må være fleksibelt med tanke på ulike arbeidsformer, nye reformer i skolen, endringer i elevtall og eventuelle nye former for sambruk. Man bør altså tilstrebe fleksible løsninger, muligheter for bygningsmessige tilpasninger og elastisitet som sentrale egenskaper ved nye skolebygg.

Skolestørrelse vil indirekte påvirke elevens læring og læringsutbytte gjennom kvaliteten på det psykososiale miljøet i gruppen/klassen. Det er avgjørende at skolens ledelse og den enkelte lærer greier å skape et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Dette er lovhjemlet i §9A i opplæringsloven. Relasjonskompetanse og evne til å skape et godt miljø i elevgruppen er også kompetanse som profesjonsfellesskapet må lykkes med – noe som også gjelder samarbeidet med hjemmene.

For lærere vil skolestørrelse være av stor betydning når det gjelder profesjonsfellesskap og fagspesifikk kompetanse. I dag går utviklingen i retning av større skoler. Dette er delvis et resultat av økt sentralisering og fortetning, men også et signal om at forståelsen om hva som er en stor skole og hva som er en liten skole er i endring. Et helt sentralt poeng er at elever i hele kommunen skal ha et likeverdig og godt pedagogisk skoletilbud.

Krødsherad skole - rom- og funksjonsprogram - medvirkningsprosess
Rom- og funksjonsprogram for nye skoler på Krøderen og Noresund ble vedtatt i februar 2020. Programmet som nå foreligger er en konsolidering av de to tidligere vedtatte programmene, og er konkludert i samråd mellom rektorer, prosjektleder og oppvekstsjef. Arkitekt Longva presenterte første utkast av tegninger 14.12. som da ble sendt ut til personalene ved skolene. Personalene, arkitekt, prosjektleder og oppvekstsjef jobbet sammen om tegninger på planleggingsdagen 04.01. Nytt utkast av tegninger ble presentert 18.01. og sendt ut til personalene. Innspill fra personalene ble levert arkitekt 26.01. I tillegg ble det arrangert et innspillsmøte 28.01. med kommunestyret, og et eget møte med K-FAU.

Med tanke på all involvering av mange parter gjennom de forskjellige prosjektene som har vært oppe mener kommunedirektøren at det er lagt til rette for god brukermedvirkning. Det er gjennom prosessen framkommet at enkelte brukergrupper ikke er fullt ut fornøyd med den prosjekterte skolen. Kommunedirektørens tolkning er at dette handler om hva som er mulig å få til innenfor gitte rammebetingelser.

Under vises en tabell med sammenligning av arealer i romprogram og prosjektert bygg.

Skole	Funksjon	Program m2	Prosjekt m2
Krøderen 1.-10. høst - 2020	Trinnområder og SFO	1079	1127
	Spesialrom	394	393
	Fellesareal	319	276
	Personal og administrasjon	404	423
	Drift og støttefunksjoner	24	72
	Sum	**2220**	**2291**
Noresund 1.-7. høst - 2020	Trinnområder og SFO	594	617
	Spesialrom	255	245
	Fellesareal	100	104
	Personal og administrasjon	190	215
	Drift og støttefunksjoner	35	32
	Sum	**1173**	**1213**
Krødsherad 1.-10. vår - 2021	Trinnområder og SFO		1388
	Spesialrom		584
	Fellesareal		201
	Personal og administrasjon		441
	Drift og støttefunksjoner		71
	Sum		**2685**

Nye Krødsherad skole har 819 m2 mindre nettoareal enn nye Noresund og Krøderen skole til sammen.

Kapasitet for Krødsherad skole
I juni 2019 ble spørsmålet om kapasitet drøftet i sak 52/19. Det ble vist til sak 6/18 hvor en optimistisk framtidstro for kommunen førte til en dimensjonering av 20 elever pr. trinn for to

skoler og 35 elever pr. trinn for en skole, og at styringsgruppa for prosjektet bestemte i sitt møte 29.11.2018 at kapasiteten skulle nedskaleres fra 400 til 320 elever. Elevtallet i 2019-20 lå på 259 elever for hele kommunen. Det ble konkludert med at relativt store svingninger i trinnstørrelser og minimumsstørrelser for funksjonelle klasserom/spesialrom gjør at det ikke er mulig å redusere arealene ut i fra en eksakt norm pr. elev.

Nye framskrivninger for kommunen fra SSB i 2020 viser imidlertid at et årskull på ca. 20 elever pr. trinn er det mest realistiske i årene framover. Synkende fødselstall og tilflytting er årsaken. Elevtallet for grunnskolen viser en liten topp i kommende skoleår med 283 elever, deretter 274, 265, 260 og 259. Skolebygget som nå er prosjektert med en maksimal utnyttelse på over 320 elever har etter kommunedirektørens mening stor kapasitet i forhold til prognosene og en ønsket befolkningsvekst, og det er tatt høyde for variasjon i årskullene gjennom dette.

Lokalisering/tomt

Kommunestyret pekte i sitt vedtak 117/20 på skoletomta på Noresund. Det har ikke vært reelle forsøk på å finne andre lokaliseringer på Noresund. I brukermedvirkningen pekte mange på at uteområdet er for lite for en skole med inntil 320 elever.

Helsedirektoratet har utgitt en veileder til forskrift om miljørettet helsevern. I innledningen skriver HDIR: *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler har som overordnet mål å bidra til et bedre oppvekst- og læringsmiljø for elevene i skolen. Denne veilederen skal fremme enhetlig tolkning og etterlevelse av dette regelverket i skolen, også i forbindelse med utøvelse av faglig skjønn. Veilederen skal videre stimulere til en mer proaktiv arbeidsform som kan sikre at hensynet til elevene blir ivaretatt allerede ved planlegging av nye eller ved vesentlige endringer av eksisterende skoler.*
§8 i forskriften ang. beliggenhet lyder slik: *Ved valg av beliggenhet for ny virksomhet som omfattes av forskriften, skal det tas hensyn til trafikkforhold, luftforurensning, støy, klimaforhold og risikofaktorer i miljøet, samt områdets utforming og topografi.*
HDIR kommenterer dette slik: *Ved valg av beliggenhet for nye skoler skal det tas hensyn til forskriftens formål om at skolen skal fremme helse og trivsel og forebygge skader. Beliggenheten er en viktig del av det totale miljøet til elevene. Beliggenheten bør vurderes i forhold til skolens formål, elevenes alder og oppholdstid. I vurderingen av beliggenhet vil det være rom for skjønn, der svakheter på enkelte områder kan kompenseres av andre særlige kvaliteter. Skolen bør lokaliseres slik at den oppleves som en naturlig del av nærmiljøet for dem som oppholder seg både i og utenfor skolen.*

Viktige momenter ved valg av ny beliggenhet er ulykkesrisiko, støy, luftforurensning, grunnforurensning, tilgjengelighet, adkomst, trafikkmønster, parkeringsforhold, gang- og sykkelveier, tur- og rekreasjonsområder, lokalklimatiske forhold, solforhold, rasfare, radon, oversvømmelse og avstand til kraftlinjer og transformatorstasjoner.

Og §9 i forskriften ang. utforming og innredning lyder slik: *Lokalene og uteområdet skal være utformet og innredet slik at forskriftens formål ivaretas. Funksjonshemmedes behov skal ivaretas. Virksomheten skal være utformet og innredet slik at tilfredsstillende renhold og avfallshåndtering er mulig.*
I kommentarene til veilederen er uteområdene omtalt med bl.a. en anbefalt norm: *Skolenes utearealer må være trafikksikre og by på muligheter for fysisk aktivitet, men også sosialt samvær, rekreasjon og hvile. Disse hensynene bør ivaretas allerede ved gjennomgang av reguleringsplan og valg av beliggenhet for skolen.*
Utformingen må fremme lek og motorisk utvikling, stimulere til egenaktivitet, men også til organiserte aktiviteter bl.a. i undervisningen. Alle elever må kunne bruke utearealet. Det foreligger generelle anbefalinger om minimum nettoareal per elev på 50 m2 justert etter skolestørrelse og beliggenhet (IS-1130 Helsedirektoratet).
For nye skoler er anbefalingen (ref. rapport fra IS-1130/ 2003):

- *Færre enn 100 elever samlet minimumsareal ca. 5000 m2.*
- *Mellom 100 og 300 elever samlet minimumsareal ca. 10 000 m2.*
- *Flere enn 300 elever samlet minimumsareal ca. 15 000 m2 med tillegg på 25 m2 for hver elev over 300.*

Areal i seg selv er ikke nok til å ha et tilfredsstillende uteområde. Variert tilrettelegging og organisering av bruken av arealene er minst like viktig. På skoler med mindre areal enn anbefalt norm vil dette være spesielt viktig. Tilleggsareal i rimelig nærhet, som f.eks. idrettsanlegg, skog og utmark, som skolen disponerer i skoletiden, vil normalt kunne regnes med i arealet.
Avhengig av skolestørrelse og tilgjengelig areal, legges det til grunn at det tilgjengelige utearealet uansett må gi elevene mulighet for følgende funksjoner:

- *Rom for utøvelse av allsidig og variert fysisk aktivitet.*
- *Rom for ulike typer sosial/trivselsfremmende aktiviteter.*
- *Rom for å tilegne seg ny kunnskap og utøve virkelighetsnær læring.*

Skoledagen bør organiseres slik at elevene sikres god tilgang til apparater og aktivitetsområder. Dette kan eksempelvis gjøres ved å regulere tilgangen mellom trinn og klasser, eller ved at uteområdet disponeres i ulike tidsrom. Anbefalingen gjelder alle skoletyper, men det anses som viktigst at kravene ikke fravikes i de laveste skoletrinnene. Dette fordi de ikke i samme grad som elever ved ungdomsskole og videregående opplæring kan benytte andre anlegg i nærheten av skolen.

Dersom vi legger anbefalingen fra HDIR til grunn skal Krødsherad skole ha et samlet minimumsareal på 10.000m^2 tilgjengelig, eller om vi benytter areal pr. elev – inntil 16.000m^2. Uteområdene skal by på muligheter for fysisk aktivitet, men også sosialt samvær, rekreasjon og hvile, ifølge HDIR. Utformingen skal fremme lek og motorisk utvikling, stimulere til egenaktivitet, og organiserte aktiviteter bl.a. i undervisningen.

I sak 52/19 skrev kommunedirektøren følgende kommentar ang. lokalisering av en felles skole på Noresund: *For å kunne tilby elevene et fullverdig uteområde bør imidlertid idrettsanlegget inkluderes. Sambruk med idretten er en kjent løsning fra andre kommuner. Det bør vurderes om det er mulig å anordne idrettsplassen på annen måte for å skape et mer*

allsidig uteområde for elevene. Noresund har i tillegg et opparbeidet gapahuk-område med varierte og spennende aktivitetstilbud, og benytter dette ukentlig.

I brukermedvirkninga har mange pekt på det samme. Idrettsanlegget ligger helt inntil skolens uteområde og gir mange og gode muligheter for både organisert og uorganisert leik og aktivitet.

Kommunedirektøren vurderer uteområdet som godt innenfor anbefalingene gitt i forskrift om miljørettet helsevern og HDIR's kommentarer til denne. Det er riktig og viktig ifølge HDIR å ta med idrettsanlegget i skolens disponible uteareal i denne vurderingen. Uteområdet vil med selve skoletomta og tilstøtende idrettsanlegg ligge på ca. 22.000 m2. Da er bygninger og P-plasser trukket fra. Det er en pågående dialog med grunneier om å videreføre ordningen med å bruke skogområdet inntil skolen som leikeareal for elevene. Slik utearealene rundt skolen nå fremstår innbyr de til variert bruk og er inndelt i soner for opphold, ferdsel, aktivitet og lek. De ulike uterommene er tilpasset både store og små elevgrupper, og i tillegg legger løsningene opp til sambruk av anlegget utenfor skolens åpningstider.

Hall/gymsal
I brukermedvirkningen ble det reist spørsmål om den prosjekterte hallen har kapasitet nok for skolens behov. Dette handler etter kommunedirektørens oppfatning om antall elever som til enhver tid har kroppsøving og antall timer kroppsøving læreplanen legger opp til. Det er ikke prosjektert en hall ut fra annet enn skolens behov i denne omgang.

UDIR har i mange år hatt en nettside om skoleanlegg, og her finnes det anbefalinger og vurderinger om bl.a. gymsaler/haller:
http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/artikkel/48/Planlegging-av-areal-for-fysisk-aktivitet-og-idrett
UDIR sier her: *Om kommunen velger å bygge en standard gymsal, en aktivitetssal, volleyballhall, basketballhall eller en større idrettshall må sees opp mot andre behov kommunen har og hvilke ønsker og behov idretten har. Ser en på skolens behov alene vil en standard gymsal være tilstrekkelig for å kunne innfri kravene til opplæring i kroppsøving. En ordinær gymsal har gjerne en spilleflate på 240-300 m², og vil kunne merkes opp for minihåndball (12 m x 20 m) og egner seg for kroppsøving for inntil en skoleklasse. Til vanlig vil det være behov for ett sett med garderober, samt lærergarderobe, til denne typen kroppsøvingsareal.*
Etter kommunedirektørens mening vil den prosjekterte gymsalen/hallen med sine 480 m2 spilleflate være tilstrekkelig for trinnene skolen vil få, enten de deles opp eller ikke.

Når det gjelder antall timer til kroppsøving er disse fastsatt av UDIR til å være 478 klokketimer på barnetrinnet og 223 klokketimer for ungdomstrinnet. Dette kan fordeles forholdsvis fritt på trinnene i den enkelte kommune, men det bør ligge nokså jevnt med tanke på at fysisk aktivitet også fremmer læring i alle fag. Timene blir også gjort om til 45 min. som er en vanlig skoletime. Normal skoletid tilsier 6 timer hver dag – totalt 30 timer

disponibelt. Det er imidlertid viktig å være klar over at det kan vise seg vanskelig når timeplanen for skolen skal legges å få lagt alle timer til kroppsøving inn på en måte som er god for elevene. Det er mange hensyn å ta i dette. Imidlertid vil det hjelpe at denne skolen vil ha tilgang til svømmebasseng deler av året som vil avlaste presset på en gymsal/hall. I tillegg kommer også mulighetene for aktiviteter ute gjennom skoleåret hvor det da vil være tilgjengelige garderober både i hallen og svømmehallen.

Skolene har i dag omtrent denne fordelingen:

1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn
2,5	2,5	3	2	2	2	2,5	2,8	2	3

Totalt utgjør dette 24,3 timer pr. uke dersom det er en klasse pr. trinn.
Fra skoleåret 2023-24 vil det være tre trinn som er store og som kan ha behov for å dele seg.

	1. tr.	2. tr.	3. tr.	4. tr.	5. tr.	6. tr.	7. tr.	**Totalt**	8. tr.	9. tr.	10.tr.	**Totalt**	**Hele kom.**
2021-22	33	27	26	33	22	39	18	**198**	27	33	25	**85**	**283**
2022-23	16	33	27	26	33	22	39	**196**	18	27	33	**78**	**274**
2023-24	24	16	33	27	26	33	22	**181**	39	18	27	**84**	**265**
2024-25	24	24	16	33	27	26	33	**183**	22	39	16	**77**	**260**
2025-26	15	24	24	16	33	27	26	**165**	33	22	39	**94**	**259**

Kommunedirektøren vurderer at en gymsal/hall er tilstrekkelig for en skole av denne størrelsen, men erkjenner at det kan by på utfordringer å legge timeplaner dersom man kun ser på timer til kroppsøving pr. trinn lagt til en lokasjon. Dersom man tar med svømmehall og kroppsøvingstimer ute vil en gymsal/hall være tilfredsstillende. Et alternativ med en større hall, eventuelt to haller er etter kommunedirektørens mening urealistisk både av plassmessige og økonomiske hensyn.

Gymsal/hall blir noe dyrere enn antatt grunnet plassering mot veien. Dette betyr at det må bygges med betong på to sider som støtte mot veien. Hallen har den beste bruksmessige plasseringen slik den ligger nå, men det medfører noe ekstra kostnader å bygge inntil veien.

Hallen kan bli billigere dersom den plasseres et annet sted, helst på flatt underlag med alle fire sider mot det fri. Ved et positivt vedtak om bygging av skole på Noresund ønsker kommunedirektøren å vurdere en annen kostnadsmessig bedre plassering i det videre arbeid.

Alternativ løsning med idrettshall ved Sole hotell
I innspillsmøtet 28.01. ble administrasjonen utfordret til å jobbe videre med en alternativ løsning for idrettshall som både ivaretar næringslivets behov og kommunens behov. Vedlagt saken er alternativ plassering av hall på skissestadium, samt et tilbud fra Sole hotell om utleie av hall til kommunen på dagtid. Skisseprosjektet viser at avstanden til hallen blir 500 meter fra skolen. Da vil noe av tiden til kroppsøving benyttes til å forflytte seg til hallen. Videre vil skolens fleksibilitet bli mindre, og det er ikke mulig å benytte hallen i friminutt eller ved korte samlinger. Dette må sees opp mot fordelene av en felles drift, hvor skolen

bruker hallen i ukedager, og Sole i alle ferier, kvelder og helger noe som gir lavere driftsutgifter.

Dersom det skal jobbes videre med dette alternativet vil ikke det påvirke tidsplanen siden bygging av hall kommer mot slutten av byggeprosjektet. Det vil heller ikke medføre problemer å fjerne den prosjekterte hallen på skoletomta. Alternativ bruk kan være uteområde, og terrenget kan tilpasses etter ønsket bruk. Det er sannsynlig at det uansett må bygges en støyskjerm mot Ringnesveien.

Kommunedirektøren synes skissene som ivaretar både kommunens og næringslivets/reiselivets behov er spennende. Et eventuelt tilskudd av hall på Sole vil være et positivt bidrag til helårsdestinasjonen Norefjell. Konseptet som er skissert vil bidra til å nå flere av målsettingene satt i kommuneplanens samfunnsdel både knyttet til helårsaktivitet, men også til å trekke aktivitet inn i Noresund sentrum og skaffe nye arbeidsplasser. Inn i dette bildet er kommunens bruk og leie av idrettshall en liten, men sannsynligvis viktig brikke for å kunne finansiere prosjektet. Usikkerheten er nødvendigvis veldig stor og det har ikke vært mulig å gjennomføre noen reell bruker-medvirkning rundt konseptet. Derfor vedlegges kun muligheten som et alternativ, og administrasjonen vil jobbe videre med dette konseptet dersom kommunestyret anbefaler at det skal gjøres.

Elever med særskilte behov

I brukermedvirkninga har mange påpekt et behov for å ivareta elever med særskilte behov. Det er pekt på en egen avdeling hvor alle med særskilte behov kan få plass.
Da rom- og funksjonsprogrammene for de to skolene som skulle prosjekteres ble vedtatt i februar 2020 – sak sto det i saksutredningen: *Forsterka avdeling er pr. nå ikke en del av romprogrammene. Det vurderes som mulig å tilpasse klasse- og grupperom på en slik måte av eventuelle framtidige behov kan ivaretas i rom- og funksjonsprogrammene som foreligger.* Rom- og funksjonsprogrammene ble vedtatt uten endringer. Disse programmene er videreført inn i en felles skole. Hovedprinsippet som ligger til grunn er at elevene skal følge klassen på sitt trinn. Behovet for tilpasninger skal vurderes for hvert enkelt barn, og det blir vurdert at skolen i utgangspunktet har tilstrekkelige arealer til dette.

Innspill fra brukermedvirkninga med ansatte, FAU'er og politikerne har vært sterke, og de har ført til at kommunedirektøren har sett på mulighetene for en egen avdeling for barn med særskilte behov – i forprosjektet med tegninger kalt FOT (Forsterket OpplæringsTilbud).
I utgangspunktet var det ikke plass til dette innafor de rammene/forutsetningene som var gitt. Imidlertid har det åpnet seg en mulighet for å flytte folkebiblioteket ut av skolen og inn i Noresund sentrum. Dermed frigjøres det areal i skolen som kan benyttes til en slik avdeling. Tegningene pr. nå inneholder et undervisningsrom på 39 m2 med et lite kjøkken og to grupperom på 15 m2 hver. I tillegg er det HCWC med dusj i umiddelbar nærhet og et hvilerom vegg-i-vegg i forbindelse med helsesykepleiers kontor.

Kommunedirektøren vil understreke at elever med særskilte behov ikke er en ensartet gruppe, og behovet for en egen avdeling er vanskelig å anslå. Hovedprinsippet om at alle elever i størst mulig grad skal følge sin klasse er viktig med tanke på integrering og et mangfoldig fellesskap med henvisning til formålsparagrafen som bygger på *menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt, uavhengig av hva som ellers skiller oss (hentet fra Fagfornyelsen – overordnet del).*

Avdelingen vil i de periodene den ikke er dedikert enkeltelever være et tilleggsareal skolen kan benytte til varierte oppgaver.

Bibliotek
Skolen vil med overnevnte løsning ha tilgang til folkebiblioteket i gangavstand.
Skolen kan gjerne ha sitt eget skolebibliotek i skolebygget dersom de ønsker det. Det er en slik løsning på Noresund skole i dag, og dermed finnes det bøker nok for å fylle begge funksjoner. Nye Noresund skole som ble prosjektert i høst hadde ikke egne arealer til skolebibliotek, men planla en desentralisert løsning rundt i bygget.

Trafikksikkerhet
Trafikksikkerhet og skoleskyss er et felt som kun i begrenset grad er utredet. Den sannsynlige løsningen er å utvide eksisterende bussholdeplass der den ligger i dag for å kunne handtere nødvendig antall busser – som ifølge Brakar vil bety fire busser mot dagens to. Grunneier av området er villig til å avse nødvendig grunn for at en trafikksikker løsning skal kunne etableres. Dette blir da et busstilbud i umiddelbar nærhet til skolen, men samtidig en plassering langs Ringnesveien som ikke tilsidesetter prinsippene rundt hjertesone. Dette er ikke ferdig prosjektert, men fysisk tilrettelegging vil komme seint i byggeprosessen.

Kiss'n ride er pr. nå tenkt fra vest ved dagens parkering. Idrettshallen vil medføre en reduksjon av antall p-plasser med ca. 25 stk. Det vurderes å benytte kommunal tomt vest for rundkjøringen ved innkjøring til f.eks. ansatte-plasser.

Skoleskyss til nye Krødsherad skole på Noresund
Kostnader til skoleskyss er beregnet pr. elev. I 2021 koster skoleskyss kr. 8.405.- pr. år/elev. I 2020 var kostanden kr. 8.184.-. Totalkostnad i 2020 var kr. 1.255.153.-. Ved en felles skole på Noresund vil dette påvirke kostnader til skoleskyss. Antallet elever som trenger skoleskyss varierer som kjent mye, og er avhengig av hvor elevene bor til enhver tid. Det er derfor vanskelig å være helt eksakt. Dersom vi bruker dette skoleårets tall er det 141 elever som har skoleskyss. Ved en plassering av en felles skole på Noresund vil antallet elever med behov for skyss øke til 202. Økningen på 61 elever utgjør med dagens stykkpris pr. elev kr. 512.705.- pr. år.

Skyss til svømming koster Krøderen skole ca. 120.000.- pr. år. Dette vil komme til fratrekk siden elevene nå befinner seg på Noresund.

Personalressurs
I sak 52/19 ble dette spørsmålet belyst hvor det bl.a. ble vist til at dette ikke er en kontaktlærernorm, men ment å sikre at skolene har tilstrekkelig bemanning. Siden innføringen fra skoleåret 2018-19 har normen blitt endret til 15 elever pr. lærer på 1.-4. trinn og 20 elever pr. lærer på 5.-10. trinn. Utregningen av lærernormen skjer på følgende måte: Det totale antall elevtimer (trukket fra spesialundervisning og særskilt norskopplæring) delt på antall ordinære lærertimer. En kalkulator hos UDIR viser hvordan skolene ligger an med tanke på antall elever pr. lærer(gruppestørrelse), og årsverk for å oppfylle normen. Tallene blir hentet fra GSI – grunnskolens informasjonssystem.

For skolene i Krødsherad viser kalkulatoren følgende for skoleårene 2019-20 og 2020-21:

Skole	Trinn	Norm	2019-20	+/- norm	2020-21	+/- norm
Krøderen	1.-4.	15	12,1	0,9	14,9	0
Krøderen	5.-7.	20	9,9	2,2	16,2	0,6
Krøderen	8.-10.	20	17,6	0,6	15,4	1,7
Noresund	1.-4.	15	14,7	0,1	12,5	0,6
Noresund	5.-7.	20	9,7	1,9	12,8	1,1
Sum				5,7		4

På alle hovedtrinn viser tabellen at vi holder oss innenfor normen. 1.-4. på Krøderen er i inneværende skoleår så godt som helt på normen. Variasjonene er store fra år til år og skyldes først og fremst varierende kull. Dersom vi summerer hva vi samlet sett går i pluss i forhold til årsverk for å oppfylle normen, kan det se ut til at det er et betydelig potensiale for innsparing. Imidlertid er dette hverken opplevelsen ute i skolene eller praktisk mulig å hente ut med nåværende organisering. Ved en sammenslåing til en skole derimot ligger mulighetene åpne for besparelser i forhold til normen.

Det er også gode grunner til å anta at ved en sammenslåing av skolene vil man i flere tilfeller kunne få en besparelse av antall timer til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk fordi elevene kan slås sammen i grupper etter definerte behov. Potensialet til å ta ut effekter gjennom bedre utnyttelse av personalressursen er større ved en litt større skole enn to små.

Skolene er i dag fulldelte, selv om det foregår mye fådelt praksis, noe som tilsier at hver klasse har sin kontaktlærer. Det sier seg selv at når trinnene fra skoleåret 2023-24 samlet sett tentativt varierer fra 16 til 39 elever er det et potensiale for å redusere antall kontaktlærere.

Og til slutt vil en skole ikke ha behov for 2,5 årsverk med ledelse. En omstrukturering av skoleledelsen er påbegynt, men satt i bero i påvente av en eventuelt vedtak i denne saken.

En nøktern vurdering av personalressursen tilsier at det vil være mulig med et nedtak fra nåværende bemanning på inntil 4 årsverk for lærere og 0,5 årsverk for skoleledere. Dette vil utgjøre ca. kr. 3,5 mill. i årlige reduserte driftsutgifter.

Byggemetode/materialvalg
Skolen er planlagt som et frittliggende bygg over 3 etasjer (pluss teknisk rom på tak), oppført i en kombinasjon av bæresystem i stål, bærende betongvegger og hulldekker, men det åpnes for alternativ utførelse i trekonstruksjon.
Idrettshallen består av en gymsal med netto takhøyde 7 meter, pluss en lav garderobedel og teknisk rom/lager. Idrettshallen er planlagt for oppføring i massivtre.
Bruttoareal skole: 3915 m2 BTA. Bruttoareal idrettshall: 1058 m2 BTA.
Byggets rasjonelle struktur tilrettelegger for en effektiv, robust og kostnadseffektiv løsning.

Framdriftsplan
Alle datoer etter forprosjekt er tentative:
Skisse/forprosjekt - november 2020 – april 2021
Konkurransegrunnlag/tilbud TE - mai 2021 – juli 2021
Kontrahering TE - august 2021
Gjennomføring TE - august 2021 – mai 2023

Kalkyler/økonomi
Som tidligere vist i kommunedirektørens forståelse av oppdraget oppfattes totalramma som den samme som i vedtaket gjort i juni 2019 i sak 52/19, med en mulig justering for prisstigning – altså kr. 155 mill. eks. mva. Ved å redusere fra to til en skole har forventingen vært at det er mulig å komme i nærheten av dette. Kalkylene viser klart at det er kostnadsreduserende å bygge en skole framfor to. Kostnaden for den prosjekterte skolen ligger på kr. 134 mill. eks. mva. inkl. opparbeidelse og fullt utstyrt uteområde.

Dersom kommunen velger å bygge ny gymsal/hall selv er kostnadene for denne estimert til kr. 28,5 mill. eks. mva. og inkl. innredning/utstyr.

I tillegg kommer en tilpasning/ombygging av svømmehallen med garderober til frittstående bygg på kr. 1,2 mill.
Kalkylene er gitt som totalentreprise.

	Krødsherad skole	**Gymsal/hall**	**Svømmehall**
Byggekostnad	**103 664 373**	**23 281 500**	
Inventar + riving	7 507 800	300 000	
Basiskostnad	**111 172 173**	**23 581 500**	**917 220**
Forventa tillegg 2%	2 223 443	471 630	18 344
Prosjektkostnad	**113 395 616**	**24 053 130**	**935 564**
Usikkerhet 15%	17 009 342	3 607 970	140 335
Kostnadsramme	**130 404 958**	**27 661 100**	**1 075 899**
Prisregulering 3%	3 912 149	829 833	168 402
Totalt eks. mva	**134 317 107**	**28 490 933**	**1 244 301**

Dersom hallen bygges i den prosjekterte størrelsen vil den være berettiget til tippemidler på kr. 4 mill.

Ved en eventuell leie av hall tilkommer kr. 500.000.- i årlig kostnader. + kr. 1.500.- i renholdsutgifter pr. dag (Skoleåret er på 38 uker x 5 dager = kr. 285.000.-).

Andre økonomiske konsekvenser
Økte årlige kostnader til skoleskyss - kr. 392.705.-.
Potensielt reduserte årlige driftskostnader bemanning – kr. 3.500.000.-.

DEL II – MIDLERTIDIGHET - SKOLE

Samlokalisering
Skoleledelsen og sektorleder har i samarbeid med personalene representert ved HTV Oppvekst og VO Oppvekst jobbet fram og kommet til enighet om en plan for samlokalisering av begge skoler på Krøderen i byggeperioden – tentativt fra august 2021 og ut juni 2023. Dette lar seg gjennomføre ved at det tilføres areal via modulbygg – anslått til 3 klasserom m/grupperom og inntil 10 arbeidsplasser for ansatte. Små ombygninger er også foreslått hvor teknisk avdeling har sagt de kan bistå. Planen ligger vedlagt. Kommunedirektøren vurderer at det i en kortere periode på maksimalt to år vil være forsvarlig og innenfor forskrift om miljørettet helsevern å benytte Krøderen skole til formålet.

Skoleskyss
Brakar opplyser at de har ansvaret for skoleskyss når en skole legges helt ned ifølge rundskriv UDIR-3-2009. De har vurdert saken og mener de derfor må påta seg denne kostnaden. Behovet for antall busser vil bli fire og ikke to som nå. Kommunen må betale egenandel for alle elever som er skyssberettigede og mottar skyss som vanlig. Spørsmålet blir da hvor mange flere som har behov for skyss ved en samlokalisering. For høsten 2021 stipuleres det med 6 elever ekstra som trenger skyss til Noresund skole i forhold til våren, og 39 som ikke har rett på skyss. Alle andre er ivaretatt med hensyn til skyss. I 2021 koster skoleskyss kr. 8.405.- pr. år/elev. Midlertidig kostnad ved en samlokalisering blir da 45 flere elever – kr. 378.225.- pr. år i byggeperioden.

Midlertidig løsning for av- og påstigning på Krøderen vil også være utfordrende med fire busser mot dagens to. Det er foreløpig ikke vurdert andre løsninger enn dagens av- og påstigning, og her haster det med å finne ut hvorvidt eksisterende løsning kan benyttes også med økt trafikk, eller om det må opparbeides en alternativ løsning.

Svømmeundervisning
I kortere deler av byggeperioden vil ikke svømmehallen være tilgjengelig grunnet anleggsarbeid på og rundt denne. Dette gjelder når gymsalen ved siden av svømmehallen og over garderobene skal rives, når nytt tak skal bygges og ny infrastruktur (strøm, VVS) skal etableres. I tillegg vil den mot slutten av anleggsperioden være utilgjengelig da uteområdene

skal bearbeides. Prosjektleder opplyser at det er mulig å holde svømmehallen i drift utenom nevnte perioder, men at entreprenør vil kunne påberope seg kostnader knyttet til sikring mot byggeplass for å ivareta SHA (sikkerhet, helse og arbeidsmiljø).

Dersom vi ikke ønsker å ha elever inn i byggeprosjektet må svømmeundervisningen holdes et annet sted. Administrasjonen har gjort henvendelse til Sigdal kommune, Furumo svømmehall, Bøseter hotell og Sole hotell. Henvendelsen var spesifisert til å gjelde 60 årstimer fordelt på 10 grupper. Det ble understreket at vi måtte være fleksible på tidspunkt for å kunne innpasse oss. Sigdal kommune har svart at de ikke har kapasitet. Sole er positive til utleie, men har svært begrenset garderobekapasitet. Bøseter er også positive til dette og vil kunne leie ut sitt basseng i skoletida store deler av året. De opplyser at grupper på inntil 30 elever vil kunne benytte bassenget om gangen, og inntil 3 grupper pr. dag. Dette er uten instruktør, og skolen må stå for undervisningen selv. Furumo svømmehall kan tilby fullverdig svømmeopplæring med instruktør, men bare i korte perioder av skoleåret.

Skyss til skolesvømming omfattes ikke av ordningen for skoleskyss som Brakar administrerer. Det er derfor tatt en henvendelse til VY for å få estimert hva kostnaden kan ligge på for nevnte omfang. VY estimerer kostnaden pr. gang/dag og tur/retur:
Krøderen Skole – Furumo kr. 4.200 eks. mva.
Krøderen Skole – Sole/Noresund kr. 3.600 eks. mva.
Krøderen Skole – Bøseter/Norefjell kr. 4.400 eks. mva. (+ bompenger 60 kr)
Forutsatt at det bare blir ei gruppe pr. gang er det 60 turer: Kr. 4.000 x 60 = 240.000.- årlig.

Kostnaden Krøderen skole tidligere har estimert for skyss til svømmehallen faller bort. – 120.000.-.

Kalkyler/økonomi
Midlertidighet - Samlokalisering
Kostnad til modulbygg er estimert til kr. 2,8 mill. i en antatt byggeperiode på 22 måneder.
Kostnad mindre ombygginger på Krøderen skole er anslått til kr. 100.000.-.
Økte kostnader til skoleskyss ved samlokalisering kr. 378.225.- pr. år i byggeperioden – totalt kr. 756.450.-.
Kostnad leie av svømmehall:

- Bøseter – kr. 2.000.- pr. dag. Ved 2 grupper pr. dag betyr det 30 dager – totalt kr. 60.000.- pr. år.
- Furumo – kr. (Det har vært flere mailer og telefoner med Furumo, men vi har foreløpig ikke mottatt bekreftelse på om de har kapasitet eller hva det vil koste)

Kostnad skyss til svømmeundervisning er estimert til kr. 120.000.-.
Kostnad for tilrettelegging av eventuell midlertidig løsning for av- og påstigning på Krøderen – kr. 1 mill. Det presiseres her at estimatet på kr. 1. mill. gjelder for både eventuell midlertidig løsning på Krøderen og en permanent løsning på Noresund.

DEL III – ANDRE KONSEKVENSER

Krødsheradhallen
Dagens leie/støtte videreføres og medfører ingen endring.

Aktivitets-SFO
Vedtaket fra oktober 2020 sier at det utvikles aktivitets-SFO på Krøderen. I innspillsmøtet 28.01. ble det spurt om hva dette betyr. En representant fra Bygdelista svarte da at formålet er å sikre SFO på begge steder og å tilby treninger og aktivitetstilbud gjennom f.eks. idrettslaget.

Administrasjonen har holdt et møte med SFO-lederne i kommunen og drøftet saken. Det er fortsatt mange uklare punkter, men etter kommunedirektørens mening tid nok til å få et slikt tilbud opp og stå til en tentativ oppstart høsten 2023. Det har ikke vært kontakt mot idrettslag eller andre mulige tilbydere på nåværende tidspunkt.

Det må også i denne sammenhengen nevnes at det jobbes med en ny nasjonal rammeplan for SFO som er tenkt innført fra høsten 2021. Denne er nå ute på høring. Det legges opp til en større mangfoldighet i innholdet på SFO med vekt på lek, kultur og fritidsaktiviteter, i tillegg til å gi barna omsorg og tilsyn. Rammeplanen innføres for å sikre et mer likeverdig tilbud over hele landet. Dette kan etter kommunedirektørens syn innebære at det skal gis aktivitetstilbud av forskjellig art på både Krøderen og Noresund.

Organisering/logistikk
Det estimeres i overkant av 80 barn på en samlet SFO for hele kommunen. Et SFO-tilbud må gis på Krødsherad skole på Noresund. For å sikre et SFO-tilbud også på Krøderen kan man se for seg en mulighet for en enklere SFO-løsning på morgenen. Elever fra Krøderen vil da kunne slippes av tidlig og få et tilbud inntil de blir fulgt til skolebussen.

På ettermiddagen vil en aktivitets-SFO på Krøderen innebære forflytning av elevene. Dette kan skje via skolebussen eller ved at ekstern tilbyder (idrettslag, foreninger) ordner skyss. Organiseringen av tilbudet vil være viktig med tanke på logistikken. At alle 80 elever skal ta skolebussen til Krøderen hver dag for å ha en aktivitet er ikke realistisk. Det er heller ikke plass på bussene til det. En oppdeling i grupper som får tilbud hver dag er det mest realistiske. Her kommer det an på hva slags og hvor ofte man kan tilby aktivitet – enten via de ansatte på SFO eller eksterne tilbydere. Et spørsmål som kom opp i møtet med SFO-lederne var om det er mulig å se for seg å bruke valgfagselever inn i dette? Kommunedirektøren ser svært positivt på et mulig samarbeid med lokale lag og foreninger i denne sammenhengen og er spent på hva dette kan føre til.

Når elevene har fått et aktivitetstilbud på Krøderen er det vanskelig å se for seg en løsning med skyss tilbake til Noresund. Foreldrene må da hente elevene der hvor de til enhver tid befinner seg. Dette fordrer en tydelig og forutsigbar organisering, og god kommunikasjon skole-hjem.

Lokaler
Samfunnshuset på Krøderen skal bestå som kommunens storstue, og er i tillegg med lillesal og kjøkken egnet som base for en aktivitets-SFO på Krøderen. Her kan elevene få komme inn i dårlig eller kaldt vær, og ikke minst få servert måltider.

Kostnader
Estimerte kostnader for en aktivitets-SFO på Krøderen er relativt små bortsett fra et punkt – bemanning. Et tilbud på to steder vil nødvendigvis medføre økt bemanning. Hvor stor denne økningen blir er vanskelig å anslå. Dette avhenger av organiseringen og om de ansatte skal ha ansvaret for denne aktiviteten selv. I tillegg må vi anta at det må følge med bemanning fra SFO selv om eksterne tilbydere har ansvaret for aktiviteten.

Dersom lag og foreninger vil tilby aktiviteter er det ikke opp til kommunen å sette en pris på dette. Finnes det frivillige som har anledning til å lede en aktivitet, eller må lag og foreninger ansette noen for dette? Kostnadene her er derfor ikke mulig å anslå på nåværende tidspunkt. De aktivitetene som tilbys fra eksterne aktører må etter kommunedirektørens mening være frivillige for elevene å delta på, og særlig dersom dette vil bety ekstra kostnader for den enkelte familie.

Skyss som antydet over vil antakelig ikke bety ekstra kostnader da vi forutsetter at det er kapasitet på skolebussene og at foreldre henter barna der de befinner seg.

Ekstra driftskostnader ved bruk av samfunnshuset må påregnes.

Kommunehus
En direkte konsekvens av vedtaket/prosjektet er at eksisterende kommunehus må rives. Gitt tidsplanen som er skissert må administrasjonen flytte inn i midlertidige lokaler i en periode mens valg av endelig løsning blir utredet.
Administrasjonens behov for kontorfasiliteter har dramatisk endret seg de senere år. En generell digitalisering, økt bruk av elektronisk dialog og ikke minst erfaringer etter ett år med begrensinger knyttet til Covid-19 gjør at framtidas administrasjonsbygg kan være langt mindre enn eksisterende bygg. Dagens bygningsmasse er ca. 1300 m2 med urasjonell bygningsmasse. Et foreløpig anslag tilsier at 600 m2 vil være mer enn tilstrekkelig med en ny og mer effektiv organisering.
Eksisterende kommunehus er ferdig nedskrevet, det er derfor kun driftsutgifter og nødvendig vedlikehold som belaster kommunens budsjett. Driftsutgiftene ved eksisterende bygg er imidlertid ganske høye, siden det er så stort og fordi det er gammelt. Gjennomgang av regnskapet viser at årlig drift av kommunehuset beløper seg til ca. kr. 750.000 pr. år, hvor oppvarming, rengjøring og vaktmesterkostnader er de største utgiftspostene. Videre må det påregnes noe vedlikeholdskostnader også i årene som kommer, dette estimeres til ca.

400.000 kr/år. Pr. nå er det kjent at det mangler ventilasjon i bygget, mange vinduer må byttes, solskjerming mangler og det er muligens behov for å bytte tak i første 10-års periode.

Midlertidig kommunehus

Midlertidig kommunehus må raskt på plass. Det planlegges at eksisterende kommunehus ikke rives før stortingsvalget 2021 er gjennomført, da organisering av midlertidige stemmelokaler inkludert forhåndsstemmer vil være krevende. I videre estimat anslås det at midlertidigheten vil vare i tre år.

Flere alternative lokaler er vurdert, og Villa Fjellgløtt i kombinasjon med hjemmekontor vil sannsynligvis være en løsning som kan fungere i en begrenset periode. Selve bygget står i dag ubrukt og består av 6 leiligheter. Bygget krever noe ombygging stipulert til 2 millioner kroner. Dette er i første rekke knyttet til ventilasjon (varmepumper), innvendig maling og nytt tak. Årlige driftsutgifter blir langt lavere enn eksisterende bygg, da bygget kun er ca. 450 m2 stort, men sannsynligvis dyrere pr. m2 enn dagens løsning siden det er så mange toaletter mm. Et estimat er kr. 400.000 pr. år.

Dette gir følgende oppsett:

Ombygging	2.000.000 kr
Reduserte driftsutgifter 350.000 kr* 3 år	-1.050.000
Reduserte fremtidige vedlikeholdsutgifter 400.000 * 3 år	-1.200.000

Det beregnes dermed ikke netto utgifter direkte til midlertidig kommunehus i prosjektet, men det skal påpekes at valgt løsning ikke er fullgod. Brukernes tilgang til administrasjonen blir vanskeligere, møterom må finnes andre steder og det må påregnes leiekostnader til større møter som f. eks kommunestyremøter. Generelt vil daglig drift ikke bli så godt tilrettelagt som i dag.

Permanent kommunehus

Det er ikke gjennomført en kvalifisert prosess ved valg av sted. Ei heller medvirkning eller analyse over forventet behov for areal. Med et estimert behov for fortsatt 24 ansatte og normale arealbehov for administrasjonsbygg på 25 m2 netto per ansatt vil et nytt og funksjonelt kommunehus kreve ca. 600 m2 areal. Ved estimert midlertidighet på tre år har kommunen mulighet til å bygge på alle de tre lokasjonene som kommunestyret pekte på i kommunestyrevedtak 29.10, men det er viktig å komme i gang med planlegging raskt, da det er sannsynlig at det må gjennomføres en reguleringsprosess.

Det er gjort en overordnet vurdering av muligheten for å etablere kommunehus i arealene som nå utgjør ungdomskolen på Krøderen, basert på de tilstandsvurderinger som foreligger. Det må gjøres mye mer omfattende vurderinger av byggets tilstand før dette eventuelt kan planlegges og bygges. Følgende er lagt til grunn:

- Tidligere vurderinger som tilsier at ventilasjon, varme og elektro må etableres og legges opp på nytt.
- Dersom resten av skolen rives og bygget skal være frittstående, må nytt teknisk rom etableres

- Tilfluktsrom består
- Påbygg fra 1996 kan bestå
- Bærekonstruksjon med dekker og søyler kan bestå
- Det må gjøres en ny rominndeling i 2 etg. og deler av 1 etg.

Det er som nevnt anslått at nytt kommunehus må være i størrelsesorden 600 m2. Bygget på Krøderen er vesentlig større enn dette, men byggets form gjør at bare sonene langs yttervegg kan nyttiggjøres som arbeidsplasser.
Det er mulig å tenke seg to mulige angrepsmåter for en ombygging:

1. Det rehabiliteres på eksiterende konstruksjon og ombygging begrenses til det mest nødvendige.
2. Bygget strippes ned til bærekonstruksjonen og bygges opp på nytt.

Alternativ 1 gir minst mulig investeringskostnad, men også mindre grad av tilpasning for bruker og har en begrenset restlevetid. Alternativet gir høyere driftskostnader.
Alternativ 2 gir betydelig mer investeringskostnad, men gir et bedre tilpasset bygg med levetid tilnærmet et nybygg. Alternativet kan gi normale driftskostnader.
Grunnet stor usikkerhet rundt byggets tilstand samt hvor stor del som kan nyttiggjøres er det uten grundigere vurderinger umulig å si noe om eventuelle kostnader.
Svært grove anslag vil tilsi at alternativ 1 vil kunne koste mellom 8-15 millioner eks. mva., og alternativ 2 vil kunne koste opp mot 30 millioner eks. mva.

Å bygge et lite administrasjonsbygg et annet sted i kommunen vil være minst like dyrt pr. m2 som å bygge skole, og hvis vi legger til grunn en byggekostnad på 40.000 kr/m2 får vi en utgift på kr. 24 millioner for et nybygg. Dersom konstruksjonen på ungdomsskolekroppen er av en god nok forfatning kan denne muligens gjenbrukes, men det vil ikke redusere total byggekostnad vesentlig. Dersom kommunens administrasjon kan være en seksjon i et større bygg vil også byggekostnad reduseres.

Et alternativ som har blitt løftet opp muntlig i kommunestyremøte 18.2 og formannskap 25.2 er muligheten for å integrere kommunens administrasjon inn i et større bygningskompleks i sambruk med annen næring. På denne måten vil et nybygg kunne bidra til å realisere mer enn bare kommunens egne behov.
Vedlagt saken ligger et tilbud fra Expo Property på estimert leiekostnad for 600 m2 nybygg basert på illustrasjoner i Visjon Noresund som også legges ved saken. Inkludert fellesutgifter er årlig kostnad kr. 1.450.000.- eller 300.000.- dyrere enn beregnede utgifter ved å drifte eksisterende kommunehus. Administrasjonen mener kostnadsnivået er reelt, men kun lagt inn i saken for å synliggjøre differansen mellom eksisterende bygg og nybygg. Det er sannsynligvis billigere å bygge om Lensmannsgården eller eksisterende ungdomsskole på Krøderen, men ombygde hus har sannsynligvis noe høyere driftskostnader. Hvorvidt kommunen bør eie, leie eller inngå i et eiendomsselskap er ikke vurdert.

Bibliotek
I forprosjektet er folkebibliotek tatt ut av skolen, og tenkt flyttet til Noresund sentrum. Her er det to muligheter som peker seg ut, enten å plassere bibliotek i Norefjellporten eller et

fremtidig nybygg. Størrelsen på biblioteket vil være viktig for kostnaden. I dette prosjektet legges det inn et ganske lite folkebibliotek på 100 m2. På Norefjellporten er det muligheter til å plassere dette både i andre og tredje etasje. Kommunen har tidligere estimert ombyggingskostnader for Norefjellporten til ca. 8000 kr/m2. Dette er trolig også gjeldende for et bibliotek, sannsynligvis noe dyrere dersom 3. etasje blir valgt, siden det da må etableres bl.a. heis. Alternativt kan biblioteket plasseres i et nybygg, da er byggekostnad trolig i størrelsesorden 40.000 kr/m2 som andre nybygg. Folke- og skolebiblioteket blir driftet som tidligere på Krøderen under hele byggeperioden på Noresund, og det er derfor verken behov for eller lagt inn kostnader til drift av midlertidig biblioteksløsninger. Det er heller ikke lagt inn besparelser knyttet til at skolebiblioteket på Noresund ikke skal driftes i perioden. Totalt anbefales det avsatt 1 million kroner til denne posten.

Flytting av IT-infrastruktur
I dag er det viktigste knutepunktet for kommunens IT-løsninger plassert på kommunehuset. Dette må flyttes, og i forhold til videre framdrift må dette prosjekteres raskt, da løsningen må være på plass før bygget rives. Selve flyttingen av servere og fiber er ikke nødvendigvis veldig dyrt, men alt av kabling i eksisterende bygg er dyrt. Totalt anbefales det avsatt 1 million kroner til denne posten.

Kalkyler/økonomi
Kostnader til økt bemanning på Aktivitets-SFO – estimert til kr. 400.000.- pr. år.
Estimerte driftskostnader på samfunnshuset – kr. 200.000.- pr. år.

Det beregnes ikke netto utgifter til midlertidig kommunehus.

Permanent kommunehus
Alternativ 1 – Krøderen kr. 8-15.000.000.- + høye årlige driftskostnader.
Alternativ 2 – Krøderen inntil kr. 30.000.000.- + normale årlige driftskostnader.
Alternativ – kommunalt nybygg kr. 24.000.000.- + normale årlige driftskostnader.
Alternativ – leie av Expo Property kr. 1.450.000.- pr. år – inkl. årlige felles driftskostnader.

Bibliotek
Alternativ – Norefjellporten kr. 1.000.000.-.
Alternativ – nybygg kr. 4.000.000.-.

Flytting av IT infrastruktur
Kostand estimert til kr. 1.000.000.-.

Med dette anser kommunedirektøren oppdraget med prosjektering av ny felle skole på Noresund som utført. Det er i tillegg utredet og pekt på muligheter for hvordan resten av vedtaket fra 29.10.2020 kan realiseres. Saken fremmes uten anbefaling da det foreligger usikkerhet om de neste skritt i skolesaken.

Ut fra ovenstående vil kommunedirektøren anbefale formannskapet å fatte slikt vedtak:

I henhold til ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Krødsherad Kommune
Ringnesveien 10
3536 Noresund

Oslo, 20.februar 2021

Tilbud på leie av lokaler Nye «Krødsherad Kommunehus».

Vi viser til møter, befaring og korrespondanse vedrørende nye kontorlokaler i prosjektert «Krødsherad Kommunehus»
Det nye kommunehuset planlegges på tomten med gnr 188 / Bnr 168.

Tilbudet som følger er basert på estimert arealbehov, vedlagt til tilbudet. (Bilag 2)

Det legges opp til en normal standard for kontoreiendommer i nytt bygg etter gjeldene forskrifter (TEK 17)

Basert på mottatte informasjon kan vi gi tilbud på leie under følgende komersielle betingelser:

Utleier:	Expo Property AS
Leietaker:	Krødsherad Kommune
Eiendommen:	«Krødsherad kommunehus»
Leieobjekt:	BTA ca. Netto 600 m2 I tillegg kommer leieobjektes.forholdsmessig andel av eiendommens fellesarealer og tekniske rom, uteområder og parkeringsplasser. Andel fellesarealer beregnes til ca 20% av netto areal, samlet antatt til ca 120 m2. Dog er denne eiendommen under prosjektering og kan variere.
Ferdigstillelse	Lokalene tilbys i henhold til vedlagte plantegninger, bilag 1 og etter Kravspesifikasjon, bilag 2.
Tilpasninger	Se Bilag 2
Leiesum og Felleskostnader:	Årlig leiekostnad basert på 20 års leiekontrak, **Årlig leie** ca. NOK 1.450.000,- Det tillegges MVA på husleie ut fra gjeldende regler. Antatt årlig felleskostnad på ca. NOK 200 per m2/år.

Indeksregulering	Leiekontrakten reguleres årlig i takt med endringer i konsumprisindeksen gitt av statistisk sentralbyrå.
Leieperiode	Leieforholdet er tidsbestemt med varighet på 20 år beregnet fra overtakelse av lokalet.
Overtakelse	Etter nærmere avtale
Garanti	Leiekontrakt skrives med Krødsherad kommune og krever ingen ytterligere garanti
MVA-registrering:	Det forutsettes at leietaker driver 100 % merverdiavgiftspliktig virksomhet i leieobjektet.
Forbehold:	Dette tilbudet er beting et av:

1. At det gis byggetillatelse til prosjekterte «Kommunehus» og eiendommen realiseres.

2. At partene blir enige om alle vilkår og betingelser for leieforholdet på grunnlag av Standard Leieavtale for næringsbygg lokaler nyeste utgave. Det er ikke inngått bindende leieavtale før leiekontrakt er signert av signaturberettiget hos både utleier og leietaker.

Vi ser frem til Deres tilbakemelding og håper at tilbudet er av interesse for Dem slik at vi sammen kan bli enige om en realisering av nye «Krødsherad Kommunehus»

Bare ta kontakt med undertegnede dersom behov for ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen
Expo Proptery AS

Geir Rønningen

T: 4020 2600
M: geir@expoproperty AS

Nedre Skøyen vei 3
0277 Oslo
www.expoproperty.no

BILAG 1 – PLANTEGNING - prinsippskisse

BILAG 2 – AREALBEHOV

Sole Gjestegård
Gammel Hallingdalsvegen
3536 Noresund

Oslo, 26.02.2021

Krødsherad Kommune

Att.: Hans Ole Wærsted

VEDR.: LEIE AV GYMSAL / FLERBRUKSHALL

Vi viser til telefon tidligere denne uken og sender over våre tanker rundt leie av gymsal / Flerbrukshall.

Etter at Expo Property har kommet på banen, og det er tegnet ut nye spennende planer og skisser for hele området er det fortsatt mange ukjente faktorer som må landes før vi sammen har en endelig plan vi sammen kan forplikte oss til.

Men vår intensjon er fortsatt at vi på Sole ønsker et nært samarbeid med skolen, bygda og de aktuelle næringsaktørene for sammen å få til gode løsninger som skaper et helhetlig og spennende aktivitetstilbud.

Vi kan derfor bekrefte at vi med de forbehold som ligger i mange ukjente faktorer fortsatt fastholder prisene vi har oppgitt tidligere for å leie ut og drifte en slik hall.

Pris og leie:
Leie av flerbrukshallen i skoletiden fra 08:00-16:00 alle skolehverdager (ikke ferier)
Leiesum pr. år kr. 500.000,-
Vask av hall ved bruk pr. dag (evt. gang dersom man ønsker vask etter hver bruk) kr. 1.500,- pr. gang

Betingelser for at vi skal kunne tilby en slik leie:
Kommunen bidrar til nødvendige byggetillatelser
Kommunen bidrar til at vi får Husbankfinansiering med de lånerenter som de har.
Kommunen bidrar til at vi får støtte fra tippemidler

Vi ser frem til et spennende samarbeid fremover.

Med vennlig hilsen
Lars Hande
Lars Hande

Idrettsplass

166.0
165.0
164.0
163.0
162.0
161.0
160.0
159.0

Frisbeegolf

Eks. Akebakke

Eks. Sti

Oppstillingsplass trafo (ALT PLASSERING)

Port

Eks.Lekesystem

Street Basket

Smørfat

Trampoliner

Eks.Sekskant hukker

Hylle/ samling

Balanseshubber

Bord Tennis

1-4 TRINN

8-10 TRINN

Trinninngang 1.-4. Trinninngang 8.-10.

TRAPP/AMFI

Inngang

Trinninngang 5.-7.

NY SKOLE

Inngang "hjertet"

SLUTT

Bord Tennis

Regnbed

Sykkel Parkering 60stk

Ballplass

Hinderløype

1.95 eks mur

Frisbeegolf

Eks sklie

Taubane

TRAPP/AMFI

GRESS AMFI

TRE AMFI

START

1 x10

2 x20

3 x20

4 x10

MÅL

Multi bane med basket og volley

klatring

Sitt

Regnbed

5-7 TRINN

Balanse

Klatrenett

Parkour

Eks.Huske

Fitness Combi

Eks. Balanse

King Huske

Regnbed

0 5 10 Meters

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	111	A01

Revisjon/endring	Dato	Sign.	Kontr.	Rev.

OPPDRAGSGIVER

Krødsherad kommune

Filnavn	Ansv. prosj.	Tegnet	Godkjent	Dato	Målestokk
L-18080-111	ME	MH	ME	20.04.21	A1 1:250 A3 1:500

PROSJEKT

Krøderen skole

Tegningen gjelder

UTOMHUSPLAN
Landskapsplan
Koordinatsystem NTM 10, NN-2000

PROSJEKTFASE

Forprosjekt

grindaker
Grindaker as Landskapsarkitekter
Rådhusgata 25
Postboks 1340 Vika 0113 Oslo
tel. 23 11 34 40 fax. 23 11 34 41

FAG	SAKSNUMMER	TEGN.NR	REVISJON
L	18080	111	A01

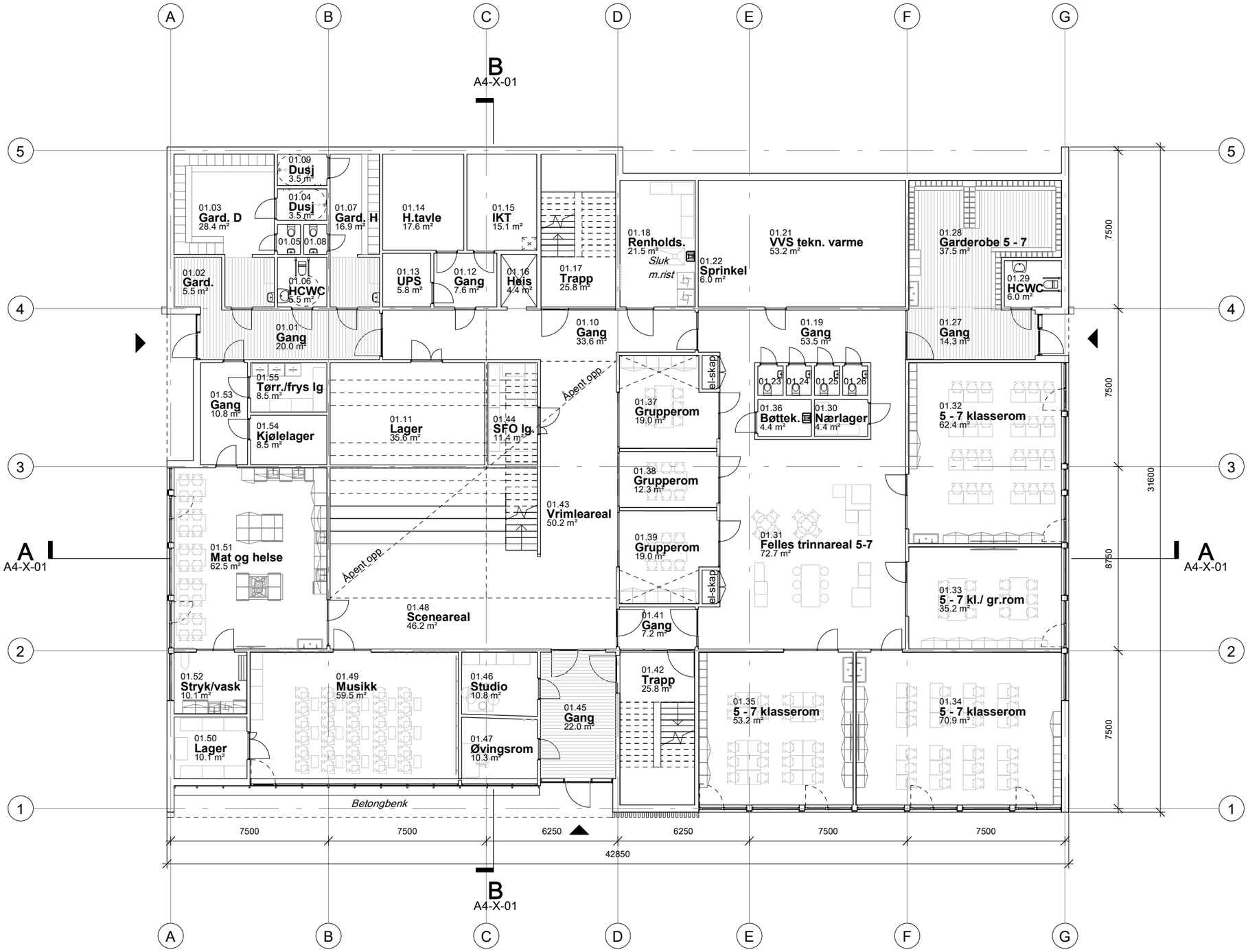

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-1-00	B1

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen
Gb.nr. 178/249

Plan 1

fase

Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-1-00	B1

målestokk		sign.	kontroll
1 : 200	(A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER. N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

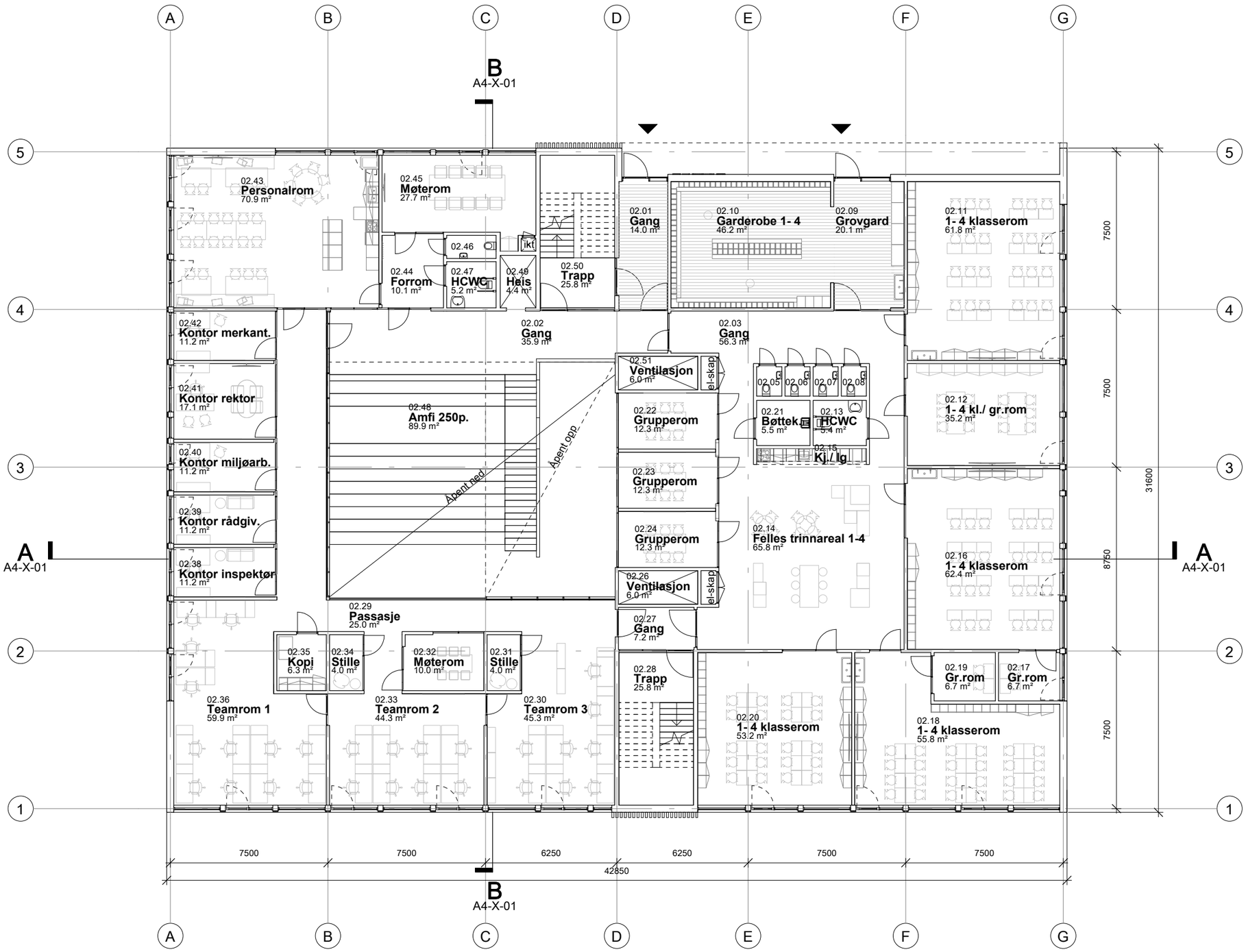

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-2-00	B1

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen
Gb.nr. 178/249

Plan 2

fase
Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-2-00	B1

målestokk		sign.	kontroll
1 : 200	(A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER, N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

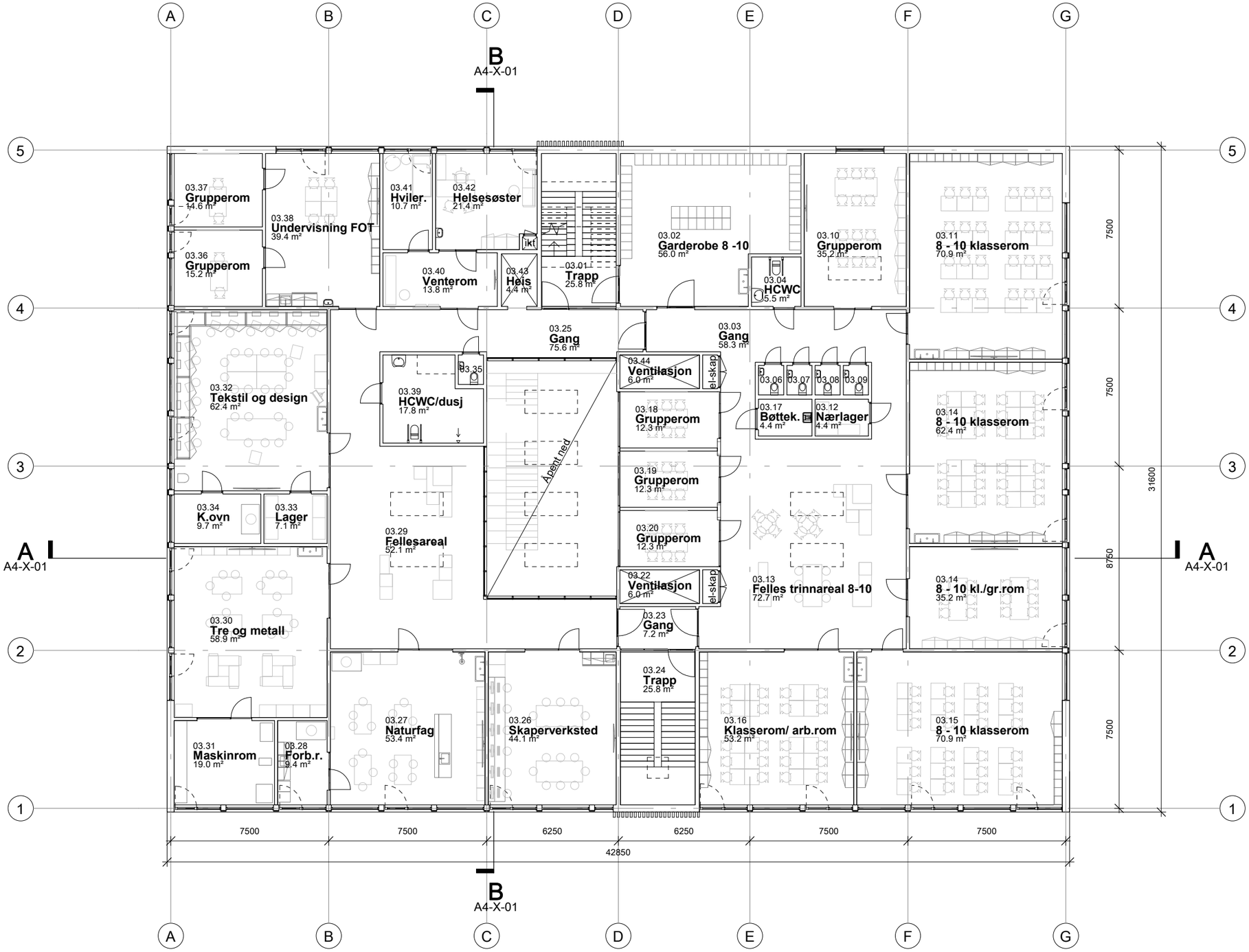

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen

Gb.nr. 178/249

Plan 3

fase

Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-3-00	B1

målestokk	sign.	kontroll
1 : 200 (A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER. N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

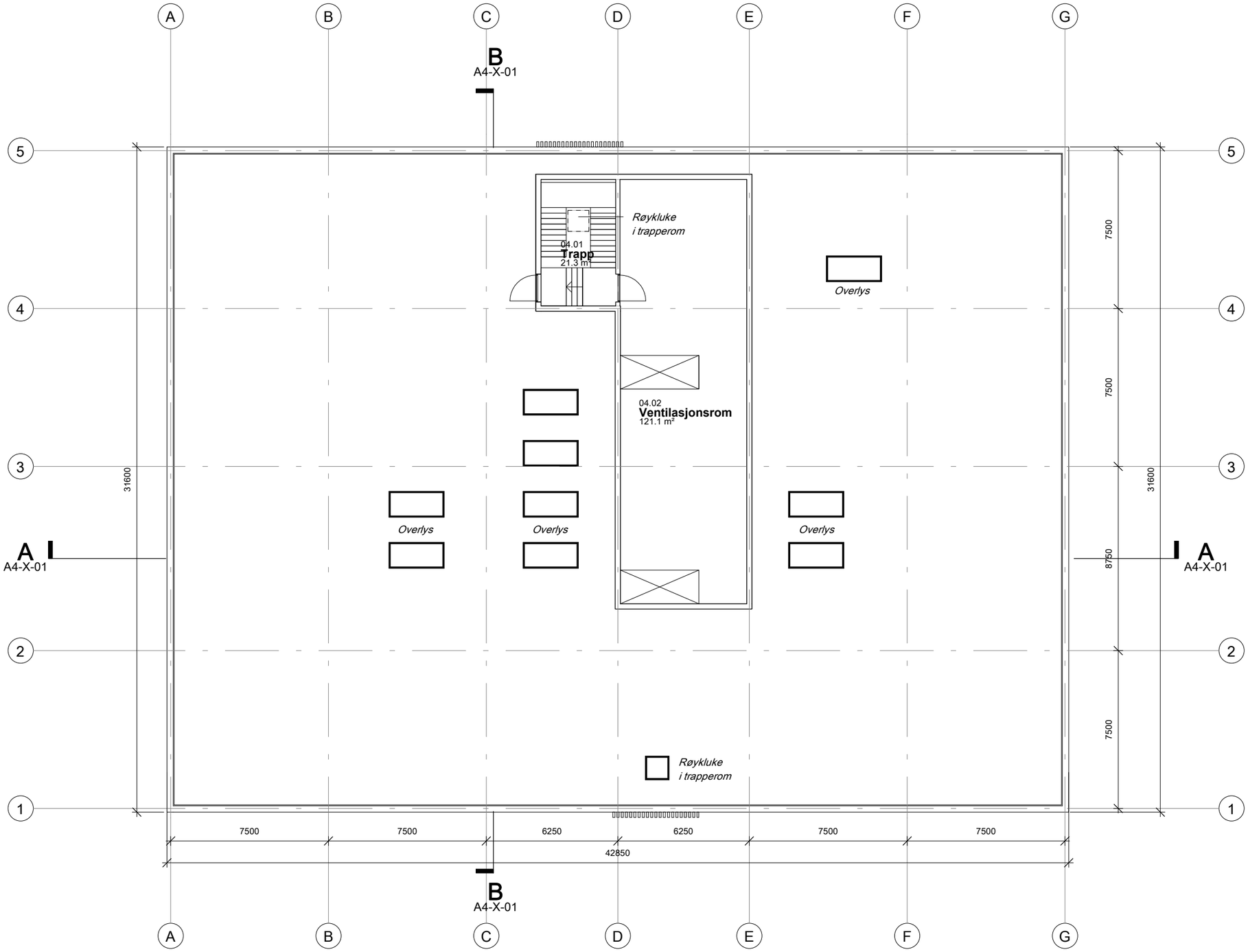

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-4-00	B1

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen
Gb.nr. 178/249

Plan 4

fase

Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A2-4-00	B1

målestokk	sign.	kontroll
1 : 200 (A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER, N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

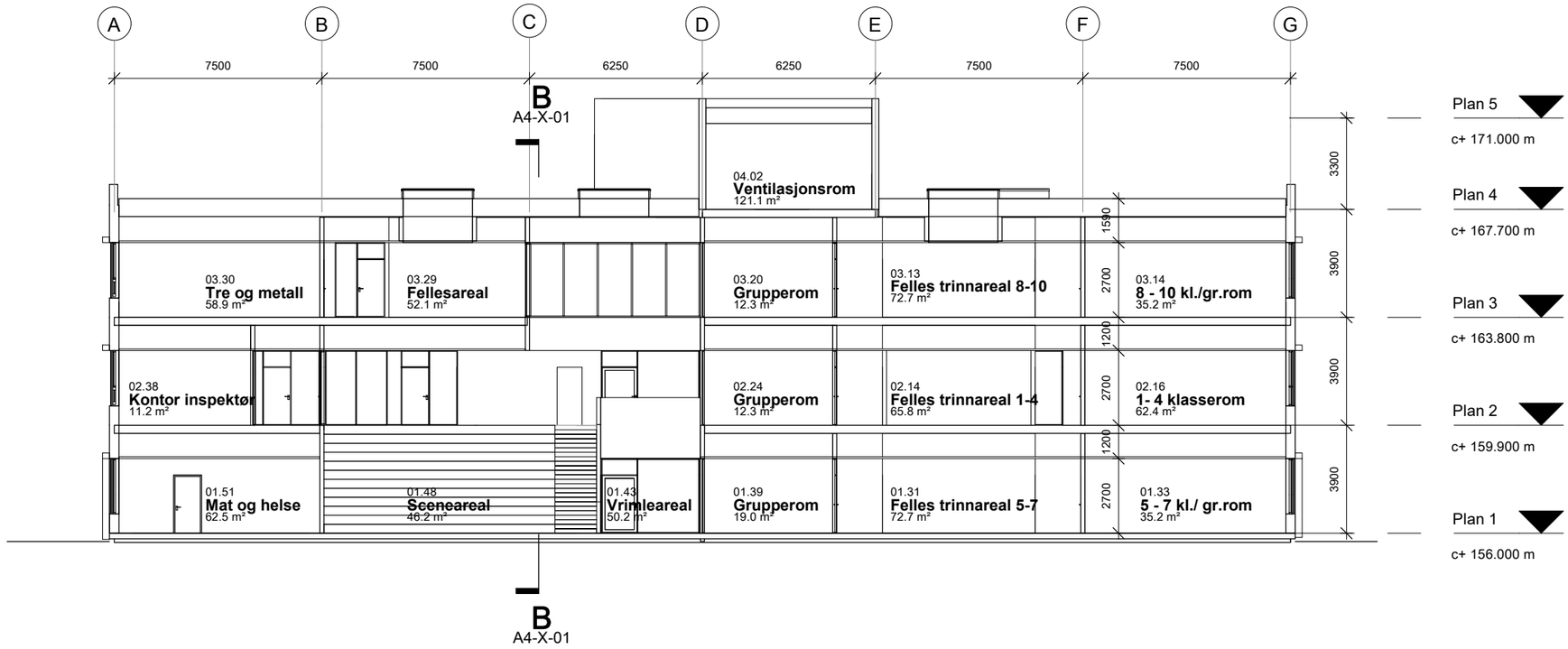

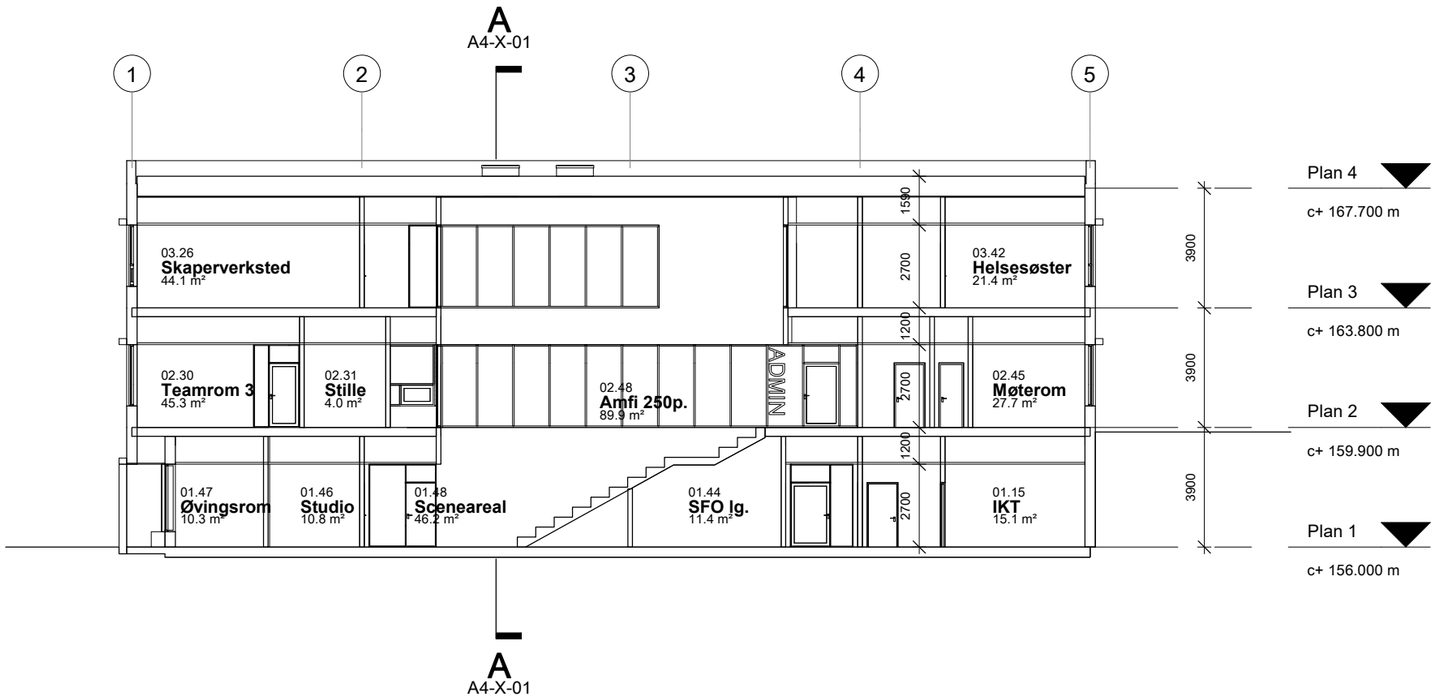

tegn.nr	rev. index / nummer
A4-X-01	B1

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen
Gb.nr. 178/249

Snitt

fase
Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A4-X-01	B1

målestokk	sign.	kontroll
1 : 200 (A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER, N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

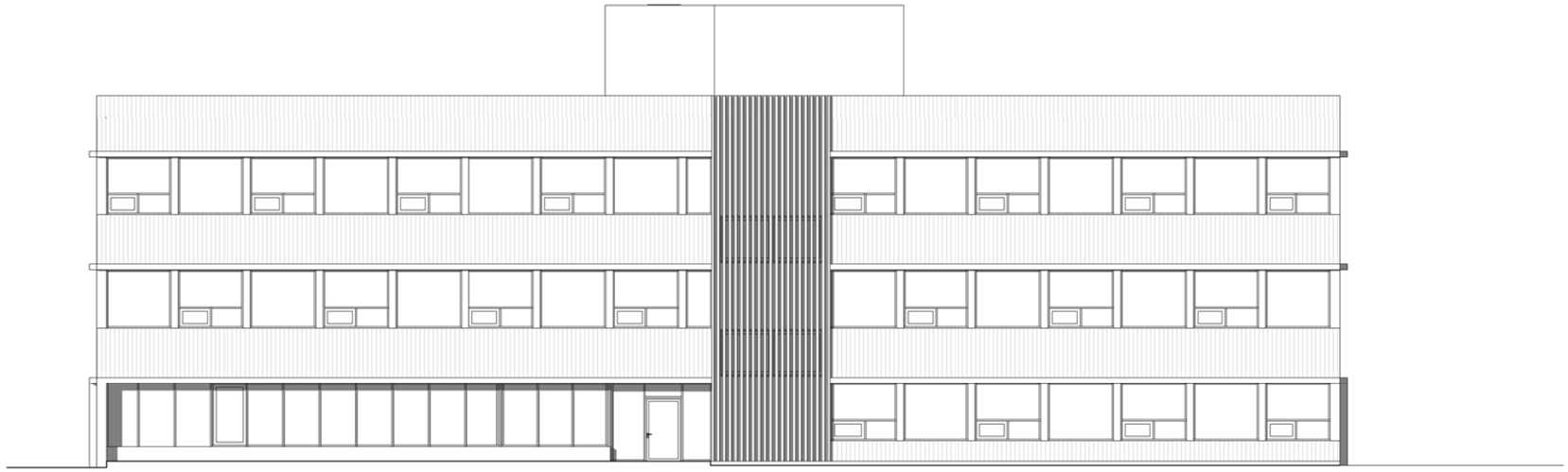

Fasade sørvest

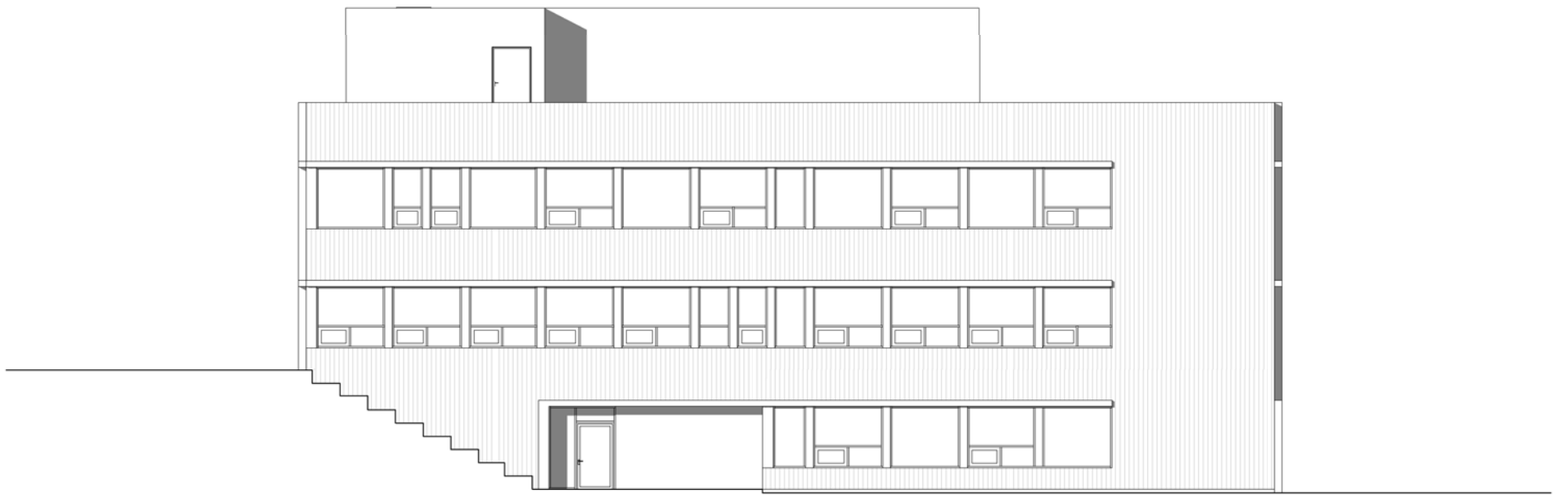

Fasade nordvest

tegn.nr
A5-X-01

rev. index / nummer
B1

rev	beskrivelse	dato	sign
B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM

byggherre
Krødsherad kommune

oppdrag
prosjektnr. 2002

Krødsherad skole
Byåsen 1, 3535 Krøderen
Gb.nr. 178/249

Fasade sørvest og nordvest

fase
Forprosjekt

tegn.nr
A5-X-01

rev. index / nummer
B1

målestokk
1 : 200 (A3)

sign.
LM

kontroll
KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER, N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

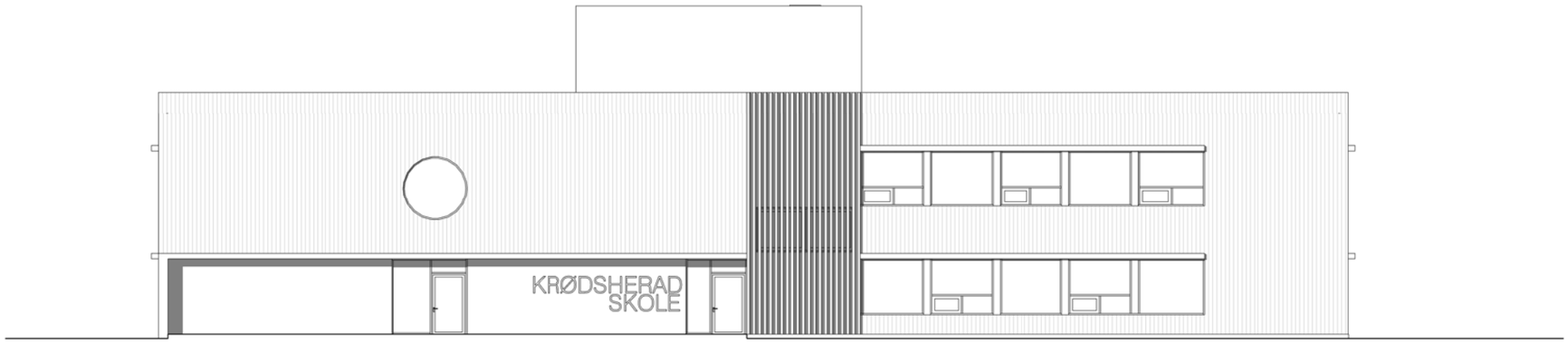

Fasade nordøst

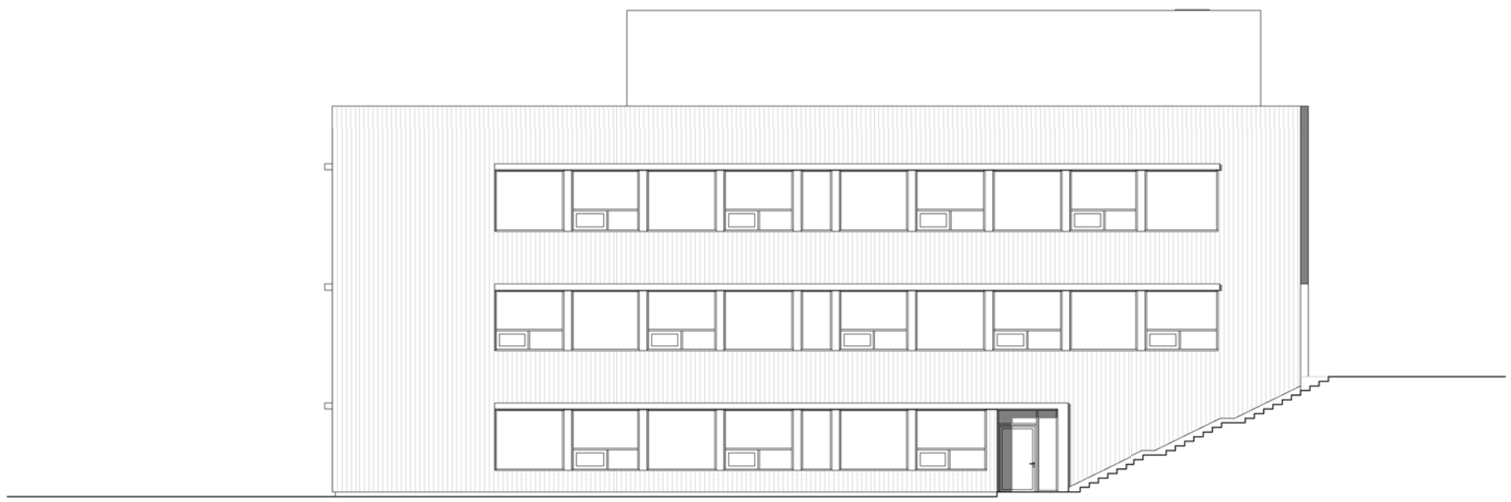

Fasade sørøst

tegn.nr	rev. index / nummer
A5-X-02	B1

B1	Forprosjekt	07.05.2021	LM
rev	beskrivelse	dato	sign

byggherre

Krødsherad kommune

oppdrag

prosjektnr. 2002

Krødsherad skole

Byåsen 1, 3535 Krøderen

Gb.nr. 178/249

Fasade nordøst og sørøst

fase

Forprosjekt

tegn.nr	rev. index / nummer
A5-X-02	B1

målestokk		sign.	kontroll
1 : 200	(A3)	LM	KL

LONGVA ARKITEKTER

LONGVA ARKITEKTER, N - 0356 OSLO / tlf 23 20 57 90 / post@longva-arkitekter.no

SHA-PLAN

prosjekt	Nye grunnskole i Krødsherad
byggeplasser	Krødsherad skole Byåsen 1 3535 Krøderen
byggherre	Krødsherad kommune
dato / revisjon	10.05.2021 / Rev.A

1	**Innledning**	**2**
2	**Organisasjon / SHA**	**3**
3	**Fremdrift**	**3**
4	**Spesifikke tiltak**	**4**
5	**Avvikshåndtering fra SHA-plan**	**9**

1 INNLEDNING

Orientering

I kommunestyret ble det 29.10.2020 vedtatt å gjennomføre et forprosjekt med prosjektering av en ny samlet skole i Krødsherad, med beliggenhet på Noresund. Videre ble det i kommunestyret 18.03.2021 vedtatt at det på lik linje skulle utarbeides skisse og kostnadsoverslag for en samlet skole beliggende på Krøderen.

SHA-planen er utarbeidet på grunnlag av vedtak fra 18.03.2021.

Utarbeidelse, oppdatering og distribusjon av SHA-planen

Oppgaven med å utarbeide, oppdatering og distribusjon er fordelt som vist i tabellen nedenfor:

Prosjektfase	**Dokumentansvarlig**	**Funksjon**
Hele prosjektet	Arild M. Rønnestad P7 Prosjekt AS	Byggherrens prosjektleder (PL)
Forprosjektfase	Ewan Smith Longva arkitekter AS	SHA-koordinator prosjektering (KP)
Detaljprosjektfase	<ikke fastsatt>	SHA-koordinator prosjektering (KP)
Byggefase	<ikke fastsatt>	SHA-koordinator utførelse (KU)

Byggherren er ansvarlig for å følge opp at SHA-planen blir utarbeidet, oppdatert og gjort kjent for alle på byggeplass. SHA-koordinator for prosjektering (KP) i prosjektet er ansvarlig for å gjennomgå planen med de prosjekterende. Tilsvarende er SHA-koordinator for utførelse (KU) ansvarlig for å gjennomgå planen med de utførende. Alle plikter å følge opp SHA-målsetningene innenfor egne ansvarsområder. Alle skal gjøre seg kjent med kravene i styrende dokumenter og sørge for at disse blir iverksatt i prosjekteringsarbeidet.

Entrepriseform

Prosjektet skal gjennomføres som totalentreprise etter NS 8407. Totalentreprenør skal påta seg- og inngå avtale med byggherren om kontroll av prosjektering (KP) etter kontraktsinngåelse. Ved detaljprosjektering og endringer er det SHA-leder i prosjektet sitt ansvar å oppdatere/supplere planen og gjøre kjent endringene. SHA-koordinatorer (KP) skal ikke være ansatt hos totalentreprenøren. Det kan til enhver tid kun være en koordinator for prosjektering og en koordinator for utførelse. Byggherre skal utnevne KU rolle.

Totalentreprenøren skal planlegge sine arbeider ut fra de risikoforhold som er beskrevet i SHA-plan. Entreprenøren skal foreta løpende risikovurdering og informere byggherren om de risikoforhold som ikke er beskrevet i planen.

2 ORGANISASJON / SHA

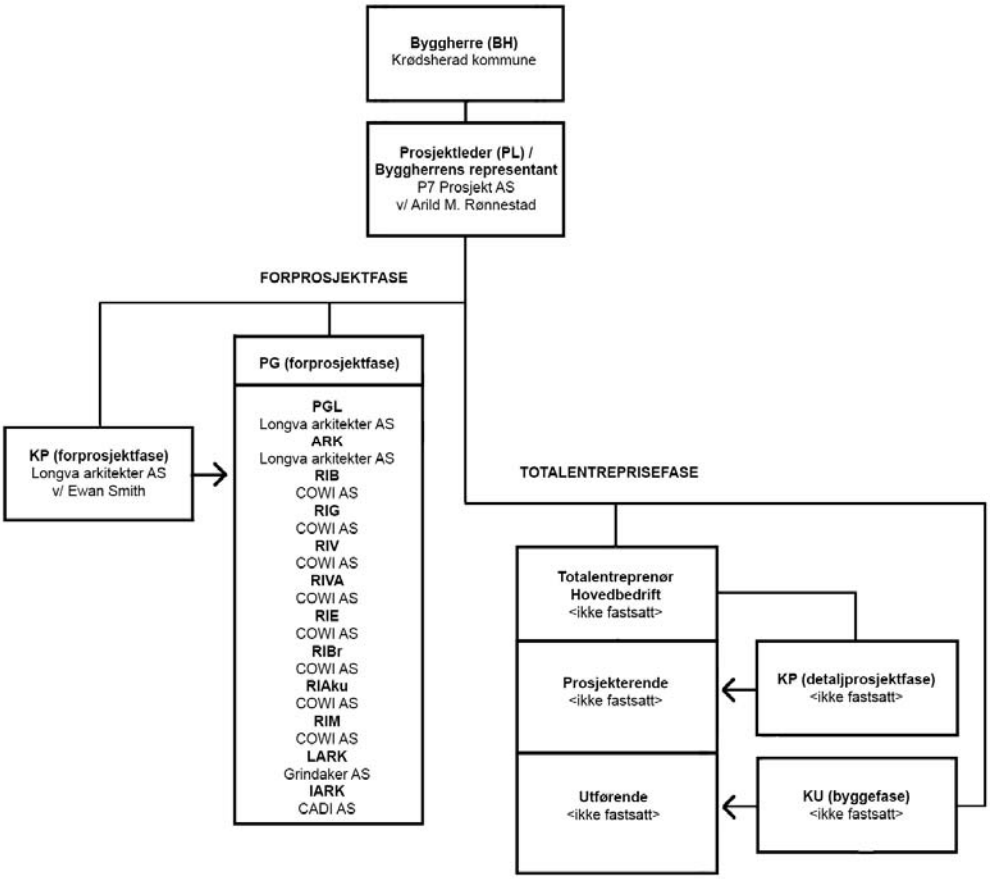

3 FREMDRIFT

Oppdaterte fremdriftsplaner som viser hvilke aktiviteter som skal foregå i ulike områder for de neste 2, 3 eller 4 ukene skal henge på oppslagstavlen på byggeplassen og anses å være en del av SHA-planen. Det skal fremgå hvilke aktiviteter som anses å være spesielt risikofylte og som krever SJA før oppstart.

Koordinator for utførelse (KU) skal delta på alle fremdriftsmøter og påse at SHA er fast tema. Ved endringer i planlagt fremdrift, skal det alltid foretas en vurdering om risikoforholdene er endret som følge av tidspress, annen rekkefølge på arbeider, flere arbeidsoperasjoner samtidig i samme område osv.

Overordnet tidsplan

Skisseprosjekt / Forprosjekt	nov 2020 - mai 2021
Konkurransegrunnlag og tilbudsfase for totalentrepriser (tentativ)	mai 2021 - jul 2021
Kontrahering totalentreprenør (tentativ)	aug 2021
Gjennomføring i totalentreprise (tentativ)	aug 2021 - mai 2023

Fremdriftsplan som i detalj angir når og hvor de forskjellige arbeidene skal utføres, rekkefølgen på arbeidene, og hvor mye tid som er avsatt til de enkelte arbeider skal være tilgjengelig for alle på bygge- og anleggsplassen. Denne fremdriftsplanen skal holdes løpende oppdatert.

4 SPESIFIKKE TILTAK

Byggherren, SHA-koordinator og de prosjekterende skal foretatt risikoanalyser i forbindelse med planlegging og prosjektering frem til konkurransegrunnlag for totalentreprise. Arbeidsoperasjoner eller forhold som er vurdert å være spesielle for dette prosjektet og som innebærer risiko er medtatt i tabellen under. Det presiseres at kjent og gjentagende risiko, dvs. risikofylte arbeider som er «vanlige» i byggeprosjekter og ikke er med i denne tabellen da dette er forhold som den enkelte virksomhet skal håndtere som del av eget internkontrollsystem. Forholdene som er medtatt i tabellene er risikoforhold som er spesielle for prosjektet som følge av valg byggherren har gjort, spesielle forhold ved tomten osv. Listen er ikke uttømmende og skal suppleres og bearbeides av KP og KU i totalentreprisefase.

Aktivitet / forhold med bakgrunn i byggherre-forskriftens § 8 c	**Tiltak prosjekteringsfase**	**Tiltak gjennomføringsfase**
Arbeid nær installasjoner i grunnen ☒		
Utslipp til grunn og utslipp av vann ned i byggegrop. Fare for personskade.	Eksisterende installasjoner må kartlegges, påvises i prosjekteringsfase. Tilgang for ferdsel i arbeidssone må avgrenses.	Tilgang for ferdsel i arbeidssone må avgrenses. Det må påregnes forsiktighet ved graving, eller andre steder der kabelkart er mangelfulle.
Arbeid nær høyspentledninger og (uisolerte) elektriske installasjoner ☒		
Riving av eksisterende trafo. Tilknytting av midlertidig og ny trafo. Strømgjennomføring ved kontakt med strømførende kabler kan medføre alvorlig personskade med fare for død.	Totalentreprenør skal utføre kabelpåvisning. Hafslund skal kontaktes før arbeidene starter slik at rutiner for håndtering av kabler blir fulgt. Plan for sikring av midlertidig strømforsyning/ kabler.	Tilgang for ferdsel i arbeidssone må avgrenses. Det må påregnes forsiktighet ved graving, eller andre steder der kabelkart er mangelfulle. Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse.
Arbeid på steder med passerende trafikk eller økt trafikkbelastning ☒		
Økt trafikkbelastning i nærområdet, tungtransport, elementtransport mv. Trafikk i og utenfor plan-området i anleggsperioden. Tilgang for utrykningskjøretøy. Risiko	Det skal utarbeides en plan for anleggstrafikk og annen trafikk i og utenfor planområdet i anleggs-perioden. Planen skal være en del av totalentreprenørens riggplan.	Tilgang for ferdsel i arbeidssone må avgrenses. Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse.

Aktivitet / forhold med bakgrunn i byggherre-forskriftens § 8 c	**Tiltak prosjekteringsfase**	**Tiltak gjennomføringsfase**
for påkjørsler fra anleggsmaskiner.	Sikkerhet til skolebarn skal tillegges særskilt vekt.	Øvrige tiltak beskrives neste revisjon SHA-plan. Informasjonsmøte.
Arbeid hvor arbeidstakere kan bli utsatt for ras eller synke i gjørme (inkl. arbeid i grøft og arbeid i byggegrop pga. ustabile masser i grunnen) ☒		
Grave- og fyllingsarbeid i skråning. Fare for alvorlige personskader og/eller materielle skader.	Utarbeidelse av grøfteplan. Supplerende grunnundersøkelse. Er tiltaksområde stort nok til å etablere nødvendige graveskråninger	Påse at gravetillatelse er innhentet. Geoteknisk fagkyndig skal vurderes fortløpende om det er behov for å bruke grøftekasser, spunt, avstivere. Geologisk fagkyndig skal fortløpende vurdere bergets beskaffenhet og tiltak for sikring. Skal være minst to rømningsveier ut av en grøft. Ta hensyn til graveskråning ved angivelse av anleggsvei på riggplanen. Oppgravde masser plasseres minst 1 m fra grøftekant. Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse
Arbeid med forurenset masse ☒		
Miljøgifter i grunnen. Fare for at evt. forurensningen spres, forurensning av grunnvann.		Før gravearbeidene settes i gang skal området være tilstrekkelig undersøkt og en tiltaksplan være utarbeidet. Tiltaksplanen skal blant annet beskrive hvordan gravemassene håndteres. Prøvetakning skal være gjennomført iht. Statens forurensningstilsyn veileder TA-2553/2009. Bortkjøring av forurenset masse til godkjent depot.

Aktivitet / forhold med bakgrunn i byggherre-forskriftens § 8 c	**Tiltak prosjekteringsfase**	**Tiltak gjennomføringsfase**
Arbeid som innebærer bruk av sprengstoff ☐		
-		
Arbeid i sjakter, underjordisk masseforflytning og arbeid i tuneller ☐		
-		
Arbeid som innebærer fare for drukning ☐		
-		
Arbeid i senkekasser der luften er komprimert ☐		
-		
Arbeid som innebærer bruk av dykkerutstyr ☐		
-		
Arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller av fallende gjenstander ☒		
Skader fra fallende utstyr og gjenstander på grunn av feil på løfteutstyr, løfteutstyr ryker, feil bruk av utstyr, uoppmerksomhet, manglende sikring/sperring, dårlig kommunikasjon mellom kranfører og personell på bakken etc. Klemfare ved montering.		Avsperring av områder hvor løfting foregår. Kommunikasjonstegn eller lignende skal være avklart mellom fører og bakkepersonell før arbeidene igangsettes. Alt løfteutstyr, taljer, stropper etc. skal ha gjennomgått årlig kontroll før det tas i bruk på bygge-plassen. Kopi av dokumentasjon på gjennomført kontroll skal foreligge på byggeplass Utføre kontroll av løfte-mekanismer før arbeidene igangsettes. Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse.
Arbeid som innebærer rivning av bærende konstruksjoner ☒		
Rive- og saneringsarbeid. Fare for personskader.	Tiltak beskrives neste revisjon SHA-plan.	

Aktivitet / forhold med bakgrunn i byggherre-forskriftens § 8 c	**Tiltak prosjekteringsfase**	**Tiltak gjennomføringsfase**
Arbeid med montering og demontering av bærende konstruksjoner og prefabrikkerte elementer ☒		
Montering av hulldekker/ massivtredekker, stålsøyler, drager og andre bærende og prefabrikkerte elementer. Fare for alvorlige personskader og/eller materielle skader.	Kranplassering inklusiv sikkerhetssone må medtas på riggplan. Løftekapasitet skal være dokumentert. Totalentreprenør skal utarbeide montasjeplaner som ivaretar midlertidige skjevbelastninger og ivareta global stabilitet i montasjefasen.	Sikkerhetssone må identifiseres og sperres av ved elementmontasje. Ved tyngre løft skal det benyttes godkjent løfteutstyr. Midlertidige støtter skal være tilpasset bruken og sveiset og/eller boltet fast. Under arbeider med stål skal minst 2 personer alltid være på stedet sammen. Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse.
Arbeid som innebærer fare for helseskadelig eksponering for støv, gass, støy eller vibrasjoner ☒		
Fare for personskader og/eller materielle skader.	Rutiner for rent, tørt bygg skal etableres.	Kjemikalier skal oppbevares forskriftsmessig.
Arbeid som utsetter personer for kjemiske eller biologiske stoffer som kan medføre en belastning for SHA, eller som innebærer et lovfestet krav til helsekontroll (inkludert asbest) ☐		
-		
Arbeid med ioniserende stråling som krever at det utpekes kontrollerte eller overvåkede soner (også radarstråling) ☐		
-		
Arbeid som innebærer brann- og eksplosjonsfare ☒		
Fare for alvorlige personskader og/eller materielle skader.	Riggplan skal viser hvor farlige stoffer oppbevares, samt hvor tilgjengelig slukkeutstyr finnes. Det må utarbeides en instruks på varmearbeider.	Hovedbedrift skal påse at det på bygge- og anleggsplassen ikke samlet lagres mer brannfarlig gass eller væske enn det som er tillatt iht. Forskrift om brannfarlig vare.
Arbeid som innebærer heising eller løfting ☒		
Fare for personskader.		Totalentreprenør skal sørge for utarbeidelse av rutiner for sikker jobb analyse. Øvrige tiltak beskrives neste revisjon SHA-plan.

Aktivitet / forhold med bakgrunn i byggherre-forskriftens § 8 c	**Tiltak prosjekteringsfase**	**Tiltak gjennomføringsfase**
Arbeid som innebærer at bruker eller andre virksomheter må legge om eller stanse sin drift i en periode ☒		
Kobling av trafo.	Planlegges i detalj før arbeider igangsettes.	Tiltak beskrives neste revisjon SHA-plan.
Avsperring ☒		
Avsperring av farlige områder. Fare for alvorlige personskader.		Sperrebånd skal være av samme type, og de skal være stramme og ordentlig montert.
Uønsket adkomst byggeplass ☒		
Fare for alvorlige personskader og/eller materielle skader.		Sikring av byggeplass-området med gjerde i tilstrekkelig høyde og låsbar port. Under massetransport eller tilsvarende til/fra byggeplass, dvs. hvis det er hensiktsmessig at porter står åpne, skal det være vakt eller annen sikker anordning som sørger for at uvedkommende ikke får tilgang til byggeplass.
Lagring og rydding i byggefase ☒		
Fare for personskader og/eller materielle skader.		
Misforståelser og feilhandlinger pga. språkbarriere (bruk av utenlandsk arbeidskraft) ☒		
Skade kan oppstå fra mangelfull språkkunnskap.		Totalentreprenøren skal før oppstart på byggeplass utarbeide en prosjekttilpasset plan for språk og kommunikasjon (språkplan) som omfatter egne ansatte, underentreprenører og innleide.

5 AVVIKSHÅNDTERING FRA SHA-PLAN

Rutinene for avvikshåndtering forutsetter at alle virksomheter på byggeplass har et fungerende internkontroll-system med tilpasninger til prosjektets SHA-plan. Som del av internkontroll-systemet skal alle ha rutiner for oppfølging av avvik.

Avvikene kan grovt sett deles inn i følgende to hovedkategorier:

- avvik fra SHA-planen (forhold knyttet til organisasjon, fremdrift, risiko, avvikshåndtering, lønns- og arbeidsvilkår osv.)
- avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser (uønskede hendelser, forhold knyttet til manglende bruk av personlig verneutstyr, feil på stillaser, manglende sikring av arbeidsområder, manglende opplæring osv)

Avvik fra SHA-planen

Avvik fra SHA-planen vil som regel gjelde forhold som byggherren er ansvarlig for etter byggherreforskriften.

Avvikene skal meldes til KU som skal registrere avviket, følge opp at nødvendige tiltak gjøres og lukke avviket. KU skal månedlig rapportere til prosjektleder/ byggherrens representant i form av rapport fra SHA-inspeksjon.

Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser (uønskede hendelser)

Denne type avvik vil heretter omtales som uønskede hendelser. Uønskede hendelser omfatter ulykker, nestenulykker og farlige forhold.

Alle på byggeplass har et selvstendig ansvar for å rapportere uønskede hendelser til sin arbeidsgiver. Arbeidsgiver skal håndtere disse i henhold til rutiner i eget internkontrollsystem med oppfølging i form av tiltak, lukking og loggføring av avvikene for den aktuelle byggeplassen.

Ved alvorlige hendelser med personskader eller stort skadepotensiale, skal man først gjøre nødvendige strakstiltak og deretter melde hendelsen iht. varslingsinstruksen. Ved slike hendelser skal byggherre v/ koordinator og PL alltid varsles og byggherren igangsetter gransking av hendelsen hvis det anses nødvendig. Ved en eventuell gransking plikter alle involverte å bidra i form av rapporter, intervjuer etc.

Rapportering

Hovedbedrift skal hver måned analysere avvikslogg for egen virksomhet og sine underentreprenører og rapportere i påfølgende måned.

Krødsherad skole - Krøderen

Kalkyle 20.05.2021

	Ny skole Inkl. riving eksisterende barne- og ungdomsskole
BTA (m2)	3 915
1 Felleskostnader (10% 1-7)	8 595 304
2 Bygning	39 210 270
3 VVS	15 033 600
4 Elkraft	8 924 996
5 Tele.aut.	4 416 570
6 Andre installasjoner	460 000
Huskostnad (konto 1-6)	**76 640 740**
7 Utendørs	17 907 600
Entreprisekostnad (konto 1-7)	**94 548 340**
8 Generelle kostnader	9 427 417
Byggekostnad (konto 1-8)	**103 975 757**
9 Spesielle kostnader	6 272 000
10 Merverdiavgift (konto 1-9)	27 561 939
Basiskostnad inkl. mva	**137 809 696**
11 Forventet tillegg (2%) inkl mva	2 756 194
Prosjektkostnad inkl. mva	**140 565 890**
12 Usikkerhetsavsetning (15%) inkl. mva	21 084 883
Kostnadsramme	**161 650 773**
13 Prisregulering (3%) inkl. mva	4 849 523
Kostnadsramme med prisregulering inkl. mva	**166 500 296**

Kostnadsramme eks. mva	**129 320 618**
Kostnadsramme med prisregulering eks. mva	**133 200 237**

NORESUND 2030

”mellom fjord og fjell”

EN VEKSTSTRATEGI FOR SENTRUM

Den gamle mester (eika) og en fremtidig vekstplan for Noresund sentrum frem mot 2030.

INNHOLD

0. INNLEDNING
Eksisterende kvaliteter 04 - 05
Omgivelser 06 - 07

1. KONSEPT
Strategi 10 - 11

2. HELHETSPLAN
Helhetsplan 14 - 15

3. PLANENSLAG
Møteplasser 18 - 19
Blågrønn forbindelse 20 - 21
Mobilitet 22 - 23
Bebyggelse 24 - 25

4. TRE PROSJEKTER
Kryllingodden 28 - 29
Rådhustorget 30 - 31
Camp Noresund 32 - 33

”Den gamle mester”

Bildet på forsiden viser kjempeeika i Krødsherad som eventyrforfatteren Jørgen Moe skrev dikt om i 1865. Vi har gjengitt deler av diktet nedenfor. Treet er nærmere 1000 år gammelt. Påfølgende er en strategi for en vekstplan for sentrum frem mot 2030.

Der stander en Eg paa Prestens Jord,
Hans Øie til dagligt Mærke;
Den løfter sig op over Dal og Fjord
Og strækker Grenene stærke.
Den bærer paa flere hundrede Aar,
Men frodig den løves Vaar for Vaar,
Hver rindende Morgenlue
Kun meer ærværdig at skue.

Om Vaar, naar Livet vil vaagne op,
Og Stormstød rase fra Fjeldet,
Da bøier sig ydmyg Ungtræets Top,
Selv maalfør Gran vorder fældet -
Men da min gamle, min kjære Eg
Staar ret og rank i den vilde Leg
Med knudrede Arm mod Veiret,
Og hidtil saa har den seiret.

Men glider og lider det frem mod Vaar
Langs Krøderens tause Strande,
Og Foraarsbudet i Vindstød gaar
Og pidsker de rørte Vande:
Saa lær mig at staa med sindigt Mod,
Som du i mangen en Vaarstorm stod,
Og splitte med Ordets Værge,
Hvad der vil fælde og hærge.

Eksisterende situasjon

POTENSIALER

Bygg videre på kulturen og potensiale i folk fra Noresund

Noresund har en tradisjonsrik historie og en rik kultur som har hatt en spennende utviklet over tid. Noresund er nå inne i en brytningstid og det kreves grep for fortsatt å være et godt sted å vokse opp i fremtiden. Ved å bygge videre på eksisterende kvaliteter samtidig tilføre nye elementer og ny tenkemåter, kan Noresund ligger i forkant og styre denne utviklingen mot det best for bygda og innbyggerne.

Mulighetstudien er gjort i forbindelse med Krødsherad kommune sitt arbeid med KDP-Norefjell. Det er avholdt fire åpne medvirkingningsverksteder med innbyggere, grunneiere og administrasjon. Sammen er det kommet frem til et knippe anbefaltinger og en helhetsplan for Noresund sentrum. Dette er en vekstplanen peker fremover mot 2030.

Vi har gjennom dette arbeidet erfart at Noresund har initiativet som skal til for å skape en positiv utvikling av sentrum. Det er spesielt næringslivet, kulturlivet og de frivillige som bygger stedets identitet.

Den senere utvikling av tilbudene på fjellet er et tilskudd til livet i Noresund. Både når det gjelder arbeidstilbud, næringsliv og fritidsmuligheter.
Selv om den beste markedsføringen av Noresund de siste årene har vært Norefjell ligger det et stor potensialle i en tydeligere lokalbefolkning med en klar stemme og holdning.

Bærekraftig stedsutvikling er avhengig av å bygge på et samarbeid om en felles visjon for Noresund sentrum. Visjonen om "Landsbyen mellom fjord og fjell" er robust og sterk. Ved å holde fast i denne kan Noresund ta en klar posisjon i regionen og bli en sentral og viktig del av Norefjell - "Et fjell"

Norefjellporten, fremtidig kommunehus?

Krødern og ressursene

Lokale krefter

Bjertnes prestegård

Eventyrmuseet, Villa Fridheim

OMGIVELSENE

Noresund midt i Krødseherad
En landsby ved foten av Norefjell. Stedet som forbinder fjor og fjell.

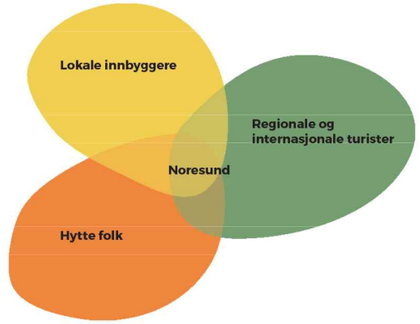

Norefjell - Et Fjell

Noresund, ved foten av Norefjell

Dagens og morgendagens arbeidsliv og livsstil gir oss færre begrensninger og større frihet til å viske ut grensen mellom fritid og hverdagsliv.
Med beliggenhet midt norges raskest voksende hytteregion er Noresund i en unik posisjon til å påvirke morgendagens fjell- og fritidssamfunn.

Vi trekkes mot "lifestyle oriented leisure" og "lifestyle oriented workplaces". Noresund og Norefjell har muligheten til å sette en ny norsk standard for sammensmeltingen av arbeid og fritid.
Et levende sentrum er et naturlig sted å møtes for innbyggere, hyttegjester og tilreisende. Torg og møteplasser i Noresund framstår som attraktive og skalert for menneskelig aktivitet. Det er lett å komme til Noresund med bil, og enda lettere å spasere rundt i sentrum til fots. Det er avgjørende for å lykkes med god sentrumsutvikling at de som kommer til sentrum setter fra seg bilen, og deretter tar seg dit de skal til fots.

STRATEGI

Noresund sentrum får sitt lille torg og intime handelsplass.
Klump sammen kommunehuset og de kommersielle krefter rundt torget i sentrum

Kommunetorget
Bygg videre på Norefjellporten. Flytt kommunehuset til handelen. Legg her til rette for et fantastisk levende og funksjonelt torg. En møteplass for hele bygda.

Vi anbefaler fem strategiske grep som tilsammen vil kunne danne en helhetlig og bærekraftig utviklingsplan for Noresund frem mot 2030.

Mål for prosessen har vært å meisle ut et knippe strategier som samlet vil kunne trekke utviklingen i samme retning. Fem strategier som vil kunne være strende for de involverte parter i tiden som kommer. Med involverte parter mener vi kommuner, utviklere, brukere av fjellet og ikke minst innbygger i Noresund.

Dette dokumentet er et resultat av fire åpne planverksteder hvor det det sammen er utviklet et forslg til en helhetsplan for Noresund sentrum.

1. Foren alle kommersielle krefter i sentrum rundt torget.

2. Bygg fremtidens fritidssamfunn gjennom et velfungerende hverdagssentrum.

3. Sats på grønn mobilitet, som løser daglige gjøremål og høysesong mobilitet

4. Forbind fjorden på tvers av Noresund. skap et aktivt grøntdag.

5. Forsterk Noresunds nettverk av møteplassene. binde de sammen med en Noresundrunde

HELHETSPLAN
Noresund for fremtiden

Sentrumsringen
Illustrasjonen viser et utvalg av planens foreslåtte prosjekter.Alle prosjektene utgjør til sammen den nye ringen, som i fremtiden vil binde Noresunds mange kvaliteter sammen i et kompakt og levende sentrum

SENTRUMSRINGEN

Helhetlig plangrep for fremtidens Noresund 2030

Noresund vil være selve nøklene for en velykket transformasjon og økt aktivitet på fjellet.

Den foreslått plan for Norefjellbyen er ambisiøs og vil i fremtiden generere mer enn gjennnomgangstrafikk og enkelt handlende hytteturister. Norefjell vil komme til å være avhengig av et velfungerende Noresundsamfunn og vil ha behov for et økende antall støttefunskjoner og et utvidet tilbud av servicefunksjoner.

Utviklingen på fjellet vil derfor påvirke livet i Noresund radikalt. Endringen vil medfører flere arbeidsplasser og dermed flere innbyggere. Dette vil øke press på eksisterende infrastruktur, både teknisk og sosial.

Plangrepet legger til rette for den fremtidige veksten uten at Norseund mister sin egenart og kvalitet.

Nye servicfunksjoner

Grønn mobilitet

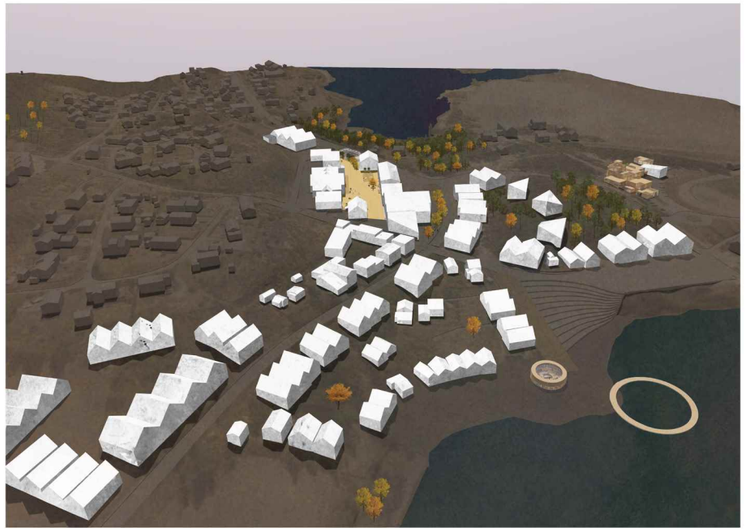

Illustrasjon bebyggelsesplan

PLANLAG

Påfølgende er en forklaring på hvorden plangrepet styrker møteplasser, blå og grønne kvaliteter, ny og gamel bebyggelse og grønn mobilitet.

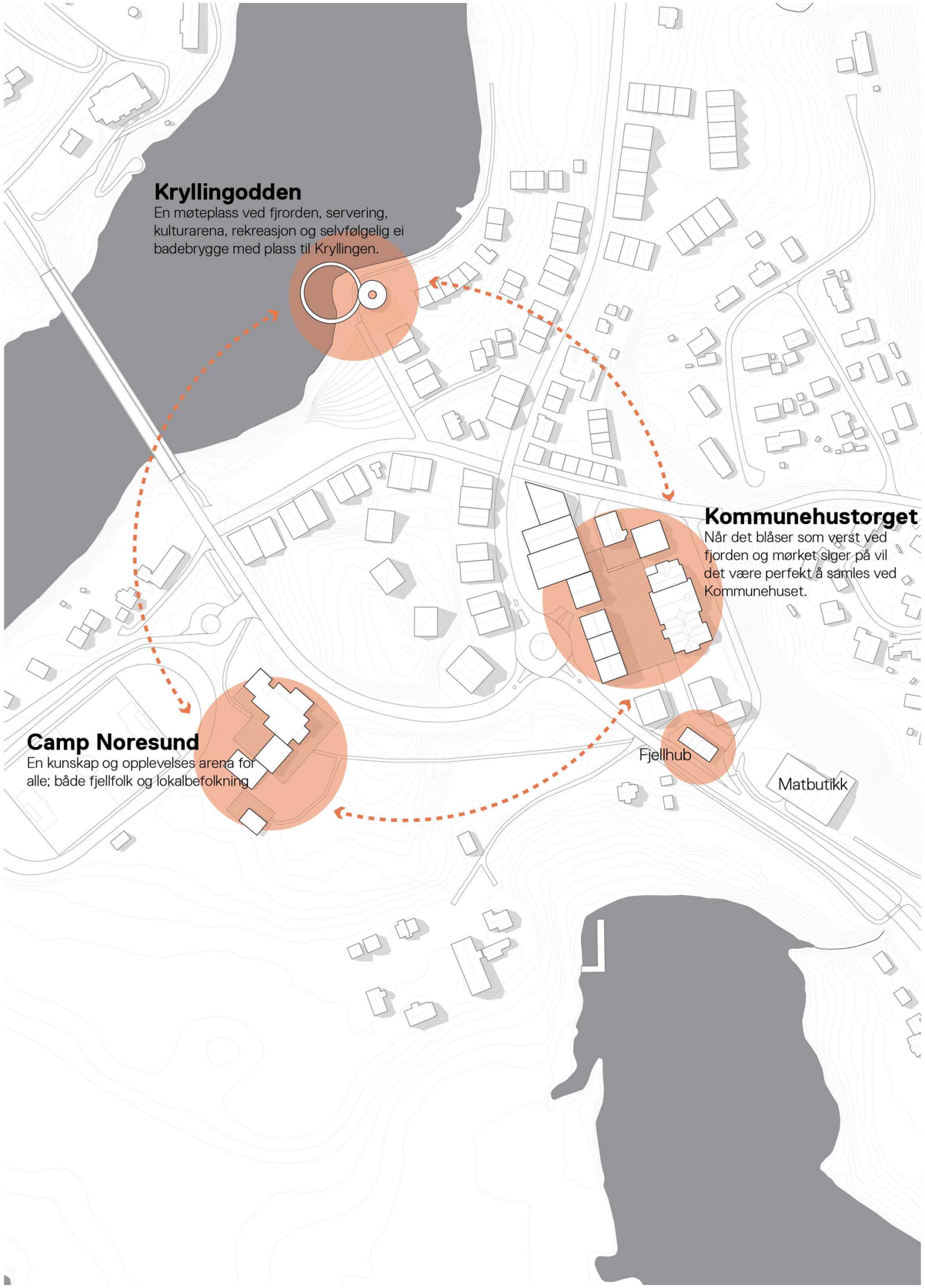

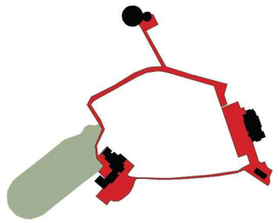

MØTEPLASSER

Tre forsterkede møteplasser, forbundet med en setrumsring

Tre forsterkede møteplasser, forbundet med en setrumsring

Noresund har et sterkt ønske om å styrke møteplassene. Planen legger til rette for tre viktige plasser som skal prioriteres fremover.

Skolen blir sentral møteplass for utdanning, aktivitet, samhold og et blomstrende foreningsliv. Ved en eventuelle oppgradering/ombygging av skolen vil det være nærliggende og tenke nytt og kanskje utvikle en skole som er mer integrert i Noresundsamfunnet og kanskje også fremtidig aktivitet på fjelllet.

Kommunetorget vil bli selve hjerte i Noresund og det er her det daglige livet i sentrum vil kunne utfolde seg. Godt skjermet for hardt vær og omsluttet av handel, service, servering, arbeidsplasser, kommunehus, og leiligheter. Her på torget er det plass og aktiviteter til alle. Det vil også være et perfekt sluttpunkt for 17. maitoget.

På Kryllingodden vil være det stedet som kommer tettest på Noresunds natur og omgivelser. Her vil et kveldsbad i fjorden være fristene eller noe forfriskende på bryggeknaten mens man ser solen gå ned bak Norefjellbyen.

Muligheter for gode samlingsteder nede ved fjorden

Referanse - overbygd handelesmiljø

Serveringsteder med utsikt oppover fjorden og til Norefjell

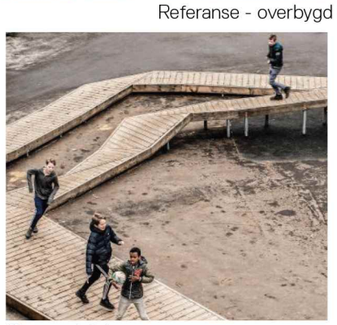

Bryggeaktivitet

Nye inviterende lekeplasser

Stiforbindelse langs fjorden
Knytter sentrum sammen med Olberg kirke og Villa Fridheim.
Til glede for lokalbefolkning og turister

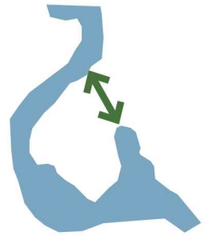

BLÅGRØNN FORBINDELSE

Forbindelse på tvers fra bukt i syd til sunde i nord.

De blågrønne og rekrative ellementer rundt sentrum, er kanskje et av Noreresunds viktige kvaliteter.
Vi har utviklet en plan som løfter frem bevistheten og tilgjengligheten til disse kvaliteter.
DEn nye planen for Noresund løsfter frem kvalitetene som ligger mellom bukta i syd og lryllingodden i nord.

Tilgjengeligheten til fjorden blir sentral og legger tilrette for lett påkobling vannet med bading og båt liv samt og til fjordstien som som følger fjordenkanten og tilbyr fiske-plasser og gode bade og rekreasjonsmuligheter
Sentralt vil også furulunden på toppen med klatrepark og lekplasser for barn i alle aldre. Løvskogen i syd vil også kunne by på kvaliteter.

Tilsammen vil dette gi et grøntareal og en "bypark" med mangfoldige tilbud og funksjoner. Et friareal tilpasset alle sommer som vinter.

Tilrettelagt for fremkomst

Enkel tilgang til elven

Naturområder mikset med boliger

Klatrepark

Fjordpark med bademuligheter

Sklia

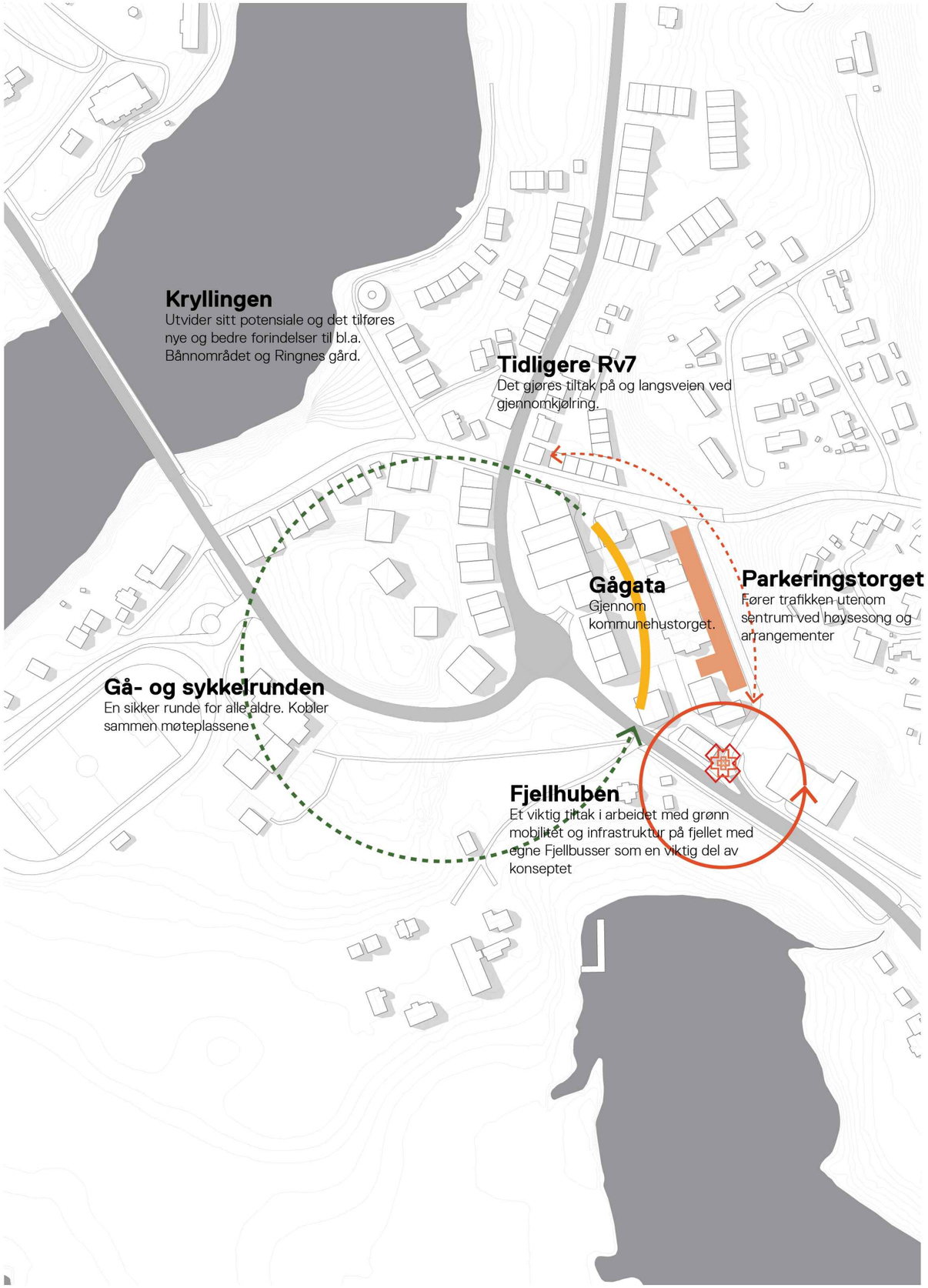

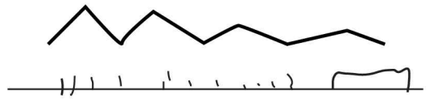

Fjellhub
Lett synlig og tilgjengelig, fjellhuben er et setralt møtepunkt i sentrum og et symbol på Norefjells ambisiøse satsning på grønn mobilitet.

MOBILITET

Gode fleksible løsninger for parkering og trafikk samt gode forbindelser for sosial infrastruktur.

Stadig flere miljøkrav og en rask teknologisk utvikling innenfor transport og mobilitet gjør det viktig å tenke nytt også på mindre steder som Noresund. Sett i lys av fremtidig utvikling på fjellet vil Noresund spille en sentral rolle som porten til fjellet og vil kobles tett opp mot et aktive fjellområder med stort behov for forflyttning lokalt og inn og ut av området.

Vi foreslår at Noresund går foran på når det gkjelder grønn mobilitet koplet opp mot fremtidig mobilitet i den norske fjellheimen. Sentralt for utviklingen står miljøfokus i delingsøkonomi, grønn mobilitet, energieffektivitet, lavutslippmaterialer og fellesskapsløsninger.

Noresund er i dag preget av en trafikkspagetti som ligger igjen fra tidligere infrastruktur da Hallingdalstrafikken gikk gjennom sentrum. Vi tror en nedskalering av veianlegg og overgang til mer bymessig logikk og skal bli viktig of rå gjennerobre mennedkelig skala og fremheve småbyen Noresund. dette for å gjøre sentrum mer attraktivt for fotgjengere og syklister. Vi foreslå derfor å bygge inn torget foran Norefjellporten og gi mulighet for å føre biltrafikken utenom torget og bak Norefjellporten.

Det som av mange kan oppfattes som hindringer for vekst, kan utvikles til nye forretningsmuligheter med et spennende potensial.

Fjellhub

Elsykler og en ny sykkelhverdag

Grønn mobilitet, ref. føreløse busser

Mulighet for å stenge torget for biltrafikk

BEBYGGELSE

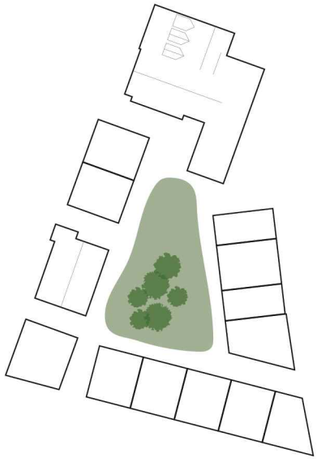

Tunprinsipp:
tunprinsipp styrker felleskapet
øker lesbarheten av byen og skaper gode gater og møteplasser i mellomrommene

Det legges opp til lav bebyggelse, fra 2-3 etasjer, Enkelt steder åpnes det for 4. Eksisterende bebyggelse vil bli forsøkt bevart der det lar seg gøre. Ny bebyggelse vil støtte opp under eksisterende. Det legges opp til variasjon i form og farger innefor et lokalt vokabular.
rundt sentrumstorget vil det være naturlig å bygge opp underhandles torget med utadrettet virksomhet i 1. etasje og leiligheter/kontorer i 2-3 etasje.

Bygg videre på klassiske bygdetunprinsipper

Mindre utleieenheter mot fjorden

Indre gårdsrom

Mindre enheter på Furutoppen

Matbutikk, nedskalert og stedstilpasset

Større atraktive leilighetsbygg

TRE PROSJEKTER

- muligheter i fase 1

1. Kryllingodden

Brygge, badeplass og spisested

2Kommunehustorget

Nytt kommunehus, lekeplass, torg leiligheter og handel

3. Camp Noresund

Skole, idrettsplass og flerbrukshall

mobilitetspunkt

Matbutikk

KRYLLINGODDEN

Et sted for kultur, rekreasjon, aktivitet, nydelig mat og fantastisk utsikt til fjellet.

Her legges det til rette for et samlingsted for hele Noresund. Kryllingodden vil ha en unik sirkulær bryggeplass med mulighet for bading og badstue. Først og fremst er dette et stoppested for M/S Kryllingen, og en fin måte å koble seg på reisen videre oppover fjorden.
Det vil også være enkel tilgang til båt- og Kajakkutleie som vil kunne betjenes av spisestedet her illustrert med en rund pavilijong. som utgangspunkt of rfisketuren vil Kryllingodden være et godt utgangspunkt for profesjonelle og nybegynner. Det vil bli lagt til rette for fiskeplassermed gode forbindeleser. Med sin naturlige form som amfi, ut mot fjorden og med utsikt til fjellet, vil det årlig være arrangert festivaler og spel for både lokal befolkning, hytteforl og turister.

badehus

amfi

bygdespel

Kryllingen

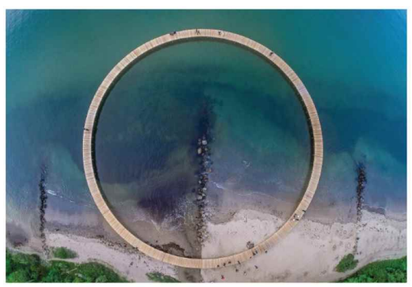
sirkulær brygge

Sjømat

Camp Noresund, forslag til byggdas egen varde.

CAMP NORESUND

Det tar en hel bygd for å utdanne et barn

Camp Noresund utvikles som ”den tredje lærer”. Modellen har som mål å styrke den kommunale skolestrukturen og integrere skole, landsby og livet på fjellet tettere sammen i hverdagslivet.

Landsbyen som den tredje lærer, betyr dels at kulturminner og eksisterende bebyggelse integreres som en viktig del av skoleopplevelsen. Historisk bebyggelse og naturområder transformeres og brukes som undervisningsfasiliteter både innendørs og utendørs, kall det fleksible klasserom. Men det kan også bety at lokalt næringsliv tilrettelegger og skreddersyr opplegg for talenter innenfor et bredt spekter av fag. Dermed vil Noresund samfunnet og kanskje aktører på fjellet få en egen liten talentfabrikk.

Idrettslag er ofte en viktig drivkraft for et sted som Noresund. Samarbeidet mellom idrettslagene og Noresundskolen blir en viktig faktor i arbeidet. Idrett bidrar med identitet og bereder grunnen for nødvendig dugnadsmentalitet. Noresund må være et idrettslag som tar ansvar for gode møteplasser i sentrum. Eksempelvis ved å arrangere “Street”- varianter av fotball og landhockey eller klatrekonkurranse osv. linken til fjellet vil her også by på mange potensialer

Klatretår

Trefasader

Nisjer

Møtesteder

TORGET

Demokratisk og lun

Ved å flytte kommunehuset til Norefjell-porten samles mange arbeidsplasser på et å samme sted. Dette styrker sentrumpotensialet og legger et grunnlag for en videre utvikling av Circle K-tomten og arealene rundt et potenielt torg.

Høy 1. etasje med leiligheter i 2. og 3. etasje

Fjellhub

Innbydende og åpne fasader

Kontorhotell / startup

Krødsherad kommune

KRØDSHERAD SKOLE OG IDRETTSHALL FORPROSJEKT

Dato: 01.03.2021

Sammendrag **4**

1 Generell beskrivelse **5**
Overordnet krav og føringer 5
Tidligere utredninger 5
Prosjektorganisasjon 5
Sammendrag av prosjektert areal 6
Fremdrift 7
Prosjektets status 7
Byggets utforming 7
Infrastruktur 7
Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) 8
Status offentlige myndigheter 8
Valgt entrepriseform 8

2 Bygning **9**
Skole 9
Idrettshall 10

3 VVS-installasjoner **11**
Generelt 11

4 Elkraft **12**
Generelt 12

5 Tele og automatisering **13**
Generelt 13

6 Andre installasjoner **14**
Generelt 14

7 Utendørs **15**
Teknisk infrastruktur 15
Landskapsarbeider 15
Trafikk 15
Terreng og universell utforming 15
Vegetasjon 16
Utendørs VA 16
Utendørs EL 17

8 Andre vurderinger og beregninger **18**
Brannstrategi 18

Premisser for akustikk 19
Rigg og drift 19
Dagslysberegninger og lysberegninger 19
Energi 20
Miljøkartlegging 20
Grunnundersøkelser 20
Løst inventar 20

10 Økonomi 22

11 Vedleggsliste 23

SAMMENDRAG

I kommunestyret ble det 29.10.2020 vedtatt å gjennomføre et forprosjekt med prosjektering av en ny samlet skole i Krødsherad, med beliggenhet på Noresund. Noresund skole og Krødsherad kommunehus rives for å frigjøre plass til ny skole. Svømmehall med eksisterende garderobeanlegg forutsettes bevart. Dette forprosjektet er utarbeidet på grunnlag av vedtaket.

Eksisterende gymsal i Noresund skole er vurdert til å være i såpass dårlig forfatning at den er hensiktsmessig å rive i samme operasjon som kommunehuset. Utfordringer knyttet til universell utforming støtter også denne vurderingen. For å ivareta kroppsøvingsfaget på skolen er det derfor prosjektert ny idrettshall, denne er medtatt i prosjektkostnad.

Den nye barne- og ungdomsskolen er plassert tilnærmet i fotavtrykket til eksisterende skole, øst for svømmehallen. Idrettshallen foreslås plassert nord på tomta langs fylkesveien, slik at den skjermer skolens uteområder for støy.

Skolen er planlagt som et frittliggende bygg over 3 etasjer (pluss teknisk rom på tak), oppført i konvensjonelle konstruksjonsmetoder. Idrettshallen er prosjektert med 1 tellende etasje (pluss teknisk mesanin), tilrettelagt for oppføring i massivtre.

Bruttoareal skole: 3915 m^2 BTA. Bruttoareal idrettshall: 1058 m^2 BTA.

I forbindelse med riving av kommunegården/ gymsalen må det etableres nytt tak over svømmehallens garderobeanlegg. Dette er medtatt i prosjektkostnad. Det foreslås etablering av et kaldt lager i forlengelse av garderobeanlegget.

Samlet kostnadsramme uten mva er beregnet til 159,1 MNOK. Kostnadsramme er inkludert usikkerhetsavsetning, men uten avsetning for prisstigning.

Idrettshallen er prosjektert slik at den tilfredsstiller kravene til en volleyballhall med tanke på spillemidler. Dette utgjør 4 MNOK (ikke medtatt i kalkyle).

Gjennomføring av prosjekt er planlagt i totalentreprise.

1 GENERELL BESKRIVELSE

Overordnet krav og føringer

For prosjekteringen er følgende overordnede krav og føringer lagt til grunn:

- Godkjent rom- og funksjonsprogram
- Plan- og bygningsloven med teknisk forskrift, TEK 17
- Arbeidsmiljøloven

Tidligere utredninger

- Utredning «Fremtidenes skoler i Krødsherad», Søndergaard Rickfelt, 15.09.17
- Notat «Sammenstilling av 5 løsningsalternativer», Longva arkitekter 17.01.19
- Notat «Sammenstilling av løsningsalternativer», Longva arkitekter 28.05.19
- Forprosjekt «Noresund barneskole», Longva arkitekter / COWI / Cadi / Grindaker 15.10.2020
- Forprosjekt «Krøderen barne- og ungdomsskole», Longva arkitekter / COWI / Cadi / Grindaker 15.10.2020

Prosjektorganisasjon

I forprosjekt har følgende deltatt:

Oppdragsgiver

- BH Roy Andre Midtgård, Krødsherad kommune
- BH Børre Jensen, Krødsherad kommune

Prosjektledelse

- PL Arild Rønnestad, P7 Prosjekt

Prosjekteringsgruppe

- PGL / KP Ewan Smith, Longva arkitekter
- ARK ansv. Knut Longva, Longva arkitekter
- ARK saksb. Line Myrenget, Longva arkitekter
- RIB Torstein Homb, COWI
- RIG Claus Bo Nielsen, COWI
- RIV Astrid Selvik, COWI
- RIVA Erling Desserud, COWI
- RIE Ulf Terje Hansen, COWI
- RiBr Ingunn Rundtom, COWI

- RIAku Arne Schenk, COWI
- RIM Marte Muri, COWI
- IARK Elin Bashevkin, Cadi
- LARK Morten Evensen, Grindaker

Brukergruppe

- Lars Erik Raaen, rektor Noresund skole, med lærere
- Odd Henning Bentsen, rektor Krøderen skole, med lærere

Sammendrag av prosjektert areal

Funksjon - skole	m2
Trinnområder og SFO	1388
Spesialutstyrt læringsareal*	584
Fellesareal	201
Personal og administrasjon**	441
Drift og støttefunksjoner	71
Sum programareal	**2685**

I tillegg kommer areal for tekniske rom, kommunikasjonsareal og areal for konstruksjoner.

* Inkl. Fellesareal i avd. for spesialklasserom plan 3 og FOT avdeling.

** Inkl. Helsesøster venterom og hvilerom.

Funksjon - idrettshall	m2
Aktivitetsflate (gymsal)	512
Elev/ utøvergarderober	148
Instruktørgarderober	22
Vrimleområde	27
Drift og støttefunksjoner	103
Sum programareal	**812**

Fremdrift

Overordnet tidsplan. Alle datoer etter forprosjekt er tentative.:

Fase	Tidsrom
Skisse/ Forprosjekt	nov 2020 – apr 2021
Konk.gr.lag/ tilbud TE (tentativ dato)	mai 2021 – jul 2021
Kontrahering TE (tentativ dato)	aug 2021
Gjennomføring TE (tentativ dato)	aug 2021 – mai 2023

Prosjektets status

Det foreligger ferdig forprosjekt. Det er ikke søkt om rammetillatelse.

Byggets utforming

Skolen er plassert tilnærmet der eksisterende skole ligger i dag, og i likhet med dagens skole vil plan 1 ligge inn mot terreng og være en underetasje. Avstand til eksisterende svømmehall og ny idrettshall, gode utearealer samt minst mulig terrengbearbeidelse er avgjørende hensyn for byggets plassering.

Løsningen av skolen har forsøkt å hensynta innspill fra tidligere brukerprosesser både på Krøderen og Noresund skole, samt de tilbakemeldingene som er kommet i siste runde med ny felles skole på Noresund.

Klasse- og grupperommene er organisert rundt felles trinnareal, med egne trinninnganger direkte via garderobe. Administrasjon, lærere og spesialundervisning legges rundt et atrium over 3 etasjer, skolen «hjerte», med et amfi. Det er besøks- og ansatte innganger på plan 1 og 2, i direkte tilknytning til amfiet.

BTA / NTA skole: 3915 / 2685, som gir en brutto/ nettofaktor på 1,46.

Idrettshallen er prosjektert med utgangspunkt i en aktivitetsflate på 20x24 m., og fri takhøyde på 7m. Det er planlagt for 2 sett med garderober for utøvere/barn, 4 mindre instruktørgarderober, pluss lager og rom for teknisk/drift. Idrettshallen oppfyller kravene for spillemidler under kategorien «volleyballhall», hvor kravet er aktivitetsflate på 16x24 m.

I forlengelse av nytt tak over garderobedel av svømmehall foreslås bygget et uklimatisert lager for drift.

Infrastruktur

Det er forutsatt ny trafo som erstatning for trafo i eksisterende skole som skal rives. Det er forutsatt midlertidig strømforsyning til svømmehall, garderober og barnehagen for å unngå permanente traseer som kan beskadiges under riving og bygging. Kostnader er medtatt i kalkyle.

Bygget tilkobles til eksisterende VA nett. Det er medtatt kostander for magasin for slokkevann i kalkylen.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Det ble utarbeidet SHA-plan for skole. SHA-plan er vedlagt forprosjektrapport.

Status offentlige myndigheter

Reguleringsbestemmelser i tilknytning til reguleringsplan for området Noresund sentrum, felt K, datert juli-75 gjelder. Tomta ligger innenfor reguleringsformål «offentlige bygninger». Ref. reguleringsbestemmelser i tilknytning til reguleringsplan for Noresund sentrum (§5) skal det i områder for offentlige bygninger ikke bygges over 3 etasjer + underetasje. Dette er hensyntatt i prosjektet.

Utnyttelsesgraden er satt til U=0,1 på gjeldende plankart. I tillegg til skole, svømmehall og idrettshall ligger det en barnehage på tomta. Alle disse byggene må medregnes i grad av utnytting for tomten. Beregning utnyttelse må avklares i forhåndskonferanse med kommunen.

Det må i tillegg anmodes om Arbeidstilsynets samtykke.

Valgt entrepriseform

Det er valgt totalentreprise.

2 BYGNING

Skole

Byggets rasjonelle struktur tilrettelegger for en effektiv, robust og kostnadseffektiv løsning. Bygget er planlagt oppført i en kombinasjon av bæresystem i stål, bærende betongvegger og hulldekker, men det åpnes for alternativ utførelse i trekonstruksjon.

Yttervegg av isolert bindingsverksvegg med luftet kledning av trepanel. Det er godt med vinduer, og det er planlagt åpningsbare felt i alle oppholdsrom. Utvendig solavskjerming som screens på solutsatte fasader.

Innvendige vegger av bindingsverk. I atriet utstrakt bruk av trepanel som kledning, øvrige overflater malte gipsplater. I toalettrom/ garderober flis på vegger med sanitetsinstallasjoner. Det er glassfelt mellom fellesarealer og undervisnings- og arbeidsrom.

Gulv på grunn i betong. Dekke mellom plan 1 og 2 som hulldekke. Det åpnes for alternative løsninger. Overflate av banebelegg. I alle vindfang/ garderober en kombinasjon av skrapematte og tekstilmatte.

Systemhimling i alle rom, foruten tekniske. Fasthimling av tre i overdekte inngangspartier.

Yttertak planlagt som et kompakt tak med primærkonstruksjon av hulldekker, men det åpnes for alternative løsninger. Over atriet og trinnareal plan 3 legges det opp til overlys i form av takvinduer/kupler. I trapperom røyk-luker.

2 hovedtrapper i trappekjerner av betong. Tribunetrapp i amfi. Bygget har kombinert person-/vareheis tilrettelagt for HC.

Av fast inventar på skolen er det medtatt:

- Garderobeinnredning for elever og ansatte, besøksgarderobe.
- Elevskap, materialskap i alle klasserom og undervisningsrom.
- Vaskerenne med avfallsstasjon i alle klasserom, spesialundervisningsrom og elevgarderober.
- Kjøkkeninnredning: Mat og helse, Stryk/vask. Minikjøkken: Felles trinnareal 1.-4, Personalrom, Undervisningsrom FOT. Lab innredning: Naturfag.
- Tekstil og design: arbeidsbenk/ bord.
- Tre og metall: hylle for trelast.
- Musikk: veggmontert speil med ballettbarre.
- Skaperverksted: arbeidsbenk og hylle.
- Innredning i kopirom
- Moppevaskemaskiner i renholdssentral

Maskiner i Kunst og håndverksavdelingen er ikke medtatt.

Idrettshall

Idrettshallen er planlagt oppført i massivtre.

Yttervegg av massivtre med luftet kledning av trepanel. Mot terreng vegger av betong. Vindusfelt i gymsalen sørger for dagslys, samt en forbindelse med uteområdet til skolen. Innvendig solavskjerming.

Innvendige vegger av bindingsverk, evt. Leca lettvegger i garderobedel. I gymsal utstrakt bruk av spaltekledning / spilekledning for bedre romakustikk. I toalettrom/ garderober flis på vegger med sanitetsinstallasjoner. Det er glassfelt mellom gymsal og inngangsparti. Oppheisbar skillevegg i hall.

Gulv på grunn i betong. Dekke mellom plan 1 og teknisk mesanin som hulldekke eller massivtredekke. Sportsgulv i gymsal. Overflater av banebelegg. I vindfang en kombinasjon av skrapematte og tekstilmatte.

Systemhimling i garderober og toaletter. I gymsal korrugerte stålplater med perforering.

Yttertak planlagt som lett tak. I gymsal primærkonstruksjon av limtredragere/ søyler.

Ingen trapper/ heis, alle publikumsarealer på ett plan. Inngang til tekniske mesanin direkte fra terreng på plan 2.

Av fast inventar i idrettshallen er det medtatt:

- Garderobeinnredning for elever, inkl. dusjrom, og instruktørgarderober.
- Moppevaskemaskin og kjøleskap i renholdsrom.

3 VVS-INSTALLASJONER

Generelt

De VVS-tekniske anleggene for skolen og idrettshallen utføres etter TEK17, arkitekttegninger, kommunale krav, regler og normer.

VVS leveransen omfatter følgende anlegg:

- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Brannslokking
- Luftbehandling

Det er i dag etablert varmesentral i svømmehallarealet med fjernvarmeveksler fra Krødsherad Bioenergi. Varmeveksleren skal flyttes til nytt teknisk rom i plan 1 i skolebygget der varmen fordeles til skole og egne rørføringer til tekniske rom til svømmehallarealer og idrettshall.

Det skal etableres sanitæranlegg for skole og idrettsbygg. Lagertilbygg ved svømmehall er planlagt uten sanitær. Sprinkleranlegg som skal etableres i skole er beskrevet i brannrapport.

Det etableres ventilasjonsaggregater på rom på tak til skolen. Ventilasjonsrommets størrelse må utarbeides i senere fase for å få god teknisk løsning og samtidig å beholde overlys til bygget.

Det etableres ventilasjonsanlegg i teknisk rom til idrettsbygg. Det er planlagt 2 stk ventilasjonsaggregater i denne fasen.

Det skal ved valg av systemer legges vekt på installasjons- og driftsøkonomi, servicemulighet og funksjonalitet. Skolen skal fremstå med normal god standard og med et innemiljø med god standard.

VVS-teknisk utstyr skal kunne styres og overvåkes av lokalt og sentralt SD anlegg som beskrevet i kapittel 5, Tele og automatisering

4 ELKRAFT

Generelt

De elektriske anleggene utføres etter FEL-98, NEK 400:2018, NEK 439, NEK 700 og TEK17.

Det er prosjektert eget hovedfordelingsrom i skolebygg og idrettshall. Egne el-underfordelingsrom med tilhørende el-sjakter i hver etasje i skolebygget.

Avbruddsfri strømforsyning (UPS) monteres i skolebygget og idrettshall med tilhørende batteritid 60 min. for strømforsyning til dørautomatikk. Aktuelle servere kan tilkobles UPS.

Kursopplegg for lys og stikk utføres generelt som skjult installasjon, montert på kabelbroer over himlinger og i rør i vegger. For styring av lys monteres lys- og bevegelsessensorer, lokale brytere/bryterpaneler med KNX/DALI kommunikasjon. Det legges brann og funksjon sikker kabel til installasjoner som skal fungere ved en evt. brann.

Det benyttes lysarmaturer med elektronisk forkobling tilpasset aktuell lyskilde. Det skal i hovedprinsipp benyttes armaturer med LED som lyskilde. Generelt skal lysfarge med ca. 4000K og Ra-indeks ≥ 90 benyttes til allmennbelysning for god fargegjengivelse.

Det leveres et sentralisert nødlysanlegg i henhold til gjeldende NS-EN 1838:2013. Markeringslys og ledelys leveres med LED-teknologi. Det leveres supplererende lavtsittende visuelt ledesystem, i henhold til NS3926:2009. Det kan benyttes ledelinjer eller prikker nedfelt i gulvbelegg, ledelinjer rundt dørkarmer, markering av dørhendler og trappetrinn.

5 TELE OG AUTOMATISERING

Generelt

Tele og automatiseringsanlegg installeres for å dekke byggets og virksomhetens behov for kommunikasjon, styring, varsling og regulering. Anleggene skal bygges opp i moduler som skal være optimale med tanke på drifts-sikkerhet og økonomi.

Det er prosjektert eget IKT-rom i skolebygg og idrettshall hvor svakstrøms utstyr, IKT-tele/data plasseres. Her reserveres veggplass for sentraler brannalarm-, talevarsling-, innbruddsalarm- og adgangskontrollutstyr.

Det leveres et heldekkende automatisk brannalarmanlegg kategori 2 iht. NS3960 med talevarsling iht. NS3961 og automatisk overføring til brannvesen. Det skal benyttes EN54 godkjent utstyr.

Det leveres et komplett integrert adgangskontroll- og innbruddsalarmanlegg i henhold til FGs regelverk i grad 2. Anlegg for adgangskontroll, innbrudds- og overfallsalarm. Nye sentraler for AAK og AIA skal installeres i IKT-rom.

Det installeres TVO anlegg. Anlegget skal være IP basert løsning hvor kameraene strømforsynes over PoE+. Det skal installeres kamera ved alle innganger og på fasader. Det skal leveres et komplett autonomt automatiseringsanlegg. Automatikkanlegget for ny skole skal tilknyttes eksisterende lokalt SD-anlegg på skolen. SD anlegget etableres som et tekniske nett (VLAN). Det mettas nødvendige nye og oppdatering av bilder, rapporter og lister på eksisterende SD-anlegg. Skolens automatiseringsanlegg skal tilknyttes Krødsherad sitt toppsystem.

6 ANDRE INSTALLASJONER

Generelt

Det levers en heis i skolebygget. Krav til universell utforming må tilfredsstilles. Heisen skal utføres i henhold til TEK 17.

7 UTENDØRS

Teknisk infrastruktur

Det etableres varmerørstrekk fra fjernvarmerør fra gata. I tillegg etableres det varmerør fra skole til idrettshall og svømmehallarealer.

Det legges opp til nedgravde avfallsbrønner i henhold til retningslinjer fra kommunen.

Landskapsarbeider

Nye Krødsherad skoleanlegg skal representere mangfoldet av skolens brukere og tilby rom for opphold og aktivitet av ulik grad og intensitet gjennom hele året.

Samtidig som skolegården er tilpasset konkrete funksjoner, er det også lagt vekt på at den skal være fleksibel og mulig å benytte også utenom skolens ordinære åpningstider. Utearealene innbyr til variert bruk og er inndelt i oppholds, - ferdsels,- aktivitets- og lekesoner. De ulike uterommene er tilpasset både store elevgrupper så vel som de mindre, i tillegg legger løsningene opp til sambruk av anlegget utenfor skolens åpningstider.

Trafikk

Det jobbes videre med løsning for parkering og bussholdeplass for å få til en best mulig adkomst-situasjon. Det må videre vurderes om bussholdeplassen skal utvides/ forlenges før å øke kapasiteten, eller om man skal vurdere prinsipper om hjertesone og legge buss og parkering litt unna skolen. Kalkylen har ikke tatt høyde for kostnader knyttet til etablering av nye p-plasser eller omlegging/ utvidelse av bussholdeplass.

Kiss n ride er per nå tenkt fra vest ved dagens parkering. Idrettshallen vil medføre en reduksjon av antall p-plasser med ca. 25. Det vurderes å benytte kommunal tomt vest for rundkjøringen ved innkjøring til f.eks. ansatte-plasser.

Varelevering er fra vest via parkering. Det skal etableres fysisk sperre (bom eller pullert) for å hindre kjøring (utover brøyting, brannbil og varetransport) inn på skoleanlegget. Det er lagt opp til HC-parkering på p-plass i vest, og to plasser på øvre nivå ved nordøstre hjørnet av idrettshall.

Parkering for sykler er fordelt flere steder i skoleanlegget, der en større sykkelparkering er lagt i nærheten av hovedinngangen, vest og øst for idrettshall. Over 50% av plassene vil være overbygd med tak.

Terreng og universell utforming

Det er lagt vekt på en terrengforming som fremhever tomtas topografiske kvaliteter, skaper universell utforming, og som gir minst mulig inngrep og overskuddsmasser. Ved å tilrettelegge for aktivitet og lek i skolegården fremmer man et godt sosialt samhold elevene seg imellom, i tillegg vil man skape integrering på tvers av fysiske utfordringer ved å planlegge et anlegg der universell utforming ligger som et førende premiss. Målet har vært å

skape et inkluderende anlegg som ikke legger opp til spesialtilpassede løsninger for enkelte elever. Skoleanlegget er utformet slik at alle skal kunne bruke samme løsning slik at enkeltelever ikke blir skilt ut i en egen del av anlegget.

Vegetasjon

Den eksisterende vegetasjon i randsonen av dagens skolegård bevares. I tillegg bevares de store furuene som i dag står mot syd ved lekeapparatet. Ellers suppleres det med ny vegetasjon for å forbedre tomtens økologiske verdi, danne rom i anlegget. Det etableres gressarealer, buskfelt, staudefelt, samt en rekke trær, både løvtrær og frukttrær. Variasjon og artsmangfold er viktig for å skape gode habitat for bl.a. fugler og insekt og vil tilføre anlegget økologisk verdi.

Utendørs VA

VA-anlegget tilknyttet ny skole og idrettshall omfatter tilknytning til eksisterende, offentlige avløp- og vann-nett samt håndtering av overflatevann. Prosjektet medfører også noe sanering/flytting/oppgradering av eksisterende offentlige nett.

Tilknytning av stikkledninger skal skje i samsvar med *Standard abonnementsvilkår for vann og avløp, administrative bestemmelser* (KS, 2008).

Materiell, utførelse, prøving og dokumentasjon skal være iht. krav i NS3420, relevante VA-miljøblad, samt krav fra Krødsherad kommune.

Overvann

Målet med overvannshåndteringen er å utnytte vannet som ressurs, der løsninger for terrengforming/fall og materialbruk er valgt med den hensikt at overvann fortrinnsvis skal håndteres på egen tomt, det være seg gjennom infiltrasjon, forsinkning, og åpen fordrøyning, slik at overvannsnettet blir belastet i minst mulig grad.

Det skal bygges system for overflateavrenning, med avløpsrenner, overvannsluk, infiltrasjonskummer, infiltrasjonssandfang, avløpsledninger osv. Terrengplanering og plassering av overvannsavløp skal koordineres slik at overvann ikke på noe sted kan renne inn i bygninger. Overskytende vannmengder må ledes trygt ut av planområdet gjennom trygge flomveier. Noe av overvannet vil infiltreres i områder med permeable overflater og dekker. Det som ikke infiltreres ledes videre på overflaten til grønne infiltrasjonsarealer.

Spillvann

Spillvann fra ny skole og idrettshall tilføres kommunal offentlig nett.

Vann

Tilknytning til vann-nett omfatter sprinkelanlegg og forbruksvann samt tilrettelegging for uttak av slokkevann. Løsning for tilstrekkelig slokkevann og/eller dispensjon fra brannvernmyndigheter foreligger ikke pr. dd.

Det må påberegnes noe omlegging av noe eksisterende samt ombygging/utskifting av eksisterende kummer.

Utendørs EL

Det er prosjektert ny frittstående nettstasjon med trafo 230V og 400V for hhv. eksisterende bygg og nybygg. Kabler legges i rør i grøft til bygningene med nødvendige trekkekummer.

Utvendig belysning er skissert/prosjektert og lysberegnet. For utvendig belysning/master legges tilførselskabel i trekkerør i grøft fra nybygget. Som opsjon er det i kalkylen tatt med kostnader for komplett kursopplegg og ladestasjon for 10 stk. oppstillingsplasser. Det monteres utvendige stikkontakter ved utgangsdører.

8 ANDRE VURDERINGER OG BEREGNINGER

Brannstrategi

Det er utarbeidet brannkonsept for både skolebygg og idrettshall.

Hovedelementene i brannkonseptet for skolebygg:

- Skolen plasseres i risikoklasse 2 og 3, og brannklasse 2
- Krav til bæresystem R 60 [B 60]
- Bygget deles inn i flere brannceller. Undervisningsrommene blir en del av en større branncelle. Amfi/fellesarealer blir en branncelle over to plan.
- Krav til branncellebegrensende konstruksjoner er EI 60 [B 60]
- Ved bruk av massivtre i rømningsveier, må overflaten behandles med brannlakk-/maling som har klassifisering B-s1,d0.
- Det monteres heldekkende brannalarmanlegg og sprinkleranlegg.
- Det blir heldekkende ledesystem
- Alle arealer dekkes med brannslanger. Det suppleres med håndslokkere i tekniske rom og spesialrom.

Skolen prosjekteres med to fravik:

- Skolen prosjekteres med åpne arealer og hver etasje blir i hovedsak delt inn i to brannceller.
- Brannmotstand på vindusfelt inn mot amfi fra grupperom i 1. og 2. etasje og i 3. etasje reduseres til EI 30.
- Det blir åpent over to plan ifm. amfi/fellesarealer i 1. og 2. etasje.
- Ett av trapperom prosjekteres som TR1.

Skolen får heldekkende automatisk slokkeanlegg som kompenserende tiltak.

Hovedelementene i brannkonseptet for idrettshall:

- Hallen plasseres i risikoklasse 5, og brannklasse 1
- Krav til bæresystem R 15 [B 15].
- Hallen deles inn i flere brannceller. Garderobene og teknisk rom skilles ut som egne brannceller.
- Krav til branncellebegrensende konstruksjoner er EI 30 [B 30]
- Ved bruk av massivtre i rømningsveier, må overflaten behandles med brannlakk-/maling som har klassifisering B-s1,d0.
- Det monteres heldekkende brannalarmanlegg.
- Det blir heldekkende ledesystem
- Alle arealer dekkes med brannslanger. Det suppleres med håndslokkere i tekniske rom.

Det prosjekteres ikke med fravik fra preaksepterte ytelser.

Premisser for akustikk

Lydkonsept for Krøderen skole er behandlet i notat NOT005- Krødsherad skoler - RIAku - forprosjekt - kombinert skole - med vedlegg 20210215. For skole er det tatt utgangspunkt i en byggemåte med lettvegger og hulldekke. For idrettshall er det tatt utgangspunkt i massivtre/ limtrekonstruksjon.

For akustisk prosjektering er det lagt til grunn grenseverdier for klasse C i NS 8175. Klasse C er minimumskrav i henhold til teknisk forskrift. For enkelte rom er det etter forespørsel fra byggherre vurdert lavere krav til lydisolasjon enn det som er gitt av standardens grenseverdier. For slike situasjoner er det foreslått organisatoriske tiltak som skal kompensere for redusert lydisolasjon.

Krav til lydisolasjon mellom rom er vist i lydplaner vedlagt akustikkrapporten, og vil la seg tilfredsstille med lette vegger. For enkelte rom som enten er støyfølsomme eller der det kan forventes støyende bruk, vil man måtte etablere en boks-i-boks-løsning eller i noen tilfeller en god planløsning med buffersoner rundt. Dette vil måtte bli revurdert i detaljprosjektet når konkret bruk (inkl. benyttet støyende utstyr) er avklart.

Krav til romakustikk i rommene vil kunne tilfredsstilles med absorbenter på himling og delvis på veggene. Nøyaktig mengde, fremfor alt for spesialrom som musikkrom, gymsal o.l., vil måtte utredes i detaljprosjektfasen.

Det er beskrevet tiltak mot støy fra utendørs kilder (veitrafikk) for å overholde innendørs støykrav fra NS8175:2012 klasse C. Krav til vinduer vil bli moderate, med lydisolasjon i størrelsesorden $R_w + C_{tr} \geq 28$ dB.

Lydrapporten viser også viktige momenter angående støy fra tekniske installasjoner. I tillegg gis konstruksjonseksempler for å oppnå krav.

Rigg og drift

Det er forutsatt areal for rigg- og drift på eksiserende idrettsbane. Også tilkomst til byggeplassen er forutsatt fra sør.

Dagslysberegninger og lysberegninger

Det er gjennomført dagslysberegninger for å dokumentere kravene iht. TEK 17. Skolen har gode løsninger med plassering av vindu i fasaden. Det er tilfredsstillende dagslys i rom for varig opphold.

Grupperommene i midten av bygget har ikke tilfredsstillende dagslysfaktor, disse er ikke definert som rom for varig opphold. Det er lagt inn andre kvaliteter for å kompensere for dette, i form av vinduer i tak. Dette gir lys til området, og i kombinasjon av store vinduer inn mot atriet, vil grupperommene oppleves som gode rom ifølge dagslysnotat.

For idrettshall er det mulig å oppfylle dagslysfaktoren hvis det er ønskelig. Dette er grunnlag for en kost nytte vurdering. Det er prosjektert med noe glass i gymsal, som anses som en kvalitet.

Energi

Det er utført beregninger av energibruk. Skolebygget tilfredsstiller energikravene i TEK17 etter forutsetningene som ligger i forprosjektfasen.

Miljøkartlegging

Det er gjennomført miljøkartlegging av eksisterende skolebygg som skal rives. Supplerende miljøkartlegging av eksisterende kommunehus er planlagt gjennomført i våren 2021, med forbehold om godkjent politisk vedtak. Rapporter legges til grunn for miljøsaneringstiltak og rivearbeid.

Grunnundersøkelser

Det er utarbeidet et geoteknisk notat det beskriver de forventelig grunnforhold ved den kommende skole og idrettshall og kommer med anbefalinger på omfang av grunnundersøkelsen.

Det anbefales at det gjennomføres geoteknisk undersøkelser for skolen og den nye idrettshall for a få kontroll på grunn- og grunnvannsforholdene akkurat på stedet hvor bygget plasseres. Der må også utføres supplerende boringer for at kunne lukke vurderingen omkring områdestabiliteten. Områdestabiliteten vurderes i henhold til NVE veileder 1/2019 «Sikkerhet mot kvikkleireskred». Det er planlagt at supplerende arbeidet skal gjennomføres våren 2021, med forbehold om godkjent politisk vedtak.

Løst inventar

Det er gjort et kostnadsoverslag for løst inventar basert på elevtall for kommende år i kommunen. Kostnader for løst inventar er medtatt under konto 9 Spesielle kostnader.

Av løst inventar i skolen er det medtatt:

- Bord og stoler til elever, og tavler i alle klasserom.
- Bord, stoler, tavler og skap i grupperom.
- Modulbasert amfi, samt løse bord og stoler i felles trinnareal.
- Besøkstoler/sofa, sidebord, arbeidsbord og stol, oppbevaringsskap og oppslagstavler i kontorer.
- Arbeidsbord og stoler, oppbevaringsskap og oppslagstavle i kontorlandskap og lenestol/ sidebord i tilhørende stillerom.
- Møtebord, møtestoler og skap i møterom.
- Sofa, bord, stoler, oppslagstavle og trillebord i personalrom.
- Sittebenk, sidebord og tidsskrifthyller i venterom helsesøster.
- Daybed/seng, sidebord og lenestol i hvilerom.

- Bord og stoler til elever, og skap i spesialrom. Det er også medtatt flere elementer som tilhører de ulike fagene (høvelbenker, klippebord, kunstvogn, øyeskylleutstyr, knagger, notestativ, gitarknagger mm.)
- Skap, arbeidsbord og stol i øvingsrom/studio.
- Lagerreoler i lager og renholdssentral.

Stabelbare bord og stoler, samt talerstol, til sceneareal/ amfi for oppsett til kommunestyre er ikke medtatt i kalkyle for skole.

I idrettshall er det medtatt skohylle, knagger og vegghengt klappstol for HC.

10 ØKONOMI

Det er utarbeidet kalkyle for prosjektet, se under. Kostnadsramme inkluderer usikkerhetsavsetning av 15 % og prisregulering av 3 % på prosjektkostnad.

	Skole	Idrettshall	Tilpasning svømmehall
	NOK	NOK	NOK
Huskostnad (konto 1-6)	77 056 777	20 392 857	689 257
Entreprisekostnad (konto 1-7)	94 308 927	21 172 857	759 257
Byggekostnad (konto 1-8)	103 664 373	23 281 500	917 220
Basiskostnad inkl. mva	138 965 216	29 476 875	1 146 525
Prosjektkostnad inkl. MVA	141 744 521	30 066 413	1 169 456
Kostnadsramme inkl. mva	163 006 199	34 576 374	1 344 874
Kostnadsramme med prisregulering inkl. mva	167 896 385	35 613 666	1 385 220

Samlet kostnadsramme uten prisregulering eks. mva	**159 141 958**

11 VEDLEGGSLISTE

Nr.	Navn	Dato.
01	Vedlegg 1- L-18080-Landskapsplan-110	19.02.2021
02	A2-1-00 - Plan 1 - skole	19.02.2021
03	A2-2-00 - Plan 2 - skole	19.02.2021
04	A2-3-00 - Plan 3 - skole	19.02.2021
05	A2-4-00 - Plan 4 - skole	19.02.2021
06	A2-1-10 - Plan 1 - idrettshall	19.02.2021
07	A4-X-01 - Snitt - skole	19.02.2021
08	A4-X-02 - Snitt - idrettshall	19.02.2021
09	A5-X-01 - Fasade sørvest og nordvest - skole	19.02.2021
10	A5-X-02 - Fasade nordøst og sørøst - skole	19.02.2021
11	A5-X-03 - Fasader - idrettshall	19.02.2021
12	SHA-plan	16.02.2021
13	Kalkyle	22.02.2021

RS 3/21 Referatsak /

SAKSFRAMLEGG

Oversikt over klagesaker avgjort av Statsforvalteren i perioden 1.1.2019 - 31.05.2021

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	10.06.2021
4/21	Kommunestyre	17.06.2021

Saksopplysninger:
I formannskapet den 20. mai 2021 ble det anmodet om at formannskapet og kommunestyret fikk en oversikt over antall klagesaker som var oversendt til Fylkesmannen i Buskerud/Statsforvalteren i Oslo og Viken de siste to årene.

Administrasjonen har funnet frem en oversikt over antall saker, samt utfall i perioden 1.1.2019 – 31.05.2021:

2019:

- Sak 19/1137: Klage på tillatelse til oppføring av fritidsbolig – gnr 208/353
  - Kommunens vedtak ble stadfestet.

- Sak 17/47: Pålegg om retting og fastsetting av tvangsmulkt – gnr 209/102
  - Kommunens vedtak ble stadfestet.

2020:

- Sak 19/1490: Klage på rammetillatelse til oppføring av fritidsbolig – gnr 211/35
  - Kommunens vedtak ble stadfestet.

- Sak 19/1490: Klage på igangsettingstillatelse til oppføring av fritidsbolig – gnr 211/35.
  - Kommunens vedtak ble stadfestet.

- Sak 16/5: Klage på endringstillatelse på eksisterende fritidsbolig – gnr 209/29//14.
  - Kommunens vedtak ble stadfestet.

- Sak 20/750: Klage på rammetillatelse til oppføring av fritidsbolig – gnr 209/135.
  - Vedtaket ble delvis omgjort i formannskapet, i tråd med administrasjonens innstiling. Saken for øvrig er hos Statsforvalteren til behandling.

2021:

- Sak 2021/685: Klage på tillatelse til oppføring av fritidsbolig – gnr 196/58
    - Saken er hos Statsforvalteren til behandling.

- Sak 2021/822: Klage på rammetillatelse til oppføring av flermannsbolig – gnr 178/5.
    - Saken er hos Statsforvalteren til behandling.

Kommunedirektørens innstilling:

Ut i fra ovenstående vil kommunedirektøren be formannskapet gi slik innstilling til kommunestyret:

Oversikt over klagesaker avgjort av Statsforvalteren i perioden 01.01.2019 – 31.05.2021 tas til orientering.

Fra: Krødsherad Kommune[post@krodsherad.kommune.no]
Sendt: 07.05.2021 12:50:52
Til: Stig Rune Kroken;Knut Martin Glesne;Merete Holen[Stig.Rune.Kroken@krodsherad.kommune.no;Knut.Martin.Glesne@krodsherad.kommune.no;Merete.Holen@krodshera
Tittel: VS: Orienteringssak for kommunestyret

Fra: Elin Merete Blixhavn <elin.merete.blixhavn@aal.kommune.no>
Sendt: fredag 7. mai 2021 12:41
Til: Hol Kommune Postmottak <postmottak@hol.kommune.no>; Ål kommune Postmottak <Postmottak@aal.kommune.no>; Hemsedal kommune Postmottak <postmottak@hemsedal.kommune.no>; Gol kommune postmottak <postmottak@gol.kommune.no>; Flå kommune Postmottak <postmottak@flaa.kommune.no>; Krødsherad Kommune <post@krodsherad.kommune.no>; Nesbyen kommune postmottak <postmottak@nesbyen.kommune.no>
Emne: Orienteringssak for kommunestyret

Denne eposten har opprinnelse utenfor organisasjonen. Vennligst ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg, med mindre du kjenner til avsenderen, eller er sikker på at det er trygt.

Oversender med dette kopi av høringssvaret fra Vassområde Hallingdal på vegne av kommunene i vannområdet, til høringen av revidert, regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027.

Vannområdeutvalget i Vassområde Hallingdal ber om at de respektive kommunestyrene informeres som en orienteringssak på neste møte i kommunestyret, jf. Vedtak i sak 2/21, se under. Vannområdeutvalget består av alle ordførerne i Hallingdal og Krødsherad.

Sak 2/21: Utkast til høringssvar fra Vassområde Hallingdal til revidert regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion, 2022-2027.
Vannområdekoordinator gikk igjennom sammenstillingen av høringsinnspill fra administrasjonen i kommunene i vannområdet. Det ble gjort noen endringer under temaet vannkraft, blant annet ble de siste avsnittene erstattet med et forslag innsendt av Knut Martin Glesne før møtet. I tillegg ble det lagt til flere forslag til forbedringer av plandokumentene under «generelt». Høringssvaret er lagt ved som vedlegg 1 til referatet.

Vedtak: utkastet til høringssvar, med endringer vedtatt i møtet, sendes Vannregionmyndigheten. Høringssvaret oversendes som orienteringssaker til kommunestyrene.

Referatet i sin helhet kan finnes på https://www.aal.kommune.no/teknisk-eigedom-og-naring/vassomrade/vassomradeutval/

Med vennlig hilsen

Elin M. Blixhavn | Koordinator vassområde Hallingdal | **tlf 959 25 531** | **Nettside** | Torpomoen 27, 3579 Torpo | postmottak@aal.kommune.no
Vassområde HALLINGDAL

PS: jeg jobber 50% (torsdager og fredager frem til midten av juni), det kan derfor ta litt tid før du får svar.

Høringssvar til revidert regional vannforvaltningsplan fra Vassområde Hallingdal

Vassområde Hallingdal har samlet kommentarer og innspill til høringen av den reviderte regionale vannforvaltningsplanen fra kommunene i Hallingdal, og sender med dette et felles høringssvar til vannregionmyndigheten i vannregion Innlandet og Viken. Høringssvaret er behandlet av vannområdeutvalget i Vassområde Hallingdal 23.04.2021, og oversendt til kommunestyrene i vannområdet som orienteringssak.

Generelt vurderer vi at tilstandsklassifiseringen og miljømålene i den reviderte regionale vannforvaltningsplanen samsvarer med realiteten i Vassområde Hallingdal. De videre høringskommentarene fra Vassområde Hallingdal omhandler temaene virkemidler, vannkraft, overvåkning og grunnvann, samt noen generelle kommentarer.

Virkemidler

At sektormyndighetene har tilstrekkelige virkemidler for å gjennomføre de nødvendige tiltakene for å bedre den økologiske tilstanden i vannforekomstene er avgjørende for at gjennomføringen av vannforskriften skal lykkes. Vassområde Hallingdal ser at på de to viktigste områdene der kommunen er sektormyndighet, avløp og landbruk, er det mangler på virkemiddelfeltet, og dette bør både synliggjøres bedre i planen, og tas med videre til overordnede myndigheter.

For avløp etterspør vi tydeligere retningslinjer og føringer fra sentrale myndigheter på hvordan vann- og avløpsanleggloven, §2 skal gjennomføres i praksis. For eksempel hvilke tilfeller hvor unntak om privat eierskap ikke skal benyttes. Her er det behov for klare føringer fra Miljødirektoratet/Statsforvalteren på hvordan de vil følge opp kommunene på dette punktet. Er det gjennomtenkt hva dette vil ha å si økonomisk for kommunen og for abonnentene? Mange private renseanlegg er bygd så rimelig som mulig, og da er det ofte lagt dårlig til rette for drift. Alternativet for kommunene blir å ta i bruk gebyrsoner for å unngå at alle abonnentene i kommunen skal være med på å dekke utgiftene til for eksempel avløpsløsninger i hytteområder dersom disse skal driftes av kommunen.

For landbruk er det stort behov for at revidert gjødselvareforskrift skal komme på plass. Videre kan utvidet gjødsellagerkapasitet være et viktig tiltak for å unngå at husdyrgjødsel spres på ugunstige tidspunkt, men dette er et svært kostbart tiltak for den enkelte bonde, og det er stort behov for bedre støtteordninger for slik utbygging.

I møtet i Vannregionutvalget i november 2020, der høringsutkastet til revidert vannforvaltningsplan skulle vedtas, foreslo Vassområde Hallingdal at punktet om manglende virkemidler også skulle gjengis i sammendraget av forvaltningsplanen. Dette forslaget ble enstemmig vedtatt, og høringsdokumentet har et slikt punkt i sammendraget (s. 7). Men vi ser at dette punktet er blitt forkortet på en slik måte at kun overskriftene står igjen, og det er vanskelig å se at dette for eksempel gjelder behovet for at ny gjødselvareforskrift må komme på plass, eller behovet for en forskrift som innfører naturforvaltingsvilkår i alle vannkraftutbygginger. Spesielt siden

vannforvaltningsplanen med vedlegg er svært omfattende, vil nok mange nøye seg med å lese sammendraget. Da dette med manglende virkemidler er så sentralt i gjennomføringen av vannforskriften, mener vi videre at punktlisten i sammendraget på side 7 bør inneholde mer av innholdet fra punktlisten på side 72 – 73.

Vannkraft

Hallingdal er som kjent en region med mange kraftutbygginger, der Hol, Hemsil og Uste-Nes utbyggingene nå ligger til behandling for reviderte konsesjonsvilkår. Vassområde Hallingdal etterlyser fortgang i saksbehandlingen av revisjonene av konsesjonsvilkårene i de store, eldre kraftutbyggingene. Å få på plass moderne konsesjonsvilkår med krav om minstevannsføring og standard naturforvaltningsvilkår er overmodent.

Det må rettes mer fokus mot de gamle reguleringene som enten ikke har konsesjon eller har konsesjoner uten noen form for naturforvaltningsvilkår. Tørrlegging av viktige gyte- og oppvekstområder for ørret og forringelse av livsmiljøer for hensynskrevende arter som edelkreps og elvemusling har vært, og er fortsatt, problemstillinger som bør løftes i den regionale vannforvaltningsplanen. Det er viktig at reguleringsbestemmelsene ses i en sammenheng i hele vassdraget, og sammen med Tyrifjorden, slik at en sikrer en best mulig samlet regulering i forhold til handtering av flomtopper og tørre perioder. Det er viktig at det sikres at jordbruksområder og boområder i minst mulig grad blir skadelidende samt å hindre erosjon og tap av jord.

Det bør synliggjøres på en oversiktlig måte hvordan miljøverdiene påvirkes av reguleringene, aktuelle tiltak og begrunnelse for tiltak og prioritering av tiltakene framover.

Overvåkning

I forvaltningsplanen på s. 27 nevnes det at datagrunnlaget for kjemisk tilstand er mangelfullt i vannregionen, og at det derfor er behov for økt innsats innenfor denne typen overvåkning. Så lenge målsetningen i vannforskriften er at alt vann både skal ha god økologisk og kjemisk tilstand, etterlyser vi en konkret planer for hvordan dette kunnskapshullet skal tettes, og ambisjonen bør være at dette skal skje i løpet av den kommende planperioden. Statsforvalteren bør få ansvaret for å utarbeide et regionalt overvåkningsprogram for kjemisk tilstand i vannforekomstene.

Grunnvann

Grunnvannsforekomster bør vies større oppmerksomhet i kommende planperiode, da dette i liten grad ble vurdert i inneværende plan. Grunnvann er en potensielt viktig ressurs for fremtidig drikkevannsforsyning i mange områder, og det er viktig at forekomstene blir kartlagt og klassifisert i den kommende planperioden.

Generelt

Forvaltningsplanen med vedlegg er på 232 sider, handlingsplanen er på 9 sider og tiltaksprogrammet utgjør 70 sider. Til sammen utgjør dette 311 sider. Selv om mye er tabeller og kart, kan forvaltningsplanens omfang utgjøre et hinder for at mange vil sette seg inn i innholdet i denne. Videre finnes det fortsatt en del stammespråk som gjør dokumentene tungt tilgjengelige for mange, og planen kan med fordel skrives om med mål om å kommunisere bedre til brede lag av befolkningen.

Det er en del tekst som forekommer flere steder, som beskrivelser av vannregionen, som kan vurderes fjernes. Vi avslutter vårt høringssvar med noen konkrete forslag til hvordan planen kan forbedres med målsetning om å bli lest av flere:

- Planen kan inkludere en kommunikasjonsstrategi som sier noe om hvordan planens budskap skal formidles til alle som skal og bør involveres, som sektormyndigheter, kommuner, næringsliv og innbyggere.
- Lage en kort-versjon av forvaltningsplanen med de mest sentrale punktene, eller utvide sammendraget slik at dette kan fungere som en kort-versjon.
- Lage et sammendrag i starten av hvert hovedkapittel.

PS 76/21 innkomne spørsmål og informasjon /